This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Duplum Bibliothecae
Regiae Monacensis

CC
III
59. a.

Digitized by Google

Collegii Societ: JESU Monachii 1770 J. C.
359.

BENIGNITAS MODERATA ECCLESIÆ ROMANÆ

IN CRIMINOSOS AD SE CONFUGIENTES.

SEU

DISSERTATIO HISTORICO-JURIDICA

DE

JURE ASYLI ECCLESIASTICI

CONSENSU ET AUTORITATE

INCLYTI COLLEGII JURIDICI

IN ELECTORALI & CATHOLICA UNIVERSITATE INGOLSTADIENSI

CUM COROLLARIIS EX UNIVERSO JURE

PUBLICÆ CONCERTATIONI SUBJECTA

A MAXIMILIANO ADAM. FRANC. XAV.

Lib. Bar. de LERCHENFELD

Amerland, ab Aham &c. Juris utriusque Cand.

PRÆSIDE

P. FRANC. XAV. ZECH, S. J.

SS. Can. Profeſſore, & Juris Primario.

Die XIII. Menſis Julii MDCCLXI.

Horis Ante- & Pomeridianis conſuetis

INGOLSTADII

Typis, MARIÆ ANNÆ SCHLEIGIN, Typogr. Univerſit. Viduæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

SERENISSIMO
AC
POTENTISSIMO PRINCIPI
DOMINO DOMINO
MAXIMILIANO JOSEPHO
UTRIUSQUE BAVARIÆ ET SUPERIORIS
PALATINATUS DUCI,
COMITI PALATINO RHENI
S. R. I. ARCHIDAPIFERO ET ELECTORI
LANDGRAVIO LEUCHTENBERGENSI
PRINCIPI AC DOMINO SUO
CLEMENTISSIMO.

Digitized by Google

Digitized by Google

SERENISSIMO
AC
POTENTISSIMO PRINCIPI
DOMINO DOMINO
MAXIMILIANO JOSEPHO
UTRIUSQUE BAVARIÆ ET SUPERIORIS
PALATINATUS DUCI,
COMITI PALATINO RHENI
S. R. I. ARCHIDAPIFERO ET ELECTORI
LANDGRAVIO LEUCHTENBERGENSI
PRINCIPI AC DOMINO SUO
CLEMENTISSIMO.

Digitized by Google

SERENISSIME
AC
POTENTISSIME PRINCEPS
S. R. I. ARCHIDAPIFER ELECTOR
DOMINE CLEMENTISSIME.

AD ARAM CLEMENTIÆ confugientibus viam monſtrant, & ad Eandem ſuſpendi flagitant hæc Folia, Singularis Dei Providentia, dum gubernandis Populis TE deſtinavit, SERENISSIME

PRIN-

Digitized by Google

PRINCEPS, Animum TUUM tanta Benignitatis, & Miſericordiæ Teneritudine delinivit, ut ipſa CLEMENTIA ſolium ſuum fixiſſe in TE merito judicetur, omneſque ad TE confugientes, Principem vere CLEMENTISSIMUM prædicent. Ad hanc igitur CLEMENTIÆ TUÆ ARAM præſens Diſſertatio ſecurum ſibi ſpondet perfugium, ſive innocua Veritatis propugnatio Adverſarios patiatur, ſive contra Eccleſiæ BENIGNITATEM, ejusve MODERA-

TIONEM peccaſſe deprehendatur. Eo majore Fiducia Potentiſſimum TUUM Patrocinium imploro, quo Benignioribus Clementiæ radiis, & Dignitatum Favoribus Sereniſſima Domus TUA Majores meos a pluribus Sæculis illuſtravit; inter quos Aviæ meæ Paternæ, adhuc in Aula TUA ſuperſtiti, fauſtiſſima ſors ex Auguſtorum Parentum TUORUM Clementiſſima in Eandem Propenſione obtigit, ut TE, Benigno Cœlitum Dono Patriæ Orbique Natum,

hono-

Digitized by Google

honorificentiſſimo AYA Titulo, mox ſinu ſuo excipere, & Infantiam TUAM, ſolicitudine tanto Pignori debita, formare licuerit. Permitte igitur CLEMENTISSIME PRINCEPS, ut poſtquam Majores mei Auguſtæ Domui TUÆ in obſequiis Militaribus, Aulicis & Civilibus Fidelitatem ſuam probaverunt, ego pariter hoc ad ARAM CLEMENTIÆ TUÆ ſuſpenſo Anathemate, Hecatomben ſimul Juridicam, id eſt, ſolennem Centum Poſitionum Hoſtiam, quarum Doctrina in

na in

Digitized by Google

na in Catholica TUA Univerſitate Ingolſtadienſi imbutus ſum, me inſuper totum TUIS Servitiis conſecrem, merearque haberi inter fideliſſimos ſubditos

CLEMENTISSIMÆ SERENITATIS TUÆ

Devotiſſimus, obedientiſſimus
Maximilian. Adam. Franc. Xav.
L. B. de Lerchenfeld.

Digitized by Google

APPROBATIO THEOLOGICA.

PRæſens Diſſertatio Hiſtorico-Juridica de Jure Aſyli Eccleſiaſtici, cum nihil fidei, & morum Regulis diſſonum contineat, bene autem eximia eruditionis tam ſacræ, quam profanæ copia, exquiſita caſuum, & thematum recenſione, & dilucida in illis cum moderamine inculpatæ Benignitatis procedendi methodo reſplendeat: hinc digniſſima cenſetur, ut tum ad novam Clariſſimi Autoris celebrationem, tum ad inſignem Perilluſtris, ac Generoſi Domini Defendentis commendationem in campum publicum bonis avibus procedat.

Joannes Georgius Hagn
SS. Theologiæ & J. U. D.
Parochus Maurit. Sacræ Scripturæ Prof. & h. t. Facult. Theol. Decanus.

APPROBATIO JURIDICA.

DIſſertationem Hiſtorico-Juridicam, cui Titulus: *Benignitas moderata Eccleſiæ Romanæ in criminoſos ad ſe confugientes*: &c. a clariſſimo ſuo Autore ex genuinis Hiſtoriæ, & SS. Canonum fontibus magna Eruditione ſolidiſſime conſcriptam, ita numeris ſuis abſolutam eſſe judico, ut tanquam feliciſſima Legum, ac Conſuetudinis Synodia Typo publico digniſſima ſit. Quod pro Munere meo hiſce Teſtor

Joann. Joſ. Prugger J. U. D.
Sereniſſimi Electoris Bavariæ Conſil. Act. Praxeos, ac Juris Statutarii Profeſſor Publ. ac Ord. Ord. Jurid. p. t. Decanus.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

PEr Exceſſum æque ac defectum frequentiſſime in Cultu Virtutum peccari, fatendum eſt: fatendum pariter, veras genuinasque Virtutes a malevolis cavillatoribus frequentiſſime de exceſſu æque ac defectu per calumniam accuſari. Singulare hoc fatum premit Eccleſiam Romanam, ut ab Adverſariis ſuis nunc *Rigoris*, nunc *Benignitatis* nimiæ arguatur *a*). Doctrinam Illius circa Uſuras a nimia ſeveritate vindicavit Diſſertatio terna, quæ inſcribitur RIGOR MODERATUS. Præſenti Diſſertationi argumentum dabit BENIGNITAS MODERATA *Eccleſiæ Romanæ in Criminoſos ad ſe confugientes.* BENIGNITATEM Eccleſiæ in hoc negotio omnes prædicant; multi vituperant. MODERATIONIS vocem ſuppeditat BENEDICTUS XIII. *b*), dum de Immunitate Eccleſiarum agens, *conſueto Apoſtolicæ Sedis* MODERAMINE ſe Statuta ſuorum Prædeceſſorum, & nominatim GREGORII XIV. Conſtitutionem declaraturum profitetur, qui idem GREGORIUS Conſtitutionem illam *congrua* MODERATIONE *adhibita* ediderat. Eodem encomio BENIGNITATEM Eccleſiæ in admittendis Confugis jam pridem condecoravit HINCMARUS *Rhe-*

---

a) BÖHMERUS *in Diſſert. Prælim. ad Tom. IV. Jur. Eccleſ. Proteſt.* traducit Eccleſiam Romanam ſub nomine *Matris Indulgentiſſimæ.*

b) Concil. *Rom. Tit. XXVIII. c.* 1.

Digitized by Google

Rhemenſis c), dum ait: *ſi noſſe quiscunque deſiderat, quid Autoritas Eccleſiaſtica de ad ſe, ut ad Matris ſinum, confugientibus* MODERATE *decernat, ſuggerimus, ut inter alia Beati Gregorii revolvat Epiſtolas* &c. &c. Si quid in hac re peccatur, non Eccleſiæ Conſtitutionibus, ſed ſiniſtræ earum interpretationi, contemptui, vel abuſui tribuendum eſt: cum præſertim ipſi Summi Pontifices recentiſſimis ſuis Decretis nolint ſubiicere omnes prorſus Provincias, niſi earum Moderatores eandem Diſciplinam ſuis ſubditis convenire judicaverint. Unde conformiter huic Menti Apoſtolicæ Sedis, Diſſertatio præſens non definit, quid ubique obſervandum ſit: ſed præ oculis ponet Conſtitutiones etiam ultimorum Pontificum, ex quibus quælibet Provincia in uſum deducet, quæ pro Veneratione Eccleſiarum ſimul, & pro Salute publica expedire videbuntur *d*). Noſtrum non eſt judicare, an juſte vel injuſte ab uſu Romanæ Eccleſiæ diſcedant Mores variarum Regionum. Quamvis enim per recentiores quasdam Conſtitutiones abrogentur Conſuetudines *Generales*, nequaquam tamen improbantur omnes particularium locorum, vel Provinciarum Conſuetudines, niſi expreſſa & clara fiat earum mentio, aut tanquam corruptelæ declarentur. Porro pro ſolidiore Aſyli Eccleſiaſtici notitia non recenſebimus ſolos Eccleſiæ Canones, ſed ſtabilita prima Aſyli origine, Imperatorum, Regum, Principumque Conſtitutiones, ac Regnorum Chriſtianorum obſervantiam in medium proferemus, ut omnibus pateat, Eccleſiam in hoc negotio nihil conſtituere, quod non Sæculares Principes omni æquitati & rationi convenire judicaverint.

---

c) In Opuſculo *de Divortio Lotharii Regis*, & *Teutbergæ ad Interrogat.* 22. *in. fol.* 449.

d) Plurimum poſſe conſuetudinem in hoc negotio, patet ex diverſa variarum Regionum praxi, quam Aula Romana non videtur improbare. Exempla videri poſſunt apud NAVARRUM *Manual. C.* 25. *n.* 20. *ſeq.* COVARRUV. *lib.* 2. *Variar. C.* 20. ANT. FABRUM *Cod. lib.* 1. *tit.* 4. JUL. CLARUM *Sentent. lib. V.* §. *fin. quæſt.* 30. BAJARDUM *in Addit. ibid.*

X 2

Digitized by Google

CONSPECTUS DISSERTATIONIS DE JURE ASYLI ECCLESIASTICI.

Cap. I. De diverſis Aſylorum generibus. *Fol.* 1.
II. De Natura & Cauſis Aſyli Eccleſiaſtici. *Fol.* 16.
III. De Legibus Principum circa Jus Aſyli Eccleſiaſtici. *Fol.* 31.
IV. De Canonibus Eccleſiæ circa Jus Aſyli. *Fol.* 53.
V. Obſervationes in Mores Populorum, Leges & Canones circa Aſylum. *Fol.* 81.
VI. Cauſæ frequentium Dubiorum & Diſſidiorum circa uſum Aſyli. *Fol* 98.
VII. De Locis, quæ ad ſe confugientes tuentur. *Fol.* 105.
VIII. De Perſonis & Delictis, quæ protectione Eccleſiæ gaudent. *Fol.* 112.
IX. De modo recipiendi, & protegendi Confugientes ad Eccleſiam. *Fol.* 128.
X. De modo extrahendi e locis immunibus eos, quos Eccleſia non protegit adverſus Judices. *Fol.* 133.
XI. De male extractorum reſtitutione, & pœnis violantium Jus Aſyli. *Fol.* 144.
XII. Conſiderationes pro decidendis dubiis circa Jus Aſyli ſervituræ. *Fol.* 147.

Caput I.

Digitized by Google

CAPUT I.

DE DIVERSIS ASYLORUM GENERIBUS,

§. I.

ASYLI vocabulum ex græco fonte deducitur *a*): denotatque locum inviolabilem & ſanctum, qui eo confugientibus ſecuritatem præſtat, ut ſine piaculo ibi lædi, aut inde abſtrahi non poſſint. Nihil frequentius eſt, quam ut *Aſyli* nomen accommodemus omnibus locis, ubi quis refugium in ſuis calamitatibus reperit *b*). *Aſylos* etiam Græci Scriptores dicunt, homines a violentia tutos, quos ut ſacroſanctos lædere non licet, nec apprehendere. Tales erant Tribuni Plebis apud Romanos *c*), Caduce- Jus Aſyli

a) Derivant nonnulli a græca Præpoſitione α & voce συρειν, *trahere*, quaſi *Aſyrum*, unde neminem per vim extrahi liceat. Alii deducunt a συλαω *eripio*: unde συλη *ſpolium*; adeoque *Aſylum* erit idem, ac *tutum a præda*.

b) PHILIPPUS Epiſcopus Euſtettenſis in *Vita S. Walburgis Virg.* dicit, quod Monaſterium Heydenheimenſe ſub hac Abbatiſſa fuerit *Aſyle & portus omnium laborantium*.

c) PLUTARCHUS *Quæſt. Rom.* m. *pag.* 283. ait, quod Tribunum Plebis Romani venerati fuerint tanquam ἱερον, και ἁγιον, και ασυλον.

Digitized by Google

duceatores *d*) & Legati *e*). *Aſylum* igitur, de quo præſens Diſſertatio agit, dicitur *Locus refugii, immunitatem contra vim præſtans f*).

§. II.

Apud Hebræos in Urbibus Refugii;

PRIMAM *Aſyli* originem referre licet in Legem Moſaicam: ubi *Vindex ſanguinis*, qui ſcilicet occiſo ita erat ſanguine conjunctus, ut proximus eſſet hæres, poteſtatem habebat interficiendi homicidam, quamprimum eum comprehenderit *g*). Cum tamen veniam mereri aliqui cenſerentur, juſſit Deus *h*), ſex *Urbes Refugii* ex iis, quæ Levitis aſſignabantur, conſtitui, in quibus, *donec ſtaret ante populum expoſiturus cauſam ſuam i*), ſecuritatem ab ultore ſanguinis obtineret ille, qui ex errore & ignorantia, non tamen ſine culpa aut negligentia levi quemdam occidiſſet, cum quo illi nullæ inimicitiæ interceſſiſſent. Erant autem hæ Civitates cis Jordanem *Cedes* in Galilæa montis Nephtali, *Sichem* in monte Ephraim, *Hebron* in monte Juda: trans Jordanem *Boſor* in ſolitudine de tribu Ruben, *Ramoth* in Galaad de tribu Gad, *Gaulon* in Baſan de tribu Manaſſe *k*). Exemplum ejusmodi cædis, cujus autorem Urbes Refugii tuebantur, præbet ſacer Codex in eo, qui cum amico ſuo *abierit in ſilvam ad ligna cædenda, & in ſucciſione lignorum ſecuris fugerit manu, ferrumque lapſum de manubrio amicum ejus percuſſerit, & occiderit l*). Hæc enim cædes non adeo fortuita eſt, ut non interceſſiſſe cenſeatur levis ſaltem culpa, ab eo vitanda, qui ante uſum ſecuris diligentius exploraverit, an ferrum firmiter manubrio inhæreat *m*).

§. III.

d) JULIUS POLLUX in *Onomaſt. lib. VIII. c. 11.* hoc elogio honorat Caduceatores & Legatos: ασυλοι δε ησαν.

e) *Sancti habentur Legati. L. ult. ff. de Legationib. Proprie dicimus ſancta, quæ ſanctione quadam ſunt confirmata. L. 9. §. 3. ff. de diviſ. rer. & qualit. Sanctum dictum eſt a ſagminibus: ſunt autem ſagmina quædam herbæ, quas Legati Populi Romani ferre ſolent, ne quis eos violaret: ſicuti Legati Græcorum ferunt ea, quæ vocantur Cerycia. L. 8. §. 1. ibid.*

f) Germanice *Freyhung.* gallice *Franchiſe.*

g) *Numer. XXXV. 19.*

h) *Ibid. v. 6. ſeqq. Deuteron. XIX.* JOSUE *XX.*

i) JOSUE *XX. v. ult.*

k) Hebræi Scriptores apud SELDENUM *de Jur. nat. & gent. juxta diſcipl. Ebræor. lib. IV. c. 2.* ajunt, etiam reliquas quadraginta duas Civitates Levitis aſſignatas, jure Aſyli gaviſas eſſe cum aliquo tamen diſcrimine.

l) *Deuteron. XIX. 5.*

m) Si cædes caſu mere fortuito accidiſſet, non opus erat migratione, ſeu fuga in Urbem Refugii.

Digitized by Google

§. III.

PRÆTER Civitates Refugii a violentia in Veteri Teſtamento tuebatur confugientes ad ſe *Altare Templi.* Dum enim Deus eum, qui *per induſtriam*, & inſidias occidiſſet proximum ſuum, *ab Altari* avelli & morte plecti præcipiebat; recte concluditur, eum, qui *ex errore vel culpa levi* homicidium feciſſet, *ab Altari* non eſſe rapiendum ad mortem *n)*, ſicut in Urbe Refugii occidi non poterat, nec violenter inde extrahi: ſed potius ſi animum a dolo liberum comprobaſſet, ex Tabernaculo ad aliquam Refugii Civitatem deducendus erat, additis cuſtodibus, qui eum ab iratis occiſi cognatis ſecurum redderent. Cum autem Hebræi Legis Doctores præceptum Divinum de occidendo homicida variis conditionibus limitarent; admittebant tamen JudiciumRegium, & Forenſe extraordinarium, ex arbitrio Regis pro ſingulari neceſſitate tranquillitatis publicæ conſtituendum, quo ille etiam homicida, cui ordinaria Legis ſententia mortem non dictaret, occidi poſſet. Et hi quoque, ſi ſe ad Altare tutelæ cauſa contuliſſent, tuti a pœna capitali hujus extraordinarii Judicii erant *o)*. Et ad Tabernaculum:

§. IV.

AB Hebræis ad Græcos tranſibat Jus Aſyli, non iis tamen reſtrictum limitibus, quos Lex Moſaica conſtituebat, ſed laxiſſime criminoſis & calamitoſis omnibus apertum in præcipuis Græciæ Urbibus. Celeberrima erat *Ara Miſericordiæ*, cujus Numini, quod magna habeat in tota hominum vita & caſuum varietate momenta, ſoli ex omnibus Græcis ſingularem quendam honorem habebant Athenienſes *p)*. Narrant, Hillum Dejaniræ & Herculis filium, reliquosque ex eodem natos, poſt obitum Herculis, pulſos ab Euryſteo, Athenas confugiſſe; ibique poſtquam tam facile auxilium impetraſſent, hanc Aram conſecraſſe, aſſerentes, apud Athenas tan- Athenis apud Aram Miſericordiæ;

n) *Exod. XXI. 13. 14.* Unde de Tabernaculo intelligi poſſunt verba ejus loci: *Conſtituam tibi locum, in quem fugere debeat.*

o) Putant Rabbini, Joabum non tam ob cædem Abneri & Amaſæ olim commiſſam, ſed ob crimen læſæ Majeſtatis & Perduellionis, quod vivente adhuc Davide *declinaſſet poſt Adoniam, & poſt Salomonem non declinaſſet*, *3. Reg. II. 28.* in amplexu Altaris necatum fuiſſe: ex qua ipſa cauſa Salomon etiam Abiathar Sacerdotem mortis reum pronuntiavit: *equidem vir mortis es. Ibid. v. 26.* Vid. SELDEN. *loc. cit.*

p) PAUSANIAS *in Atticis.*

tantummodo ſedes Miſericordiam poſuiſſe *q*). Eos qui ad hanc Aram ex peregrinis etiam ditionibus confugiſſent, tam officioſe excipiebant Athenienſes, *ut præ ingenti humanitate pro iis ſæpe bella gerere non ſint veriti r*).

§. V.

Et ſepulcrum Theſei:

IN eadem Urbe Athenienſi ſimile privilegium concedebatur loco, ubi THESEUS erat ſepultus. Conſtitutum ibi erat perfugium inviolabile ſervis & omnibus vilioris conditionis hominibus, qui potentiorum violentiam timebant. Dabatur id Theſei honoribus, utpote qui, dum viveret, tutelaris atque auxiliaris fuiſſet, & benigne abjectorum accepiſſet preces *s*). Etiam Chriſtianus Imperator Græcorum imitatus eſt morem Athenienſium. Nam Theophilus, qui ſæculo IX. Solium Conſtantinopoli obtinuit, tantum honoris Filiæ defunctæ detulit, ut cadaver in arca argento obducta repoſuerit, & cujuscunque flagitii reis ſepulcrum ejus, Aſylum conſtituerit *t*).

§. VI.

Apud Phliaſios & Peloponnenſes:

NON minori honore etiam aliæ Græciæ Urbes Templa Deorum ſuorum proſequebantur. Phliaſii Deæ, quam Heben nominant, *honores multos habebant, ſummum vero omnium, quod qui ſupplices huc confugiſſent, cujusvis criminis impunitatem conſequerentur: quin & qui vincti ante fuerant, ad ejusdem luci arbores, compedes ſuſpendebant u*). Templum Aleæ Minervæ fuit antiqua religione Peloponneſo univerſæ ſacroſanctum: neque violari eos fas erat, qui illuc confugiſſent. Recen-

q) PLACIDUS LACTANTIUS in *Comment. ad Statium,* qui *lib. XII. Thebaid. v.* 497. de Athenienſi Ara Clementiæ canit: *Fama eſt, defeſſos acie poſt buſta paterni Numinis, Herculeos ſedem fixiſſe nepotes.* Imo cenſet hic Poëta, potius *Cœlicolas . . . ſic ſacraſſe loco commune animantibus ægris confugium.*

r) THEOPHILUS in Paraphraſi græca *in Jur. Civ. Inſt. de Jur. Nat. Gent. & Civ.* ex hac Ara & cultu Athenienſium deſumit memorabile exemplum Juris Civilis, quod uni loco eſt aptatum & utile, alteri forte noxium. Ait enim, apud Lacedæmonios magna in veneratione eſſe Legem Lycurgi, qua peregrini expelluntur: Athenienſes autem hanc Legem pene irridere, utpote qui adeo abſunt ab expellendis peregrinis, ut confugientes ad ſe etiam armis tueantur.

s) PLUTARCHUS in *Theſeo.*

t) CEDRENUS *Hiſtor. Compend.*

u) PAUSANIAS in *Corinthiacis.*

Digitized by Google

Recenſet PAUSANIAS x) exempla eorum, qui eo confugerunt; & ne poſtulatum quidem eſſe ait, ut dederentur.

§. VII.

Romæ inter duos Lucos;

EXEMPLO Græcorum, etiam Romulus Aſylum aperuit. Ne enim vana novæ ſuæ Urbis magnitudo eſſet, vetere conſilio condentium urbes, in loco, qui Livii tempore ſeptus denſis ſentibus *inter duos Lucos* dicebatur, plenam ſecuritatem eo confugientibus ſpondebat, fano etiam extructo, ut Religionem prætexeret negotio, quo Romanæ Urbis vires augeret, finitimorum autem oppidorum robur imminueret y). Hoc Aſylum, primis temporibus pro attrahendis novæ Urbis *incolis* apertum, patebat poſtea ipſis incolis, & ſecuritatem contra alienam vim præbebat, ſuadente id loci religione, & reverentia in primum Conditorem z).

§. VIII.

Ad Templum Dianæ:

PAUCIS aliis locis eam immunitatem concedebant veteres Romani. Dianæ Templum in Aventino Monte cum jure Aſyli a Servio Tullio Rege ædificatum narrat DIONYSIUS HALICARNASSEUS a). Suaſerat enim Rex iſte Latinarum Urbium Primoribus, ut Templum cum inviolabili refugio communibus impenſis Romæ conſtruerent, quo Civitates quotannis convenientes privatim ſimul & publice Sacra facerent, forumque rerum venalium exercerent deſignatis temporibus: & ſi qua offenſa populis incideret, inter iſta Deorum Sacra conciliarentur ex aliorum populorum arbitrio. Annuentibus omnibus, dictum Dianæ Templum ædificatum fuit, collatis oppidatim pecuniis.

x) *In Laconicis.*

y) LIVIUS *Lib. I. c. 8.* narrat, ex finitimis populis turbam omnem ſine diſcrimine, liber an ſervus eſſet, avidam novarum rerum perfugiſſe. Sed DIONYSIUS *Halicarnaſſ. Antiq. Rom. lib. II.* ait, multos ex vicinis Italiæ Urbibus, tyrannide vel paucorum potentia preſſos, attractos eſſe a Romulo, *modo eſſent ingenui.* Juxta PLUTARCHUM *in Romulo*, omnes recipiebant, neque ſervum dominis, nec creditoribus nexum, nec Magiſtratibus dedebant homicidam: verum inviolatum locum ex Oraculo Apollinis præſtare ſe aſſerebant: hac autem ratione Urbs brevi eſt frequentata.

z) DIO CASSIUS *Rom. Hiſt. lib. XLVII.* dicit, Romuli Aſylum, poſtquam is multitudinem virorum ejus nomine collegit, deinde titulum tantum loci ſancti, inviolatique habuiſſe, non rem; ita obſeptum, ut nemo omnino in id poſſet intrare.

a) *Antiquit. Roman. lib. IV.*

Digitized by Google

§. IX.

Ad Statuas Imperatorum.

VERUM ſub Imperatoribus potiſſimum, non Religionis ſtudium, ſed adulatio frequentem Aſyli uſum Romæ induxit. Initium ei mori fuit a Templo Julii Cæſaris, quod Triumviri extruxere, hoc jure, ut perfugium in eo cunctis eſſet, nec eijci, abripive poſſent, qui impunitatis cauſa in illud confugiſſent *b*). Non Templo tantum, ſed Imagini etiam & Statuæ Julii Cæſaris, atque Auguſti id reverentiæ dabatur, ut ejusdem complexus, vel obtentus vim omnem arceret *c*). Res tamen eo evaſit, ut non periculi ſolum fuga, Imago Imperatoris eſſet, ſed calumniæ occaſio: ea enim arrepta, inferre injuriam licebat, non ſolum vitare. Quippe incedebat deterrimo cuique licentia, impune probra & invidiam in bonis excitandi, arrepta Imagine Cæſaris: libertique etiam ac ſervi, Patrono vel Domino, cum voces, cum manus intentarent, ultro metuebantur. Cum de hac re in Senatu Romano ageretur, C. Ceſtius diſſeruit, Principes quidem inſtar Deorum eſſe: ſed neque a Diis niſi juſtas ſupplicum preces audiri, neque quemquam in Capitolium aliave Urbis Templa perfugere, ut eo ſubſidio ad flagitia utatur: abolitas Leges, & funditus verſas, ubi in foro, in limine Curiæ ab Annia Rufilla, quam fraudis ſub Judice damnaviſſet, probra ſibi & minæ intendantur: neque ipſe audeat jus experiri, ob effigiem Imperatoris oppoſitam *d*).

§. X.

Propter abuſus

HAUD abſimiles querelæ ex Græcia perferebantur ad Senatum. Crebreſcebat enim Græcas per Urbes licentia atque impunitas Aſyla ſtatuendi: complebantur Templa peſſimis ſervitiorum: eodem ſubſidio obærati adverſum creditores, ſuſpectique capitalium criminum receptabantur. Nec ullum ſatis validum imperium erat coërcendis ſeditionibus populi, flagitia hominum ut ceremonias Deum protegentis Igitur placitum, ut mitterent Civitates Jura atque Legatos. Et quædam quod falſo uſurpaverant ſponte omiſere: multæ vetuſtis ſuperſtitionibus, aut meritis in Populum Romanum fidebant. Miſſis Legatis diverſa ratione ſtabiliverunt Jus Aſyli

b) DIO *loc. cit.*

c) Querebatur apud Senatum Tiberius (referente SUETONIO *in Tiberio*) de Agrippina, eam modo ad Statuam Auguſti, modo ad exercitus confugere velle.

d) Hæc aliaque plura TACITUS *Annal. lib. III. c. 36.*

Digitized by Google

Aſyli apud ſe Epheſii, Magnetes, Aphrodiſienſes, Stratonicenſes, Hierocæſarienſes, Cyprii, Pergamenſes, Smyrnæi, Tenii, Sardiani, Mileſii, Cretenſes &c. *e)*.

§. XI.

In Græcia reſtringitur.

His auditis, facta Senatus-Conſulta, per quæ multus quidem honor antiquis Religionibus eſt habitus, modus tamen præſcribebatur, juſſique populi ipſis in Templis Senatus-Conſultum æneis inſcriptum tabulis affigere, tum ad ſacrandam memoriam, tum ne ſpecie Religionis in ambitionem delaberentur, memores ſemper, quod omne jus ſuum ex Romani Senatus beneficio obtinerent *f)*. Præſertim Samiis Junonis, & Cois Æſculapii delubro, vetuſtum Aſyli jus ut firmaretur petentibus, benignas aures præbuit Tiberius *g)*. Pro Samiis ſtabat antiquiſſimum Decretum Amphictyonum *h)*: pro Cois antiquitati accedebat meritum ex loco; nam Cives Romanos Templo Æſculapii induxerant, cum juſſu Regis Mithridatis apud cunctas Aſiæ Inſulas & Urbes trucidarentur *i)*.

§. XII.

e) *Ibid. c. 60.*

f) Igitur nimis generali dicto Suetonius *in Tiberio* affirmat, Tiberium *aboleviſſe jus, moremque Aſylorum, quæ usquam erant.*

g) Tacitus *Annal. lib. IV. c.* 14.

h) Amphictyon Hellenis filius, in conventu Græcarum Civitatum Leges tulit, ab eodem *Amphictyonicas* dictas, quarum vinculo mutuam amicitiam conſervarent, & barbaris ſe formidabiles redderent. Dionysius *Halicarn. Antiquit. Rom. lib. IV.* Hoc exemplum vetuſtum imitatæ poſtea ſunt plures Græciæ Civitates, quarum conventus idem Amphictyonum nomen ſortiebantur, indeque prodierat præſens Decretum. Eandem politiam inter multas Italiæ Urbes ſtabilivit Servius Tullius, ut dictum *§. 8.* eandemque ſervant hodie Conventus Statuum Generalium Belgii confœderati; Diæta Pagorum Helvetiorum; Comitia Imperii Ratisbonæ.

i) Mithridates ad omnes Urbium Aſiæ Præfectos literas dedit, quibus imperabat, ut trigeſimo ab acceptis literis die, omnes tum Romani, tum Itali cum liberis & uxoribus trucidarentur, atque inſepulti feris relinquerentur. Plutarchus *in Sylla*, una die centum quinquaginta millia; Valerius Maximus *Exempl. memorab. lib. IX. c. 2.* octoginta millia Civium Romanorum interfecta eſſe ſcribunt. Appianus *de Bellis Mithridatic. pag.* 185. & 200. fuſe exhibet triſtes actus hujus Tragœdiæ. M. Tullius Cicero *Orat. pro Leg. Manil.* extimulat Romanos ad maculam iſtam delendam.

Digitized by Google

§. XII.

Licebat confugere ad Statuas;

Quamvis ad Statuas Principum confugiendi facultas non levium abuſuum anſam daret: nihilominus Romani, aliæque Gentes patere hoc Asyli genus voluerunt ſervis contra ſævitiam Dominorum, ac etiam aliis ingenuis contra Potentiorum injurias. Unde Justinianus *k*) laudat Antoninum Imperatorem, qui *conſultus a quibusdam Præſidibus Provinciarum de his ſervis, qui ad Ædem ſacram, vel ad Statuam Principum confugiunt, præcepit, ut ſi intolerabilis videatur ſævitia Dominorum, cogantur ſervos ſuos bonis conditionibus vendere, ut pretium Dominis daretur.* Cum autem nonnulli Domini ejusmodi ſervos tanquam fugitivos habere & punire vellent, ReſponſumUlpiani Pandectis inſertum eſt *l*), quo ſervi ad Statuam Cæſaris, aut aliud Asylum confugientes, nequaquam pœnis fugitivorum ſubjacere judicantur, niſi quis antea fugerit, & poſtea ſe ad Asylum contulerit.

§. XIII.

Non tamen ad invidiam alteri creandam.

Pronum tamen erat, ut malevoli quidam ad invidiam alteri creandam, & inurendam crudelitatis notam hoc Asyli genus quærerent. Unde variis Senatus-Conſultis & Reſcriptis Imperatorum hæc licentia fuit coërcita *m*), ut ejusmodi confugæ cenſerentur potius pro alterius injuria, quam pro propria ſecuritate, cui ſervandæ alia Legum remedia ſuppetunt, ad Statuas Principum confugere, niſi quis forte ex carcere ruptis vinculis evaſiſſet; pro hoc enim juſta ſecuritatis quærendæ præſumptio militat. Imo etiam *in eum, cujus inſtinctu ad infamandum Dominum ſervus ad Statuam confugiſſe compertus erit, præter corrupti ſervi actionem, quæ ex Edicto perpetuo competit, ſevere animadvertitur m*). Ne autem vel crudelitati Dominorum, vel malitiæ ſervorum nimium indulgeretur, voluere Imperatores, ut qui ad Statuas confugerint, intra decem dies nec inde avelli, nec ſponte diſcedere poſſint: cauſa enim intra hoc tempus cognita, vel ſecuritati confugientis conſulendum, vel malitia ejus plectenda erat. *o*).

§. XIV.

k) §. 2. *Inſtit. de his qui ſui vel alien. jur. ſunt.*
l) *L. quis ſit. 17. §. 12. de Ædilit. Edict.*
m) *L. 28. §. 7. ff. de pœnis.*
n) *L. 5. ff. de Extraord. Crimin.*
o) L. un. C. *Theodoſ. de His qui ad Stat. confug.* Eadem Lex ab Impp. Valentiniano, Theodosio, & Arcadio Anno Chriſti 386. lata, refertur

§. XIV.

In Germania noſtra inter Prærogativas Superioritatis Territorialis, qua gaudent Status Imperii, numeratur etiam Asyli Constitutio. Pro toto Imperio jus iſtud competit ſoli Imperatori, qui locum quemdam, ſive Civitatem, ſive Ditionem tali immunitate donare, ac Refugii privilegio munire poteſt, ut criminis cujuspiam reus ex quacunque Imperii Provincia ad illum confugiens, ſecuritatem adipiſcatur. Alii autem Principes Imperii in ſuo tantum Territorio Asylum conſtituere poſſunt *p*). Asyli per Imperatores conceſſi exempla multa paſſim occurrunt. Ludovicus *Pius* Cœnobio Lindavienſi Aſylum in ſontium refugium concedit *q*). Henricus VI. Imperator Briſacenſe Caſtrum in Asylum ædificavit *r*). Maximilianus I. Carolus V. & Ferdinandus I. confirmant jus Asyli in Curia, quod Cœnobium Adelbergenſe Ordinis Præmonſtratenſis in Wirtembergia, nunc a Proteſtantibus occupatum, habet in Civitate Eſslingenſi *s*). Idem Maximilianus confirmat Monaſterio Hirſaugienſi in eadem Wirtembergia Jus Asyli in via media inter duo Monaſteria, & in ponte, quo ab uno tranſitur ad alterum *t*). Simile Privilegium obtinuit Reutlinga, Civitas Imperialis Circuli Suevici, quæ Asylum præbet in homicidiis ex calore iræ, vel ad defenſionem ſuam extra ipſam Civitatem, & ejus pomœria perpetratis *u*).

In Germania conſtituit Asylum Imperator.

B §. XV.

tur *in Codice Juſtinianeo ſub eod. tit.* omiſſa tamen mentione decem dierum, intra quos confugæ nec abripi, nec diſcedere poſſint, donec negotium examinetur.

p) Territorialis poteſtatis Jura Comitibus Imperii competentia deducuntur etiam ex Jure Asyli per comites de Yſenburg ann. 1286. conceſſo Monaſterio Marienborn. Literas fundationis refert *Jo. Adam. Kopp de inſigni differ. inter S. R. I. Comites & Nobiles Immediatos. in ſupplemento N. 2. addita obſerv. 1.*

q) Bruschius *de Monaſter. German. Centur. 1.* ubi agit de Lindavienſi Parthenone, famoſum confirmationis Diploma adſcribit Ludovico II. ſed P. Maximil. Rassler vendicat illud Ludovico Pio, & cum P. Wagnereck operoſe defendit contra Conringium, & Tenzelium.

r) Otto *Friſing. Chron. lib. VII. in fin. Rex Henricus Caſtrum quoddam in Briſagaugia, Breſacum dictum, in refugium pauperum, velut miſericordiæ Aſylum, cœpit ædificare, cunctoſque confugientes illuc a totius injuſtitiæ violentia, Regali potentia ſtuduit defenſare.*

s) Vid. *Docum. rediviva Monaſter. Wirtemberg. ſub. tit. Monaſter. Adelbergenſe. §. 23. & 24.*

t) *Ibid. ſub. tit. Monaſter. Hirſaugienſ. §. 27.*

u) Confirmationem hujus Privilegii a Maximiliano I. Imperatore Anno

1495.

§. XV.

Et Principes Imperii.

Quod Principes Imperii in ſuo Territorio Aſylum concedere poſſint ſubditis ſuis, ac etiam forenſibus delinquentibus in Provincia ſua, ſatis certum eſt. Cum enim ipſis competat jus concedendi vitæ veniam reis, & remittendi injuriam violatæ ſuæ Jurisdictionis; multo magis competit jus aperiendi Aſylum, quod non ab omni pœna liberat. Majus dubium eſt, an ejusmodi Aſyla ſecuritatem etiam præſtent ſubditis alienis, alibi delinquentibus, & ad ditionem talis Principis confugientibus? Affirmandum id plane videtur hodiernis moribus, juxta quos remiſſiones reorum non fiunt ex neceſſitate: conſequenter Princeps retinere & tueri poteſt ejusmodi reos ad ſe confugientes. Si alicubi hujus generis Aſyla exiſtant, ſolent vicini jure retorſionis immunitatem dare delinquentibus in ditione Principis, qui Aſylum conceſſit. Dictum eſt (§. XIV.) Reutlingenſes etiam peregrinis ſecuritatem præbere in homicidio extra ſuam civitatem & ejus pomœria commiſſo: jure talionis autem ille, qui in Civitate Reutlingenſi, ejusve Territorio delictum commiſerit, ſive civis, ſive peregrinus fuerit, in vicino pago Pfullingen ſecurum confugii locum invenit *x*). Quibus autem conditionibus hæc Aſyla olim conceſſa fuerint, & quem uſum hodie habeant, non eſt hujus loci, fuſius examinare.

§. XVI.

Immunitatem habent Palatia Principum,

Magnam ab omni violentia ſecuritatem præbent Palatia Principum, quorum Sanctitas prohibet vim inferre, verbera infligere, gladio alterum aggredi, imo etiam gladium ſolummodo ſtringere, manum levare ad pulſandum, provocare ad duellum &c. Licite tamen quis etiam in Reſidentia Principis defenſionem ſui ſuſcipit cum internecione injuſti aggreſſoris, ſervato moderamine inculpatæ tutelæ. Explodenda etiam eſt opinio eorum, qui ſub lege de non fundendo ſanguine in Palatio Principis, comprehendi putant Chirurgum, qui ſecta ægri vena ſanguinem elicit *y*): *quis enim*

1495. conceſſam, & Deciſionem juxta hoc Privilegium factam Anno 1624. videre licet apud Philip. Knipschild *de Jur. Civit. Imper. lib. III. c.* 44. *n.* 28. *ſeq.* Addatur Mylerus ab Ehrenbach *de Jur. Aſylor. c.* 6. *n.* 15. *ſeqq.* Pfeffinger *ad Vitriar. Tom.* 3. *fol.* 1267. *ſeqq.*

x) Mylerus *loc. cit. c.* 8. *n.* 17.

y) Corasius *Miſcell. lib. II. c.* 18. *n.* 9. *ſeq.*

Digitized by Google

enim exiſtimet, voluiſſe Legislatorem medicam manum, quæ præmio potius invitanda erat, ulla penitus pœna afficere? & eam Legem non coarctet ex ſubjecta materia, ut de ea ſanguinis fuſione intelligatur, quæ in ſpeciem vel levis delicti cadat z). Ad injuſtam vero læſionem præcavendam, frequenter in primo Palatiorum aditu ſigna quædam ſunt poſita, quæ introeuntes pacis Burgenſis, & violatores pœnæ commoneant: violare autem Sanctitatem Reſidentiarum cenſetur, qui eo confugientes, & Aſylum quærentes, inde invitos abſque permiſſu Principis extrahit *a*). Similiter violentia inferri non debet in ædibus, ab Aula dependentibus, aut ſingulariter privilegiatis *b*).

§. XVII.

Et prætendunt ædes Legatorum;

EANDEM Immunitatem ſuis ædibus deberi prætendunt Legati Principum: Principis enim Autoritas læſa cenſetur, quando læditur Legatus perſonam Principis referens. Scopus hujus tractationis non eſt, ut jura ejusmodi Aſylorum examinentur: ſoli Aſylo Eccleſiaſtico operam impendimus. Legi meretur CAROLUS PASCHALIUS *c*), qui & ipſe Regis Galliæ Legatus erat apud Rhœtos, ſuamque de hac re diſputationem hac concluſione finit: nequaquam ſecuritatem in Legati ædibus obtinere debere eum, qui poſtulatur publicæ Majeſtatis, aut atrociſſimi criminis reus eſt: extra talia, tamque periculoſa crimina fatetur, præcipua quadam prærogativa eſſe ædes Legatorum, quo nunquam intrandum, niſi reverenter ac permiſſu Domini: quem reſpectum usque eo porrigi æquum putat, ut ſi quis calamitoſus, aut iniqua vi oppreſſus, Legati ædibus utatur ut perfugio, ne hunc inde domeſtica inhumanitas extrahat, quo eum peregrina humanitas excepit: quo furoris prolapſa quondam eſt multitudo Achæorum, cum quosdam Lacedæmonios vi extraxit e diverſorio Legatorum Romanorum, nequicquam Legatis vociferantibus, eo ſe facto, jusque Gentium violari. Sed graves propterea pœnas Romanis dederunt, narrante PAUSANIA *d*).

z) ALCIATUS *lib. I. de Verb. ſignif. n.* 14.

a) De ſecuritate in Palatiis Principum Vid. STRYCKIUS *Diſſert. Vol. IV. diſp.* 20. *c.* 1. *n.* 197. *ſeqq.* item *Vol. XI. diſp.* 8. *c.* 3. *a n.* 20. VITRIARIUS *Inſt. Jur. publ. lib. III. tit.* 17. *§.* 76. ibique PFEFFINGERUS.

b) Nihilominus Leopoldus I. Imp. Anno 1687. mandavit, ut nocturnarum turbarum rei, ſi ad ejusmodi ædes (Freyhäuſer und Hofquartier) confugiant, inde extrahantur. *Lunig Corp. Jur. milit. p.* 2. *fol.* 705.

c) In Libro qui inſcribitur *Legatus. Cap.* 76.

d) *In Achaicis, ſive libr. VII.*

§. XVIII.

Qui Jus ſuum extendere volebant Romæ,

Non domos tantum ſuas, ſed etiam vias publicas & plateas, quæ circa domos ſunt, facinoroſis & debitoribus tutum refugium eſſe voluerunt Oratores Regum & Principum in Urbe Romana, ſignatis etiam *Franchitiarum* nomine limitibus in via, quo Juſtitiæ Miniſtris ingredi non liceret. Abuſus iſte in ipſa Urbe Romana, videbatur nimium præjudicare, non ſolum tranquillitati publicæ & juribus Creditorum, ſed etiam ſummæ Autoritati & Majeſtati Pontificis. Unde varii Pontifices e) graviſſimis Conſtitutionibus has Franchitias, & Aſyli prætenſum jus abolere conati ſunt in Ædibus Cardinalium, Magnatum & Oratorum cujusvis Principis. Parum obſervatas fuiſſe has Conſtitutiones, notum eſt. Sed Innocentius XI. quamprimum ad Solium Pontificium elevatus fuit, mox efficaciſſime urgere ſtatuit earum executionem, decrevitque nullum externum Legatum ad Urbem admittere, qui non renuntiaſſet prætenſo juri *Franchitiarum*. Sub hac lege admiſſus eſt Legatus Poloniæ, Hiſpaniæ & Angliæ. Etiam Imperator eidem Decreto ſubjecit ſuum Oratorem; neque Regina Christina jus iſtud ſibi tribui petiit.

§. XIX.

Non ſine magnis turbis.

Post mortem Annibalis Eſtrei Legati Gallici, ſimilem renuntiationem exegit Pontifex a Legato recens in Gallia nominato Marchione Lavardino: Rege id abnuente, Innocentius ante adventum Legati 4. Id. Maij 1687. nova Conſtitutione, quæ incipit *Cum alias . . . abominabile & deteſtandum Franchitiarum nomen, quæ vulgo dicuntur Quartieri, contra omne jus fasque uſurpatum penitus abolere volens*, prædictas Conſtitutiones Pontificum innovavit, confirmavit, Apoſtolica Autoritate roboravit, ac quatenus opus eſſet, de novo diſpoſuit, decrevit, ac perpetuo & inviolabiliter executioni dari mandavit. Licet autem priores Pontifices negotium hoc ad Regimen politicum potius pertinere credentes, pœnas ſolum temporales intentarint: Innocentius econtra etiam in Excommunicationem latæ ſententiæ, ſibique reſervatam, eos incidere ſtatuit & declaravit, qui in Alma Urbe Franchitias habere & tueri præſumpſerint, aut qui ad ea loca confugerint; ratus, eos incidere in pœnas Bullæ Cœnæ, quæ §. *XX.* anathematizat omnes illos, qui

e) Julius III. ann. 1552. Pius IV. 1564. Gregorius XIII. 1579. Sixtus V. 1585.

qui per ſe, ſeu alios directe vel indirecte, ſub quocunque titulo vel colore invadere, deſtruere, occupare & detinere præſumpſiſſent in totum, vel in partem, Almam Urbem, ceteraque loca in eadem Bulla expreſſa, ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia, nec non ſupremam Juriſdictionem in illis, Romano Pontifici, ac eidem Romanæ Eccleſiæ competentem, de facto uſurpaſſent, perturbaſſent, retinuiſſent, vel aliis modis vexaſſent &c. &c. Cum autem his inſuper habitis, Lavardinus iter ſuum proſequeretur, & octingentis armatis comitantibus, menſe Novembri Urbem ingreſſus, priſtinum jus Franchitiarum tueretur, ea exinde diſſidia inter Aulam Pontificiam & Gallicam orta ſunt, quæ memorare nimis longum eſſet. Ceſſit tandem Rex Chriſtianiſſimus ſub ALEXANDRO VIII. Pontifice: & ex illo tempore mos ille impediendi miniſtros Juſtitiæ ab ingreſſu Platearum, quibus contiguæ ſunt ædes Legatorum, aut aliorum Magnatum, in Urbe Romana penitus ſublatus eſt *f*).

§. XX.

Securitas datur in ſcholis publicis, variisque aliis locis.

OPTIMO jure ſecuritas tribuitur publicis ſcholis, ita ut ſcholares, aut Doctores in illis capi aut extrahi non poſſint *g*). Imo Univerſitati noſtræ Ingolſtadienſi Privilegium conceſſum eſt, ut fortuiti *homicidæ* tutum Aſylum habeant in Collegiis, & ædibus Juris-

f) Conſtitutio INNOCENTII XI. & huic inſertæ Conſtitutiones priorum Pontificum referuntur in Bullario Romano. *Edit. Luxemb. Tom. VII. Conſt. XIX.* Acta hujus Cauſæ recenſentur in variis libellis anonymis eo tempore ſcriptis, & ab illis Autoribus, qui poſtea ſcripſerunt de Vita INNOCENTII XI. aut LUDOVICI XIV. Inter hos Mr. DE LARREY *Hiſtoire de France ſous le Regne de Louis XIV. Tom. V. pag. 161. ſeqq. & 179. ſeqq.* Item ZIEGLERUS, WICQUEFORTIUS, & CHRISTIANUS THOMASIUS *in Diſſert. de Jure Aſyli Legatorum ædibus competente.* ubi complectitur, quæ in aliis libellis eo usque editis circa controverſiæ hujus hiſtoriam narrantur.

g) REBUFFUS *de Privileg. Univerſit. privil. 102.* teſtatur, ob læsam ſecuritatem ſcholarum aliquos fuiſſe ſuſpenſos, eorumque Ducem ad mulctam condemnatum &c. Hunc ſequitur HORATIUS LUCIUS *de Privileg. ſtudent. c. 51.* JULIUS CLARUS *ſent. lib. V. §. fin. quæſt. 30. n. 25.* RITTERSHUSIUS *de Jure Aſyl. c. 3. n. 29.* SEBAST. GUAZZINUS *Tract. ad* Defens. *Inquiſit. def. 1. c. 37. n. 63.* DECIANUS *Tract. crim. lib. VI. c. 30. n. 11.* qui extendit ad Advocatos, quod non poſſint capi in foro, ubi cauſas agunt.

Digitized by Google

ris-Conſultorum, modo cæſus non ſit ſcholaris *h*). Alicubi minorum Magiſtratuum ædes ejusmodi immunitatem, vel ex antiqua conſuetudine, vel ex privilegio obtinuerunt. Absque ullis limitibus hoc jure uſi vel abuſi fuerant Scabini in Monthabur Archidiœceſis Trevirenſis: limites certos poſuit, & crimina quædam excepit RICHARDUS Archiepiſcopus ſæculo decimo ſexto *i*). Exempla habemus Asyli privatis ædibus conceſſi *k*). Inſuper Tormentis bellicis, ſi quis ad ea confugit, is honor tributus legitur, ut ſecuritas a violentis Lictorum manibus impetretur ſaltem per tres dies, infra quos cauſam ſuam Reus poſſit liberius defendere *l*). Non minus apud Romanos ſecuritatem ſibi pollicebantur confugientes ad ſigna Militaria *m*).

§. XXI.

Indulgentiam criminum præſtant læti eventus:

ALIUD Immunitatis genus præſtant læti eventus, aut ſingulares ſolemnitates. Nam criminum *abolitio publice fit ob diem inſignem, aut publicam gratulationem: vel ob rem proſpere geſtam n*). Juxta Legem Moſaicam Anno Jubilæo, ſeu quinquageſimo celebrabatur remiſſio & propitiatio *o*). Romani ob gravem peſtilentiam, inter cetera

h) Privilegium hoc conceſſit Dux LUDOVICUS, declaravit ALBERTUS, confirmavit MAXIMILIANUS Anno 1642. in hodiernis *Conſtitut. & Privileg. c. 11. n. 6.*

i) Diploma RICHARDI idiomate Germanico conceptum, refertur a Rev.mo DE HONTHEIM *Hiſt. Trevir. Tom. II. n. 934. pag. 611. geben am Fritag nach Sanct Apolonien Tag, im Jahr unſers Herrn tauſend fünffhundert und achtzehen, nach Gevvonheit in unſerm Stifft zu ſchreiben.* Trevirenſes autem olim inchoaverunt annum a 25. Martii, ut patet ex pluribus diplomatibus ejusdem operis: conſequenter dictum Diploma datum erat Anno 1519. juxta ſtylum Calendarii Juliani.

k) Superioritas Territorialis antiquiſſima Domus Hohenlohicæ oſtenditur ex conceſſione Juris Asyli, quod in oppido öhringenſi Anno 1253. Godefridus de Hohenlohe conceſſit cuidam molendino, & adjacenti horto his verbis: *Diſe Mülen und auch der Garte hant daz recht, ſvver drinn entrinnet, den ſol nieman druz nemen ane gerichte.* D. HANSELMANN *de ſuperiorit. Territ. Dom. Hohenloh. §. 29.* & *Docum.* 43.

l) Ita ſtatuitur in Articulis ad rem tormentariam pertinentibus, & a Carolo V. confirmatis apud LUNIG *Corp. Jur. Milit. part. 1. fol.* 5.

m) TACITUS *lib. 1. Annal. c. 39. Neque aliud Munatio Planco periclitanti ſubſidium, quam caſtra primæ Legionis: illic ſigna & aquilam amplexus, religione ſeſe tutabatur.* Item AMMIANUS MARCELLINUS *lib. 25. qui fraudum conſcius & noxarum ad militaria ſigna confugit.*

n) *L. 8. & 9. ff. ad SC. Turpillian.*

o) *Levit. XXV. 9. 10.*

Digitized by Google

cetera remedia Numinis placandi, dum per octo dies Sacra facerent, vincula captivis in eos dies ademerunt: religioni autem deinde fuiſſet, eos rurſus vinciri, quibus eam opem Dii tuliſſent *p*). Et univerſim moris erat, ut vinctis catenæ demerentur, quoties ſupplicationes aut Lectiſternia indicebantur *q*). Theſſali quando Peloria celebrabant, inter alia lætitiæ & humanitatis ſigna, etiam vinctos ſolvebant *r*). Syracuſani, interempto Tyranno Hieronymo, capta Acradina, in libertatis recuperatæ teſtimonium, vinctos carcere emiſerunt *s*). Conſtantinus M. propter Criſpi atque Helenæ partum, criminoſis omnibus indulſit, præter veneficos, homicidas atque adulteros *t*). Chilpericus Rex Francorum, poſt multa aliorum funera filio nato, juſſit omnes cuſtodias relaxari, vinctos abſolvi, compoſitionesque negligentum fiſco debitas omnino non exigi *u*). Si nova Nupta Principis in ipſius aulam ſolemniter inducitur, malefactores currui ſponſæ inhærentes ſecuritatem obtinent *x*). Kenulphus Merciorum Rex, qui ad finem ſæculi octavi Regnum adiit, Edbrithum Cantuaritarum Regem captivum, liberum dimiſit ad Altare Eccleſiæ, quam exædificaverat, ipſo Dedicationis die *y*).

§. XXII.

Et Feſta Solemnia.

Paschali *præſertim* tempore Chriſtiani Imperatores, exceptis quibusdam criminibus, vinctos liberarunt, qui prima vice delictum commiſiſſent *z*): quæ clementia etiam in aliis Chriſtianæ Eccle-

p) Livius *lib. V. c. 13.*
q) Alexander ab Alexandro *Genial. dier. lib. V. c. 27.*
r) Athenæus *Dipnoſoph. lib. XIV.* narrat, quod Pelasgi cuidam Peloro, qui poſt montes in Hæmonia ingenti terræ motu diffractos, amæniſſimam regionem detectam eſſe nuntiaverat, lautas menſas appoſuerint, & regione illa occupata, ſingulis annis Feſtum iſtud maxima celebritate transegerint, unde ſaturnalitiæ feriæ ortum duxiſſe creduntur.
s) Livius *lib. XXIV. c. 32.*
t) *L. 1. Cod. Theod. de indulgent. crim.*
u) Gregorius Turonens. *Hiſt. lib. VI. c. 23.*
x) Wehnerus *Obſervat. pract. V.* Sicher Glaib.
y) Willelmus Malmesburienſis *de Geſt. Reg. Angl. lib. I. c. 5.*
z) *L. 3. C. de Epiſc. audient.* Hanc legem Photius *Patriarcha CPolitanus in Nomocanone tit. VII. c. 1.* refert. Hunc morem commendant etiam Monachi in Literis ad Concilium Epheſinum II. datis, quæ recitantur in *Actione I.* Concilij Chalcedonenſ. & petunt abſolutionem a vinculo excommunicationis, quo ſe injuſte ligatos credebant.

Digitized by Google

Eccleſiæ ſolemnitatibus alicubi fuit captivis exhibita *a*). Unde in Capitularibus Regum Francorum *b*) ſtatuitur, *ut Epiſcopi Judices publicos commoneant, ut in dies celeberrimos, hoc eſt, Nativitatem Domini noſtri JEſu Chriſti, & Sanctam Reſurrectionem, ac Pentecoſten, quicunque miſerrimi vinculis detinentur, relaxari debeant, & propter ipſam reverentiam Domini noſtri JEſu Chriſti ipſi debeant abſolutionem promereri. Et Judex, ſi Paſtorem commonentem deſpexerit, quamdiu loci illius Epiſcopo viſum fuerit, ab Eccleſiæ liminibus arceatur.*

§. XXIII.

Exercitatio Virtutis, Aſyli genus eſt.

NOLO attingere aliud Aſyli genus, in quod digitum intendit EPICTETUS. Hic apud ARRIANUM, qui ejuſdem Diſſertationes refert *c*), docet, qua ratione per exercitationem Virtus animi acquiratur. Eum qui facile irritatur, monet, exerceat ſe, ut convitia ferre poſſit; ut non doleat, ſi contumeliis afficiatur: hac enim exercitatione eo profecturum ſpondet, ut etiam verberibus ab aliquo affectus, perinde non turbetur, acſi Statuam complecteretur, quo ſcilicet complexu ab omni metu & violentia liber evaderet. Cenſet igitur hic Philoſophus, firmata per exercitationem virtute, eam animi tranquillitatem etiam inter injurias obtineri, quam præſtare Aſylum ſolet. Difficilis eſt ad hoc Aſylum aſcenſus.

CAPUT II.

DE NATURA ET CAUSIS ASYLI ECCLESIASTICI.

§. XXIV.

Aſyli Eccleſiaſtici Definitio.

PRÆMITTERE oportuit præcedenti Capite, diverſa Aſylorum genera, ne confundantur cum Aſylo Eccleſiaſtico, ad cujus notionem genuinam tradendam nunc accedimus. *Aſylum* igitur *Eccleſiaſti-*

a) MATTHÆUS PARIS. *ad Ann. 1171.* cædem S. THOMÆ *Cantuarienſis* ex eo etiam exaggerat, quod peracta fuerit *in diebus Natalitiis, in quibus homicidæ, & rei læſæ Majeſtatis habent pacem & gaudium.*

b) *Capitul. lib. VI. c. 107.*

c) *Lib. III. c. 12.* quod περὶ ἀσκήσεως inſcribitur.

Digitized by Google

cleſiaſticum juxta hodiernos mores, eſt *Locus Refugii ſacer aut religioſus, immunitatem contra vim præſtans intuitu Chriſtianæ Religionis.*

§. XXV.

Duo Aſyli hujus effectus probe conſiderandi, nec inter ſe permiſcendi ſunt, *primus* quod ſecuritatem præſtet ab omni violentia: *alter*, quod poſt ſe trahat liberationem a pœna capitali. Utrumque hunc effectum nobis exhibent mores & acta primitivæ Eccleſiæ uſque ad noſtra tempora, ut ex dicendis patebit. Effectus:

§. XXVI.

IMMUNITAS hæc cum a violentia, tum a ſupplicio mortis, obtenta ſemper fuit vel per Preces Epiſcoporum; vel per confugium ad Eccleſiam. Nam Epiſcopi pro reis, etiam non confugientibus ad Eccleſiam, apud Judices & Principes intercedebant: iſti autem pro ſumma in Epiſcopos reverentia precibus his quantum poterant, deferebant. Plena ſunt Latinæ & Græcæ Eccleſiæ monumenta exemplis eorum, qui zelum ſuum pro eripiendis a capitali ſupplicio reis demonſtrarunt. S. GREGORIUS NAZIANZENUS *d*) militiæ deſertorem Duci Olympio ſiſtit ſupplicem, laudans ſingularem Ducis *benignitatem, quam*, ait, *nunc quoque per nos petit, atque implorat Aurelius miles tuus, quem dementem quidem perfugam voco, prudentem autem ſupplicem, quoniam in manus noſtras confugit, ac per noſtras in tuas, canitiem noſtram & Sacerdotium (quæ tibi venerationi eſſe ſæpe confeſſus es) inſtar imperatoriæ cujusdam imaginis obtendens: en tibi hunc offert ſacrifica hæc manus & incruenta &c.* Quæ verba rationem & energiam harum precum eleganter manifeſtant.

Obtinetur per preces Epiſcoporum exemplo S. Gregorii Nazianzeni:

§. XXVII.

NON poterant Principes Epiſcopum alio potentiore modo ad ſuam voluntatem flectere, quam ſi interceſſionem ejus reſpuere ſimularent. S. MARTINUS nullis quidem Imperatoris Maximi comminationibus adigi poterat, ut in Ithacii Epiſcopi, aliorumque ejus gregalium, qui Priſcillianum morte plecti curaverant, communionem veniret: unde etiam Imperator reſpuebat preces, quas pro Narſete Comite & Leucadio Præſide ad gladium damnatis, item pro Hiſpanis Priſcilliani ſectatoribus, jam morti deſtinatis, MARTINUS interpoſuerat. Comperto Imperatoris juſſu de necandis Narſete

S. Martini:

C

d) *Epiſt.* 78.

ſete & Leucadio, ac de Tribunis in Hiſpaniam cum jure gladii mittendis, nocturno etiamnum tempore in palatium Vir ſanctus penetrat: ſpondet, ſi parceretur, ſe communicaturum. Maximus indulget omnia: poſtridie Felicis Epiſcopi Ordinatio parabatur: hujus igitur diei communionem MARTINUS iniit, ſatius æſtimans ad horam cedere, & de rigore diſciplinæ Eccleſiaſticæ remittere, quam his non conſulere, quorum cervicibus gladius imminebat *e*). Viciſſim Principes non alia magis ratione honorare Epiſcopos credebantur, quam ſi ad eorum preces ſe faciles præberent in liberandis captivis *f*).

§. XXVIII.

S. Remigii: EADEM charitate B. REMIGIUS tam vitam, quam rerum poſſeſſionem obtinuit Eulogio Viro præpotenti, qui apud Regem Clodoveum ſuper Regiæ Majeſtatis crimine convictus ad interceſſionem hujus Sancti Epiſcopi confugerat *g*). Quantopere in hoc intercedendi pro miſeris ſtudio eminuerit S. EPIPHANIUS Epiſcopus Ticinenſis, eloquenter commendat ejus ſucceſſor ENNODIUS. Erat in Epiphanio adhuc juniore, *ſermo ad doctrinam congruus, fabricatus ad blanditias, ad interceſſiones jam tunc artifex h*). Ad Diaconatum promotus, & ab Epiſcopo variis negotiis adhibitus, *interceſſionum etiam tunc certamina preludebat. Nam ubicunque pro remediis miſerorum Epiſcopi mittebatur imperio, tanta exigebat beneficium arte ſupplicandi, ut ſentirent ſibi in cauſis profuiſſe complurimi, ipſum per ſe Epiſcopum non veniſſe i*). Poſt adeptum Epiſcopatum *Interceſſionum tantam ſibi propoſuit*

S. Epiphanii:

e) Ita fere SULPITIUS SEVERUS Dialogo 3. B. GREGORIUS *Turonenſis* hoc S. Martini exemplo animavit Epiſcopos ad conſtantiam in tuenda Eccleſiaſtici Aſyli Immunitate, his verbis: *Quid Maximus Imperator? nonne cum beatum Martinum compuliſſet communicare cuidam homicidæ Epiſcopo: & ille quo facilius addictos morti liberaret, Regi impio conſenſiſſet, proſequente Regis æterni judicio, ab Imperio depulsus Maximus, morte peſſima condemnatus eſt? Ita ipſe* GREGORIUS *Turonenſ. Hiſt. Franc. lib. V. c. 18.*

f) MICHAEL *Palæologus* Imperator *aperuit cuſtodias publicas, & multos illic detentorum vinculis ſolvit; damnatis quoque gratiam indulſit ſupplicii decreti, exules revocavit, & quibus erat iratus, condonavit offenſas, intercedente Patriarcha Joſepho.* Ita PACHYMERES *Hiſtor. Michaël. Palæol. lib. IV. c. 24.*

g) FLODOARDUS *Hiſt. Eccl. Rhemenſ. lib. I. c. 14.*

h) ENNODIUS *in vita Epiphanii. m. fol. 363.*

i) *Ibid. fol. 367.*

Digitized by Google

ſuit curam, ut ipſum ſe miſeris inferre crederet moleſtiam, quam per negligentiam a quibuscunque permiſiſſet inferri k).

§. XXIX.

NEQUE ullis præviis injuriis hi Sancti Epiſcopi ab interceſſionis officio dimovebantur. Elegans exemplum nobis præbet SYNESIUS Cyrenes Epiſcopus. Hic Anno ſalutis 411. Ptolomaide coacto Presbyterio Andronicum Pentapolitanæ Provinciæ Præſidem anathemate feriit, ſcripta etiam epiſtola, qua alios Epiſcopos hujus rei admoneret *l*). Simulabat pœnitentiam Andronicus: unde multis aliis deprecantibus dictam epiſtolam ad alios Epiſcopos mittere diſtulit SYNESIUS. Verum nova Andronici facinora impellebant Virum ſanctum, ut ſententiam executioni daret *m*). Nihilominus poſtquam Andronicus, pro facinorum ſuorum caſtigatione in eam miſeriam incidiſſet, ut commiſeratione dignus videretur, SYNESIUS adeo ferventer ipſi adjumento fuit, ut Magnatibus per interceſſiones ſuas moleſtus fuerit, & Theophilum Alexandrinum enixiſſime rogaverit pro Andronico in gratiam Aulæ reſtituendo *n*). S. Syneſii.

§. XXX.

SEVERIORE quidem ſpiritu agebatur S. HIERONYMUS. Hic tamen non improbat Interceſſiones Clericorum & Epiſcoporum pro afflictis: improbat ſolummodo nimis ſæculares modos, ſibi & miſeris conciliandi Judices. Damnatis enim opiparis conviviis a Clerico ſtructis, reſpondet ad id, quod ſibi opponi poterat, his verbis: *quodſi obtenderis te facere hæc, ut roges pro miſeris atque ſubjectis: Judex* Has preces non improbat S. Hieronymus.

k) *Ibid. fol.* 372.

l) SYNESIUS *Epiſt.* 58. ubi inter alia: *Andronico nullum Dei fanum aperiatur: omnis illi religioſa ædes, ac ſepta claudantur.*

m) *Ibid. Epiſt.* 72.

n) *Ibid. Epiſt.* 89. ad Theophilum ſic ſcribit; *Andronicus & antea faciebat, & modo patitur injuriam. Eſt autem Eccleſiæ animus ejusmodi, ut depreſſos extollat, elatos deprimat. Hunc igitur Andronicum oderat quidem eorum merito, quæ perpetrabat, ideoque eo illum recidere paſſa eſt: nunc vero miſeretur, quod illum quavis imprecatione graviora expertum ſentiat: adeo ut potentibus etiam viris ejus gratia moleſti fuerimus ... quare nos hic eum funeſto e tribunali extraximus, ceterisque in rebus ei leviores multo calamitates reddidimus. Quod ſi qua tua illum pietas cura ac ſolicitudine dignabitur, magno hoc mihi argumento fuerit, hominem a Deo non omnino eſſe derelictum.*

Digitized by Google

Judex ſæculi plus deferet Clerico continenti, quam diviti; & magis ſanctitatem tuam venerabitur, quam opes: aut ſi talis eſt, qui non audiat Clericos pro quibuslibet tribulatis niſi inter phialas; libenter carebo hujuscemodi beneficio, & Chriſtum rogabo pro Judice, qui magis & citius ſubvenire poteſt, quam Judex o).

§. XXXI.

Per talem indulgentiam honorabatur Conſecratio Templorum:

Unde etiam Civitatum Magiſtratus nullo majore obſequio ſolemnem Epiſcoporum aut Eccleſiarum conſecrationem, ſeu primum introitum ſe honorare poſſe credebant, quam ſi vinctos ex carcere liberarent. Merito miramur generoſum animum Mizlai Principis in liberandis captivis, quorum libertatem petiverat S. Otto Bambergenſis Epiſcopus, antequam procederet ad ceremonias conſecrandi Templi, quod Stettini ædificaverat *p*). Agnoverat enim, quam Deo charum eſſet hujus ſancti Viri ſtudium in liberandis captivis, cum non multo ante S. Otto longe abſens civem Stettinenſem in Dania captivum e carcere eduxerit, & patriæ reſtituerit *q*).

§. XXXII.

Aut primus introitus Epiſcoporum.

Frequenter enim prodigioſis eventibus proditum eſt, quantopere Deus hanc Epiſcoporum charitatem probet. Ad preces S. Germani Epiſcopi Autiſiodorenſis ſurdæ quidem erant aures hominum: ſed cœleſti virtute aperti ſunt carceres, & captivi quaſi in triumpho ducebantur ad Eccleſiam *r*). S. Eparchii precibus reſu-

o) S. Hieronymus *Epiſt. 2. ad Nepotian. de vita Cleric. c. 13.*

p) Vid. Vita S. Ottonis ab Ebbone conſcripta *lib. III. c. 2. in Act. SS. die 2. Julij. fol. 444.* Ibi narratur, quod liberatis reliquis, unus arctius & occultius teneretur in vinculis, Danici cujusdam Principis filius, cujus pater Mizlao grandem pecuniæ ſummam debebat: pro hac enim obtinenda filius tenebatur captivus. Cum hujus quoque liberatio peteretur, poſt magnam luctam, demum dicebat Mizlaus: *Deum teſtem invoco, quod etſi corpus meum pro nomine ejus martyrio conſecrarem, non amplius quid, nec animo meo gravius agere poſſem; quam quod hunc, tanto mihi debito obnoxium, quem nullo pacto relaxari decreveram, nunc animo meo violenter reluctans, pro honore Dei omnipotentis, & amore Domini mei Epiſcopi abſolvo &c.*

q) *Ibid. lib. III. c. 1. fol. 440.*

r) Contigit id Ravennæ Anno 448. quo tempore Valentinianus III. Imperator cum Matre Placidia ibidem commoraretur. *Act. SS. Tom. 7. Julii in vita S. Germani lib. II. c. 2. fol. 219.*

Digitized by Google

reſuſcitatus eſt a morte, qui non obſtantibus ejus precibus, fuerat ſuſpenſus *s*). Alius narratur interceſſione B. Petri de Luxemburgo miro eventu a ſuſpendio liberatus *t*). S. Anianus, Epiſcopus Aurelianenſis electus, ab Agrippino Viro illuſtri & militum Magiſtro petiit, ut vinctos in carcere, pateretur abire liberos. Recuſabat ille, neſcio quid cauſæ prætexens: ſed cum vellet in Templum precandi cauſa ingredi, ab alto decidit lapis in caput ejus, diramque plagam infligit. Senſit illico ea cauſa id accidiſſe, quod Sancti Epiſcopi preces rejeciſſet. Cum ſanguinis fluxus ſiſti non poſſet, mors imminere credebatur. Epiſcopo autem Crucis ſignum vulneri imprimente, ſanguis ſiſtitur: redeunt vires: aperiuntur carceres *u*). Quo illuſtrius hoc fuit documentum, quod morem hunc pium Deus ratum habeat; eo gravius ferebat Ivo Carnotenſis Epiſcopus, dum ſuſpicabatur, hunc ipſum morem everti ab Epiſcopo quodam Aurelianenſi, cui manus impoſuerat. Suadente Jvone, in primo Civitatis ingreſſu curaverat quidem hic Epiſcopus, Clericum quendam liberari e carcere: hunc tamen poſtea rurſum carceri mancipatum intelligens Ivo, arguit Epiſcopum de fide non ſervata *x*). Refertur etiam Senatus - Conſultum Pariſienſe, anno 1322. editum, quo id Privilegium recens electo Epiſcopo Aurelianenſi confirmatur, *ut priſionarios liberet, ac eisdem injungat pœnitentias ſalutares, prout ei viſum fuerit expedire. y*). Hoc tamen Privilegium Edicto Regio declaratum & coërcitum fuit, excluſis ab eo beneficio certis ſceleratis, anno 1753. & 1758. *z*).

§. XXXIII.

Pro reis & captivis iis etiam, qui ad Eccleſiam non confugerant, ex pio Religionis zelo preces olim interponebant Epiſcopi, mere- — Alter modus obtinendi Aſy-

s) Gregorius *Turonenſ. Hiſt. lib. VI. c. 8. Act. SS. die 1. Julii. fol. 113. ſeq.*

t) *Act. SS: die 2. Julii fol. 604.*

u) Surius *in vita S. Aniani die 17. Novembr.*

x) Ivo *Carnotenſ. Epiſt. 121.* inter alia ſic ſcribit: *non promittunt bonos exitus iſta principia. Unde ſi vultis amplius nos amicos habere & adjutores; aut Diaconum Curiæ traditum liberate, aut pro ejus liberatione, quod exigit cura paſtoralis, ſine dilatione perficite. Quod ſi non feceritis, patens erit procul dubio, quod conſilio veſtro, vel veſtrorum captus fuit, nec eum fides, ſed fraus in introitu veſtro liberavit.*

y) Vid. Thomassinus *Vet. & nov. Eccleſ. Diſcipl. p. II. lib. 3. c. 99. n. 1.*

z). Edicta Regia referuntur in publicis pagellis ad annos 1753. & 1758.

Digitized by Google

lum per confugium ad Eccleſiam.

merebanturque benevolas Judicum aures, ut ex dictis manifeſtum eſt: imperia autem adhibebant, quando de iis agebatur, qui ad Eccleſiam confugiſſent, aut quorum mors ulciſcendis Eccleſiæ injuriis fuiſſet impendenda *a*). Epiſcopis enim & Sacerdotibus Eccleſiarum cura commiſſa eſt, quæ utpote ſummo Deo conſecratæ, ſingularem exigunt reverentiam, ne per violentiam in ipſis exercitam, injuria inferatur ipſi Deo, qui confugientes ad Eccleſiam in ſuam tutelam videtur ſuſcipere non tantum inſontes, ſed etiam ſceleratos.

§. XXXIV.

Cauſa I. Aſyli concedendi eſt exemplum Manſuetudinis Chriſti.

Præcipua Ratio conſtituendi *Aſylum Eccleſiaſticum* fundatur in ſingulari favore Chriſtianæ Religionis. Ad hanc promovendam tendunt omnes cauſæ, quæ pro concedendo Aſylo adduci ſolent. Harum prima eſt exemplum Chriſti, cujus manſuetudinem in adultera a pœna mortis liberanda *b*) aliiſque peccatoribus benigne recipiendis, imitari ſtudent Epiſcopi. Male Autores nonnulli hujus Chriſtianæ Manſuetudinis & Aſylorum cauſam ex eo derivant, quod antiquiorum ſæculorum Epiſcopi illicitum crediderint, ut humanus ſanguis in pœnam criminis fundatur *c*). Falſo quidem hæc mens affingitur Eccleſiæ Romanæ: nihilominus fatendum eſt, quod aliqui Epiſcopi ejusmodi Judices, qui capitalem ſententiam in reos tulerant, ad communionem Sacramentorum non admiſerint: alii laudaverint eos, qui ſponte ſua ab hac communione abſtinebant *d*). Certe etiam hodie ad Miniſterium altaris non admittit, ſed tanquam irregulares excludit Eccleſia, qui

a) S. Augustinus *Epiſt.* 133. *alias* 159. ſcribit ad Marcellinum, *ſi non audis amicum petentem, audi Epiſcopum conſulentem: quamvis quoniam Chriſtiano loquor, maxime in tali cauſa, non arroganter dixerim, audire te Epiſcopum convenit jubentem.* Similia habet *Epiſt.* 134. *alias* 160.

b) Joann. *VIII.* 3. *ſeqq.*

c) *Vid.* Pfaffii Diſſertatio *de Eccleſia ſanguinem non ſitiente.*

d) S. Ambrosius *Epiſt.* 51. cuidam in cauſa criminali deputato Judici, quam potius partem, Clementiæ an Juſtitiæ ſequi conveniret, percontanti, reſpondet, habere quidem ſeveros Judices pro ſe autoritatem Apoſtoli, dicentis, quod non ſine cauſa gladium portet qui judicat; nihilominus non otioſe interrogationem eſſe poſitam. *Nam ſunt, qui eos in communionem non vocent ſacramentorum cæleſtium, qui in aliquos capitalem ſententiam ferendam æſtimaverunt: plerique etiam ſponte ſe abſtinent, & laudantur quidem, nec ipſi eos poſſumus non prædicare, qui autoritatem*

Apo-

Digitized by Google

qui defectu lenitatis laborant ob reum morte mulctatum. Sæpius etiam prohibitum fuit Clericis, ne ſupplicio capitis intereſſent *e*). Gothorum in Hiſpania Reges ad Epiſcoporum fere judicium referebant cauſas, læſæ etiam Majeſtatis. Concilium tamen Toletanum IV. Anno 633. noluit, ut Epiſcopi iis ſe immiſcerent, niſi prius Princeps reos vita donaſſet *f*).

§. XXXV.

HANC charitatem & manſuetudinem, quam Epiſcopi erga omnes miſeros exemplo Redemptoris noſtri exercebant, merito in illos, qui vita periclitabantur, oſtendebant ferventius, ex eo maxime, quod ſæpiſſime una cum vita corporis, periclitaretur etiam ſalus animæ. Nam criminum capitalium rei rapiebantur ad ſupplicium, quin illis concederetur tempus, aut occaſio rationes conſcientiæ ſuæ cum Deo per miniſterium Sacerdotis componendi *g*). Ex hoc fundamento S. CHRYSOSTOMUS *h*) eleganter eruit differen-

Cauſa II. Salus æterna

Apoſtoli eatenus obſervamus, ut iis communionem non audeamus negare. Vides igitur quid autoritas tribuat, quid ſuadeat miſericordia. Excuſationem habebis, ſi feceris: laudem, ſi non feceris ... ſcio plerosque gentilium gloriari ſolitos, quod incruentam de adminiſtratione Provinciali ſecuris revexerint. Si hoc gentiles, quid Chriſtiani facere debent?

e) *Non licet Presbytero, nec Diacono, ad trepalium, ubi rei torquentur, ſtare. Synod. Autiſiodor. Anno 578. can. 33. Non licet Presbytero in judicio illo ſtare, unde homo ad mortem tradatur. ibid. can. 34. Definientes ut ad locum examinationis reorum nullus Clericorum accedat; neque interſit atrio ſauciolo, ubi pro reatus ſui qualitate quispiam interficiendus eſt. Concil. Matiscon. II. can. 19. Ann. 585.*

f) Refertur apud GRATIANUM *c. 29. XXIII. q. 8.* Plura ad hanc rem notat THOMASSINUS *p. 2. fol. 861. n. 11. & fol. 864.*

g) S. AUGUSTINUS *Epiſt. 153. alias 54.* ait: *Nullo modo culpas, quas corrigi volumus, approbamus, nec quod perperam committitur, ideo volumus impunitum eſſe, quia placet: ſed hominem miſerantes, facinus autem ſeu flagitium deteſtantes, quanto magis nobis diſplicet vitium, tanto minus volumus inemendatum interire vitiosum ... Morum corrigendorum nullus alius quam in hac vita locus: ideo compellimur humani generis charitate intervenire pro reis, ne iſtam vitam ſic finiant per ſupplicium, ut ea finita non poſſint finire ſupplicium.*

h) *Homil. 15. in Epiſt. 2. ad Corinth.* ſic loquitur: *Qui externum imperium gerit, ſi adulterum arripuerit, protinus in eum animadvertit. Ecquid porro hinc commodi exiſtit? hoc enim non vitium eſt de medio tollere, ſed ægram ac ſauciam animam abigere. At qui hic imperium adminiſtrat, hoc ſummo ſtudio agit, non ut de nocente ſupplicium ſumat, ſed ut vitium evellat. Nam tu quidem perinde facis, acſi morbo aliquo in capite enato,*

non

Digitized by Google

differentiam inter Judicem ſæculi & Judicem Eccleſiæ, quod ille quidem crimen inemendatum puniat; hic vero puniendo crimen corrigat: laudatque Monachi cujusdam pro Antiochenis Statuarum Cæſaris everſoribus intercedentis *verbum ſapientiæ plenum*, quod Statuæ quidem dejectæ rurſum erectæ fuerint, & propriam receperint formam, factumque impium correctionem habuerit celerrimam: ſi autem vos, inquiebat ad Judices, Dei imaginem occideritis, quomodo rurſum poteritis commiſſum revocare? quomodo perditos reſuſcitare, & animas corporibus reddere *i*)?

§. XXXVI.

Sceleratorum:

MOREM hunc puniendi absque prævia pœnitentia reos, & non tam in corpora, quam in animas ſæviendi, alienum omnino eſſe a mente Eccleſiæ, quæ etiam fures & latrones morti propinquos ad pœnitentiam admittit *k*), graviſſimis verbis declaravit Concilium Viennenſe, & damnabilem hunc abuſum aboleri ſub comminatione CenſurarumEccleſiaſticarum jubet *l*). Nec Decretum Concilii Viennenſis, nec Literæ GREGORII XI. ad Carolum V. Regem Galliarum datæ efficere poterant, quo minus Galli, præſertim Pariſienſes retinerent veterem conſuetudinem, negandi Confeſſarium, ſicut adhuc hodie ibi negatur Sacra Communio reis ad mortem ducendis *m*). Confeſſarii copia ut permitteretur, impetravit demum

---

non morbum ipſe comprimas, ſed caput amputes: ego vero non ita, ſed morbum trunco ... tu quidem ſive eum impunitum dimiſeris, pejorem reddis; ſive ſupplicio affeceris, incurabilem reliquiſti: ego autem nec impunitum abire ſino, nec tuo more plecto: verum ſimul & pœnam, quam debeo, ab eo expeto, & quod commiſſum eſt, corrigo.

i) Idem S. CHRYSOSTOMUS *Hom. 17 ad Popul. Antioch.* ubi Monachorum & ſacerdotum conatus & induſtriam in venia pro reis impetranda vivis coloribus depingit.

k) *C. 2. de furt.* ex Concilio Triburienſi Anno 895. ubi *Canon 31.* hæc verba continet; *ſi fur vel latro vulneratus elabitur, & exſpectatione mortis deſperatus putatur, atque reconciliari ſe myſteriis ſacroſanctis, habitu corporis & voluntate piæ mentis deprecatur, Deoque & ſacerdoti, comite vita, emendationem morum & actuum confitetur: Communionis gratiam non negamus tribuendam.* Allegat mox Concilium Synodorum & Pontificum hac de re Conſtitutiones, quas fere refert GRATIANUS *C. 9. ſeqq XXVI. q. 6.*

l) *Clement. 1. de Pœnit. & Remiſſ.*

m) NATALIS ALEXANDER *Hiſt. Eccl. ſæcul. 3. diſſert. 7.* affirmat, damnatis ad mortem in Gallia dari quidem abſolutionem, non tamen Euchari-

Digitized by Google

mum a Rege Carolo VI. Petrus de Craon, forte ad expiandum ſuum crimen, quo Oliverio de Cliſſon Comiti ſtabuli Regii, cædem impactis gravibus vulneribus machinatus fuerat. Edicto Regio de Pœnitentia his miſeris adminiſtranda obtento, prope locum ſuppliciis publicis deſtinatum, memoratus Petrus de Craon Pariſiis poni curavit lapideam Crucem Inſignibus ſuis ornatam, ad cujus pedes longo poſthac tempore criminoſi confitebantur Sacerdoti peccata ſua, antequam mortem ſubirent *n*).

§. XXXVII.

Causa III. Occaſio Clementiæ exhibendæ Judicibus data.

Inter cauſas concedendi Aſyli ſolet aſſignari, quod hoc modo optata Judicibus detur occaſio exhibendæ Clementiæ, quam rigor Juſtitiæ excluderet. Rationes permittendi Aſylum non ſatis perſpiciebat Macedonius Comes, dum ad Auguſtinum ſatis acute ſcribit *o*): *Officium Sacerdotii veſtri eſſe dicitis intervenire pro reis, & niſi obtineatis, offendi, quaſi quod erat officii veſtri, minime reportetis. Hic ego vehementer ambigo, utrum iſtud ex Religione deſcendat.* Rationem ſui dubii reddit Macedonius ex eo, quod crimen probare videatur, qui illud impunitum relinquit. Fuſe S. Auguſtinus reſpondet Macedonio, Epiſcopos intercedendo non intendere approbationem criminum, ſed potius emendationem, & utilem correctionem, de qua Cauſa modo locuti fuimus. Aliam autem rationem huc pertinentem ſubnectit Augustinus *p*), ex qua gra-

D tæ

charistiam. Propoſitionem hanc notabant ejus Cenſores: ipſe autem reſpondet, hanc facti quæſtionem eſſe, cujus ipſe teſtis oculatus ſit. Hunc tamen morem negandi Euchariſtiam non vigere per totam Galliam, colligo ex Autore *Gloſſarum in Sanctionem Pragmaticam Galliæ Tit. Quomodo Divin. Offic. ſit celebr. V. inclinent. Lit. f. fol. 672.* ubi ait: *ſi homicidis vel latronibus in captivitate pœnitentibus portatur Corpus Chriſti, talibus non ſubvenitur, ut a carcere liberentur, licet illa die Juſtitia ſit differenda.* Certe in multis aliis Regionibus non ſubtrahitur hiſce hominibus Euchariſtia juxta *c. 4. de Heret. in 6. & Pii V. Conſt. cum ſicut. 91.* ubi confirmat Indulta & gratias Confraternitatis de Miſericordia.

n) Hæc recenſet P. Daniel *Hiſtoire de France ad ann. 1401. Edit. Paris. fol.* Tom. 2. pag. 828. In edit. German. part. 6. pag. 119.

o) Inter Epiſtol. Augustini *Epiſt. 152. alias 53.*

p) *Epiſt. 153. alias 54. §. 19. Prodeſt ergo & ſeveritas veſtra, cujus miniſterio quies adjuvatur & noſtra: prodeſt & interceſſio noſtra, cujus miniſterio ſeveritas temperatur & veſtra. Non vobis diſpliceat, quod rogamini a bonis; quia nec bonis diſplicet, quod timemini a malis . . . Ita ſorma-*

Digitized by Google

tæ Judicibus debeant eſſe interceſſiones Epiſcoporum: ſcilicet ut præbeatur ipſis occaſio mitigandi rigorem Juſtitiæ, qua via imitabuntur Clementiam DEI erga peccatores, & conciliabunt Reipublicæ animos ſubditorum, quos terrent comminatione pœnarum, & ſolantur indulgentia criminum. Præſentiebat Macedonius ejusmodi reſponſa Auguſtini. Unde in memoratis ſuis literis ait: *hoc mihi propoſitum eſt, ut Interceſſoribus, præſertim talis meriti qualis tu es, etiam gratiam agam. Pleraque enim, quæ ſponte facere videri nolo, ne remiſſio ſeveritatis alios armet in crimina, opto bonis Interceſſoribus relaxare, ut quod libens concedo, ſalva ſeveritate Judicii, alterius merito videatur indultum.*

§. XXXVIII.

Saltem pro remittenda poena mortis.

Hoc ſeveritatis Judicialis, & lenitatis Eccleſiaſticæ temperamentum S. Chrysostomus utiliſſimum eſſe judicat in Republica *q*): & S. Ambrosius inter miſericordiæ opera, quibus poſſimus pro peccatis noſtris ſatisfacere, recenſet cum officium intercedentis Sacerdotis, tum benignitatem parcentis Principis *r*). Nec tamen Juſtitiæ, ubi Reipublicæ intereſſe credebatur, obſtare volebant Epiſcopi ſuis apud Judices Interceſſionibus *s*), ſicut nolebant, ut Judices ſæculares ſe opponerent correctioni Clericorum *t*): ſalva enim vita & integritate membrorum, non impediebant pœ-

formidabitur ultio cognitoris, ut nec interceſſoris religio contemnatur, quia & plectendo & ignoſcendo hoc ſolum bene agitur, ut vita hominum corrigatur.

q) *Homil. 6. ad Popul. Antioch. Iudices terrent; inde Sacerdotes conſolentur: Magiſtratus minantur; ideo Eccleſia confirmet. . . . per utraque Deus ſalutem noſtram diſponit: nam & Magiſtratus ipſe armavit, ut laſcivientes terreant: & ſacerdotes ipſe elegit, ut dolentes conſolentur.*

r) S. Ambrosius *in Pſalm. 118. Octon. 8. vers. funes peccatorum.*

s) S. Gregorius M. ut legimus *lib. VIII. Epiſt. 51.* & apud Joannem *Diacon. in vita lib. III. c. 47.* Leontium Exconſulem acerbe objurgat ob nimium rigorem: non tamen vult protegere reos, niſi in quantum Juſtitia patitur. *Debet Gloria Veſtra meminiſſe, quia nunquam Epiſtolas meas pro commendatione alicujus accepit, niſi ut protectionem veſtram favente Juſtitia, præſtaretis.*

t) Idem *lib. IV. epiſt. 18.* ad Exarchum Ravennatenſem: *Satis grave eſt, ſi illic habere pravam contingat actionem refugium, unde diſciplina decet prodire cenſuram . . . unde iterum quæſumus, ut Excellentia Veſtra in talium ſe cauſarum defenſione non miſceat, ne & Deus ſuam defendat injuriam, & inter nos aliorum pariat culpa diſcordiam.*

Digitized by Google

pœnas, quæ correctioni peccantium ſerviebant *u*). S. Chrysostomus tuebatur Eutropium in Eccleſia latentem, ne interficeretur: ſed præſtita per jusjurandum ſecuritate vitæ, non obſtitit, quo minus in Cyprum relegaretur *x*). Theodoricus Rex & ſanctitati Eccleſiæ & Juſtitiæ conſultum credebat, dum Jovinum homicidii reum, & ad Eccleſiam confugientem, in Siciliam relegavit, Ætnei incendii ſpectaculo terrendum *y*). Illis etiam temporibus, quibus ſeveriores peccatoribus pœnæ infligi ab Eccleſia ſolebant, credebatur pro expiando facinore ſufficere Pœnitentia Eccleſiaſtica *z*). Unde Carolus M. ejusmodi criminoſos Pœnitentiæ Canonicæ ſubjectos, volebat congregatos in uno loco laboribus utilibus exerceri, ne circumvagantes novorum ſcelerum perpetrandorum occaſionem captent, vel periculum ſubeant *a*).

D 2 §. XXXIX.

u) S. Augustinus *Epiſt. 100. alias 127.* ad Donatum Proconſulem Africæ de Donatiſtis hæreticis ſic ſcribit: *Ex occaſione terribilium Judicum ac legum, ne in æterni judicii pœnas incidant, corrigi eos cupimus, non necari; nec diſciplinam circa eos negligi volumus, nec ſuppliciis, quibus digni ſunt, exerceri. Sic igitur eorum peccata compeſce, ut ſint quos pœniteat peccaſſe.* Eandem manſuetudinem commendat Augustinus *Epiſt. 139, alias 158.* Item *Epiſt. 133. alias 159.* dehortatur Marcellinum a cæde Circumcellionum, *non quo ſceleſtis hominibus licentiam facinorum prohibeamus auferri; ſed hoc magis ſufficere volumus; ut vivi & nulla corporis parte truncati, vel ab inquietudine inſana ad ſanitatis otium legum coërcitione dirigantur, vel a malignis operibus alicui utili operi deputentur. Vocatur quidem & iſta damnatio: ſed quis non intelligat magis beneficium quam ſupplicium nuncupandum, ubi nec ſæviendi relaxetur audacia, nec pœnitendi ſubtrahatur medicina.*

x) Zosimus *Hiſt. lib. V.*

y) Cassiodorus *variar. lib. III. epiſt. 47.*

z) Eleganter S. Bernardus, latronem quendam ſupplicio eripiens, Comiti Theobaldo eundem repetenti reſpondit: ſcio hunc latronem eſſe ſceleratiſſimum, omniumque tormentorum acerbitate digniſſimum. Non me ergo exiſtimes hujusmodi peccatorem impunitum velle relinquere, quin potius cogito ipſum tortoribus tradere, & dignam ex eo capere ultionem, quæ utique tanto dignior erit, quanto diuturnior. Tu illum decreveras brevi ſupplicio & momentaneo interitu conſummari: ſed ego eum faciam diuturno cruciatu, & morte longiſſima mori. Tu furcis appenſum per unum, aut per plurimos dies mortuum in patibulo, manere permitteres: ego crucifixum per annos plurimos faciam in pœnis jugiter vivere & pendere. Ita refertur in vita S. Bernardi, quæ præmittitur operum editioni Colonienſi *lib. VII. c. 15.* ubi additur, quod homo iſte ultra triginta annos in Clarevallenſi Monaſterio ſancte vixerit.

a) *Capitular. lib. VI. c. 379.*

Digitized by Google

§. XXXIX.

Cauſa IV. Ut rei haberent ſpatium ſe defendendi.

Præter ſalutem animæ accedit in favorem reorum alia aperiendi Aſyli ratio, ut ſcilicet illis ſecurus locus, & opportunum tempus ſuppeteret cauſam ſuam tuendi, & præriperetur occaſio præcipitis ſententiæ Judicum *b*). Nam Judiciorum ordo in condemnandis criminoſis non ea ubique accuratione obſervabatur, qualem præſcribunt Leges Romanæ, aut obſervant hodierna Tribunalia. Plurimi condemnabantur vel ex levibus indiciis, vel ex malitia accuſatorum, vel ex vanitate purgationis vulgaris. Unde etiam Carolus M. Judices tum demum in ſupplicio capitali juſte proceſſiſſe præſumebat, quando eorum æquitas ab Epiſcopis laudabatur *c*). Cum igitur Eccleſia nequaquam impedire ſoleat, ne criminoſi, aliis ſuis obligationibus ſatisfaciant; hinc S. Gregorius eos, qui ob geſtorum officiorum rationes ſibi timebant, accepta ſecuritate ex Aſylo egredi voluit *d*).

XL.

Cauſa V. Reverentia Templis debita,

Denique ipſa Templorum Sanctitas, & Reverentia illis debita exigit, ut rei eo confugientes ſecuritatem ab omni violentia obtineant, & per Clementiam ſupremi Numinis, quam implorant, protegantur. Res iſta vix poterit aptioribus verbis exponi, quam quibus utitur Theodosius Imperator in ſuo Edicto *e*), quæ proin apponi & legi merentur: *Vetus jam inde a Paganiſmi temporibus conſuetudo, naturaliſque Legis ſanctio, pietatis cauſa obtinuit, ut apud omnes nationes, publicæ adminiſtrationes, humanæque functiones a religione ſacriſque ceremoniis ſemper ſecernerentur; ſacraque non ſolum in ſummo rerum faſtigio, ſed veluti in quodam poſito in terris*

---

b) In hanc ſententiam S. Gregorius M. *lib. I. Epiſt. 35.* curæ Joannis Epiſcopi Ravennatenſis commendat Maurilionem in Eccleſia latentem, quo & Maurilio rationes ſuas absque ſuſpicione oppreſſionis exponat, & Georgius Præfectus, rationes ſine laceratione ſuæ opinionis exequatur.

c) *Capitular. ann. 779. cap. 11.*

d) S. Gregorius *lib. VIII. Epiſt. 30.* ſic ſcribit: *Glorioſum Gregorium Exprafectum, vel alios qui in ſeptis Eccleſiaſticis reſidebant, hortari ſtudioſe curavimus, ut exire & rationes ſuas exponere debuiſſent: qui egredientes . . accepto verbo ad Siciliam ire parati ſunt.*

e) Integrum exhibetur in *Codicis Theodoſ. tom. 3. fol. 395. recent. edit.* Ex iſto Edicto deſumpta eſt Lex *pateant. C. Theod. & Juſtin. de his qui ad Eccleſ. confug.*

Digitized by Google

ris cœlo collocarentur, quo accedere ſolis puris ſanctisque fas eſſet. . . . Recenſita dein Paganorum religione erga Templa & Idola, pergit Imperator: *quanto magis par eſt, ut nos Religionem noſtram omni cum obſervantia cuſtodiamus.* . . . *ut unicus extremusque miſerorum, opeque deſtitutorum portus patentiore aperto ſinu hujuscemodi confugientes excipiat. Nemini qui maris fluctus & ſcopulos declinat, convenit terræ adimere tranquillitatem: bellum, in quem ſteterit acies, adverſus eum ſeſe dedentem minas deponit. Aſylum olim defendit variis criminibus obſtrictos, legum aſpernans autoritatem: Majores etiam noſtri, ne aliquo modo timore perculſis humanitas denegata videretur, in noſtris quoque Statuis Aram ſalutis conſtituerunt; ita ut ſi qui vel extrema imaginum noſtrarum veſtigia forte contigerint, hi ab omnibus minis adverſæ fortunæ liberati ac ſecuri gaudeant. Jam ſi ſtatuæ complexus propter Regiam Majeſtatem tantum præſidii miſeris conciliat: quantum opis illis debet eſſe paratum, qui ſalutis cauſa ad ſacroſancta Altaria confugiunt?* . . . *qualis enim naufragorum in ſuis calamitatibus miſericordia reliqua erit, ſi littus præcludas, & fontem ſiti laborantibus perturbes? aut quænam humanis calamitatibus medicina ſupererit, ſi calamitoſis DEus ipſe denegetur?*

§. XLI.

Injuria etiam ipſis Cœlitibus inferri creditur, ſi ſecuritas non præſtetur illis, qui ad ipſorum tumulos vel Eccleſias confugiunt. Unde fuit, ſemper tanta fiducia in hac Eccleſiarum Immunitate, ut etiam impiiſſimi, qui nulla Templorum religione alias movebantur, non raro ſalutem ſuam, ita diſponente DEO in Templis quærere & invenire debuerint: qua ratione benignitatem ſuam Eccleſia conformiorem reddit Clementiæ DEI, qui Solem ſuum oriri facit ſuper bonos & malos, magnisque beneficiis inimicos ſuos cumulat, quos etiam certa ſcientia nunquam emendandos prævidet; cum tamen Eccleſia ſpem ſemper foveat de corrigendis vitiis eorum, qui ad ſinum ſuum confugiunt *f*). S. Chrysostomus magnum exinde decus accedere Eccleſiæ judicabat, quod defenderet Eutropium, qui jura Eccleſiæ antea multoties viola-

Ad DEI & Sanctorum honorem.

f) S. Ambrosius *Epiſt. 51.* poſtquam Judici cuidam propoſuerat exemplum Chriſti impunitatem donantis mulieri adulteræ, ſubdit: *habes quod ſequaris: poteſt enim fieri, ut ille criminoſus poſſit habere ſpem correctionis. Si ſine baptiſmo eſt, ut poſſit accipere remiſſionem: ſi baptizatus, ut pœnitentiam gerat, & corpus ſuum pro Chriſto offerat. Quantæ ſunt ad ſalutem viæ!*

violaverat, & Edictum Arcadii contra Jus Aſyli obtinuerat *g*). Ante Chryſoſtomum ſimilem benignitatem exhibendam S. Basilius cenſebat Judici, qui Basilium ob propugnatam Templi immunitatem multis contumeliis affecerat, & demum contra furorem populi ad Templum confugere coactus fuerat *h*).

§. XLII.

Immunitas hæc non extenditur ad crimina futura.

Non diſſimulanda eſt hoc loco erronea quorundam perſuaſio, quæ olim invaluerat, ſcilicet eum, qui aliquando Eccleſiæ Aſylo gaudere meruit, a ſupplicio & Judice criminali immunitatem obtinuiſſe pro tota ſua vita, etiam quoad crimina poſthac commiſſa, cum videretur ſortitus forum Eccleſiaſticum *i*). Imo hoc

g) S. Chrysostomus in celebri illa Homilia in Eutropium, quam eo audiente & ad aram hærente ad Populum habuit, ſic loquitur: *quoniam multi ſunt e noſtris adeo inhumani, ut nos etiam incuſent, qui eum ſacrario exceperimus, illorum duritiam noſtris ſermonibus mollire volens, miſerias iſtius traduco. Quid enim eſt, quæſo dilecte, quod indigne fers? dices, quia in Eccleſiam confugit, qui eam indeſinenter impugnabat. Atqui hoc potiſſimum nomine glorificandus erat Deus, quod permiſit eum in tanta conſtitui neceſſitate, ut & potentiam Eccleſiæ & Clementiam diſceret: Potentiam, eo quod in tantam inciderit mutationem ob ſimultatem, quam cum illa habebat: Clementiam vero, quod infeſtatorem ſuum objecto nunc ſcuto protegat, & alarum obtentu tueatur, præteritarumque injuriarum oblita, ſinus ei amantiſſime pandat. Hoc enim quovis tropheo ſplendidius, quavis victoria illuſtrius, hoc Ethnicos, hoc Judæos pudefacit: hoc placiditatem vultus ejus oſtentat, quod hoſti captivo parcat, & ab omnibus deſertum ac contemptum, ut amantiſſima mater ſuis velamentis occultet, Regis ſimul iræ, & intolerabili populi furori ac odio ſe opponens. Hoc ipſum eſt eximium Altaris ornamentum. Dices, hoccine ornamentum, hominem ſceleſtum, avarum, rapacem Altare contingere? Cave talia dixeris: quandoquidem & meretrix pedes ipſius Chriſti contigit, inceſta illa & impura: nec tamen hoc in crimen Domino Jeſu ceſſit, ſed in laudem magnam & admirationem: neque enim purum impura offendit, ſed ſceleſtam meretricem purus & inculpabilis ſuo contactu purificavit &c. &c.*

h) S. Gregorius *Nazianzenus Orat. 20. in laudem Baſilii dicta*, eventum hunc fuſe narrat de nobili vidua, quam Judex ex Eccleſia ad Nuptias, invitam extrahere volebat: Baſilius autem omni vi retinebat. multis hic contumeliis afficiebatur a Judice, donec populus, re cognita, correptis armis in Judicem irrueret. *Quid igitur audax ille & inſolens Judex? ſupplex erat, miſerabilis, calamitoſus, quovis homine deiectior:* quoad in conſpectum prodiens Baſilius, ac populum per vim retinens, *ſupplicem ſuum, & vexatorem a periculo vindicavit.*

i) Hujus perſuaſionis abuſus forte etiam noſtris temporibus timebatur in Hiſpania. Nam ut refert Petrus Murillo in *Curſu Juris Canonici*

ad

Digitized by Google

hoc argumentum promovebant aliqui latius, ſibi perſuadentes, eum in jus deinceps a quocunque Judice vocari non poſſe, nec de quantocunque crimine, publico Judicio damnari, qui ſemel Epiſcopo crimen ſuum confeſſus eſſet: nam vere ad tutelam Eccleſiæ confugiſſe cenſeri, qui ad Epiſcoporum pedes accidit, arcana pandens conſcientiæ, & reatus animæ confeſſus. Super hac quæſtione conſultus fuit HINCMARUS Rhemenſis Archiepiſcopus, ex occaſione controverſi divortii inter Lotharium Regem & Teutbergam conjugem. Ex dicta enim opinione argumentum aliqui ducebant, cauſam divortii non poſſe trahi ad alium Judicem, quando crimen, cujus cauſa Matrimonium irritum eſſet, in ſecreta confeſſione fuiſſet expoſitum coram Epiſcopo. HINCMARUS *k*) reſpondet, hoc quam abſurdum ſit, quemlibet ſenſatum, licet ignoret Leges Eccleſiæ, recognoſcere: & de ſecreta Confeſſione, quam publicari non licet, conjuges legibus Chriſtianis ac publicis ſociatos, ab eodem conjugii jugo diſſolvi non poſſe, neque tale conludium, ad Eccleſiaſticam pietatem dici debere confugium.

CAPUT III.

DE LEGIBUS PRINCIPUM CIRCA JUS ASYLI ECCLESIASTICI.

§. XLIII.

Aſylum reſtringit THEODOSIUS Anno 392.

NEc Principis Legem, nec Eccleſiæ Canonem reperimus, quo inductum ſit primitus Jus Aſyli Eccleſiaſtici. Ipſa natura duce, & ratione magiſtra factum videtur, ut eodem, quo Templum Salomonis, & Templa ipſa Paganorum gaudebant, Eccleſiæ etiam Chriſti privilegio fruerentur. Certe antiquior Conſtitutio

ad Tit. de Immun. Eccleſ. in fin. in Edicto Regio de deſertoribus militibus ad Eccleſiam confugientibus publicato 20. Auguſti Anno 1736. expreſſis verbis cavetur, extractionem ex Eccleſia, præmiſſa cautione de pœnis ordinariis non infligendis factam, non obſtare, *quin caſtigentur, ſi nova delicta commiſerint, nec poterunt allegare Eccleſiæ immunitatem violatam.* Quæ cautio in noſtris Regionibus cenſeretur ſupervacanea.

k) In opuſculo *de Divortio Lotharii Regis, & Teutbergæ Reginæ. ad Interrog. 22. fol. 449.*

tutio Imperatorum de Aſylo ad nos non pervenit, quam Theodosii M. *l*), quæ arctando potius, quam dilatando Aſylorum privilegio ſervit, indubitato argumento, jam pridem ea Immunitate gaviſas eſſe Eccleſias, a tempore Conſtantini *m*). Verba Legis Theodoſianæ ſunt: *Publicos debitores n*), *ſi confugiendum ad Eccleſias crediderint, aut illico extrahi de latebris oportebit, aut pro his ipſos, qui eos occultare probantur, Epiſcopos exigi. Sciat igitur præcellens Autoritas tua* (inſcribitur hæc Lex Romulo Comiti Sacrarum Largitionum) *neminem Debitorum poſthac a Clericis defendendum: aut per eos, ejus quem defendendum eſſe crediderint, debitum eſſe ſolvendum.* Extorſit forte hanc Conſtitutionem ipſe Romulus, cui inſcripta eſt, rigidus Tributorum exactor, quem eam ob cauſam reprehendit S. Augustinus *o*), rigorem ejusmodi Legum expertus. Confugerat enim ad Auguſtinum Faſcius quidam, decem & ſeptem ſolidorum debitor: hos Auguſtinus exhibere compulſus eſt, niſi vellet ipſum Faſcium tradere, qui merito corporalem metuebat injuriam, cum non eſſet ſolvendo *p*).

§. XLIV.

Ejusque Duces.

Dum Theodosius Imperator reſtringendo Aſylo intentus erat, haud dubie etiam ejus Duces huic Privilegio non multum favebant. Ad hæc enim tempora ſpectare videtur, quod ſcribit Isidorus Pelusiota *q*) ad Cyrenium Ducem his verbis: Chartam nobis cives miſerunt, pro Eccleſiæ foribus fixam, ut inquiebant, antequam urbem ingredereris, quæ & omnibus purgandi ſui poteſtatem adimit, & perfugium in Eccleſiam claudit: quod quidem non ſolum crudelitatis, ſed etiam impietatis ſuſpicionem habet.

l) *L. 1. Cod. Theodoſ. de his qui ad Eccleſ. confug.* Arcadio II. & Rufino *Coſs. Anno 392.*

m) Ad annum 355. refertur id, quod Ammianus Marcellinus gentilis *lib. XV. c. 5.* narrat Coloniæ Agrippinæ factum, ſub Conſtantio Imperatore, ſcilicet Silvanum, *ad conventiculum ritus Chriſtiani tendentem*, denſis gladiorum ictibus trucidatum. Item *lib. XXVI. c. 4.* ſub Valentiniano Auguſto Anno 364. Hilarius auriga Magiæ damnatus, *Laxius retinente carnifice ſubito lapſus confugit ad ritus Chriſtiani ſacrarium &c.*

n) Per *publicos debitores* intelliguntur debitores tributorum. Imo etiam alias appellatio *debitorum* ſumitur pro publicis debitoribus, ut oſtendit Gothofredus *ad L. 6. Cod. Theod. de diverſ. Reſcript.*

o) *Epiſt. 247. alias 211.*

p) *Ibid. Epiſt. 268. alias 215.*

q) *Lib. I. Epiſt. 174.*

Digitized by Google

habet. Nam ſi nec cauſæ dicendæ poteſtatem facis, nec fugam in Eccleſiam permittis, nimirum hac ratione & calumniatores exacuiſti, & injuriarum numerum auxiſti. Quonam igitur pacto eum, cui injuria infertur, conſervabis? qui ne a potente Adverſario conficiatur & opprimatur, quod Judicem non habeat, qui ſuas injurias ulciſcatur, ad inexpugnabile Templum confugit? Dein ſcribit ad Rufinum r), imploratque ejus auxilium pro civibus contra Cyrenium. Ubi inter alia: *nec Eccleſia opem huic malo ferre poteſt*, ſcilicet ob Aſylum prohibitum.

§. XLV.

Item ARCADIUS contra fraudes Judæorum Anno 397.

PAUCIS poſt annis repreſſæ ſunt fraudes Judæorum, qui poſt commiſſa crimina, vel contracta debita, ſimulato Baptiſmi ſuſcipiendi animo, Immunitate Eccleſiarum abutebantur ad deludendos Creditores ac Judices. Igitur ARCADIUS & HONORIUS Impp. ſtatuerunt s): *Judæi qui reatu aliquo, vel debitis fatigati ſimulant ſe Chriſtianæ Legi velle conjungi, ut ad Eccleſias confugientes evitare poſſint crimina, vel pondera debitorum, arceantur, nec ante ſuſcipiantur, quam debita univerſa reddiderint, vel fuerint innocentia demonſtrata purgati.* Simile quid ſtatutum erat de Scenicis t): *Scenici & Scenicæ, qui in ultimo vitæ, neceſſitate cogente interitus imminentis, ad DEI ſummi Sacramenta properarunt, ſi fortaſſis evaſerint, nulla poſthac in theatralis ſpectaculi conventione revocentur. Ante omnia tamen diligenti obſervari ac tueri ſanctione jubemus, ut vere & in extremo periculo conſtituti, id pro ſalute poſcentes (ſi tamen Antiſtites probant) beneficii conſequantur* &c. u).

§. XLVI.

Qui inſtigante Eutropio Privilegium Aſyli omnino tollit Anno 398.

RESTRINGUNT hæ Leges privilegium Aſyli: ſed omnino ſublatum illud volebat ſceleſtiſſimus Eutropius, favore Arcadii in plurimorum perniciem abuſus. Dum enim Eutropius impoten-

E ter

r) *Epiſt. 178.* Intelligitur autem haud dubie famoſus ille Rufinus, necatus Anno 395. in quem CLAUDIANUS duos libros ſcripſit.

s) *L. 2. Cod. Theod.* & *L. 1. Cod. Juſtin. de his, qui ad Eccleſ. confug.* CÆSARIO & ATTICO *Coſs. Ann. 397.*

t) VALENTINIANUS Imp. *L. 1. Cod. Theodos. de ſcenicis.* GRATIANO A. II. & PROBO *Coſs. Ann. 371.*

u) Ex ultimis verbis deſumitur, ſacramentorum collationem pendere ex arbitrio Epiſcopi. Mox quidem in allegata lege ſequitur, quod debent moneri Judices, ſcilicet ad id, ut omnis fraus ſimulati morbi evitetur. Vid. GOTHOFRED. *ibid. in comment.*

Digitized by Google

ter non tantum Imperium, ſed etiam animum Arcadii gubernat, omnibus ſibi infenſis machinabatur exitium. Inter hos Timaſium ſtrenuum Ducem exilio multabat; ejusque Conjugem Pentadiam *x*) præter alios, quos ulciſcendi animo perſequebatur, ab Aſylo Eccleſiæ extrahere moliebatur. Impetravit igitur ab Arcadio, ut ederetur Lex, qua omne Aſylum occluderetur, illique etiam, qui eo jam confugiſſent, extraherentur *y*). Integram quidem hanc Legem non reperimus, cum mox per ſanctiorem Conſtitutionem abrogata, imo e publicis Commentariis eraſa fuerit *z*). Illius tamen fragmenta Gothofredus *a*) ſe reperire exiſtimat in variis Codicis Theodoſiani Legibus *b*), quæ quidem Leges non univerſim abrogant Aſyli privilegium. ſed eos ſolummodo arcent, qui privatis aut publicis rationibus involvuntur *c*): Cohibent etiam Clericos, & Monachos, ne reos ad ſupplicium ductos e manibus lictorum violenter eripiant *d*). Sive igitur hæc fuerint fragmenta feralis illius Conſtitutionis, & eraſo præcipuo articulo ſervata; ſive diſtinctis Edictis ſint edita, certe ad idem Arcadii tempus pertinent.

§. XLVII.

---

x) Quam poſtea Diaconiſſam conſecratam fuiſſe, dixi *Hierarch. Eccleſ.* §. 475. not. 49.

y) Nicephorus *Lib. XIII. c. 4.*

z) Sozomenus *Hiſt. Eccl. lib. VIII. c. 7.*

a) *Ad L. 3. Cod. Theod. de his qui ad Eccleſ. confug.*

b) *L. 3. de his qui ad Eccleſ. confug. L. 16. de Pœnis. L. 57. de Appellat. L. 33. de Epiſcop.*

c) *Dicta L. 3.* ſic loquitur Arcadius: *ſi quis in poſterum publicis, privatisve rationibus involutus, ad Eccleſiam confugiens... a Clericis fuerit defenſatus, nec ſtatim conventione præmiſſa priſtinæ conditioni reddatur, Decuriones quidem & omnes, quos ſolita ad debitum munus functio vocat, vigore & ſolertia judicantum ad priſtinam ſortem, velut manu mox injecta revocentur ... ſed etiam hi, quos Oeconomos vocant (hoc eſt, qui Eccleſiaſticas conſuerunt tractare rationes) ad eam debiti vel publici vel privati redhibitionem, amota dilatione cogantur, in qua eos obnoxios eſſe conſtiterit, quos Clerici defenſandos receperint, nec mox crediderint exhibendos.*

d) *L. 16. Cod. Theod. de Pœnis. Addictos ſupplicio & pro criminum immanitate damnatos, nulli Clericorum, vel Monachorum (eorum etiam quos Cœnobitas vocant) per vim atque uſurpationem vindicare liceat, ac tenere.... Ad Epiſcoporum ſane culpam (ut cetera) redundabit, ſi quid forte in ea parte Regionis, in qua ipſi populos Chriſtianæ Religionis, doctrinæ inſinuatione moderantur, ex his, quæ fieri hac lege prohibemus, a Monachis perpetratum eſſe cognoverint, nec vindicaverint.* Prior Legis hujus pars repetitur in *L. 57. de Appellat.* Integer autem iſte textus habe-

Digitized by Google

§. XLVII.

Eutropius mox impietatis ſuæ pœnas dedit. Legem contra Aſylum procuderat Anno 398. ſequente autem Anno 399. gratia Arcadii excidit, & ex Palatio profugus, ad Eccleſiam ſupplex accurrit *e*). Qua occaſione S. Chrysostomus celebrem illam Homiliam in Eutropium ad copioſiſſimum populum habuit, ipſo Eutropio ad aram hærente & audiente. Ubi inter alia egregie dicta refellit illos, qui contra Eutropium incitati, eum ex Aſylo ejiciendum clamabant, his verbis: *Dices, at præcluſit bujus loci refugium, legibus ſcriptis, quibus hoc irritum facere conatus eſt. At nunc reipſa didicit, quale ſit, quod fecit: & ſuomet facto legem ſuam primus abrogavit, factus orbis totius ſpectaculum: & ſileat licet, omnes tamen admonet: nolite hæc facere, ne, qualia ego, patiamini.* Ipſo tamen Eutropio ad Eccleſiam confugiente.

§. XLVIII.

VIx innotuerat caſus Eutropii, mox Epiſcopi Africani Carthagine congregati ad Honorium Imperatorem, qui regnabat in Occidente, miſerunt duos Epiſcopos pro abroganda Conſtitutione Arcadiana, quæ in Oriente quidem edita, facile turbare potuiſſet etiam Eccleſias Occidentis. Huc enim pertinet, quod in Codice Canonum Eccleſiæ Africanæ *f*) refertur ex Concilio Carthaginenſi *poſt Conſulatum glorioſiſſimi Imperatoris Honorii Augusti IV. & Eutychiani V. C. 5. Kal. Majas Karthagine in Secretario Baſilica* Abrogatur Lex Arcadii.

habetur in *Cod. Juſt. l. 6. de Epiſcop. audient.* Conſonat Edictum Theodorici *Regis c. 114. ſi addictos, damnatoſque judiciis Clerici vel quilibet alii violenter eruerint, ipſi ad pœnam, vel ad diſpendia teneantur, quæ ſententia in convictos prolata ſtatuiſſe monſtrabitur: & ſi conniventia Judicis vel colludio hoc claruerit perpetratum, quinque auri libras idem Judex cogatur exſolvere.*

e) Diverſas ruinæ Eutropii cauſas aſſignant ſcriptores, Socrates *Hiſt. Eccl. Lib. VI. c. 5.* Sozomenus *Lib. VIII. c. 7.* Nicephorus Callistus *lib. XIII. c. 4.* cauſam refert ad minas in Auguſtam prolatas. Zosimus autem *Hiſt. lib. V.* narrat Gainem poſtulaſſe, *ut malorum omnium maximus Autor Eutropius ſibi dederetur, in quem ipſe ſtatueret, quidquid vellet &c. &c.* ubi hic Hiſtoricus Ethnicus videtur dicere, quod Eccleſia habuerit jus Aſyli ab Eutropio, cum tamen ex dictis contrarium conſtet. Græce εκκλησιαν, εχȣσαν εξ εκεινȣ το ασυλον. Baronius *ad Ann. 399. n. 8.* vertit latine ſic: ad Eccleſiam, quæ *ab illo tempore* jus Aſyli conſecuta retinet. Cum Baronio ſic legit Editio Baſileenſis Zoſimi.

f) Apud Harduin. *Concil. tom. 1. col. 894.*

licæ Reſtitutæ. Quæ Epocha coincidit cum Anno 399. Summa eorum, quæ in Concilio acta ſunt, ibi additur: *In hoc Concilio legationem ſuſceperunt Epigonius, & Vincentius Epiſcopi, ut pro confugientibus ad Eccleſiam, quocunque reatu involutis, legem de glorioſiſſimis Principibus mereantur, ne quis eos audeat abſtrahere.* Abunde proviſum Immunitati Eccleſiarum credebant Imperatores, dum ipſo facto priorem Legem damnabant, adeo ut neque Eutropium tot ſcelerum reum auſi ſint ex Eccleſia extrahere, donec illum CHRYSOSTOMUS traderet, promiſſa vitæ gratia, exilio multandum *g)*, quamvis poſtea ab exilio reductus, capite truncatus fuerit *h)*.

§. XLIX.

Nova Lege HONORII.

POSTEA tamen Anno 414. CONSTANTIO & CONSTANTE Coſſ. in favorem Aſyli Eccleſiaſtici publicata eſt Lex HONORII & THEODOSII Junioris his verbis: *Fideli devotaque præceptione ſancimus, nemini licere ad Sacroſanctas Eccleſias confugientes abducere, ſub hac videlicet definitione: ut ſi quiſquam contra hanc Legem venire tentaverit, ſciat ſe Majeſtatis crimine eſſe retinendum i).* Hac igitur Lege pleniſſime reſtituuntur Eccleſiarum Aſyla, quæ Eutropius aliis voluit ſublata, ſibi ipſi gaudebat ſalutaria.

§. L.

Poſt turpem Templi profanationem,

DUM ſupra S. Chryſoſtomum Eutropio præſente & aris inhærente ad Populum dixiſſe inſinuavimus, facile colligere datur, illo tempore exteriora Templi loca nondum participaſſe privilegium Aſyli: pronum enim fuiſſet Eutropio, ſalva Immunitate ſe oculis infiniti Populi ſubducere, & acerbos aculeos Sancti Oratoris evitare. Contigit poſtea fœdiſſimus caſus, qui occaſionem dedit novæ Legi, qua Jus Aſyli etiam extra intimi Templi ambitum extenditur. Primarii cujusdam Magiſtratus ſervi, crudeliter ab hero ſuo habiti ad Eccleſiam confugerant, ferrumqne in manibus habentes ad ſanctiorem Sacrificii aram irruerunt: juſſi inde exire, adeo non parebant, ut potius Divinas ceremonias impediverint, diebusque pluribus ſtrictos enſes obviis quibusque

g) Hæc pœna Exilii continetur in *L. 17. Cod. Theod. de pœnis. data 16. Kal. Febr.* THEODORO *Conſule, eraſo ſcilicet jam nomine Eutropii, qui ad initium anni Collega Theodori fuerat.*

h) SOZOMENUS *lib. VIII. c. 7.*

i) *L. 2. C. de his qui ad Eccleſ. confug.*

Digitized by Google

que intentaverint. Poſtquam Clericum quendam trucidarunt, alterum vulnerarunt, poſtremo tandem ſeipſos interemerunt *k*).

§. LI.

Novis Legibus

Ad præcavendas ejusmodi turbationes Sacrorum, Legem tulerunt Theodosius & Valentinianus Anno 431. *l*), qua ſanctitas Aſyli Eccleſiaſtici ab irruentium, ibique commorantium veſania firmatur, ampliando fines & terminos Aſyli: prohibendo, ne confugæ in Templo cibum ſumant, aut dormiant; neque arma ſecum ferant vel in templum, vel in omne ædificium, quod Aſyli jus habet. Lectu digniſſima eſt tota hæc Conſtitutio, cujus fragmenta tantum Corpori Juris inſerta ſunt: integer autem textus refertur in Actis Synodi Ephesinæ *m*), & a Gothofredo *n*) erudito Commentario illuſtratur. Potiora exinde ſuis quæque locis referentur.

LII.

Stabilitur ſanctitas Aſyli:

Lex iſta, mox poſt tumultum ſervorum barbarorum lata, valde generalibus concepta eſt verbis; prout fieri amat, quando ſubitis & recentibus malis efficax remedium opponitur. Sequenti Anno 432. ſedato jam tumultu, & reſidente perturbatione, poſita Conſtitutio eorundem Imperatorum *o*) accuratius diſtinguit inter

k) Nicephorus Callistus *Hiſt. Eccl. lib. XIV. c. 32.* Socrates *lib. VII. c. 33.* Hiſtoria hæc paucis verbis attingitur a Marcellino *Comite in Chronico* Antiocho & Basso Coſs. *Barbari urbe Auguſta enutriti ad Eccleſiam noſtram hoſtili ritu confluunt: ignem in Eccleſiam ad comburendum Altare dum infeſti jaciunt, invicem ſeſe, reſiſtente Deo, trucidant.*

l) Antiocho V. C. *Conſ. & qui fuerit nuntiatus.* Data autem Lex eſt 10. Kal. April. Unde infertur, Anicium Baſſum, qui in Faſtis Conſularibus ad eundem annum notatur, non niſi poſt hunc diem fuiſſe Conſulem renuntiatum. Præcipua Legis ſumma inſerta eſt Codici Theodoſiano & Juſtinianeo, ſub titulo *de his qui ad Eccleſiam confugiunt*: ibi quidem quartum, hic autem tertium locum inter Leges hujus tituli occupat.

m) *Tom. V. c. 21.* juxta interpretationem, & Ingolſtadienſem editionem Theodori Peltani S. J. ex qua Severinus Binius ſuæ Conciliorum Collectioni inſeruit *Tom. 1. a fol. 844.* & Nicolaus Coletus *noviſs. Edit. Venet. Tom. III. a fol. 1751.*

n) *Tom. III. ad lib. IX. Cod. Theod. tit. 45. a fol. 393.*

o) Relata plenius in *Cod. Theod. Leg. 5.* & exinde brevius in *Cod. Juſtin. Leg. 4. de his qui ad Eccleſ. confug.*

Digitized by Google

inter ſervum inermem, & armatum, ad Eccleſias confugientem. De inermi cavent Imperatores, ne plus uno die ſervus confuga a Clericis retineatur, ſed domino nuntietur, eo fine, ut dominus depoſito mentis æſtu, & nullis iracundiæ reliquiis in mente reſidentibus, in honorem Eccleſiæ & ejus reſpectu, ad cujus auxilium convolavit, impertita peccati indulgentia, ſervum abducat. Familiare enim ſemper fuit, & nunc quoque eſt, ut qui alicujus indignationem metuunt, vel experiuntur, utantur interceſſione Clericorum. Alterum Legis hujus Caput eſt de ſervo armato in Eccleſiam irruente: hi ſcilicet illico, non exſpectato diei lapſu, domino indicari, reddique debent, abſtrahendi etiam quibuscunque viribus; Eccleſia enim non patet homini ex ſtatu ſervili in hoſtilis & homicidæ conditionem tranſeunti *p*).

§. LIII.

Statutis pœnis in transgreſſores.

PROXIMA, quæ in Compilatione Legum Romanarum reperitur, eſt *Lex Sexta Cod. Juſtin. de his qui ad Eccleſ. confug.* publicata à LEONE Imperatore, eodemque tertium Conſule Anno 466. Tota Aſyli diſciplina, quam Imperator obſervatam voluit, accurate in hac Conſtitutione continetur. Decernit LEO, nullos penitus cujuscunque conditionis ſint, de ſacroſanctis Eccleſiis expelli, aut protrahi confugas, nec pro his Epiſcopos vel Eccleſiarum Oeconomos exigi, quæ ab ipſis debeantur: qua ratione derogatur Legibus Theodoſii & Arcadii ſupra relatis, quæ publicos debitores ab Aſylo arcent, vel Epiſcopos pro ipſis ad ſolutionem adſtringunt. LEO igitur Imperator omnes confugas in Eccleſiis, earumque finibus per priores Leges definitis, pleniſſime vult eſſe ſecuros, nec ibidem ita detineri atque conſtringi, ut ei aliquid aut victualium rerum, aut veſtis negetur aut requies. Tanta autem ſeveritate Imperator id urget, ut capitale & ultimum ſupplicium minetur iis, qui contra hanc legem aliquid *moliri aut facere, aut nuda ſaltem cogitatione atque tractatu auſi fuerint tentare*: Præterea jubet, ut ſi quidem confugæ in ſacris locis publice ſe offerant quærentibus conveniendos, poſſit cum ipſis,

p) Has aliasque ſimiles Leges generali Conſtitutione confirmavit THEODOSIUS *Anno* 439. quæ relata eſt in *Codicem Juſtinianeum L.* 22. §. 1. *de Epiſcop. & Cler.* ibi: *quin etiam omnia privilegia, quæ ſacroſanctis Eccleſiis, confugarum . . . cauſa Legibus ſunt præſtita, intacta atque illibata ſervari præcipimus.*

Digitized by Google

ipſis, ſervata locis reverentia, agi de iis, de quibus in judicio conveniuntur: ſi vero latuerint intra fines loci ſacri, curabit ille, qui Eccleſiæ præeſt, ut ejusmodi confugæ, qui actione civili pulſantur, per ſe vel Procuratorem ad examen Judicis reſpondeant: ſi hoc facere detrectent, judiciorum legumque ſolitus ordo ſervetur, ut ex ipſorum bonis, quibuscunque juſtis petitoribus ſatisfiat. Hæc de ingenuis, liberisque perſonis ſtatuuntur. Si vero Servus aut colonus, vel adſcriptitius, vel alia hujusmodi perſona conditioni ſubdita, ad ſacroſancta ſe loca contulerit, curandum eſt, ut impetrata delicti venia, ſecuri ad locum ſtatumque proprium revertantur, rebus quas ſecum habuerint, reſtitutis: *diutius enim eos in Eccleſiis non convenit morari, ne patronis ſeu dominis per ipſorum abſentiam obſequia juſta denegentur, & ipſi per incommodum Eccleſiæ, egentium & pauperum alantur expenſis.*

§. LIV.

Et coeleſtibus oſtentis.

Legi huic, qua Imperator ita conſuli reverentiæ Templorum credebat, ut tamen Juſtitiæ vis non inferatur, occaſionem forte dederat id, quod circa illa tempora Conſtantinopoli contigit in Monaſterio Accœmetorum, cui præerat S. Marcellus *q*). Ardaburius in Aula Leonis potentiſſimus, perſequebatur Joannem quemdam: hic contra crudelem & potentem inimicum tutius receptaculum invenire non ſciebat, quam dictum Monaſterium S. Marcelli. Ardaburius ſibi tradi jubebat Joannem: abnuente Marcello mittit milites, qui circumdarent Monaſterium, & vi extraherent confugam. Ipſi Monachi urgebant Abbatem ſuum, ut traderet hominem, cujus cauſa pernicies inſtaret Monaſterio: ſed conſtantia S. Marcelli nequaquam frangebatur. Militibus ad vim faciendam jam expeditis, apparuit ſupra Monaſterium ſplendidiſſimus ignis, & in eo relucens S. Crucis ſignum. Milites exinde tela & fulgura in ſe contorta conſpicientes, projecerunt arma, & vel fuga ſibi conſuluerunt, vel proſtrati DEum placare ſtuduerunt. Si occaſione miri hujus eventus Legem tulit Leo Imperator, eam tamen in ipſa urbe Conſtantinopolitana vim ſuam habere noluit; ſed ad ſe pro caſibus particularibus recurri juſſit, ut reverentiam locorum ſacrorum pro rerum exigentia tueretur: cui juſſioni conformis eſt *Lex octava Cod. Juſtin.* in ſæpius allegato titulo, deſumpta ex Græca Col-

q) Surius *ad diem* 29. *Decembr. in Vita S. Marcelli.* Fleury *Hiſtoir. Eccleſ. Tom. VI. lib.* 29. *n.* 26.

Collectione Eccleſiaſticarum Conſtitutionum his verbis: *qui propter potentem perſonam ad Eccleſiam confugit, doceat Imperatoriam Majeſtatem per Archiepiſcopum & Eccleſiæ Defenſores.*

§. LV.

Excipit quædam crimina JUSTINIANUS;

LEONIS Imperatoris Conſtitutionem in quibusdam Articulis moderatus eſt JUSTINIANUS Anno 535. *per Novellam* 17. ubi *cap.* 6. monet, ut Judices datam fidem de ſecuritate non violent, ſi verbis eorum confiſi rei ab Aſylo exeant, cauſam ſuam acturi: ſi vero ferendæ ſententiæ ſe ſubjicere nolint, jubetur Judex *ſacris eum terminis reſtituere, & ibi executionem inferre temperate, & cum debita venerabilibus locis reverentia.* Pergit *Cap.* 7. his verbis: *Neque autem homicidis, neque adulteris, neque virginum raptoribus delinquentibus terminorum cuſtodies cautelam: ſed etiam inde extrahes, & ſupplicium eis inferes. Non enim talia delinquentibus parcere competit, ſed hoc patientibus, ut non talia a præſumptoribus patiantur. Deinde Templorum cautela non nocentibus, ſed læſis datur a lege: & non erit poſſibile utrumque tueri cautela ſacrorum locorum, & lædentem & læſum. Publicorum vero Tributorum exactiones etiam intra templa decenter fieri, procurabis: quoniam fiſcalium ratio & militibus, & privatis, ipſisque Templis, & cunctæ Reipublicæ utilis & neceſſaria eſt. Auxiliabuntur autem tibi ad hoc etiam DEO amabiles Eccleſiarum Defenſores & Oeconomi: nullum horum, qui fiſcalia Tributa exigunt, abripientes exactioni: ſed neque permittentes violentum aut ſeditioſum aliquid pati exactionem inferentes: ſcientes quia ſi quid tale geſſerint, de ſuo ſatisfacere fiſco cogentur.* Hac autem ratione in uſum reducuntur ea, quæ ſupra a THEODOSIO conſtituta narravimus *r*).

§. LVI.

Violatores autem Aſyli punit.

PLURES ejusdem Imperatoris JUSTINIANI Conſtitutiones pro Jure Aſyli, præſertim in favorem Eccleſiæ Majoris, quæ erat S. Sophiæ Cpoli, legere eſt in Jure Græco-Romano *s*), ubi inter alia Epiſcopus, qui confugam tradiderit, ſuo Pontificatu primum ſpoliari, dein illis ipſis ſuppliciis ſubjici jubetur, quibus ſubjectus fuerit confuga a domino, qui hominem recepit. *Quod ſi etiam aliquis magna potentia præditus, & Præſidum poteſtatem gerens, confugientem*

r) Recenſitas Imperatorum Leges de Jure Aſyli breviter complectitur HARMENOPULUS *Promptuar. Jur. Civ. lib. II. tit.* 9.

s) Latine redditum eſt ſtudio JOANNIS LEUNCLAVII, editum autem per MARQUARDUM FREHERUM, *m. fol.* 72. & 73.

gientem ad Eccleſiam vi de manu Pontificis eripere fuerit auſus, deque adytis Eccleſiæ illius extrahere, ad quam idem ille confugit, idque per ſe, vel per ſubditum: is Magiſtratus ſui cingulo ſpoliatus, & flagris cæditor, & duriter tractator, omneſque facultates ejus publicantor. Non enim patimur ejuſmodi quiddam tentari prorſus in univerſo Romanis ſubdito Imperio, & Chriſtianæ Reipublicæ ſtatu.

§. LVII.

Ejus Leges conciliantur

Constantinus Porphyrogennetus *t*) refert Juſtiniani Privilegium Eccleſiæ Majori conceſſum, ut omnes etiam homicidæ, adulteri & raptores Aſylo ibidem gauderent; aliud item Ejuſdem Edictum, quo ejuſmodi homines ab Aſylo arcentur. Combinari poſſe hæc Edicta cenſet, ut homicida, cujus facinus occultum eſt, & ad forum Judiciale non perductum, in Templo veniam delicti conſequatur, ſincera confeſſione apud Sacerdotem peracta, & impleta pœnitentia, quam Presbyter dictaverit: ſi vero homicidium ſit publicum, & per accuſationem ad Judicem delatum, idque voluntarie & meditato perpetratum (cædes enim ignoranter admiſſa nec latam in homicidas legem metuit, nec Aſylo indiget) ſane nullum Aſylo locum eſſe Constantinus ſtatuit. *Nam cædem illam ſpontaneam nec Moſaica Lex concedi vult, nec Romana, a Sanctis Patribus approbata &c.*

§. LVIII.

A Constantino,

Hanc Conſtitutionem mox mitigavit dictus Imperator Constantinus, *prioris Legis ſeveritatem cum benigniore Decretorum Eccleſiaſticorum cenſura commutans.* Scilicet homicidas ad Eccleſiam confugientes non quidem ad mortis pœnam depoſcit, ſed perpetuo exilio pellit ab eo loco, quo cædes commiſſa eſt: bona autem ejus addicit hæredibus vel occiſoris, vel occiſi pro varijs circumſtantijs, quæ accurate deſignantur *u*). Si homicidium animo meditato fuerit perpetratum, jubet Imperator, ut *citra exceptionem tondeantur, & Monachorum cœtibus aggregentur: neque tantum ad tempus pœnitentiæ præſtitutum, verum & per omnem vitam ſuam in Monaſterio gubernentur.* Qui vero non deliberato animo, nec meditate, ſed ex temeritate quadam, aut iracundia abre-

 ptus

t) *Tom. 1. Juris Græco-Romani fol. 109.*
u) *Loc. cit. fol. 112.*

Digitized by Google

ptus cædem admiſerunt, *perpetuo quidem exilio præter alia ſubijcientur, ſolitariam tamen vitam non cogentur amplecti.*

§. LIX.

Et Manuele.

Hanc ipſam Conſtitutionem emendat Manuel Comnenus Græcorum Imperator *x)*, ita ut homicida ad Majorem Eccleſiam confugiens, poſtquam Eccleſiaſticæ pœnæ adverſus eum proceſſerint, perpetuo quidem exilio multetur, non tamen cogatur ad vitam Monaſticam: *metuendum enim, ne vitam hanc Angelicam adverſante animo ingreſſus, eaque per vim ſuſcepta, reverendo habitu ad ludibrium utatur.*

§. LX.

Imperatores Græci fovebant Aſylum,

Universim de Imperatoribus Græcis affirmari poteſt, quod maximam reverentiam erga Eccleſias Aſyli privilegio donatas exhibuerint, & eo confugientibus vitæ gratiam fecerint. Omittere non poſſum illuſtre exemplum ab illuſtri Autore, ſcilicet Anna Comnena *y)* relatum. Narrat hæc Natalibus & Eruditione illuſtriſſima fæmina, orto in Aula Byzantina diſſidio inter Nicephorum Botoniatem Imperatorem, & Comnenam familiam, Matronas hujus Regiæ Domus nocturnam fugam arripuiſſe ad Magnæ Sophiæ Templum: veniſſe autem adhuc inter tenebras *ad S. Nicolai Templum, quod Refugium ſolent appellare, prope magnam Eccleſiam dudum erectum ad ſalutem & tutelam eorum, qui deprehenſi eſſent in criminibus, velut magni ipſius Templi pars quædam, de induſtria, ni fallor, in illum ipſum Aſyli uſum paratum a priſcis Imperatoribus, qui magna Indulgentia regere ſibi ſubjectos, & quærere cauſas parcendi peccantibus conſueverant z)*. Miſit Imperator, qui eas ad palatium reduceret. Verum Dalaſſena Comnemorum Mater, impetrato ingreſſu in magnam DEI Eccleſiam, ſacris portis validiſſime arreptis, audacter clamabat, ſe niſi manus ſibi abſcinderentur, nulla unquam vi dimovendam de ſancto loco, nec Templo diſceſſuram, quoad promiſſæ ab Auguſto ſalutis pignus accepiſſet Crucem. Straboromanus (ad abducendam eam ab Imperatore miſſus) hæc audiens, quam ferebat Crucem de collo ſuſpenſam offerebat. Cui Dalaſſena: non a vobis, inquit, præſtari

x. *Ibid. fol. 163.*
y) *Alexiad. lib. 2.*
z) Majori Eccleſiæ S. Sophiæ jus Aſyli conceſſum fuiſſe a Justiniano ejus Conditore, ſupra dictum eſt.

ſtari mihi cautionem & fieri fidem volo, ſed ab Imperatore talia poſtulo, eorumque ſignum & arrhabonem Crucem peto, non minutam aut molis exiguæ, ſed magnitudinis idoneæ, ut manifeſtum, & quod neminem latere poſſet, extaret indicium jurisjurandi ſibi præſtiti. Re cognita Imperator ad ipſam mittit Crucem quam petierat *a)*, ſecuritatem illi plenam ſanciens, ſicque demum egreſſam Templo concludi præcepit cum Filiabus & Nuribus in Gyneceo Petriorum *b)*. Ita fere ANNA *Comnena*.

§. LXI.

Eoque utebantur.

IPSIS etiam Imperatoribus Græcis, a quorum Edictis magna reverentia Aſylis acceſſerat, eadem ſaluti fuerunt. Andronicus Senior, a Nepote ſuo Andronico Juniore in ipſo Palatio cum armatis militibus obrutus, omnique Ducum atque militum ope deſtitutus, ad Sacram Imaginem DEI Genitricis Hodegetriæ confugit, ante multos dies in Palatium translatam, quæ ei firmo ſolatio erat. Et certe etiam Andronicus Junior reverebatur hanc pietatem, graviterque Ducibus & Tribunis ſuis edixit, ne Avum Imperatorem vel manu, vel ullo contumelioſo dicto violarent *c)*.

§. LXII.

Antiqui Reges Francorum

REGES Francorum ad Dignitatem Imperialem evecti ſtrenue imitati ſunt ſuos tum in ſolio Imperatorio, tum in Regno Francorum Anteceſſores. Nam Guntramnus Clotharij I. Filius Anno 585. *agnoſcens intra Regni ſui ſpatia, univerſa ſcelera, quæ Canonibus & Legibus pro Divino timore puniri conſueverant, ſuadente Adverſario boni operis perpetrari*, Synodum Matiſconenſem II. convocari curavit, ut his malis remedium poneretur *d)*. Cum præter alia in *Can.* 8. hujus Concilii jus Aſyli ſancte obſervandum eſſe ſtatueretur, Rex Guntramnus non tantum Judicibus Regni ſui obſer-

a) De Cruce vel ſacris Reliquiis mitti ſolitis, fidei faciendæ, vel ſecuritatis firmandæ gratia, vide Notas CAROLI DU FRESNE ad hunc locum ANNÆ *Comnenæ. m. fol.* 32.

b) De Monaſterio Petrio multa notat idem CAROLUS DU FRESNE.

c) Ita narrat NICEPHORUS GREGORAS *Hiſt. Rom. lib. IX.* Hanc imaginem MICHAEL *Palæologus* in curru triumphali in Urbem invexit, ipſe pedibus currum ſecutus. Vid. idem NICEPHORUS *lib. IV.* Vocabatur *Hodegetria*, id eſt, viæ monſtratrix aut ductrix, ſumma ſemper in veneratione ab Imperatoribus habita.

d) GREGORIUS *Turonenſ. Hiſt. Franc. lib. VIII. c.* 20. HARDUINUS *Collect. Concil. Tom.* 3. *col.* 467.

ſervantiam decretorum Concilii ſingulari *Præceptione* ſevere inculcavit, ſed ipſe etiam memorabili exemplo ſanctiſſime obſervavit. Nam *e)* dum Rex in feſtivitate S. Marcelli, quæ in urbe Cabillonenſi celebrabatur, peractis ſolennibus ad Sacroſanctum Altare communicandi gratia acceſſiſſet, venit quidam quaſi aliquid ſuggeſturus: qui dum properat contra Regem, culter ei de manu delabitur: eo repente apprehenſo, alium cultrum evaginatum in manu ejus reperiunt. Nec mora, eductus a Baſilica Sancta, vinctus & tormentis addictus, confitetur ſe emiſſum ad interficiendum Regem, dicens: ſic enim tractavit, qui me miſit: quia cognovit Rex multorum in ſe odia adgregata, & ſuſpectus ne percutiatur, omnino ſe a ſuis vallari præcipit, nec reperitur aditus, qualiter ad eum cum gladiis poſſet accedere, niſi in Eccleſia, in qua ſecurus & nihil metuens ſtare dignoſcitur, transverberetur. Sed & his, de quibus locutus fuit, apprehenſis, multis interemtis, hunc verberatum plagis, dimiſit vivum, quia nefas putavit, ſi is qui ab Eccleſia eductus fuerat, truncaretur.

§. LXIII.

Venerabantur

NON abſimili exemplo reverentiam ſuam erga ſanctitatem Aſyli, oſtendit Childebertus Rex *f)*. Cum enim Sunnegiſilus Comes ſtabuli, & Gallomagnus Referendarius de conſpiratione in Regis vitam denuntiarentur, conſcientia terrente latebram intra Eccleſiarum ſepta petiere. Ad quos Rex ipſe procedens ait: egredimini in judicium, ut cognoſcamus de his, quæ vobis objjciuntur, ſi vera ſint, an falſa. Nam, ut opinor, in hanc Eccleſiam fuga dilapſi non eſſetis, niſi vos conſcientia terruiſſet: verumtamen promiſſionem habete de vita, etiamſi culpabiles inveniamini; Chriſtiani enim ſumus, & nefas eſt vel criminoſos ab Eccleſia eductos punire. Deprehenſis dein ſufficientibus proditionis indicijs, iterum Eccleſiam petierunt, ejecti poſtea in exilium; ſed petente per Legatos Guntramno iterum revocati fuerunt.

§. LXIV.

Jus Aſyli:

EODEM imbutus ſpiritu Clotharius II. decrevit, ut *nullus latronem, vel quemlibet culpabilem, ſicut ſummis Epiſcopis convenit, de atrio Eccleſiæ trahere præſumat. Quod ſi ſunt Eccleſiæ, quibus atria clauſa*

e) Idem GREGORIUS *lib. IX. c. 3.*
f) *Ibid. lib. IX. c. 38.*

Digitized by Google

clauſa non ſint, ab utraque parte parietum, terræ ſpatium arpennis pro atrio obſervetur g). Quod ſi cujuslibet ſervus deſerens ſuum dominum ad Eccleſias confugerit, & ibi primitus dominus ejus advenerit, contentio excuſatur; reddatur furtum, ut ſe de pretio redimat h).

§. LXV.

Quos imitatur

HIS in Regno Francico Anteceſſoribus, uti etiam Græcis Imperatoribus nequaquam ceſſit CAROLUS M. Quamvis enim ejus tempore ſeveriſſimis Legibus Juſtitiæ rigor urgeretur, temperabatur hic tamen Sacrorum Canonum æquitate, & reverentia Eccleſiarum, quæ tutum ſemper præſtabant refugium. Cenſent quidem aliqui *i)*, ſub initium Regni CAROLI M. abolitum fuiſſe Aſyli privilegium, idque eruunt ex eo *Capitulari k)*, quo ſtatuitur, *ut homicidæ & ceteri rei, qui legibus mori debent, ſi ad Eccleſiam confugerint, non excuſentur, neque eis ibidem victus detur.* Verum legitimus ſenſus hujus Conſtitutionis clarius traditur alibi *l)*, ubi poſt verbum *excuſentur*, ita habetur: *& ſi ſe emendare noluerint, nullus eis victus detur.* Jam alibi obſervavimus, Eccleſiæ nihil magis cordi eſſe, quam ut confugæ ad ſinceram vitæ emendationem perducantur. Hanc fuiſſe CAROLI M. mentem, ſatis patet ex *Capitulari pro partibus Saxoniæ* ſancito Anno 789. cujus *Caput primum* his verbis concipitur: *Placuit omnibus, ut Eccleſiæ Chriſti, quæ modo conſtruuntur in Saxonia, & DEO ſacratæ ſunt, non minorem habeant honorem, ſed majorem & excellentiorem, quam fana habuiſſent Idolorum.* Ex quo ſuppoſito connaturaliter ſequitur *Caput ſecundum*: *ſi quis confugium fecerit in Eccleſiam, nullus eum de Eccleſia per violentiam expellere præſumat, ſed pacem habeat, uſquedum ad placitum præſentetur: & propter honorem DEI, Sanctorumque Eccleſiæ ipſius reverentiam, concedatur ei vita & omnia membra. Emendet autem cauſam, in quantum potuerit, & ei fuerit judicatum, & ſic ducatur ad præſentiam Domini Regis, & ipſe eum mittat, ubi Clementiæ ipſius placuerit.* Conſultum enim non eſt, ut ejusmodi homines permaneant in loco perpetrati criminis. Unde in ſupra adductis

g) Decretio CLOTHARII II. *circa Ann. 595. c. 13.*

h) *Ibid. c. 15.* dicitur autem *c. 14. nullus confugiens foris ante dicta loca, pro operarum cupiditate ſe dicat exire. Quod ſi fecerint, & capti fuerint, ad dignum ſibi ſupplicium condemnentur.*

i) P. DANIEL *Hiſtor. Franc. ad ann. 779.*

k) *Capitular. Ann. 779. c. 8.*

l) *Addit. IV. Capitularium c. 186.*

Digitized by Google

adductis Conſtitutionibus Conſtantini Porphyrogenneti & Manuelis Comneni ſolicite cavetur, ne homicidæ, quibus in reverentiam Eccleſiæ vita donatur, habitent deinceps, aut etiam vitam Monaſticam agant *in eo ſolo, quod interfecti ſanguinem male quaſi diducto rictu oris excepit.*

§. LXVI.

CAROLUS M.

IN hanc ſententiam alibi CAROLUS ſtatuit *m*), ut *Reum confugientem ad Eccleſiam nemo abſtrahere audeat, neque inde donare ad pœnam, vel ad mortem, ut honor DEI & Sanctorum ejus conſervetur: ſed Rectores Eccleſiarum pacem & vitam ac membra eis obtinere ſtudeant: tamen legitime componant, quod inique fecerunt.* Scilicet condonata pœna mortis debebant confugæ ſatisfacere obligationibus naturalibus ac civilibus; & ad eum finem etiam Judici ſiſtebantur, ſalva ſecuritate vitæ & membrorum, quam obtinebant, modo ad atrium Eccleſiæ confugiſſent. *Si quis ad Eccleſiam confugium fecerit, intra ipſius atria Eccleſiæ pacem habeat, nec ſit ei neceſſe Eccleſiam ingredi, & nullus eum inde per vim abſtrahere præſumat; ſed liceat ei confiteri quod fecit, & inde per manus bonorum hominum ad diſcuſſionem in publicum producatur n).* Quæ hoc loco de Atrio Eccleſiæ dicuntur, ad alia etiam loca Eccleſiæ adjacentia extendit CAROLUS *o*): *Ut eos timoris neceſſitas non conſtringat circa Altaria manere, & loca veneratione digna polluere, depoſitis armis qui fugerint: quod ſi non depoſuerint, ſciant, ſe armatorum viribus extrahendos. Et quicunque eos de porticibus, & de atriis, & de hortulis, de balneis, vel de adjacentiis Eccleſiarum abſtrahere præſumpſerit, capite minuatur.*

§. LXVII.

Et LUDOVICUS Pius.

CAROLI Pietatem ſecutus eſt Filius LUDOVICUS *Pius* dictus, qui in Capitulis ad Legem Salicam additis, primo mox loco de honore Eccleſiarum ſolicitus, vitæ gratiam etiam illi concedit, qui in Eccleſia, vel ejus atrio hominem interfeciſſet: voluit tamen, vitam pecuniis redimat, & *congruam facinori pœnitentiam ſecundum Judicium Canonicum* ſubeat *p*).

§. LXVIII. FRE-

m) *Capitular. lib. V. c. 155.* item *Addit. III. Cap. 30.* Refertur a GRATIANO *c. 9. XVII. q. 4.*

n) *Capitular.* II. *Anno 803. c. 3.* ubi Capitula addita ad Legem Salicam. Item inter Leges Longobard. CAROLI M. *Leg. 103.* Item *Capitular. lib. I. c. 134.*

o) *Capitular. lib. VII. c. 174.*

p) *Capitular. 1. ann. 819. c. 1.* & *Capitular. lib. IV, c. 13. ſiquis aut ex levi cauſa, aut ſine cauſa hominem in Eccleſia interfecerit, de vita componat.*

Digitized by Google

§. LXVIII.

Moderamen ponit Franciſcus I.

Frequentiſſimus Aſyli uſus in Galliis ſemper perſtitit uſque ad Franciſcum I. qui ob plurimos abuſus hinc inde gliſcentes, non quidem jus iſtud omnino abrogavit; ſed tamen multum moderatus eſt *q*), ita ut extractus ab Eccleſia reus a Senatu Regio quæſtioni ſubderetur, & pro varietate criminis vel plecteretur morte, vel reſtitueretur Eccleſiæ. Hac Lege Galli dicunt, jus impunitatis ſublatum eſſe: non tamen ſublatam reverentiam & honorem Templorum *r*).

§. LXIX.

Veteres Germani.

Apud veteres Germanos ſummopere colebatur Jus Aſyli in Eccleſiis. Documento nobis ſunt Leges Bajuvariorum *s*) ſtatuentes I. ſi culpabilis aliquis confugium ad Eccleſiam fecerit, nullùs eum vi abſtrahere auſus ſit, poſtquam januam Eccleſiæ intraverit, donec interpellat Presbyterum Eccleſiæ vel Epiſcopum. II. Si Presbyter reſponſum dare auſus non fuerit, & ſi talis culpa eſt, ut dignus ſit diſciplina, cum conſilio Sacerdotis hoc faciat, quia ad Eccleſiam confugium fecit. III. Nulla ſit culpa tam gravis, ut vita non concedatur propter timorem Dei & reverentiam Sanctorum, quia Dominus dixit: qui dimiſerit, dimittetur ei; qui non dimiſerit, nec ei dimittetur. IV. Si quis autem homo contumax & ſuperbus timorem Dei, vel reverentiam Eccleſiarum ſanctarum non habuerit, & fugientem ſervum ſuum, vel quem perſecutus fuerit, de Eccleſia vi abſtraxerit, & Deo honorem non dederit, componat ad ipſam Eccleſiam quadraginta ſolidos Judice cogente,

q) *Ordinat. Anno 1539. ſur le faict de la Juſtice. art. 166.* de qua vid. Fevret *de l' Abus lib. VIII. c. 3. n. 8.* Fleury *Inſt. Jur. Can. p. 2. c. 7.* Juvat verba ipſius ordinationis attexere juxta ſtylum illius temporis concepta. Summarium ſic ponitur: *Franchise n' aura plus de lieu es choſes civiles, n' y es criminelles, quant a la prinse.* Ipſe textus ſic habet: *Qu' il n' y aura lieu d'immunité pour debtes, ny autres matieres civiles, & ſe pourront toutes perſonnes prendre en franchise, & ſauf a les reintegrer, quand y aura prinse de corps decernée a l' encontre d' eulx, ſur les informations faictes des cas, dont ilz ſont chargez, & accusez, & qu' il ſoit ainſi ordonné par le juge.*

r) Petrus Ærodius *Rer. Judic. lib.* I. *tit. 9. c. 4.*

s) *Tit. 1. c. 7.* Arnulphus Imp. Rex Bojariæ, ſub quo titulo etiam Carinthiæ dominabatur, omnem ibidem ſecuritatem præſtari jubebat confugientibus ad Eccleſiam, ut refert Megiserus *Annal. Carinth. lib. 6. c. 62. art. 4.*

Digitized by Google

gente, & pro fredo ad fiſcum quadraginta ſolidos, ut ſit honor Deo & reverentia Sanctorum, & Eccleſia Dei ſemper invicta ſit. Similia fere reperiuntur in antiqua Legum Germanicarum collectione, quæ *Speculum Suevicum* vocari ſolet *t*).

§. LXX.

Et Angli,

NON minor Templorum reverentia erat olim in Anglia. Pauca annotare ſufficiat. CAMBDENUS *u*) de Agro Eboracenſi (vulgo Yorkeshire) inter Brigantes, loquens, mentionem facit Beuerleæ Monaſterii, quo Joannes cognomento de Beuerly Archi-Epiſcopus Eboracenſis abdicato Epiſcopatu ſe contulit, diemque circa Annum Chriſti 721. obiit. Hujus memoriam adeo ſanctam habuerunt Reges, & præcipue ATHELSTANUS *x*), ut multis & magnis immunitatibus locum dotaverint, & Aſyli Jus conceſſerint, quod obæratis, & rerum capitalium ſuſpectis liberum & tutum erat perfugium *y*).

§. LXXI.

Servabant Jus Aſyli.

MAGNUM quoque nomen ac famam in Anglia habuit Monaſterium *de Bello* dictum, in agro Suſſexenſi: ibi Wilhelmus Normandiæ Dux, primusque ejus nominis Rex Angliæ, *Conqueſtor* dictus, vicerat Haraldum, quem multi Angliæ Proceres Regem proclamaverant, multis vulneribus confoſſum Anno Æræ Chriſtianæ 1066.

t) In Codice meo MS. *fol. LXV.* Ita legitur: Von Kirchen frid. Als ein menſch icht tůt, und fleucht in ein Kyrchen, es ſey herr oder Knecht, weib oder mann des Gewalts ſich niemand annemen ſol, das er in herauszieh, oder im icht Laids tů in der Kirchen. Er ſol Got fürchten, und ſol die Kirchen ern ꝛc. . . . und mag das menſch in die Kirchen nicht, und Wächt es der Richter an der Kirchen tür, Er ſol alſo guten frid haben, als ob er wär in der Kirchen. Swer im darüber icht tůt laids: der muß die Buß als wol leiben, die davor geſchriben iſt, als ob er in aus der Kirchen zug. Die geweichten Freithöff habent das ſelb recht, was die Kirchen hat.

u) *In Britannia. fol.* 578.

x) LENGLET *Tablet. Chronologiq. p. 2. ad ann.* 924. ponit mortem Eduardi I. Regis Angliæ, cui ſucceſſit Filius ADELSTANUS.

y) In hoc loco CAMBDENUS ſtatutam fuiſſe cathedram e ſaxo narrat cum hac inſcriptione:

HÆC SEDES LAPIDEA FREEDSTOOLE
DICITUR i. PACIS CATHEDRA
AD QUAM REUS FUGIENDO
PERVENIENS OMNIMODAM
HABET SECURITATEM.

Digitized by Google

1066. Victoriam cœlo tribuebat Wilhelmus, & ideo Monaſterium S. Martino Turonenſi ſacrum in loco prælii ædificavit, multis magnisque privilegiis attributis. Inter alia vero, ut verba Diplomatis ſonant: *ſi quis latro vel homicida, vel aliquo crimine reus timore mortis fugiens ad hanc Eccleſiam pervenerit, in nullo lædatur: ſed liber omnino dimittatur. Abbati vero ipſius Eccleſiæ liceat ubique latronem vel furem de ſuſpendio liberare, ſi forte ſupervenerit* z).

§. LXXII.

IDEM WILHELMUS Rex confirmavit Leges olim a S. Eduardo Confeſſore Rege Anglorum obſervatas vel conſtitutas. Exhibebatur ipſi quædam Legum Eccleſiaſticarum collectio, ubi primo loco dicitur: *Pax ſanctæ Eccleſiæ, de quocunque reatu quis hoc tempore ſit culpabilis, & venire poteſt ad ſanctam Eccleſiam, pacem habeat vitæ & membri &c.* a). In alia collectione Regi exhibita, Conſtitutio quinta inter Eccleſiaſticas his verbis concepta erat: *Ubicunque reus vel noxius ad Eccleſiam præſidii cauſa confugerit: ex quo atrium Eccleſiæ tenuerit, a nemine inſequente nullatenus apprehendatur, niſi per Pontificem vel Miniſtros ejus. Quod ſi fugiendo, domum Sacerdotis, vel Curiam ejus intravit, eandem ſecuritatem & pacem habeat, quam & apud Eccleſiam: dum tamen domus Sacerdotis & Curia ejus in fundo Eccleſiæ conſiſtant. Hic ſi latro vel raptor eſt, quod male cepit, ſi ad manum eſt, reddat: & ſi illud penitus extirpaverit, & de ſuo proprio unde reddat habuerit, in integrum ei cui damnum intulit reſtituat. Quod ſi more ſolito latro taliter egerit, & forte fortuito ad Eccleſiam & Sacerdotum domos frequenter evaſerit: ablatione reſtituta, Provinciam forisjuret, nec redeat: & ſi forte reditum fecerit, nullus eum hoſpitari præſumat, niſi a Rege data licentia* b).

Quorum Leges

§. LXXIII.

CONTRA hanc Legem varie peccabatur ſubſequentibus temporibus. Unde Prælati Angliæ inter alias querelas ſexdecim Ar-

Poſtea confirmantur.

G ticulis

z) Hæc narrat CAMBDENUS in *Britannia, de Suſſex fol.* 225. ubi addit: *Aſyli autem jura hic & paſſim a Principibus noſtris in indignioribus illis criminibus refiguntur. Videbant enim amoto ſupplicii metu, ferociam, & ſcelerate agendi libidinem increſcere, & impunitatis ſpem, maximam eſſe peccandi illecebram.*

a) HARDUINUS *Collect. Concil. tom. VI. p. 1.* col. 989. has Leges idiomate Normannico expreſſas refert.

b) *ibid. col. 986.*

ticulis comprehenſas, Anno 1316. Regi Eduardo II. exhibitas, quibus Rex reſponſionem ſuam appoſuit, decimo loco hanc poſuerunt: *Item quandoque aliqui confugientes ad Eccleſiam, abjurant terram ſecundum Regni conſuetudinem: & perſequuntur eos Laici, vel inimici eorum, & a publica ſtrata per eosdem abſtrahuntur & ſuſpenduntur, vel ſtatim decapitantur: & dum ſunt in Eccleſia, cuſtodiuntur per armatos infra cœmeterium, & quandoque infra Eccleſiam, ita arcte, quod non poſſunt exire locum ſacrum, cauſa ſuperflui ponderis deponendi; nec permittitur eis neceſſaria victui miniſtrari.* Reſponſio. *Qui terram abjuraverint, dum ſunt in ſtrata publica, ſunt in pace Regis, nec debent ab aliquo moleſtari: & dum ſunt in Eccleſia, cuſtodes eorum non debent morari infra cœmeterium, niſi neceſſitas, vel evaſionis periculum, hoc requirat: nec arcentur confugi, dum ſunt in Eccleſia, quin poſſint habere vitæ neceſſaria, & exire libere pro obſceno pondere deponendo. Placet etiam Domino Regi, ut latrones & appellatores, quandocunque voluerint, poſſint Sacerdotibus ſua facinora confiteri: ſed caveant Confeſſores, ne erronee hujusmodi appellatores informent c).*

§. LXXIV.

Reges Merciorum in Anglia.

INTER Regna a Saxonibus olim inter Britannos erecta, magnum nomen habuit Regnum Merciorum, cujus Rex Withlaſius, in Monaſterio Croylandiæ, ope Abbatis Siwardi, & Edeldrithæ Virginis ibi recluſæ, contra hoſtes occultatus & defenſus eſt. Gratum igitur animum oſtenſurus, in Synodo Londini habita Anno 833. ubi cum Egberto Rege Weſt-Saxoniæ, Epiſcopis & Proceribus utriusque Regni, conſilia capiebat contra Danos litora Angliæ aſſidue infeſtantes, dicto Monaſterio varia dona & privilegia conceſſit, præcipue Jus Aſyli his verbis: *Volo etiam & præcipio, quod quicunque in regno meo pro quocunque delicto reus inventus, & legibus obnoxius fuerit, ſi fugerit ad dictum Monaſterium, & coram Abbate dicti Monaſterii, qui pro tempore fuerit, gratiam ſanctiſſimi Confeſſoris Guthlaci, ibidem corporaliter quieſcentis invocans, fidelitatem ei & ſervitium juraverit ſempiternum, ſalvus & ſecurus protectione Abbatis & Monachorum ſuorum, in quocunque ſervitio per totam Inſulam Croylandiæ ipſum poſuerint, ſicut in Aſylo, vel in camera mea propria, pace mea & impunitate gaudeat: nullusque miniſtrorum meorum ultra illum inſequi audeat, nec in aliquo moleſtare, ſub pœna perditionis dextri ſui pedis, quicunque in meo regno iſtud meum privilegium tentaverit in aliquo violare: licebitque dicto fugi-*

c) Ibid. tom. VII, col. 1401.

Digitized by Google

fugitivo in quibusque aquis, quæ dictam Inſulam ambiunt, navigare & piſcari, ac aliter, quocunque modo a Dominis ſuis aſſignatus fuerit, laborare, absque miniſtrorum meorum, vel alicujus alterius calumnia vel gravamine &c. d).

§. LXXV.

Gens Viſigothorum, utcunque audiatur barbara, præter alias præclariſſimas Leges, venerationi Eccleſiarum in Hiſpania conſuluit ſeveris Conſtitutionibus. In his decernitur, *ut quemcunque homicidam ſeu maleficum lex puniri præcipit, & præterea qui ex ſuo diſpoſito, vel malæ voluntatis aſſenſu, tale nefas committit, nulla hunc occaſio, nullaque unquam ab hac ſententia poteſtas excuſet. Et etiamſi contigerit eum ad Altare ſanctum fortaſſe confugere, non quidem præſumat eum absque conſultu Sacerdotis perſecutor ejus abſtrahere: conſulto tamen Sacerdote, ac reddito Sacramento, ne eundem ſceleratum publicæ mortis pœna condemnet, Sacerdos eum ſua intentione ab Altari repellat, & extra Chorum projiciat: & ſic ille, qui eum perſequitur, comprehendat. Cui ab Eccleſia ejecto, non alias mortiferas inferat pœnas, ſed in poteſtate parentum, & eorum cujus propinquus occiſus fuerit, contradendus eſt: ut excepto mortis periculo, quidquid de eo facere voluerint, licentiam habeant. Quatenus dum malorum pravitas conſpicit conſtituta ſibi ſupplicia præterire non poſſe, vel metu ſaltem territus a malis abſtineat, quem malæ voluntatis intentio ad illicitum facinus ſponte ſæpe præcipitat e).* Et Viſigothorum in Hiſpania

§. LXXVI.

In eodem Legum Codice ſequentes Leges continentur *f*). I. *Nullus de Eccleſia auſus ſit aliquem violenter abſtrahere, niſi ad Eccleſiam confugiens armis ſe fortaſſe defenſare voluerit.* II. *Qui ad Eccleſiæ porticus confugerit, & non depoſuerit arma quæ tenuit: ſi fuerit occiſus, percuſſor in loco ſancto nullam fecit injuriam, nec ullam calumniam pertimeſcat.* III. *Si quis de Altaribus ſervum ſuum aut debitorem, non traditum ſibi a Sacerdote, vel ab Eccleſiæ cuſtodibus, violenter diſtraxerit: ſi honeſtioris loci perſona eſt, ut primum de eo Judici fuerit relatum, Altario cui injurioſus fuit, cogatur exſolvere ſolidos centum: inferioris vero loci perſona det ſolidos XXX. Quod ſi non habuerit unde perſolvat, correptus a Judice,* Sanciunt Jus Aſyli:

d) *Ibid. tom. IV. col. 1375.*

e) *Leg. Wiſigothor. lib. VI. tit. 5. leg. 16.* Conditor hujus legis inſcribitur FLS. CHDS. REX. Id eſt, Flavius Chindaswindus Rex. Regnare cœpit anno Chriſti 642. mortuus Anno 649.

f) *Lib. IX. Tit. III.*

Digitized by Google

dice, in conventu centum flagella ſuſcipiat. Dominus vero ſervum, ſive creditor debitorem, recipiat excuſatum. IV. *Eos, qui ad Eccleſiam vel Eccleſiæ porticus confugerint, nullus contingere præſumat: ſed Presbytero vel Diacono repetat ut reformet: & ſeu debitor, ſeu reus, qui confugerit, ſi non meretur occidi, apud repetentem Eccleſiæ cultor interveniat, ut ei veniam det, & exoratus indulgeat. Quod ſi debitor aliquis ad Eccleſiam confugerit, eum Eccleſia non defendat: ſed Presbyter aut Diaconus debitorem ſine dilatione reſtituat: ita ut ipſe qui debitum repetit, nequaquam cadere aut litigare eum præſumat, qui ad Eccleſiæ auxilium decurrit: ſed præſente Presbytero vel Diacono conſtituatur, intra quod tempus ei debitum reformetur. Quod licet Eccleſiæ interventui Religionis contemplatione concedatur, aliena tamen retinere non poterunt.*

§. LXXVII.

Item Reges Gothorum in Italia.

ALII Gothorum Reges, qui Italiam occupabant, uti jus Aſyli tuebantur, ita etiam Edictis moderabantur, ne in perniciem boni publici ex multorum abuſu & malitia evaderet. THEODORICUS Rex g) ſic ſtatuit: *Si ſervus cujuslibet nationis ad quamlibet Eccleſiam confugerit, ſtatim Domino veniam promittente reddatur: nec enim ultra unum diem ibidem reſidere præcipimus. Qui ſi exire noluerit, Vir religioſus Archidiaconus ejusdem Eccleſiæ, vel Presbyter atque Clerici, eundem ad Dominum ſuum exire compellant, & domino indulgentiam præſtanti ſine dilatione contradant. Quod ſi hoc ſupraſcriptæ religioſæ perſonæ facere forte noluerint, aliud mancipium ejusdem meriti domino dare cogantur: ita ut etiam illud mancipium, quod in Eccleſiæ latebris commoratur, ſi extra Eccleſiam potuerit comprehendi, a domino protinus vindicetur.* Item *Si quis in cauſa publici debiti ad Eccleſiam quamlibet convolaverit, Archidiaconus eum compellat egredi, ad edenda legibus ratiocinia ſua: aut ſi hoc facere noluerit, ejus ſubſtantiam, quam ad Eccleſiam detulit, ſine mora contradat. Quod niſi fecerit, quanti intereſt utilitatis publicæ, Archidiaconus cogatur exſolvere.*

CA-

g) *Edicti cap. 70. & 71.* quod refertur in *Corpore Juris Germ*[...] *nem.* Qua autem ratione THEODORICUS venerationem Eccl[...] ſtitia compoſuerit, exemplum ſupra relatum eſt *Cap. II.* [...]

Digitized by Google

CAPUT IV.

DE CANONIBUS ECCLESIÆ CIRCA JUS ASYLI.

§. LXXVIII.

Non quidem primis tribus;

FACILE intelligimus, nullos Eccleſiæ Canones de jure Aſyli Eccleſiis competente inquirendos eſſe in monumentis eorum ſæculorum, quibus & Templa publica Chriſtianorum nondum patebant, & Magiſtratus Ethnici adminiſtrabant Rempublicam. Prima etiam Concilia apud Græcos habita, nihil de hoc negotio ſtatuebant, cum ipſi Imperatores Cpolitani ſuam curam & autoritatem pro reverentia Templorum interpoſuerint, quam jure optimo exigebat Religio Chriſtiana, poſtquam Fanis Idolorum & Statuis Principum pleniſſima Immunitas fuerat conceſſa.

§. LXXIX.

Sed tamen quarto ſæculo reperitur veſtigium Legis Eccleſiaſticæ de Aſylo:

NIMIA tamen fiducia aſſerit PETRUS SARPI *h*), totis quingentis annis poſt Chriſtum natum, nullum eſſe Eccleſiaſticum Canonem, qui de hac Immunitate decernat. Nolo allegare dubiæ autoritatis Canones *i*). Id quod de S. AMBROSIO legimus, dubitare nos non permittit de Lege Eccleſiaſtica vigente jam ſæculo quarto. Nam, ut PAULINUS, & ex eo BARONIUS, in Vita S. Ambroſii

h) FRA PAOLO, *de Jure Aſylor. c.* 1

i) Talis eſt *C.* 8. *XVII. q.* 4. *ex Epiſtol.* S. AUGUSTINI alias 187. nunc rejecta in Appendicem inter ſuſpectas vel ſpurias *ad Tom.* 2. *fol.* 3. *epiſt.* 6. qua Bonifacium Comit[illegible]mmunione Fidelium ſeparat ob hominem de Ec[illegible]ntum, qu[illegible]a ſit, longe annum Chriſti quingenteſimum [illegible] & haud [illegible]cedentes Canones ſuppoſuit. Item *Can.* 10. [illegible] ex E[illegible]ASII, ubi rata habetur excommunicatio Mu[illegible]tatis, qui Curialem ſuum ad Eccleſiæ ſepta [illegible]erdotis abſentia, reluctantem violenter abſtra[illegible] amplius, uti etiam illæ, ex [illegible]c non [illegible] [illegible]33. [illegible] *Cauſ. & quæſt.*

dice, in conventu centum flagella ſuſcipiat. Dominus vero ſervum, ſive creditor debitorem, recipiat excuſatum. IV. *Eos, qui ad Eccleſiam vel Eccleſiæ porticus confugerint, nullus contingere præſumat: ſed Presbytero vel Diacono repetat ut reformet: & ſeu debitor, ſeu reus, qui confugerit, ſi non meretur occidi, apud repetentem Eccleſiæ cultor interveniat, ut ei veniam det, & exoratus indulgeat. Quod ſi debitor aliquis ad Eccleſiam confugerit, eum Eccleſia non defendat: ſed Presbyter aut Diaconus debitorem ſine dilatione reſtituat: ita ut ipſe qui debitum repetit, nequaquam cadere aut litigare eum præſumat, qui ad Eccleſiæ auxilium decurrit: ſed præſente Presbytero vel Diacono conſtituatur, intra quod tempus ei debitum reformetur. Quod licet Eccleſiæ interventui Religionis contemplatione concedatur, aliena tamen retinere non poterunt.*

§. LXXVII.

Item Reges Gothorum in Italia.

Alii Gothorum Reges, qui Italiam occupabant, uti jus Aſyli tuebantur, ita etiam Edictis moderabantur, ne in perniciem boni publici ex multorum abuſu & malitia evaderet. Theodoricus Rex g) ſic ſtatuit: *Si ſervus cujuslibet nationis ad quamlibet Eccleſiam confugerit, ſtatim Domino veniam promittente reddatur: nec enim ultra unum diem ibidem reſidere præcipimus. Qui ſi exire noluerit, Vir religioſus Archidiaconus ejusdem Eccleſiæ, vel Presbyter atque Clerici, eundem ad Dominum ſuum exire compellant, & domino indulgentiam præſtanti ſine dilatione contradant. Quod ſi hoc ſupraſcriptæ religioſæ perſonæ facere forte noluerint, aliud mancipium ejusdem meriti domino dare cogantur: ita ut etiam illud mancipium, quod in Eccleſiæ latebris commoratur, ſi extra Eccleſiam potuerit comprehendi, a domino protinus vindicetur.* Item *Si quis in cauſa publici debiti ad Eccleſiam quamlibet convolaverit, Archidiaconus eum compellat egredi, ad edenda legibus ratiocinia ſua: aut ſi hoc facere noluerit, ejus ſubſtantiam, quam ad Eccleſiam detulit, ſine mora contradat. Quod niſi fecerit, quanti intereſt utilitatis publicæ, Archidiaconus cogatur exſolvere.*

CA-

g) *Edicti cap. 70. & 71.* quod refertur in *Corpore Juris Germanici ad finem.* Qua autem ratione Theodoricus venerationem Eccleſiæ cum Juſtitia compoſuerit, exemplum ſupra relatum eſt *Cap. II. §. 38.*

Digitized by Google

CAPUT IV.

DE CANONIBUS ECCLESIÆ CIRCA JUS ASYLI.

§. LXXVIII.

FACILE intelligimus, nullos Eccleſiæ Canones de jure Aſyli Eccleſiis competente inquirendos eſſe in monumentis eorum ſæculorum, quibus & Templa publica Chriſtianorum nondum patebant, & Magiſtratus Ethnici adminiſtrabant Rempublicam. Prima etiam Concilia apud Græcos habita, nihil de hoc negotio ſtatuebant, cum ipſi Imperatores Cpolitani ſuam curam & autoritatem pro reverentia Templorum interpoſuerint, quam jure optimo exigebat Religio Chriſtiana, poſtquam Fanis Idolorum & Statuis Principum pleniſſima Immunitas fuerat conceſſa. **Non quidem primis tribus;**

§. LXXIX.

NIMIA tamen fiducia aſſerit PETRUS SARPI *h*), totis quingentis annis poſt Chriſtum natum, nullum eſſe Eccleſiaſticum Canonem, qui de hac Immunitate decernat. Nolo allegare dubiæ autoritatis Canones *i*). Id quod de S. AMBROSIO legimus, dubitare nos non permittit de Lege Eccleſiaſtica vigente jam ſæculo quarto. Nam, ut PAULINUS, & ex eo BARONIUS, in Vita S. Ambroſii **Sed tamen quarto ſæculo reperitur veſtigium Legis Eccleſiaſticæ de Aſylo:**

G 3

h) Fra PAOLO, *de Jure Aſylor. c. 1*

i) Talis eſt *C. 8. XVII. q. 4. ex Epiſtol.* S. AUGUSTINI alias 187. nunc rejecta in Appendicem inter ſuſpectas vel ſpurias *ad Tom. 2. fol. 3. epiſt. 6.* qua Bonifacium Comitem a Communione Fidelium ſeparat ob hominem de Eccleſia raptum, quæ ſi genuina ſit, longe annum Chriſti quingenteſimum præceſſit, & haud dubie præcedentes Canones ſuppoſuit. Item *Can. 10. ead. C. & q.* ex Epiſtola GELASII, ubi rata habetur excommunicatio Municipum Beneventanæ Civitatis, qui Curialem ſuum ad Eccleſiæ ſepta confugientem, captata Sacerdotis abſentia, reluctantem violenter abſtraxerant. Epiſtola autem hæc non extat hodie amplius, uti etiam illæ, ex quibus deſumptus eſt *Can. 32. 33. & 34. ead. Cauſ. & quæſt.*

Digitized by Google

broſii narrat, cum Anno 396. Honorius tertium auſpicaretur Conſulatum, ac populo conſueta munera exhiberet in Circo, confluente illuc populo, Creſconius quidam, qui metu pœnæ confugerat ad Eccleſiam, vi abſtrahebatur a militibus Stiliconis. Hi enim ſtipatum Clericis hominem, ante Altare poſitum irrumpentes hoſtiliter invaſerunt. Erant autem milites Ariani, qui velut de triumpho nobili exultantes, captivum hominem ſecum ducentes ad carcerem, inde ad ludos ſpectandos in Circum ſe contulerunt, maximum luctum relinquentes Eccleſiæ. Nam Ambroſius ante Altare proſtratus execrandum facinus lamentabatur. At quid Deus? dùm plorat Sacerdos, admirando quodam modo ulciſcitur de Sacrilegis. Confidentibus enim illis in Circo, Leopardi e cavea dimittuntur: qui perinde ac non ad venationem, ſed ad illorum internecionem eſſent dimiſſi, veloci ſaltu ſe proripientes, ac in eos inſilientes, illæſis ceteris, ipſos tantummodo ſæviſſime laniarunt. Stilico autem facinoris primus autor ſibi timens, facti pœnitens, non tantum captivum reddidit Sacerdoti, verum etiam ſe illi ſubijciens, indictam ab eo ad multos dies pœnitentiam, pie religioſeque exegit *k*). Hæc Pœnitentia Eccleſiaſtica Leges ſupponit Eccleſiaſticas.

§. LXXX.

Certius ſæculo quinto in Concilio Arauſicano:

Legum Eccleſiaſticarum certius documentum, quod Annum quingenteſimum præcedit, nobis præbet Concilium Arauſicanum I. Anno Chriſti 441. celebratum. ubi decernitur *Can. 5. eos qui ad Eccleſiam confugerint, tradi non oportere, ſed loci reverentia & interceſſione defendi.* Item *Can. 6. Si quis autem mancipia Clericorum pro ſuis mancipiis ad Eccleſiam confugientibus crediderit occupanda, per omnes Eccleſias diſtrictiſſima damnatione feriatur.* Credibile non eſt, Arauſicanos Patres adeo ſeveras cenſuras minatos fuiſſe, niſi præceſſiſſent alii Canones Jus Aſyli ſtabilientes.

§. LXXXI.

Et ſexto in Concilio Aurelianenſi,

Unde Concilium Aurelianenſe I. tempore Clodovei Regis Anno 511. habitum, æque ad Eccleſiaſticos Canones, ac ad Leges Romanas ſe refert: tam hæ igitur, quam illi antiquiores eſſe debent, quamvis fortaſſe non omnes ad nos pervenerint. Cum autem in iſto Concilio tota ratio, & forma Aſyli enucleate contineatur,

k) Ita Legitur in Vita S. Ambrosii præfixa ejuſdem operibus.

Digitized by Google

neatur, juvat ejusdem Canonem primum integrum apponere, his verbis conceptum: *De homicidis, adulteris & furibus, ſi ad Eccleſiam confugerint, id conſtituimus obſervandum, quod* ECCLESIASTICI CANONES *decreverunt, & Lex Romana conſtituit: ut ab Eccleſiæ atriis, vel domo Eccleſiæ, vel domo Epiſcopi, eos abſtrahi omnino non liceat, ſed nec aliter conſignari, niſi ad Evangelia datis ſacramentis de morte, de debilitate, & omni pœnarum genere ſint ſecuri: ita, ut ei, cui reus fuerit crimiuoſus, de ſatisfactione conveniat. Quod ſi Sacramenta ſua quis convictus fuerit violaſſe, reus periurii non ſolum a communione Eccleſiæ, vel omnium Clericorum, verum etiam & a Catholicorum convivio ſeparetur. Quod ſi is cui reus eſt, noluerit ſibi intentione faciente componi, & ipſe reus de Eccleſia actus timore diſceſſerit, ab Eccleſiæ Clericis non quæratur.* Dein *Canone tertio* diſtincte exponitur, quid juris ſit circa ſervum ad Eccleſias confugientem *l*).

§. LXXXII.

Paucis poſt annis Concilium Epaonenſe ſervis ad Eccleſiam fugientibus immunitatem ſolummodo a corporalibus ſuppliciis decernit: & Concilium Ilerdenſe in Hiſpania Clericos præſertim punit, qui ſervum aut diſcipulum ex Eccleſia extrahere auſi fuerint *m*). Cum autem illo ſæculo quidam ſervilis conditionis homines, confugiendo ad Eccleſiam, ſe ſufficientem libertatem ad matrimonium pro arbitrio ſuo contrahendum adipiſci cenſuerint: contra ejusmodi vanam perſuaſionem Canonem ſtatuit Concilium Aurelianenſe IV. poſtquam graves cenſuras in Aſyli Eccleſiaſtici violatores contorſiſſet *n*). Hos etiam acerrime perſequitur Concilium Matisconenſe II. cujus Decreta Guntramnus Rex non tantum ſervanda præcepit Judicibus Regni ſui, ſed ipſe quoque Canonem Alijsque.
de

l) Uterque Canon refertur a Gratiano *c. 36. XVII. q. 4.* vid. Harduin. *tom. 2. col. 1009.*

m) Concil. Epaonenſe Anno 517. *Can. 39.* ſic ſtatuit: *ſervus reatu atrociore culpabilis ſi ad Eccleſiam confugerit, a corporalibus tantum ſupplicijs excuſetur. De capillis vero vel quocunque opere, placuit a dominis juramenta non exigi.* Id eſt, domini non prohibentur ejusmodi ſervos radere, vel cuicunque operi addicere. Concilium Ilerdenſe circa Ann. 524. *c. 8.* ſic habet: *Nullus Clericorum ſervum aut diſcipulum ſuum fugientem ad Eccleſiam, extrahere audeat, vel flagellare præſumat. Quod ſi fecerit, donec digne pœniteat, a loco, cui honorem non dedit, ſegregetur.* Refert Garsias Loaisa *in Collect. Concil. Hiſpan. fol. 98.* Gratianus *C. 19. XVII. q. 4.*

n) Concilium Aurelianenſe IV. Anno 541. *C. 21. & 24.*

Digitized by Google

de Jure Aſyli religioſiſſime ſervavit, uti ſupra, §. LXII. dictum eſt *o*).

§. LXXXIII.

Sæculo ſeptimo:

Sæculo Septimo in Concilio Rhemenſi ſub Epiſcopo Sonnatio, quod Labbeo Anno 625. Harduino autem Anno 630. celebratum videtur, ſtatutum refert Flodoardus *p*) hunc Canonem: *Si quis fugitivum ab Eccleſia abſque Sacramento, quo ei jurandum eſt, ut de vita, tormento & truncatione ſecurus exeat, qualicunque occaſione abſtraxerit, communione privetur. Similiter ſi quis jus Sacramenti præſtitum violaverit, communione privetur. Ille vero qui ſanctæ Eccleſiæ beneficio liberatur a morte, non prius egrediendi accipiat libertatem, quam pœnitentiam ſe pro ſcelere eſſe facturum promittat; & quod ipſi canonice imponètur, impleturum.* Eodem Sæculo Hiſpani Epiſcopi anno primo Regis Ervigii in Concilio Toletano XII. congregati, volente & conſentiente Rege, confugientibus ad Eccleſiam, per triginta paſſus ab Eccleſiæ januis innoxie progredi permittebant, modo in domos ab Eccleſiis ſeparatas ſe non recipiant *q*).

§. LXXXIV.

Octavo & Nono:

Ad Canones Sæculi Octavi & Noni referri poſſunt ea, quæ præcedente Capite inter Leges Principum ex Capitularibus Regum Francorum attulimus: ad Sacros enim Canones pertinere cenſentur, cum illa in conventu Epiſcoporum & Abbatum fuerint ſancita, & pro majore efficacia concilianda, a Regibus promulgata. Ad finem Sæculi Noni, pro reformandis moribus in Germania celebratum eſt Concilium Triburienſe; ex hujus *Canone vigeſimo* refert Gratianus *r*) ſequens Decretum: *Si quis contumax, vel ſuperbus timorem Dei vel reverentiam ſanctarum Eccleſiarum non habuerit, & fugientem ſervum ſuum, vel quem ipſe perſecutus fuerit, de atrio Eccleſiæ, vel de porticibus quolibet modo Eccleſiæ adhærentibus per vim abſtra-*

o) Concilium Matiſconenſe II. Anno 585 *Can. 8. nulli permittentes, quolibet dignitatis gradu functo, fugitivo etiam in locis ſacris violentiam inferre. Si enim mundani Principes ſuis Legibus cenſuerunt, ut quicunque ad eorum Statuas fugerit, illæſus habeatur; quanto magis hi permanere debent indemnati, qui patrocinia immortalis regni & cœleſtis adepti ſunt?*

p) *Hiſt. Eccl. Rhemenſ. lib. II. c. 5.*

q) Concilium Toletanum XII. Anno 681. ſeu Era Hiſpanica 719. *Can. 10.* Refertur *in C. 35. XVII. q. 4.* Vid. Harduin. *tom. 3. fol. 1724.* Loaisa *fol. 598.*

r) *C. 20. XVII. q. 4.* Canon iſte non omnino reſpondet Concilio Triburienſi celebrato Anno 895. quod habetur apud Harduin. *tom. 6. p. 1. col. 435.* haud dubie Gratianus, qui plura Capitula hujus Concilij in ſuum Decretum retulit, pleniorem textum præ oculis habuit.

Digitized by Google

ſtraxerit, pro immunitate nongentos ſolidos Epiſcopo componat, & ipſe publica pœnitentia juſto judicio Epiſcopi mulctetur. Memorabilis eſt *Canon quadrageſimus ſextus* ejuſdem Concilii, juxta quem ſi mulier adultera, quam maritus capitali ſententia plectendam Judici tradere cogitat, ad Epiſcopum confugerit; hæc marito, niſi vitæ ſecuritatem obtineat, non reddatur: maritus vero, quamdiu ipſa vivit, nullo modo alteram ducat.

§. LXXXV.

In Concilio Coyacenſi Anno 1050. continentur Decreta Ferdinandi I. Regis Caſtellæ, & Sanciæ Reginæ, omnium Epiſcoporum ac Optimatum Regni Hiſpaniæ. Ibi *Capite XII.* præcipitur, *ut ſi quilibet homo pro qualicumque culpa ad Eccleſiam confugerit, non ſit auſus aliquis eum inde violenter abſtrahere, nec perſequi infra dextros s) Eccleſiæ, qui ſunt triginta paſſus: ſed ſublato mortis periculo, & corporis deturpatione, faciat quod Lex Gothica jubet. Qui aliter fecerit, anathema ſit, & ſolvat Epiſcopo mille ſolidos puriſſimi argenti.* Circa idem tempus, Nicolaus Papa II. ad Epiſcopos Galliæ miſit decreta quædam Synodi Romanæ Anno 1059. celebratæ. Inter illa ſic legimus: *De confiniis Cœmeteriorum, ſicut antiquitus a Sanctis Patribus ſtatutum eſt, ſtatuimus ita: ut major Eccleſia per circuitum ſexaginta paſſus habeat, Capellæ t) vero, ſive minores Eccleſiæ, triginta. Qui autem confinium earum infringere tentaverit, vel perſonam hominis aut bona ejus inde abſtraxerit, & niſi publicus latro fuerit, quousque emendet, & quod rapuerit reddat, excommunicetur.* Spatium hoc videtur conceſſum Eccleſiis pro Cœmeterio, quod debet eſſe majus in Eccleſiis majoribus *u).* Concilium autem Claromon- Undecimo:

H tanum

s) *Dextrorum* appellatione veniunt paſſus menſurandi. Vid. Du Fresne *Gloſſar. V. dextri.* Ubi plura de ſpatio, ad quod extra Eccleſiam extenditur jus Aſyli. In Formulis, quas edidit Lindenbrogius *N.* 140. dicitur: terra illa *habet in longo dextros tantos, in lato dextros tantos.*

t) *Capella* dicebatur olim pro Capſa, in qua Martyrum Oſſa conderentur. Unde apud Marculphum *lib. 1. form. 38.* legimus *ſuper Capellam Domni Martini jurare.* Vid. Bignonius *in notis ibid.*

u) Epiſtola Nicolai extat apud Harduin. *tom. 6. p. 1. col. 1058.* dictus Canon refertur a Gratiano *C. 6. XVII. q. 4.* ubi tamen majoribus Eccleſiis tantum ſtatuuntur 40. paſſus, forte per errorem Amanuenſis. Majores Eccleſiæ publicorum Sacrorum cauſa exſtructæ, videntur hoc loco opponi Capellis ſeu Oratoriis, a Nobilibus & Magnatibus in fundis propriis exſtructis, ſacrorum privatorum cauſa, cum aliarum Capellarum uſus eo tempore tam frequens ac hodie, nondum fuerit.

Digitized by Google

tanum Jus Aſyli etiam extendit ad Cruces in viis publicis poſitas *x*).

§. LXXXVI.

Duodecimo,

Sæculo duodecimo Concilium Rhemenſe Anno 1131. celebratum ab Innocentio II. contra Pſeudo-Pontificem Anacletum, *can.* 14. præcipit, *ut in eos, qui ad Eccleſiam vel Cœmeterium confugerint, nullus omnino manum mittere audeat: quod qui fecerit, excommunicetur.* Altero mox anno, plures convenerunt Epiſcopi apud Villam Creiſſanam in agro Narbonenſi *ad celebrandam ejusdem loci Eccleſiæ dedicationem in honorem B. Martini: ad conſtituendam quoque ibidem, ad monimentum tam futurorum, quam præſentium ſalvitatem. Qua, communi omnium qui aderant conſilio, inſtituta & firmata, qui præſentes erant Epiſcopi locum ad eandem ſalvitatem circum exinde deſignaverunt, & ejus continentiam Crucibus infixis terminaverunt*, & anathemate ferierunt omnes, qui intra easdem Cruces vel incolam, vel peregrinum, ſive omnino aliquem læſerit, aut quidquam violenter abſtraxerit. Majori autem autoritate Jus Aſyli firmavit Concilium Lateranenſe II. Anno 1139. quod *Can.* 15. repetit verba nuper in Concilio Rhemenſi poſita.

§. LXXXVII.

Præſertim apud Aurelianenſes:

Circa hæc tempora Epiſcopus Aurelianenſis ad Sugerium Abbatem, qui Regni habenas ſub Ludovico VII. tractabat, ſcripſit, Civitatem illam Interdicto a ſe perculſam fuiſſe, quod ejus Judices pertinacius abnuiſſent reum ſuum Eccleſiæ reddere, quem ab ipſis aris abſtraxerant *y*). Laudes Aurelianenſi contulit & faces ſubdidit Hildebertus Cœnomanenſis Epiſcopus, dein Turonenſis Archi-Epiſcopus, Epiſtola ad eum ſcripta *z*), quæ ſic

x) Conc. Claromontanum Anno 1095. *C.* 29. *ſi quis ad aliquam Crucem in via perſequentibus inimicis confugerit, liber, acſi in ipſa Eccleſia, permaneat.* Item *Can.* 30. *Quodſi quis pro ſecuritate Eccleſiæ vel prædictæ Crucis aliquod crimen peregerit, & ad Eccleſiam vel Crucem confugerit, accepta ſecuritate vitæ & membrorum, reddatur Juſtitiæ.*

y) Apud Thomassin. *p.* 2. *fol.* 868. *n.* 7.

z) *Epiſt.* 49. quæ extat in Bibl. SS. PP. ubi adducit Hildebertus locum ex Capitularibus, & ex S. Auguſtino, quem utrumque Gratianus retulit *C.* 8. & 9. *XVII. q.* 4. Nos autem Capitulum illud adduximus *Capite priori*, ubi de Conſtitutionibus Caroli M. dictum: Epiſtolam

Digitized by Google

ſic incipit: *Audivimus & valde lætati ſumus, Fraternitatem veſtram pro eorum liberatione, qui de Eccleſia violenter abſtracti ſunt, ſatis epiſcopaliter deſudaſſe. Ceterum qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit. Credimus autem vos perſeveraturos, quoniam & honorem Eccleſiæ Chriſti diligitis, & Canonicas non ignoratis ſanctiones &c.* Finit Hildebertus Epiſtolam ſuam, dicendo, etiam illum non poſſe abſtrahi ab Eccleſia, qui Judicibus promiſerat, ſe non fugiturum ab Eccleſia.

§. LXXXVIII.

Et in Anglia.

Anno 1142. Wilhelmus *a*) Wintonienſis Epiſcopus & Sedis Apoſtolicæ Legatus celebravit Londini Concilium, Stephano Rege præſente & Epiſcopis, eo ſcilicet tempore, quo nullus honor vel reverentia ferebatur Dei Eccleſiæ, ut ait Matthæus Paris. ibi *ſancitum eſt, ne aliquis, qui Eccleſiam, Cœmeteriumque violaverit .. ab alio, quam ipſo Papa poſſit abſolvi. Statutum eſt etiam, ut aratra in campis cum ipſis agricolis talem pacem habeant in agris, qualem haberent in Cœmeterio ſi extitiſſent.* Neceſſaria erat major ſeveritas ob bella privata ubique perſtrepentia illis ſæculis, quæ peſſima fama laborant in Hiſtoriis Eccleſiaſticis. Obſervatu etiam dignum eſt, quod eodem ſæculo Lucius III. Pontifex ex ſuppoſito Jure Aſyli argumentum ducat, ne cauſæ criminales in Eccleſiis vel Cœmeteriis agitentur: *abſurdum enim eſſe*, ait, *& crudele, ibi judicium ſanguinis exerceri, ubi eſt tutela refugii conſtituta b).*

§. LXXXIX.

Decretalis Innocentii III. fundamentum hodierni Juris de Aſylo:

Perversitas illorum temporum eo evaſit, ut priorum ſæculorum Decreta clariſſima vel in oblivionem, vel in contemptum veniſſe videantur. Hinc Innocentius III. Pontifex, Jurium Eccleſia-

lam vero S. Auguſtini ſuſpectam diximus ad initium hujus Capitis. Videtur Hildebertus deſumpſiſſe hæc loca ex Gratiano, conſequenter adhuc vixiſſe circa Annum 1150. quo tempore Decretum Gratiani prodiit.

a) Matthæus Paris *Hiſt. Angl. ad Ann. 1142. fol. 76.* dicit, Wilhelmum celebraſſe Concilium; eundem tamen eodem anno eſſe mortuum, & ſucceſſiſſe Henricum. Unde alii, qui Concilium referunt ad Annum 1143. dicunt celebratum eſſe ab Henrico Epiſcopo. Vid. Rogerus de Hoveden *Annal. p. 1. ad ann. 1143. fol. 279. b.* Henricus Huntindoniensis *Hiſtor. lib. VIII. fol. 225.*

b) *C. 5. de Immunit. Eccleſ.*

cleſiaſticorum æque gnarus ac tenax *c*) accurate reſcribendo declarat Jus Aſyli, eo temperamento adjecto, quod mores illius ſæculi exigebant, ne graviſſima quædam ſcelera ſub ſpe impunitatis liberius perpetrarentur. Cum famoſa hæc Decretalis fundamentum ſit, cui poſteriorum Pontificum Decreta ſuperſtruuntur, oportet eam integram hoc loco apponere *d*): totus contextus ſic habet. *Inter alia, quæ nobis Regalis Providentia ſuis literis intimavit, quid de illis fieri debeat, qui maleficia perpetrantes, confugiunt ad Eccleſias, ut pro reverentia ſacri loci debitas pœnas valeant evitare, ſolicite requiſivit. Nos igitur tuis quæſtionibus reſpondentes, juxta Sacrorum Canonum inſtituta, & traditiones Legum Civilium ita duximus in hujusmodi diſtinguendum, quod confugiens ad Eccleſiam, vel liber vel ſervus exiſtit: ſi liber, quantumcunque gravia maleficia perpetraverit, non eſt violenter ab Eccleſia extrahendus, nec inde damnari debet ad mortem, vel ad pœnam: ſed Rectores Eccleſiarum ſibi obtinere debent & membra, & vitam; ſuper eo tamen quod inique fecit, eſt legitime puniendus: & hoc verum eſt, niſi publicus latro fuerit, vel nocturnus populator agrorum, qui dum itinera frequentat, vel publicas ſtratas obſidet, ob transgreſſionis inſidias ab Eccleſia extrahi poteſt impunitate non præſtita, ſecundum Canonicas ſanctiones. Si vero ſervus fuerit, qui confugerit ad Eccleſiam, poſtquam de impunitate ſua dominus ejus Clericis juramentum præſtiterit, ad ſervitium domini ſui redire compellatur, etiam invitus, alioquin a domino poterit occupari. Tu ergo Fili Chariſſime, cum in Regno tuo aliquid horum contigerit, juxta præmiſ-* *ſam*

c) Idem Innocentius III. Papa *Epiſtol. ad Strigonienſ. & Colocenſ. Archiepiſcopos* & eorundem Suffraganeos data (*Operum tom. 2. fol. 252.*) conqueritur de Hungaria his verbis: *Cum Eccleſia Dei in Regno Ungariæ in tanta reverentia olim conſueverit haberi, ut ſi etiam publicus latro ad eam ob tutelam ſui corporis confugiſſet, ſub ejus conſiſteret immunitate ſecurus; & quamdiu lateret ibidem, tanquam innocens ſervaretur: nunc evacuata omnino tanta per iniquitatis filios libertate, non tantum nocentes perſonæ, verum etiam res ſacræ, & aliæ ibidem pro ſecuritate depoſitæ, violenter ab Eccleſiis extrahuntur.*

d) Decretalis hæc refertur in *c. 6. de Immun. Eccleſ.* inſcribiturque in quibusdam Codicibus *Illuſtri Regi Scotiæ*, qui fuerit Willelmus vel Alexander II. circa initium ſæculi decimi tertii: in aliis *Regi Conatiæ*, quæ eſt Provincia Hiberniæ, cujus Provinciæ Princeps Rodericus, ſupra reliquos Hiberniæ Regulos ſe extollens, ſe Regem Hiberniæ nominabat, & faſtu ſuo occaſionem dedit bello, quo Henricus II. Rex Angliæ Hiberniam ſubjugavit: de qua re videri poteſt Polydorus Vergilius *Hiſtor. Angl. lib. 13. fol. 220.*

Digitized by Google

ſam diſtinctionem ſic procedere ſtudeas, quod Eccleſiarum honor, & immunitas ſervetur illæſa, & malignandi facultas pravæ voluntatis hominibus auferatur.

§. XC.

Magis declaratur a GREGORIO IX.

AB hoc tempore Romani Pontifices circa Aſylum vix aliud ſtatuerunt, quam ut dictæ Decretali Innocentianæ varias declarationes adjecerint. Gregorius IX. e) *Eccleſiæ, in qua Divina myſteria celebrantur, licet adhuc non extiterit conſecrata, nullo jure privilegium Immunitatis adimendum* eſſe declarat: *quia obſequiis Divinis dedicata, nullius eſt temerariis auſibus profananda.* Dum etiam *nonnulli impunitatem ſuorum exceſſuum per defenſionem Eccleſiæ obtinere ſperantes, homicidia & mutilationes membrorum in ipſis Eccleſiis vel earum Cœmeteriis committere non verentur: qui niſi per Eccleſiam, ad quam fugerint, crederent ſe defendi, nullatenus fuerant commiſſuri . . . cum autem in eo in quo delinquit, puniri quis debeat; & fruſtra Legis auxilium invocet, qui committit in Legem: mandamus*, ait Gregorius ad Toletanum & Compoſtellanum Archiepiſcopos, *quatenus publice nuntietis, tales non debere gaudere immunitatis privilegio, quo faciunt ſe indignos* f). Idem Gregorius compilationi Decretalium inſeri juſſit Legem Exodi c. 21. *ſi quis per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias: ab Altari meo evelles eum, ut moriatur* g).

§. XCI.

Sæculo XIII. Jus Aſyli ſtabilitur in Anglia:

SÆCULO Decimo tertio Angliæ Proceres proſequebantur ſtrenue oppreſſiones Jurium Eccleſiaſticorum, quorum propugnatio ſub Henrico II. Martyrem dedit S. Thomam Cantuarienſem. Hanc ipſam Sedem obtinens Bonifacius, poſtquam precibus & exhortationibus nihil profecerat, Concilium Provinciale Lambethenſe convocavit Anno 1261. magnaque Spiritus Apoſtolici libertate conſtituit, quæ ſuo muneri, & libertati Eccleſiarum conformia videbantur. Inter alia, *de his qui ad Eccleſiam confugiunt*, ita ſtatuit: *Item cum ad Immunitatem Eccleſiæ confugientibus aliquando vix in alimentis valeat ſubveniri, propter arctam cuſtodiam, quæ frequenter apponitur circa ipſos; ac aliquando confugientes hujusmodi ab Eccleſiis vel Cœmeteriis, aut viis publicis, poſt terræ abjurationem violenter ſæpius extrahantur; ac ſic extracti, in præjudicium Immunitatis*

e) C. 9. de Immunit. Eccleſ.
f) C. 10. Ibid.
g) C. 1. De Homicid. volunt.

Digitized by Google

nitatis Eccleſiæ, crudeliter occidantur; ſtatuimus, quod qui talibus confugis, quos quidem Eccleſia tenetur tueri, alimenta impedierint miniſtrari, ſecundum arbitrium Ordinariorum, per Cenſuram Eccleſiaſticam caſtigentur. Illos vero qui hujusmodi confugas ab Eccleſia, vel Cœmeterio, vel alio quocunque loco Eccleſiaſticam Immunitatem habente, poſt abjurationem Patriæ, aut a via publica extrahentes, vel extractos taliter auſu ſacrilego occidentes, tunc ſub Eccleſiaſtica protectione conſiſtant, omnibus pœnis ſacrilegii decrevimus puniendos, una reliquum minime conſumente. In Eccleſia autem vel Cœmeterio nulla omnino deputetur cuſtodia contra fugientes ad Eccleſiam, per potentiam laicalem. Quodſi ſecus præſumptum fuerit, tam cuſtodes, quam qui eos appoſuerint, in forma Juris per excommunicationis ſententiam arceantur. Illos autem tantummodo tueatur Eccleſia, quos Canones præcipiunt eſſe tuendos. Non abſimili Decreto in eos, qui perſonas ad Eccleſiam confugientes, vel res ibidem depoſitas inde violenter rapiunt, invehitur Concilium Londinenſe Anno 1268. ab Othobono Cardinale Sedis Apoſtolicæ Legato celebratum *h*).

§. XCII.

Et in Gallia.

Non minus in Regno Franciæ, in quo Eccleſiarum libertas & honor eisdem debitus, ſervari retroactis temporibus, præ Regnis ceteris atque Provinciis, abundantius conſuevit, Zeloſi Prælati lamentabantur oppreſſam ea ætate Immunitatem Eccleſiarum. Unde Simon Cardinalis S. Cæciliæ, & Apoſtolicæ Sedis Legatus Anno 1276. Epiſcopos ſuæ Legationis in urbem Bituricenſem convocavit, & inter alios pro Diſciplina Eccleſiaſtica articulos, *c.* 12 violatores Aſyli Eccleſiaſtici, feudis & beneficiis, ſi qua ab Eccleſiis taliter violatis obtinent, privat, eorumque filios ad eadem inhabiles declarat *i*). Sifridus autem Archiepiſcopus Colonienſis in Synodo Anno 1280. celebrata *c.* 13. ſtatuit, ut confugæ, qui privilegio Aſyli gaudere non videntur, ſtricte cuſtodiantur, ne effugiant, donec Epiſcopus cauſam examinaverit. Sed Bertrandus Epiſcopus Nemauſenſis in Synodo ſua Anno 1284. non videtur velle ad ſe referri cauſam publici latronis, depopulatoris agrorum, vel ejus, qui homicidium vel mutilationem membrorum in ipſis Eccleſiis, vel eorum cœmeteriis com-

h) Conc. Londinenſe Ann. 1268. *c.* 13.

i) Subſcriptio Concilij Bituricenſ. facta eſt *Idib. Septembris Anno Domini* 1276. *Romana Eccleſia vacante.* Illo ipſo autem die electus fuit Joannes XXI.

Digitized by Google

commiſit *k*). Synodus EXONIENSIS Anno 1287. refert ſe ad Statutum Cardinalis Othoboni in Concilio Londinenſi editum, cujus mentio in præcedente §. facta eſt *l*).

§. XCIII.

CONCILIUM Nugarolienſe ab Auſcitanæ Provinciæ Epiſcopis, Præſide Amaneo Archiepiſcopo, Anno 1303. celebratum *cap.* 6. violatores Eccleſiaſtici Aſyli Excommunicationis ſententia ferit: iidem ſub Archiepiſcopo Guilielmo de Flavacourt Anno 1326. apud Marciacum congregati *c.* 11. in memoriam & obſervantiam revocant Statutum Simonis Cardinalis in Synodo Bituricenſi editum (*ſupra* §. 92.). Quo eodem anno Rhemenſis Provinciæ Epiſcopi ſub Archiepiſcopo Guillermo de Tria in Synodo Silvanectenſi *cap.* 5, ſimiles pœnas ſtatuunt in eos, qui confugientibus ad Eccleſiam alimenta miniſtrari prohibent, ſeu ipſos extrahunt ſine autoritate Diœceſani. Nihilominus cum in Gallia ad initium hujus Sæculi Decimi quarti variæ hæreſes gliſcerent, & propterea Concilium Viennenſe Anno 1312. variis decretis munus Inquiſitorum ordinaſſet *m*); hinc ne ſub prætextu Immunitatis Eccleſiaſticæ impedimentum poneretur dictis Inquiſitoribus per Regnum Franciæ conſtitutis; JOANNES XXII. Papa Anno 1316. ad inſtar MARTINI Papæ Quarti, Prædeceſſoris ſui *n*), reos hæreſeos ab Aſylo excludit, mandatque, quatenus contra illos, quos de hæretica pravitate fore culpabiles, vel de illa notabiliter ſuſpectos eſſe conſtiterit, accuſatos etiam de labe prædicta, converſos quoque Judæos, & poſtmodum patenter, vel veriſimilibus indiciis

Uti etiam Sæculo XIV.

k) Liber Synodalis Eccleſiæ Nemauſenſis, ſub Rubrica de Veneratione Eccleſiarum. *In aliis autem caſibus confugientes ad Eccleſias, vel prædicta loca religioſa, cum rebus ſuis in eis exiſtentibus, a Rectoribus & Clericis Eccleſiarum defendantur, nec ab aliquo extrahantur ſine noſtra licentia ſpeciali.*

l) Synod. Exonienſis c. 15. *Sanctam Matrem Eccleſiam, quæ nemini claudit ingreſſum vel gremium redeundi, non ſolum Patres Apoſtolici, ſed etiam Romani Principes in unitate multiplici decorarunt: ut ſit ipſa tanquam pia mater, quæ in ſinu ſuo recolligit univerſos: ita ſinguli boni, ſive mali, ad ipſam confugientes, ſub ipſius chlamyde proteguntur illæſi. Hanc libertatem Eccleſiaſticam bonæ memoriæ Othobonus, quondam in Anglia Sedis Apoſtolicæ Legatus, prudenter attendens &c.*

m) Hæ Ordinationes referuntur in *Clementinis Tit. de Hæreticis.*

n) Literas Martini IV. ad Epiſcopos per Regnum Franciæ, ne impediant Inquiſitores ab extrahendis ex Eccleſia ſuſpectis de hæreſi &c. Vid. apud RAYNALDUM *Annal. Eccleſ. ad ann. 1281. n. 18.*

Digitized by Google

diciis apoſtatantes a fide, juxta qualitatem delicti exequantur libere Officii ſui debitum, acſi ad Eccleſias & loca prædicta minime confugiſſent *o*).

§. XCIV.

In Hiſpania:

Sicut in Gallia & Anglia, ita etiam in Hiſpania Legati Sedis Apoſtolicæ Immunitatem Eccleſiaſticam ferventer defendebant. Unde Anno 1322. apud Vallem Oleti (Valladolid) Palentinæ Diœceſis, autoritate Guillermi Epiſcopi Sabinenſis, & Sedis Apoſtolicæ Legati celebratum fuit Concilium, cujus *cap.* 17. contra eos, qui temporalem Jurisdictionem indebite exercent, & Immunitatem Eccleſiaſticam exquiſitis fraudibus infringere moliuntur, ſic ſtatuitur: *Quosdam confugientium, ut habet fide digna relatio, intra ipſam Eccleſiam conſtringunt compedibus & catenis; quosdam vero ſic arcte cuſtodiunt, ut eis victualia non poſſint aliqualiter miniſtrari; alios etiam dormire vel quieſcere non permittunt: & quandoque eos vulnerant, mutilant, comburunt, & occidunt, & aliis modis affligunt, contra Eccleſiaſticam libertatem. Volentes igitur horum auſus temerarios juris remedio refrænare; ſtatuimus, ne aliquis ſeu aliqui præfatis modis, vel aliquo ipſorum infringere Eccleſiaſticam audeant libertatem: alioquin Officiales, Epiſcopi & alii, atque eis præſtantes in his ſcienter conſilium, auxilium, & favorem, in ſententiam excommunicationis incidant ipſo facto. Si vero Communitas hæc fecerit, vel fieri præceperit; eo ipſo Eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto, pœnis, & aliis in jure ſtatutis in ſuo robore duraturis.*

§. XCV.

Urgente Pontifice.

Quod præſtiterunt Legati Pontificii, id urgebant ipſi Pontifices Literis ſuis; his Urbanus V. Pontifex Anno 1364. excitavit Petrum Archiepiſcopum Narbonenſem ad celebrandum Concilium, aſſerens, ſuccreſcente Prælatorum deſidia, omiſſaque continuatione Conciliorum hujusmodi, pullulare vitia, creſcere indevotionem populi, Eccleſiaſticam libertatem minui, cultum Divinum negligi, irrogari a Laicis Clero gravamina, & in temporalibus bonis ad Divinum deputatis obſequium, ſentiri non modicum detrimentum *p*). His adhortationibus excitati tres Archiepiſcopi, Narbonenſis, Toloſanus, & Auxitanus, trium harum

o) *Bullarii Tom.* 1. *Bulla* 1. Joannis XXII. *fol.* 168. Vincentius Petra *tom.* 4. *ad eand. Bull.*

p) Apud Harduin. *Collect. Concil. tom.* 7. *col.* 1793.

Digitized by Google

rum Provinciarum Prælatos convocarunt in Civitatem Vaurenſem, Conſtitutionibus ibi editis, quæ centum triginta & tria capita complectuntur. Caput nonageſimum tertium fere iisdem verbis contextum eſt, quibus Concilium Bituricenſe & Marciacenſe ſupra relata uſa ſunt. Extenditur Conſtitutio ad eos, qui confugerint *ad Archiepiſcopalium ſeu Epiſcopalium domorum tutelam.* Dum autem priora Concilia extrahi confugas prohibent, *præterquam in caſibus a Canonibus permiſſis,* addit Synodus Vaurenſis, hos caſus antea per Ordinarios debere eſſe declaratos. Statuit inſuper, ut violatores Aſyli, *quousque plene ſatisfecerint Eccleſiis violatis, & illis quorum intereſt, Chriſtiana careant ſepultura; etiamſi in articulo mortis ab excommunicationis ſententia ſuper prædictis a quoquam fuerint abſoluti. Et loca, ubi talia perpetrata fuerint, ſubjaceant Eccleſiaſtico interdicto, donec competens præſtita fuerit emenda.*

§. XCVI.

Quantacunque fuerit Pontificum ſolicitudo pro tuenda Immunitate Eccleſiaſtica; non minor tamen fuit Providentia, ne ex abuſu Aſyli flagitia invaleſcerent. Querebatur Joannes Brabantiæ Dux, & Magiſtratus Bruxellenſis, quod nonnulli ſcelerati homicidia & alia enormia ſcelera perpetrent, ſperantes impunitatem ſuorum exceſſuum per Eccleſiæ defenſionem obtinere &c. Unde *Martinus* V. paulo poſt electionem ſuam Conſtantiæ III. Non. Januar. 1418. per Bullam: *Humilibus ſupplicum votis &c.* conceſſit dicto Duci & Magiſtratui, *ut liceat eis per ſe vel Officiales ſuos ad hoc per eos pro tempore deputatos, hujusmodi perpetratores, latrones, fures, depopulatores* (agrorum) *& aggreſſores* (publicorum itinerum ac ſtratarum) *nec non furta in Eccleſiis, vel homicidia etiam extra Eccleſias per inſidias committentes, qui ſub ſpe prædicta ad aliquam Eccleſiam ſeu aliquod Cœmeterium confugerint, eis prius de hoc legitime convictis coram loci ordinario . . . ab ipſis Eccleſiis . . Vicarii ad hoc licentia petita, absque tamen ſanguinis effuſione & membrorum mutilatione recipere & educere autoritate Apoſtolica indulgemus &c. q).* Querelæ Ducis Brabantiæ.

§. XCVII.

Simili modo querebatur Henricus Caſtellæ Rex, plures in Caſtella collocatis in locis ſacris Aſylis fretos, ingentia flagitia admittere, cumque furtis, cædibus, & adulteriis ſe contaminaverint, Querelæ Hiſpanorum.

q) In Tractatu inſcripto: *Motivum Juris* impreſſum Mandato Archiepiſcopi Mechlinienſis Anno 1700. *fol.* 12. ſeq.

rint, confugere ad Eccleſias, a quibus cum Judicum imperio ad tribunalia rapiantur, Præſules de violata Eccleſiaſtica libertate agere, Cenſurasque Eccleſiaſticas incutere: has vero ut irritas haberi a Judicibus, cum ex eo ſceleratis hominibus addatur audacia, & Respublica evertatur; oboriri exinde plerumque graves contentiones, an Cenſuræ jure vel injuria inflictæ ſint: cumque ob locorum intervalla difficile & arduum eſſet, Sedem Apoſtolicam conſulere; flagitante Rege, Pius II Archiepiſcopo Hiſpalenſi jus & autoritatem contulit, ut de Cenſuris, Magiſtratibus publicis irrogatis cognoſceret, easque vel firmas, vel irritas renuntiaret *r*).

§. XCVIII.

Et Anglorum de abuſu Aſyli.

Ejusmodi querelæ delatæ etiam ſunt ex Anglia ad Julium II. Pontificem, qui hac de cauſa Diploma Apoſtolicum eo miſit, Anno 1504. 13. *Kal. Junii* datum, cujus initium his verbis concipitur: *Romanum decet Pontificem taliter providere, quod Immunitates, quæ Eccleſiis ob reverentiam Divini Nominis, & ad præſidium innocentium provida moderatione conceſſæ fuerunt, malis ad pejora perpetranda audaciam non præbeant, ſed illas taliter moderari, quod exinde & Eccleſiis Privilegia conſerventur, & delinquentium effrenata temeritas compeſcatur.* Recenſitis dein Anglorum querelis, Pontifex Autoritate Apoſtolica ſtatuit & ordinat, *quod deinceps, quoties contigerit in dicto Regno* (Angliæ) *hujusmodi criminis Læſæ Majeſtatis reos, vel ſuſpectos ad dicta loca* (Eccleſiaſtica) *etiam quovis exemptionis privilegio munita confugere, quamvis de criminibus hujusmodi, aut eorum aliquo convicti non fuerint, cuſtodes ad cuſtodiendum illos in dictis locis, ne inde aufugiant, deputari debeant, & ſi dicti Criminis Læſæ Majeſtatis rei vel ſuſpecti, aut homicidæ, latrones, vel itinerum & publicarum viarum effractores ſeu inſidiatores, in dictis locis moram trahentes, vel inde exeuntes, de novo prædicta crimina, vel eorum aliqua, aut deteriora, vel alia ſimilia committere præſumpſerint, vel inde recedentes ad prædicta, vel alia quæcunque loca etiam quacunque Immunitate gaudentia confugerint, ab illis licite extrahi, & Juſtitiæ committi poſſunt s*).

§. XCIX. Con-

---

r) Ita Raynaldus *Annal. Eccleſ. ad Ann. 1459. n. 25.*

s) Summam harum Literarum refert Raynald. *ad Ann. 1504. n. 35.* Integras recenſet *Bullar. Roman. Edit. Luxemburg. Tom. X. fol. 6.* Addit autem Pontifex in fine pleniſſimas derogationes, & nominatim non obſtare vult Ottonis & Ottoboni olim in Anglia Apoſtolicæ Sedis Lega-

§. XCIX.

Concesserant nonnulli Romani Pontifices quibusdam Communitatibus, Univerſitatibus, Confraternitatum & aliorum piorum locorum Rectoribus facultatem, ſingulis annis die Veneris in Paraſceve, vel alio certo die, unum homicidam in locis Pontificiæ ditionis e carceribus, meritisque ſuppliciis liberandi, & ſalutiferæ Cruci vel Altari præſentandi, aut patriæ dimittendi. Cum autem ſcelerati quidam ſicarii anſam inde viderentur ſumere humanum ſanguinem ſub ſpe liberationis effundendi: ſimul etiam illi, in quorum manu privilegiorum uſus aut executio ſita erat, eis ut plurimum non ad Chriſtianam pietatem uti, ſed potius ad quæſtum, & favores importunos in animarum ſuarum perniciem, & bonorum ſcandalum imprudenter abuti ſolerent; hinc Pius IV. *t)* omnia & ſingula ejusmodi Privilegia revocavit, caſſavit, irritavit, & annullavit: ſibique ſoli & Pontifici pro tempore exiſtenti reſervavit arbitrium, an ejusmodi damnati homines miſericordiæ locum reliquerint. Privilegia quædam revocat Pius IV.

§. C.

Sicut juxta dicta nonnulli Pontifices concesserunt facultatem reos quosdam ex carceribus ad tutelam Eccleſiæ transferendi; Aſylo certam normam præſcribit

I 2

Legatorum Conſtitutiones. De Ottoboni Conſtitutionibus vid. ſupra in Synodo Londinenſi & Exonienſi. Otto autem Legatus Concilium Londini celebravit Anno 1237. Multa de hoc Legato & Concilio narrat. Matthæus Paris *Hiſt. Angl. ad eundem annum.* Simile fere Reſcriptum pro moderando Aſylo ab Innocentio VIII. datum ad petitionem Henrici VII. Anglorum Regis, refertur in *Continuatione Hiſtor. Eccl. Abbatis* Fleury *Tom. 24. lib. 116. ad Ann. 1488. N. 93. ſeq.* & apud Bzovium *Annal. Eccleſ. ad Ann. 1487. N. 12.* occaſionem hujus Bullæ refert Polydor. Vergilius *Hiſt. Angl. lib. 26. fol. 568. & ſeq.* ubi enarrat motus Franciſci Lovelli, & Humfredi Staffordii ex Aſylo egredientis & re male acta regredientis.

t) In Literis *Dum ad ſolitam 19. Kal. Januar. 1564.* datis, quæ continentur *Tom. II. Bullarii Conſt. 92.* Procemium eſt lectu digniſſimum: *Dum ad ſolitam Romani Pontificis JEſu Chriſti Vicarii Clementiam, tanquam ad exuberantem pietatis fontem pro gratiis impetrandis undequaque concurritur, ipſeque more pii Patris omnes uti filios dilectiſſimos in intimis Charitatis & Miſericordiæ viſceribus indulgenter amplectitur, uſu nonnunquam evenit, inde privilegia flagitando reportari, quæ licet prima petitionis ſpecie nihil incommodi ſecum afferre videbantur, illorum tamen conceſſionem ſubſequens experientia Reipublicæ damnoſam, meritoque eſſe convincit improbandam &c.*

Digitized by Google

di; ita viciſſim alii Pontifices, nominatim Sixtus V. & Pius V. *ſancto Zelo ducti diverſas facultates & Indulta extrahendi etiam in caſibus quibusdam a Jure non permiſſis, ex Eccleſiis criminoſos & delinquentes, compluribus ſæcularibus Principibus, eorumque Curiis & Magiſtratibus ſub variis modis & formis conceſſerunt. Experientia poſtmodum docuit, tum ob diverſitatem & differentiam bujusmodi Indultorum, tum quia plerique eorundem Principum Miniſtri, ex hoc ipſo illa diverſimode, etiam latius quam par erat, & ad ſuum libitum interpretandi occaſionem arripuerunt; illisque abuti cœperunt, ſubortam eſſe non mediocrem in aliquibus locis, libertatis & Immunitatis Eccleſiaſticæ perturbationem & confuſionem; alibi vero ne ipſos quidem Laicos indultis bujusmodi uti voluiſſe, aut potuiſſe, quod Populis, inveterata erga Eccleſias reverentia, devotis & aſſuetis, ſcandali potius quam quietis occaſionem præberent.* His rationibus permotus Pontifex Gregorius XIV. ſublata omni differentia, quæcunque Indulta Pontificia ad uniformem regulam reducere, *u)* libertatique Eccleſiarum opportune providere conſtituit, ita tamen, ut exigente perverſorum hominum malitia, ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora, aliquid in quibusdam caſibus permiſerit, ultra id, quod priſca Majorum Diſciplina, & vetus ſacrorum Canonum norma præſcripſerat.

§. CI.

Gregorius XIV. Per Literas igitur Apoſtolicas, datas Nono Cal. Junii Anno Incarnationis Dominicæ 1591. inprimis vult Gregorius, ut Immunitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur Laicis ad Eccleſias, locaque ſacra & religioſa confugientibus I. ſi fuerint publici latrones, viarumque graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidiis aggrediuntur. II. Depopulatores agrorum. III. Qui homicidia & mutilationes membrorum in ipſis Eccleſiis earumve Cœmeteriis committere non verentur. IV. Qui proditorie proximum ſuum occiderint. V. Rei Aſſaſſinii; VI. Hæreſis; VII. Læſæ Majeſtatis in perſonam ipſiusmet Principis. Præcipit proin Pontifex Eccleſiarum Prælatis, ut Laicos ad loca ſacra ſeu religioſa confugientes, qui prædictorum delictorum aliquod judicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando a Curia ſæculari fue-

u) Abuſum horum Indultorum ipſe Gregorius Pontifex, adhuc Cremonenſis Epiſcopus, expertus eſſe dicitur, abducto ex ejus cubili ad publicos carceres confuga, qui ſub Ejus lecti Epiſcopalis ſponda latitarat.

Digitized by Google

fuerint requiſiti, Officialibus Curiæ ſæcularis tradi & conſignari curent & faciant. Decernit autem, ut Curia ſæcularis a prædictis locis delinquentem in nullo ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel ejus Officialis, & interventu perſonæ Eccleſiaſticæ ab eo autoritatem habentis, capere, extrahere aut incarcerare non poſſit, niſi eo caſu, quo ipſe Epiſcopus, & dictæ perſonæ Eccleſiaſticæ requiſitæ illos in delictis expreſſis culpabiles, tradere, aut capturæ & carcerationi intervenire, & aſſiſtere recuſaverint; tuncque reverentiæ Eccleſiæ, & locis ſacris debitæ memores, prædictos delinquentes, minori quo id fieri poterit cum ſcandalo & tumultu extrahere curent. Declarat inſuper facultatem dandi dictam licentiam pertinere ad ſolos Epiſcopos, & non alios Epiſcopis inferiores, etiamſi alii Ordinarii ſint, aut nullius Diœceſis: occurrente autem caſu in loco exempto & nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio. Prædicti autem Laici delinquentes, ex locis ſacris dicto modo extracti ad carceres Curiæ Eccleſiaſticæ reponi, & ibi ſub tuto & firmo carcere ac opportuna cuſtodia, data illis, ſi opus fuerit, per Curiam ſæcularem, detineri debeant, donec, cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum, an ipſi vere crimina excepta commiſerint, demum de mandato Epiſcopi per Judicem Eccleſiaſticum Curiæ ſæculari, quacunque appellatione poſtpoſita, conſignentur. De crimine tamen hæreſis cognitio ad ſolum forum Eccleſiaſticum pertinere declaratur: & prohibetur, ne Curia ſæcularis contra Eccleſiaſticas perſonas procedat aut ſe intromittat. Contra hæc aliquid attentantes, declarantur ipſo facto Cenſuras & pœnas incurrere, quæ contra libertatis, Juris & Immunitatis Eccleſiaſticæ violatores per ſacros Canones ſunt promulgatæ.

§. CII.

Poſt plurium Pontificum deliberationes.

CONSTITUTIO hæc paſſim recepta & multis annis in uſum deducta fuit. Creſcente demum hominum impudentia ac temeritate, & auctis in dies ſceleribus, multi a Sede Apoſtolica ſuppliciter petierunt, ut criminum numerum, quibus ſacrum Aſylum minime permittitur, latius amplificaret. Actum hac de re fuit ſub CLEMENTE IX. & X. ſed nihil novi conſtitutum *x*). Sub CLEMENTE XI. eadem in examen revocata fuerunt, omnibus, qui in hanc rem con-

x) Hæc & ſequentia narrat PROSPER LAMBERTINUS, poſtea Summus Pontifex BENEDICTUS XIV. in *Inſtitut. Eccleſ. Edit. Lat. Rom. Inſt.* 41.

Digitized by Google

congregabantur unanimiter cenſentibus, Gregorianum Decretum magis extendendum eſſe: unde varia crimina ſunt notata, quæ adjungi poſſe videbantur. Hæc tamen in lucem prolata tunc non fuerunt. Propoſita nempe fuit quæſtio, an ſi reus ſæculari Curiæ committendus ſit, priusquam id fieret, defenſionis tempus ipſi reo tribuendum videretur? Hæc controverſia, quæ diſſentientibus Deputatis, componi tunc non poterat, reliquorum omnium, quæ agebantur, curſum continuit, & eorum, quæ jam ſancita fuerant, promulgationem impedivit. Poſtea vero coactis novis cœtibus ea omnia confirmata ſunt ſub Benedicto XIII. & ab hoc Pontifice promulgata y), occaſione Concilii Romani eo tempore celebrati, ubi dicitur, quod Conſtitutio Gregorii XIV. tractu temporis, vel quia multifariam a Doctoribus expoſita, vel quia in ipſis Tribunalibus Eccleſiaſticis praxi eſt obſervata diſſimili, quotidianæ tantummodo videatur eſſe fori utriusque Judicibus diſputationi z).

§. CIII.

Dubia declarat Benedictus XIII.

In hac igitur Conſtitutione Benedictus XIII. declarat, unicam tantum graſſationem in via publica, aut vicinali admiſſam, ſufficere ad hoc, ut quis publicus latro, & graſſator, cui ex Gregoriana Conſtitutione Immunitas Eccleſiaſtica minime ſuffragetur, dici valeat; dummodo tamen graſſati mors, aut membrorum mutilatio ſecuta fuerit. Dein per eos, qui homicidia aut mutilationes membrorum in ipſis Eccleſiis, earumve Cœmeteriis committunt, intelligi & ab Eccleſiaſticæ Immunitatis beneficio excludi vult illos, qui ſtantes in Eccleſia vel Cœmeterio interficiunt ſtantes extra Eccleſiam vel Cœmeterium, aut ipſis membrum mutilant: nec non eos, qui ſtantes extra Eccleſiam aut Cœmeterium occidunt ſtantes intra Eccleſiam vel Cœmeterium, aut iis membrum mutilant. Item ob crimen Aſſaſſinii non modo Mandatarios, ſed etiam Mandantes excludit, qui certum præmium, aut mercedem, ſive in pecunia, ſive in aliis rebus tradiderint, aut promiſerint, quamvis promiſſio nullum habuerit effectum, dummodo Aſſaſſinium re ipſa patratum fuerit.

§. CIV. Cri-

---

y) Per Literas Apoſtolicas *Ex quo Divina &c.* Anno 1725. 6. Id. Junij, relatas in *Appendice Concilij Romani Num. XXV. fol. 277.*
z) Concil. Roman. *Tit. 28. c. 1.*

Digitized by Google

§. CIV.

Criminibus hoc modo declaratis, alia quædam adjungit Pontifex, Eccleſiæ Immunitate prorſus indigna, dum ab Aſylo repellit I. eos, qui confugientibus vim inferunt, atque ipſos ab Eccleſia, aliove loco immuni violenter extrahunt & abducunt, addita declaratione, tam hujus, quam ſupradictorum in Eccleſia commiſſorum delictorum reos, non illius tantum Eccleſiæ, quam violarunt, ſed cujuscunque etiam alterius Eccleſiæ Immunitate gaudere nequaquam poſſe aut debere. II. Interficientes proximum ſuum animo præmeditato, ac deliberato. III. Falſificantes Literas Apoſtolicas. IV. Miniſtros Montis Pietatis, vel alterius publici Telonii, aut Banci pro depoſitis Principis, privatarumque perſonarum deſtinati, furtum aut falſitatem in prædictis locis committentes, cujus ratione arca pecuniaria ita minuatur, ut pœnæ ordinariæ locus ſit. V. Conflantes, adulterantes, vel tondentes quascunque monetas aureas vel argenteas, etiam Principum exterorum, quotiescunque in loco aut Provincia, ubi crimen admittitur, liberum habeant uſum & commercium: vel ipſas monetas conflatas, adulteratas aut detonſas ſcienter ita expendere, & erogare præſumentes, ut fraudis conſcii, atque participes cenſeri poſſint. VI. Illos demum, qui ſub nomine Curiæ ſeſe introducunt in alienas domos, animo ibidem perpetrandi rapinas, easque reipſa committunt cum homicidio, aut mutilatione membrorum &c.

Et plura crimina excipit:

§. CV.

Dein quoad modum recipiendi probationes, & procedendi ad declarationem criminum exceptorum, rejecta omni alia interpretatione, praxi, aut declaratione, normam ab omnibus obſervandam præſcribit, ut Curia Eccleſiaſtica, quando ſuper delicti excepti qualitate, ac perſonæ reitate a Curia ſæculari ſubminiſtrantur indicia ad capturam ſufficientia, procedere teneatur ad delinquentis extractionem cum interventu perſonæ Eccleſiaſticæ ab Epiſcopo deputandæ, aſportando extractum ad ſuos carceres: ubi vero ex proceſſu informativo conſtat de crimine excepto, & adverſus extractum talia reſultant indicia, ut crimen ab eo fuiſſe patratum moraliter credi poſſit, quæ quidem indicia juxta regulas Juris vocantur ultra torturam, eo tandem caſu extractum Miniſtris & Officialibus Curiæ ſæcularis tradere & conſignare poſſit ac debeat, exacta tamen, receptaque prius ab ipſis obligatione, re-

Modumque procedendi præſcribit.

ſtituen-

Digitized by Google

ſtituendi extractum Eccleſiæ, ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ, Pontifici reſervata, quatenus idem extractus indicia purgaverit. Demum cognitionem de exceptis criminibus, ſoli Epiſcopo tribuit, prout etiam fecit Gregorius XIV. Admonet etiam Epiſcopos, ut magno zelo atque conſtantia Immunitatem Eccleſiaſticam tueantur: *ab omni tamen tumultu, ac perturbatione caventes, ne jactantiæ cauſa potius, quam miſerationis, & juſtitiæ titulo, Eccleſiaſtica Privilegia aſſerere velle videantur* a).

§. CVI.

Hæc ampliantur contra homicidas in Ditione Pontificia:

Anno a promulgatione hujus Bullæ decimo, Clemens XII. conſiderans crebra, quæ in temporali Sacræ Romanæ Eccleſiæ ditione, ac etiam in Urbe Romana patrabantur homicidia, eas inire voluit *rationes, per quas omnis ſpes, ac fiducia impunitatis, quæ illecebra peccandi perſæpe eſſe ſolet, delinquentibus adimatur.* Itaque per Conſtitutionem *In ſupremo Juſtitiæ ſolio* Kal. Febr. Anno 1735. *Contra homicidas ac deferentes arma probibita in alma Urbe & reliquo Statu Eccleſiaſtico* editam, decrevit, *ut occiſor pœna ordinaria puniatur, licet homicidium ſecutum ſit in rixa, ſi homicida rixæ autor fuerit*: item *ut calor iracundiæ a pœna ordinaria delinquentem nusquam eximat, ubi inter tempus rixæ, ac patratum homicidium ſex horarum ſpatium interceſſerit.* Inſuper Conſtitutionem Benedicti XIII. Laicos animo præmeditato, ac deliberato proximum ſuum interficientes, a beneficio Immunitatis Eccleſiaſticæ excludentem, ad ipſos Eccleſiaſticos cujuscunque gradus & Ordinis exiſtant, extendit, dummodo tamen cauſa admiſſi per eos homicidii ab illorum Judice Eccleſiaſtico competente cognoſcatur, & ab eo, ſi rei reperti fuerint, citra pœnam ſanguinis ad præſcriptum SS: Canonum condigna puniantur animadverſione. Ulterius declarat, homicidii reos natu minores viginti quinque, majores vero viginti annis tam Laicos, quam Clericos, atque omnes & ſingulos ſive Laicos, ſive Clericos, qui mandatum, conſilium, inſtigationem, auxilium cooperativum, aut aliam operam occiſori præbuerint, ex quorum ſingulis pravis actibus homicidium evenerit, in dicta Benedicti Conſtitutione comprehenſos eſſe, ita ſcilicet, ut illorum extractio e loco immuni, atque traditio Curiæ ſæculari quoad Laicos ad ejusdem Curiæ ſæcularis requiſitionem fiat a Curia Eccleſiaſtica, & Clerici ab ipſa Curia Eccle-

a) Bullæ Benedicti XIII. preſſe inhæret Mandatum Sereniſſimi Epiſcopi Auguſtani Joſephi, tertio Nonas Maij 1748. publicatum.

Digitized by Google

cleſiaſtica ex officio omnino extrahantur. Item declarat, omnes, qui ex cauſa & occaſione homicidii etiam in rixa commiſſi cum armis ſeu inſtrumentis ſuapte natura aptis ad occidendum, inquiſiti & proceſſati, vel in contumaciam banniti, & condemnati fuerint, dummodo homicidium non fuerit caſuale, vel ad propriam defenſionem, Immunitatis præfatæ beneficio minime etiam gaudere.

§. CVII.

Et aliis quibusdam Provinciis a Clemente XII.

Præscribit ibidem ordinem ſervandum in extractione reorum e loco Immuni, conformem fere Conſtitutioni Benedicti XIII. Quando autem ad reum Curiæ ſæculari tradendum Benedictus exigit indicia *ultra torturam*, Clemens de delicto excepto petit indicia *ad torturam tantum ſufficientia*. Quæ autem Conſtitutionibus Gregorii XIV. & Benedicti XIII. *in cunctis Chriſtiani Orbis partibus juxta earum tenorem ac diſpoſitionem inviolabiliter retinendis ac cuſtodiendis*, per modum extenſionis & ampliationis adjecit Clemens XII. nuſquam ad ceteras Regiones, in quibus non adeo multiplicia graſſantur homicidia, neque ultra ditionem Eccleſiaſticam extendere, & ampliare intendit. Nihilominus poſtea, petente Rege Catholico Philippo ad Regna Hiſpaniarum, & petentibus Duce ac Gubernatore Reipublicæ Januenſis, Clemens hanc diſpoſitionem ad Dominium & Ditiones tam terræ firmæ, quam Regni Corſicæ, & Inſulæ Caprariæ eidem Reipublicæ ſubjectas, *in quibus homicidia quoque frequentiſſima ſunt*, extendit & ampliavit, per Brevia conceſſa 14. Novembris 1737. & 14. Januarii 1740. quæ incipiunt, *Alias nos b*).

§. CVIII.

Et Benedicto XIV. addita declaratione:

Hanc Conſtitutionem, adjuncta Erudita Diſſertatione Parochis ſuis publicavit, & populo publicari mandavit Prosper Lambertinus, tunc Archiepiſcopus Bononienſis *c*): qui ſub Benedicti XIV. nomine ad Solium Pontificium evectus, illam magis declaravit, & ad plures Provincias, quarum Reges aut Principes id expetietant, ampliavit, nominatim ad Regna utriusque Siciliæ, & Sardiniæ, ad Rempublicam Lucanam &c. &c. *d*). Plurium autem dubio-

K

b) Conſtitutio Clementis XII. continetur in *Bullario Romano Tomo XV. fol. 14. &c.* Brevia autem *ibid. fol. 157. & 306.*

c) *Cit. Inſtit. 41.*

d) Formula extenſionis habetur in Bullario Benedicti XIV. *Tom. 1. Conſt. 88.*

Digitized by Google

biorum declarationem ſingulari Conſtitutione edidit die 15. Martii 1750. ubi I. declarat, ſub Eccleſiaſticis Perſonis, ad quas Clemens XII. ſuam Bullam extendit, intelligi etiam quoscunque Regulares: item pari jure cum Viris cenſeri Mulieres, & Milites quoad excluſionem ab Immunitate Eccleſiaſtica. II. Cum Clemens excluſerit reos homicidii in rixa commiſſi *cum armis*, *ſeu inſtrumentis ſuapte natura aptis ad occidendum*; Benedictus declarat, ſub hac ordinatione comprehendi etiam illos, qui *baculo aut ſaxo proximum ſuum occiderit*, ubi ex delicti circumſtantiis dignoſcatur, illius actum, quamvis in rixa commiſſum, non caſu, aut ex neceſſaria defenſione, ſed ex odio, & nocendi animo ac voluntate prodiiſſe, conformiter Divinæ Legi *e*). III. Decernit, ut vulnerans aliquem, ſi Chirurgi grave vitæ periculum adeſſe retulerint, e loco immuni ſervatis ſervandis extractus, carceribus mancipetur; hac tamen lege, ut Eccleſiæ omnino reſtituatur, ubi vulneratus ultra tempus a legibus conſtitutum ſuperſtes vivat. IV. Monet Epiſcopos, ne extractionem delinquentium diutius quam par eſt, protrahant. Nec enim Eccleſiaſtici Zeli officium in eo ſtatuendum eſt, ut Juſtitiæ curſus per Apoſtolicas Conſtitutiones præſcriptus adverſus facinoroſos homines impediatur: verum in Eccleſiæ Immunitate, aliisque omnibus Eccleſiaſticorum locorum & perſonarum juribus aſſerendis & ſuſtinendis; cum ea, contra ſacrarum Legum præſcriptum, infringi, ac violari contingat. V. Concedit Epiſcopis, ut pro locis a Curiæ Eccleſiaſticæ reſidentia remotis, deputent viros Eccleſiaſticos, qui indicia ad extractionem neceſſaria juridice colligant, ut his inſpectis, iidem Antiſtites, prout juris erit, ad delinquentium hujusmodi extractionem quantocyus decernendam procedere valeant. VI. Decernit, hæc locum habere in ditione Pontificia, & aliis Provinciis, ad quas Conſtitutiones prædictæ extenſæ fuerunt. VII. Innovat pœnas ſtatutas in violatores Eccleſiaſticæ Immunitatis; loca immunia obſidere præſumentes; impedientes ne ad confugas alimenta deferantur; aut aliis artibus ad deditionem adigentes, quos præter alias pœnas & Cenſuras, omni beneficio Eccleſiaſtici confugii & Aſyli privatos eſſe decernit. VIII. Circa eos, qui in alterius Ditionis Diœceſi, quam ubi delictum commiſſum fuit, Aſylum quærunt, & a Curia ſæculari loci delicti requiruntur, ſuppoſita conſuetudine mutuæ extraditionis reorum, ſtatuitur, ut Epiſcopus illius loci,

in

e) *Numeror.* XXXV. 17. 18.

in quo delictum commiſſum fuit, indicia ad capturam requiſita excipiat, eaque ad Epiſcopum alterius loci, in quo delinquens Aſylum cepit, ſine mora transmittat, ut hujus ſcilicet Antiſtitis autoritate, aliisque ſervatis ſervandis, a confugii loco extrahi, ac ſi ita res ferat, externæ poſtulanti Curiæ valeat conſignari.

§. CIX.

Nominatim in Cauſis Inquiſitionis,

SEQUENTI anno 1751. Idem Pontifex Epiſtola Encyclica ad Inquiſitores contra hæreticam pravitatem deputatos ſcripta, confirmat Conſtitutionem JOANNIS XXII. (ſupra §. XCIII.) contra Hæreticos ac Judæos a fide ſuſcepta in Apoſtaſiam incidentes, eam tamen methodum adhibendam præſcribit, ut Inquiſitor, quoties hujusmodi reus ab Eccleſia extrahendus erit, Epiſcopum de hac re certiorem faciat ſine communicatione indiciorum. Ubi autem de aliis criminibus exceptis agatur, quæ vel ratione delicti, vel ratione perſonæ ad Sacri Tribunalis cognitionem pertineant, ſerventur omnia in aliis Conſtitutionibus decreta; communicentur Epiſcopo indicia, & extractio nonniſi autoritate Epiſcopi fiat. Si autem crimen non ſit exceptum, reus Immunitate gaudeat. Eadem ſervanda decernuntur quoad fugitivos e carcere, trireme, vel loco relegationis, ſi in Aſylum ſe recipiant *f*).

§. CX.

Et contra Duellantes.

DEMUM idem Pontifex 4. Id. Nov. 1752. in Conſtitutione *Deteſtabilem*, Conſtitutionem BENEDICTI XIII. de homicidio deliberato, clarioribus terminis ad eos, qui in duello occidunt, applicat his verbis: "Statuimus atque decernimus, ut ſi quis in duello, ſive publice, „ ſive privatim indicto, hominem occiderit, ſive hic mortuus fuerit in loco conflictus, ſive extra illum ex vulnere in duello accepto, hujusmodi homicida, tanquam interficiens proximum ſuum animo præmeditato ac deliberato, ad formam Conſtitutionis fel. record. Prædeceſſoris noſtri BENEDICTI P. XIII. quæ incipit *Ex quo Divina*, data IV. Id. Junii Anno Domini 1725. ab Eccleſiaſticæ Immunitatis beneficio excluſus & repulſus omnino cenſeatur; ita ut a cujuscunque ſacri aut Religioſi loci Aſylo, ad quod confugerit, ſervatis tamen de Jure ſervandis, extrahi, & Judicis competentis Curiæ pro merito puniendus, tradi poſſit & debeat; ſuper quo Nos Epiſcopis, aliisque Superioribus „

f) Bullar. BENED. XIV. *Tom. III. Conſt.* 40.

Digitized by Google

Antiſtitibus, ad quos reſpective pertinet, & pertinebit in poſterum, neceſſarias & opportunas facultates præſentium quoque tenore impertimur. Quin etiam, vivente adhuc altero in ſingulari certamine graviter vulnerato, ſi percuſſor in locum immunem ſe receperit, ex quo, eveniente illius morte, fugam arripere, & Legum ſeveritatem evadere poſſe proſpiciatur; volumus, & reſpective permittimus, ut, quatenus periti ad inſpiciendum vulnus acciti, grave vitæ periculum adeſſe retulerint, percuſſor ipſe, prævio ſemper Decreto Epiſcopi, & cum aſſiſtentia Perſonæ Eccleſiaſticæ ab eodem Epiſcopo deputatæ, ab hujusmodi loco immuni extractus, ſine mora carceribus mancipetur; ea tamen lege Judicibus indicta, ut illum Eccleſiæ reſtituere debeant, ſi vulneratus ſuperſtes vivat ultra tempus a Legibus, quæ de homicidio ſunt, conſtitutum; alioquin in easdem pœnas incidant, quæ in memoratis BENEDICTI XIII. Literis conſtitutæ ſunt adverſus illos, qui delinquentem in aliquo ex caſibus ibidem expreſſis, ex indiciis ad id ſufficientibus ſibi traditum, reſtituere recuſent, poſtquam is in ſuis defenſionibus hujusmodi indicia diluerit. „

§. CXI.

Conſtitutio CLEMENTIS XIII. pro Palatinatu.

ANTE paucos annos SS. D. N. CLEMENS XIII. ad preces Sereniſſimi Electoris Palatini CAROLI THEODORI conſtituit *g)*, ut in oppido Manhemii carcer aliquis a Laicali poteſtate exemptus Jurisdictioni Diœceſani, nimirum Epiſcopi Wormatienſis ſubijciatur, ejusque carceris Cuſtodes & Miniſtri in his, quæ ad cuſtodiam reorum ex locis immunibus extractorum pertinent, dicto Epiſcopo, Ejusque Officio & Vicariatui omnino parere teneantur. Cum igitur contigerit, delinquentem Laicum ad Eccleſiam, aliumque locum immunem in Palatinatu confugere, ſi quidem is publica voce & fama reus arguatur ejusmodi criminis, cui juxta Canonicas Sanctiones Eccleſiaſticæ Immunitatis præſidium denegatur, non alio ad id requiſito argumento, ſatis eſſe & fore declarat Pontifex, ut ad illius extractionem procedatur per Miniſtros Curiæ Laicalis, prævia tamen ſemper licentia ſeu facultate in ſcriptis obtinenda & concedenda, a Superiore Eccleſiaſtico, ſeu ab alia perſona ad id deleganda, & cum interventu, & præſentia Eccleſiaſticæ Perſonæ per eundem Superiorem deputanda ad hoc, ut extractio hujusmodi cum

g) Per Literas ſub plumbo, quæ incipiunt *Inter graviores*. datas *prid. Cal. Octobr. 1758.*

Digitized by Google

cum diſtricta modeſtia, & ſine populi ſcandalo perficiatur. Hæc licentia in ſcripto obtinenda, & Perſonæ deſignatio fiat ab ipſo Epiſcopo, vel Ejus Vicario Generali in locis, ubi iſti reſident: alibi vero a Vicariis Foraneis, hisque deficientibus a Parochis locorum, quos ſcilicet Vicarios Foraneos, atque Parochos Epiſcopus ſemel in conferendo ſingulis Eorum officio, irrevocabiliter delegabit: hi tamen de licentia ad extractionem Rei a ſe data, quamprimum certiorem reddent Epiſcopum, vel Ejus Vicarium Generalem. Reus autem hac ratione extractus ad Eccleſiaſticum carcerem ſupra deſignatum illico deducendus, ibique cuſtodiendus erit nomine Eccleſiæ, & ſub omnimoda diſpoſitione Epiſcopi, quoaduſque idem Epiſcopus, vel alius ab eo ad id deputatus de indiciis a ſæculari Curia allatis ſatis cognoverit, & ſua ſententia in ſcripto proferenda declaraverit, conſtare, aut non conſtare de crimine excepto. Si conſtet, Reus erit Curiæ ſæculari tradendus; ſi non conſtet, ad locum immunem, unde eductus fuerat, reſtituendus erit.

§. CXII.

RECENTISSIME idem Pontifex CLEMENS XIII. ad inſtantiam Sereniſſimi Electoris Bavariæ decrevit, ut a S. Congregatione Immunitati Eccleſiaſticæ præpoſita tribuatur Epiſcopis Bavariæ facultas ad triennium duratura *b*), extrahendi cum debita decentia & interventu perſonæ Eccleſiaſticæ ab Epiſcopo deputandæ, Milites reos deſertionis, aut cujusvis alterius delicti Militaris, a quibusvis Eccleſiis & locis immunibus ſuæ Diœceſis, ac illos conſignandi eorum Præfectis, reportata tamen prius ab iisdem promiſſione more Nobilium de non plectendis ejusmodi Militibus morte, aut aliqua gravi pœna corporis afflictiva, ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ adverſus contravenientes, Romano Pontifici, præterquam in mortis articulo reſervatæ. De hac conceſſa facultate Eminentiſſimus Præfectus Congregationis Immunitatis, Cardinalis Delci monuit Ordinarios Bavariæ, cum poteſtate ſubdelegandi aliis. Item pro Bavaria circa crimina Militaria.

§. CXIII.

IGITUR Sereniſſ. Elector per Decretum ad Legionum Præfectos datum 23. Junii 1760. juſſit moneri Milites de hoc Pontificio Indulto, & exactam ejus executionem demandavit. Ut autem ſinguli ſcirent, Quæ enumerantur.

b) A die 26. April. 1760.

rent, quænam eſſent Delicta Militaria, catalogus eorum Decreto adjectus eſt hoc ordine, hisque latinis verbis: I. Punctum deſertæ aciei. II. Præmaturæ deditionis. III. Deſerti ſeu neglecti vexilli. IV. Violatæ ſubordinationis. V. Oppoſitionis ſimplicis vel violentæ. VI. Emanſionis. VII. Deſertionis. VIII. Transfugii, id eſt tranſitionis ad hoſtes. IX. Proditionis. X. Malverſationis ſeu de Reſiduis. XI. Falſi. XII. Detentæ aut detractæ pecuniæ. XIII. Ablatæ annonæ. XIV. Detenti Salarii. XV. Expilationis. XVI. Exceſſus. XVII. Conſpirationis. XVIII. Seditionis. XIX. Injuriarum verbalium. XX. Injuriarum realium, ſeu verberationis aut vulnerationis. XXI. Provocationis. XXII. Duelli. XXIII. Plagii. XXIV. Furti erga commilitonem commiſſi. XXV. Autochiriæ, vel Mutilationis propriæ. XXVI. Canicidii doloſi. XXVII. Illicite contracti Matrimonii. XXVIII. Concubinatus. XXIX. Neglecti ſervitii. XXX. Alienatæ veſtis militaris, aut Amunitionis ſeu armorum. XXXI. Deſertæ Vigiliæ vel Stationis. XXXII. Simulatæ ægritudinis tempore expeditionis bellicæ. XXXIII. Oblitæ vel omnino divulgatæ Parolæ. XXXIV. Ebrietatis intempeſtivæ. XXXV. Vis publicæ. XXXVI. Vis privatæ. XXXVII. Tranſcenſi muri, aut valli. XXXVIII. Correctionis Exceſſivæ. XXXIX. Abſciſſionis Crinium.

§. CXIV.

Quædam declarantur:

Formulæ Sententiarum & Reſponſorum Juridicorum circa Delicta in Decreto Bavarico enumerata, obvia ſunt in libris, qui de Judiciis militaribus tractant, nominatim apud Lunig in Corpore Juris Militaris, ejusque Appendice. Pœnas autem militares recenſet Carolus de Aquino Lexic. Milit. part. 2. V. Pœna. Singulare tamen in hoc Decreto videtur crimen *Canicidii doloſi*. Nempe Canicidium cenſetur eſſe opus infame excoriatorum, qui paſſim macula aſperſi exiſtimantur: unde honeſti milites militare recuſant in conſortio talis hominis, qui ejusmodi ſordido opere ſe inquinaverit: doloſe autem canem occidere judicatur, qui eo fine id facit, ut aliis ſuum conſortium averſantibus, ipſe ineptus fiat ad ſervitia militaria. Nulla autem macula inuritur illi, qui ex honeſta cauſa, forte ad avertendum damnum, exploſa fiſtula canem rabidum, in obvios irruentem, glande plumbea ſternit. Similiter macula aſperguntur Milites, qui equos tabe confectos ſepeliunt, vel quocunque modo contrectant: nihilominus

minus nihil contra decentiam ſtatus ſui feciſſe judicati ſunt milites illi, qui, abſente alio his muniis deſtinato, ejusmodi equum ex loco ſtationis ſuæ, jubente præfecto militari extraxerant, ne locus fœtore cadaveris inficeretur *i*). Cavendum, ne honeſtatis & decentiæ ſtudium degeneret in veſanam ſuperſtitionem. Crimen ultimo loco notatum, ſcilicet *abſciſſionis Crinium*, intelligi mihi dictum eſt, ſi quis ſtudioſe calvitiem ſibi inducat, ne pari cum aliis cultu capitis uti poſſit: fictorum enim crinium uſus inter gregarios milites conſuetus non eſt. Majoris culpæ reum ſe facit, qui commilitoni ſuo crines per ludibrium abſcindit.

§. CXV.

Similia recenſentur.

Si occaſio ſe offerat, dictum Indultum Pontificium inter Milites Bavaros in Praxin deducendi, non dubito, quin adhuc alia quædam crimina, præter enumerata, inter militaria cenſenda ſint, quæ in relato Decreto non adeo claris verbis recenſentur, E. G. Violati Arreſti, ſi Miles domi ſe continere juſſus, clam ædes deſerat, & in locum Aſyli ſe conferat. Item ſi quis ex hoſtili exercitu captus, contra datam fidem ex loco ſibi aſſignato aufugiat, vel condicto tempore in captivitatem non redeat *k*). Item ſi Miles dum ſe in armis exercet, incauta fiſtulæ exploſione in ædes ſtramine tectas, culpabilem cauſam incendio dedit *l*). Item ſi in ſua ſtatione, ubi vigilias agere deberet, dormiens deprehendatur *m*). Item ſi quis equum ſuum vendat, vel ſtudioſe inutilem reddat, vel alium procurare negligat, animo ſe eximendi à ſervitiis militaribus *n*). Item ſi Salvam Guardiam, ut vocant, ſeu vivam, ſeu literis affixis conceſſam, violat & infringit *o*). Hæc & ſimilia delicta haud dubie Præfecti militares Bavari ſub Indulto Pontificio inter militaria comprehendi, data occa-

i) Ita judicatum refert Lunig *in appendice Corp. Jur. Milit. fol. 317.*

k) Sententiam Regis Daniæ in ejusmodi fugitivos Officiales Suecos latam Anno 1714. refert cit. Lunig *fol. 290. ſeqq.* Repreſſalias autem oppoſuerunt Sueci. *ibid. fol. 296. ſeqq.*

l) *Ibid. fol. 330.*

m) *Ibid. fol. 378.* ubi poſtea *fol. 494.* deciditur quæſtio, an talis miles in ſomno deprehenſus, mox occidi poſſit?

n) talis declaratur infamis, & relegatur. *art. 117. Auguſti Ducis Brunſvvic. apud Lunig Corp. Jur. milit. fol. 1152.*

o) Hoc delictum arbitrio Judicis puniri, & pœnam extendi poſſe ad mortem, tradit Menoch. *de Arbitr. Judic. lib. II. cent. 4. caſ. 338. n. 13.* Joach. Burger *Obſervat. milit. cent. 1. obſerv. 79.*

Digitized by Google

occaſione dicent, & extractionem Rei ex loco immuni poſtulabunt.

§. CXVI.

Additur obſervatio circa hoc Indultum.

Porro Crimina hæc nec omnia ſunt capitalia, nec omnia numerantur inter excepta, quæ delinquentem privent Immunitate. Indultum enim Pontificium & intentio Sereniſſimi Electoris id ſolum intendere videtur, ut perſona Militis retineatur ſub vexillo, nec occaſione Aſyli ſubducatur ſervitiis militaribus. Si autem crimen tale ſit, quod etiam juxta Conſtitutiones Pontificias Aſylo non gaudeat E. G. occiſio in duello, debebit hoc ipſum more alias præſcripto ab Epiſcopo declarari: quo caſu datæ Reverſales Præfecti Militaris de non plectendo milite morte, aut aliqua gravi pœna corporis afflictiva, non impedient pœnam ordinariam. Iſtæ enim Reverſales intelligi ſolummodo debent in eo ſenſu, quod pœna mortis aut æquivalens irroganda non ſit, ſi miles gaudere Aſylo declaretur. Unde ſi Judex militaris credat, crimen eſſe de jure communi exceptum, debebit poſt militem ſibi ad normam Indulti Pontificii traditum, rationes ſuas exhibere Epiſcopo, cujus judicio ſtandum erit.

§. CXVII.

Conſtitutiones quorundam Epiſcoporum de Militibus.

Hac occaſione non importunum videtur, recenſere, quid unus, alterque Epiſcopus circa Milites ad Eccleſiam confugientes ſtatuerit. Humbertus Guilielmus, a Precipiano Archiepiſcopus Mechlinienſis die 10. Octobris 1692. Inhibuit primo, ne quis ullos Milites in Aſylum recipiat, quos certo compererit nullo alio fine, ſeu intuitu eo confugiſſe, quam ut Vexillis ſuis ſeſe ſubtraherent, ac ita crimen, vulgo deſertionis, in ipſo Aſylo impune committerent. 2. Si ejusmodi Deſertores jam in loco Aſyli conſiſtunt, jubet, negotium ad ſe deferri, ut præmiſſa ſummaria cauſæ cognitione, permittatur, ſi ita videatur, ut Præfecti poſſint tales milites ex Aſylo educere, prævio juramento, quod nulla infligetur pœna capitis, ſanguinis, mutilationis aut fuſtigationis. 3. Si miles vexilla ſua deſeruerit, & poſtea apprehenſus manibus apprehendentium elapſus ſit, & ad Aſylum confugerit, gaudebit omnino jure Aſyli. 4. Si miles, ob aliud crimen ad Aſylum confugerit, ac Præfecti ejus contendant, ei jus Aſyli non competere, tenebuntur Epiſcopo authenticas informationes conſignare.

Juxta

Digitized by Google

Juxta Mandatum Sereniſſimi Epiſcopi Auguſtani Josephi, ſupra allegatum, Militibus ad Eccleſiam confugientibus, quamdiu in actu deſertionis ſunt, Aſyla nequaquam patrocinantur, ſed ipſi, ſi militiæ ſemet libere addixerint, tanquam res furtiva, per deſertionem Principi ablata, ad ſimilitudinem ſervorum, reſtitui debent, prius tamen per ſupremum Magiſtratum, cujus eſt jus aggratiandi, præſtita ſufficiente cautione, de non inferenda morte, aut mutilatione, aliave gravi pœna, prout noſtrum erit deſuper cognoſcere. Quodſi antehac profugi, & poſt pœnitentia ducti ſub ſigna redire voluerint, tanquam criminis non excepti rei excludi ab Aſylo nequeunt, cum ſæculari tamen Judicio pro remiſſione vel moderatione pœnæ, uti ſupra, compoſitio fieri poterit.

§. CXVIII.

Hæc fere ſunt, quæ in Sacris Canonibus & Conſtitutionibus Pontificiis de Jure Aſyli ordinata legimus. Oportet jam, ut ſuper iis, quæ per quatuor Capita, ſerie hiſtorica recenſuimus, Obſervationes quaſdam annectamus. *Tranſitio ad ſequentes Obſervationes.*

CAPUT V.

OBSERVATIONES IN MORES POPULORUM, LEGES ET CANONES CIRCA ASYLUM.

§. CXIX.

Attentionem noſtram ſimul & admirationem meretur, tam conſtans & concors diverſiſſimorum Populorum conſenſus in conſtituendis Aſylis. Nullum abſtraxit innata barbaries ab aperiendo miſeris perfugio: nullius in adminiſtranda Juſtitia Rigor ab erigenda Clementiæ Ara retrahebat. Homines ſe eſſe non credebant, niſi tale humanitatis monimentum apud ſe conſtruerent. Accidit non raro, ut privatorum quorundam furor, & vindictæ cupiditas moliretur evertere hæc loca perfugii: ſed adeo irriti fuerunt eorum conatus, ut ipſi potius Aſyli everſores ſalutem *Obſerv. I. Conſenſus omnium Populorum in conſtituendis Aſylis.*

Digitized by Google

ibidem quæſiverint (*C. II. ſ. 41. C. III. ſ. 47.*). Quantumcunque autem favorabilis ſit perfugii & Immunitatis conſtitutio, nulla tamen Jura permittunt Aſylum profanum aperire in alieno territorio *p*), abſque permiſſu & indulgentia Principis, cui locus ille eſt ſubditus: unde mirantur multi, neminem magis in aliena Urbe jus liberi perfugii profanis, quas inhabitabat, ædibus, imo toti plateæ, in qua ædes erant, arrogaſſe, quam Legatum illius Aulæ, quæ in Regno ſuo ſacrarum etiam Ædium Immunitatem ſuæ Juriſdictioni & Cognitioni ſubjecit. Habuit autem Cauſa illa ex ratione longi uſus & præſcriptionis Patronos acerrimos, qui tamen ipſi Aſylum Eccleſiarum, plurium ſæculorum autoritate fulcitum, libere violant, & Rempublicam evertendam conclamant, ſi in Templo Dei Aſylum, tot ſæculis firmatum, reis pateat. Adeo in diverſos ſenſus abripit ſiniſter animi affectus!

§. CXX.

Observ. II. Diverſi fines in iis aperiendis.

LICET omnes populi in aperiendis Aſylis conſpiraverint, non idem tamen omnibus præſtitutus erat finis. Romulus pro augendo populo novæ ſuæ Urbis (*c.* 1. §. 7.): alii pro ſervis & oppreſſis (*ibid.* §. 5.): Moyſes contra privatorum vindictam perfugium conſtituit (*ib.* §. 2.). Alicubi Majeſtas Principis tuebatur ad ſe confugientes: ubique Religionis cultus, & reverentia Numinis ſaluti erat Reis ſub tanta protectione latentibus. Impium credebant Reges, abſtrahere calamitoſos a ſinu illius, cujus Clementiam ipſi quotidie implorant, & experiuntur: Immunes a vi habebant illos, qui ad tutelam Deitatis confugiſſent: imo gratulabantur ſibi opportunam occaſionem parcendi vitæ reorum. Potentiorum violentia per loci Immunitatem coercenda erat: Juſtitiæ rigor per Templi ſanctitatem leniendus.

§. CXXI.

Obs. III. Aſylum Eccleſiaſticum ipſo uſu introductum eſt, na-

Ex his conſequitur, non multum eſſe indagandum in primas Leges vel Canones, quibus conſtitutum ſit Jus Aſyli Eccleſiaſtici. Facile ſibi quiſque perſuaderi patietur, non tam a Lege eum in finem lata, quam ipſo uſu & conſuetudine introductam eſſe Aſyli Eccleſiaſtici Immunitatem, naturali ratione ſuadente, ut eadem

p) Ubi hodie remiſſiones reorum non ſunt in uſu, videntur rei ſemper habere Aſylum in territorio alieni Principis, præſertim ſi impetret ab eodem ſalvum conductum.

Digitized by Google

dem ſaltem Immunitas præſtetur Templis veri Dei, quæ fuerat conceſſa Statuis Principum, & Fanis Idolorum (*c.* 2. §. 40. *c.* 3. §. 65.). Opus igitur non eſt, ut confugiamus ad Canones quosdam dubiæ fidei (*c.* 4. §. 79.): ſufficiunt alii a nobis adducti, qui etſi non ſint deſumpti ex primis Conciliis generalibus; nihilominus ſufficienter demonſtrant, quid paſſim in Eccleſia fuerit cuſtoditum. turali ratione ſuadente.

§. CXXII.

In notatu dignum occurrit, Immunitatem Aſyli Eccleſiaſtici in nullo Chriſtiano Regno adeo religioſe ac ſcrupuloſe obſervatam fuiſſe, quam in Anglia & Gallia. Plurima Britannicæ Religionis exempla proferuntur ab Hiſtoricis illius gentis. Unicum delibare lubet ex fatis Huberti de Burgo, nobiliſſimi Viri, Comitis Cantiæ, ſub Henrico III. Rege Angliæ *q*). Hubertus falſis criminibus delatus, fugit ad Eccleſiam, ex qua eum extrahi Rex juſſit: imperium tamen ſuum ex aliorum gravibus commonitionibus revocavit. Hubertus ob patentes Regis Literas ſecurum ſe credens, iter arripuit ad S. Edmundum. In via, audiens ſibi inſtare miſſos à Rege ſatellites, in Sacellum confugit: inde a militibus vi extractus; Londinenſi tamen Epiſcopo excommunicationem minitante, reſtitutus eſt. Juſſit autem Rex, Sacellum milite circumdari, ne Hubertus evaderet, nec a quoquam cibum acciperet. Hic præoptans Regis miſericordiam experiri, quam fame perire, ſponte de Sacello exivit, ſeque cuſtodibus tradidit: vinctus dein ſub arcta cuſtodia in turri Londinenſi poſitus eſt: demum pacato nonnihil Rege, in Caſtello de Diviſis ſub libera cuſtodia ſervabatur. Inſidiantibus autem vitæ ejus inimicis, pia fraude duorum cuſtodum ex Caſtello ad Eccleſiam villæ parochialem delatus eſt: inde a reliquis cuſtodibus violenter abſtractus, conquerentibus multis Epiſcopis, in eandem Eccleſiam concedente Rege remiſſus eſt. Rex tamen iratus, Vice-Comiti Provinciæ illius dedit per literas in mandatis, ut Eccleſiam obſideret, donec Confuga in ea ex ciborum inedia moreretur. Cum autem eo tempore ferveret diſſidium inter Regem & Magnates Regni, Hubertus raptus eſt ex Eccleſia de Diviſis a viris armatis, amicis ſuis, armiſque militaribus indutus, in Walliam

Obs. IV. Jus Aſyli præcipue viguit in Anglia:

q) Fuſe hæc facta ſparſim recenſet Matthæus Paris ad Ann. 1232. a fol. 363. uſque ad 389.

liam adductus eſt, ac Regis hoſtibus ſociatus, poſtquam Rex ejus fidelitatem & merita tam male fuiſſet remuneratus. Demum pace compoſita Hubertus in gratiam Regis rediit. Ex his elucet gravis pugna inter flammam odii a delatoribus excitatam, & inter ſcintillam Religionis in Rege emicantem; qui licet latentem in Templo impie enecare fame non horruiſſet, ipſi tamen Eccleſiæ vim inferre non fuit auſus.

§. CXXIII.

Obs. V. Et in Gallia,

Pariter in Hiſtoriis Francorum paſſim ſunt obvia ſpecimina religioſæ obſervantiæ erga Immunitatem Eccleſiarum. Inſigne exemplum Guntramni Regis ſupra relatum eſt (*c.* 3. §. 62.): qui eandem reverentiam prodidit inter furoris æſtus, & immodicos crudelitatis impetus *r*). Nam Anno XV. Childeberti Regis, qui eſt Guntramni nonus & viceſimus, dum hic ipſe Guntramnus per ſilvam Voſacum (hodie Wasgaw) venationem exerceret, veſtigia occiſi bubali deprehendit: cumque cuſtodem ſilvæ arctius ſtringeret, quis hæc in regali ſilva gerere præſumpſiſſet, Chundonem cubicularium Regis prodidit, quem Rex apprehendi & vinctum Cabillonem duci juſſit. Cum uterque in præſentia Regis ſtaret, & Chundo conſtanter negaret, a ſe præſumpta eſſe, quæ objicerentur, Rex campum (Duellum) pro more illius temporis ineundum pronuntiat. Cubicularius conſtituit pro ſe nepotem, qui cum ſilvæ cuſtode congreſſus, jacta lancea pedem ejus transfigit: dum hic ex vulnere reſupinus ruit, puer extracto cultro, qui de cingulo pendebat, collum ruentis incidere tentat: & viciſſim cultro ſauciati per ventrem transfoditur: unde ambo extincti ſunt: quod videns Chundo, ad Baſilicam S. Marcelli fugam iniit. Acclamante vero Rege, ut comprehenderetur, priusquam limen ſanctum attingeret, comprehenſus vinctusque ad ſtipitem, lapidibus eſt obrutus. Damnabat poſtea Rex ſuam crudelitatem ob levem noxam in Virum fidelem exercitam: ad noſtrum tamen propoſitum elucet, ferventes præcipitis iræ æſtus extinguendos fuiſſe, ſi Chundo limen ſanctum attigiſſet.

§. CXXIV.

Obs. VI. Ipſi Reges uſi ſunt

Ipsi etiam Reges frequenter uſi ſunt hoc beneficio Eccleſiæ, eo ipſo profeſſi, non a ſuis Legibus hanc libertatem donati Eccleſiæ,

r) Gregorius *Turonenſis Hiſtor. Francor. lib.* X. *c.* 10.

cleſiæ, ſed potius ſibi ſecuritatem ab Eccleſia præſtari. S. Sigismundus Burgundiæ Rex ſe tutum credebat, modo perveniret ad Eccleſiam SS. Martyrum Agaunenſium: ſed in via interceptus, vitam amiſit *s*). Amalricus Gothorum Rex, prælio victus, ad Templum Catholicorum confugit, quod antea tanquam Arianus contempſerat: ſed in via haſta trajectus periit *t*).

hoc beneficio Eccleſiæ.

§. CXXV.

Obs. VII. Deus miris eventibus comprobat.

Miris ſæpe eventibus oſtendit Deus, quam grata ſibi ſit Aſyli Eccleſiaſtici obſervantia, quam graviter ferat ejus violationem (vid. *c.* 2. §. 32. *c.* 3. §. 54.). Guntrannus Dux, poſtquam Meroveum filium Chilperici e Monaſterio, in quod intruſus fuerat, eduxiſſet, metuens minas Chilperici ad Turonenſem Eccleſiam S. Martini confugit. Quapropter Chilpericus Ruccolenum quemdam eo direxit, qui eum exinde vi abſtraheret. Beato Gregorio Epiſcopo id prohibente, Ruccolenus dum domum Eccleſiæ, in qua hoſpitabatur, deſtruere non formidat, regio correptus morbo ad Baſilicam S. Martini defertur: ubi nil medelæ adeptus, non poſt multos dies eſt defunctus *u*). Chilpericus autem noluit Guntrannum ab Eccleſia extrahere, niſi divina autoritate ad id firmaretur: miſit igitur per Diaconum ad ſepulchrum S. Martini duas chartulas: quarum una continebat, ut ſibi divinitus in alia, quæ erat vacua, reſcriberetur, ſi fas foret Guntrannum a templo extrahi. Diaconus triduo exſpectans, inanis a reſponſo abſceſſit *x*).

§. CXXVI.

Obs. VIII. Abuſus eorum, qui ad Eccleſias confugiunt:

Nihil pronius eſt, quam ut in rebus ſanctiſſimis abuſus etiam ſub ſpecie pietatis invaleſcant. Tales legimus (quidni & hodie videmus?) ex parte Reorum, qui ad Eccleſias confugiunt; ex parte Eccleſiaſticorum, qui reos ſuſcipiunt; ex parte denique Laicorum, qui Immunitatem Eccleſiæ revereri videntur. Ad ipſos Reos quod attinet, ſæpe nefarii homines perfugio ſuo ignominiam accerſunt Eccleſiis. Gravem haud dubie cauſam habebant Imperatores Arcadius & Honorius conſtituendi id, quod ſupra

s) Aimoinus *de Geſtis Francor. lib. II. c.* 4. Gregor. *Turon. lib. III. c.* 6.
t) Aimoinus *ibid. c.* 8.
u) *Ibid. lib. III. c.* 21.
x) *Ibid. c.* 22.

Digitized by Google

(*Cap. III.* §. 45.) relatum eſt de Judæis ſub falſo Religionis prætextu Baptiſmum in Eccleſia petentibus. Exemplum veteratoris Judæi, in laudem tamen ſuæ Novatianæ hæreſis detortum refert Socrates y) his verbis: Judæus quidam veterator Chriſtianam fidem ſimulans, ſæpius baptizatus fuit: per quam fallaciam multas corraſit pecunias. Poſtquam autem multos ex variis ſectis homines (Arianorum enim & Macedonianorum Baptiſmum receperat) dolo ludificatus, non habebat amplius, quibus imponeret, tandem ad Paulum Novatianorum Epiſcopum venit: ait ſe magna cupiditate Baptiſmatis recipiendi flagrare, per ejus manum ut illud aſſequatur, orat. Paulus ejus probat inſtitutum: verum ſe non prius Baptiſmum illi daturum ait, quam ſit fidei articulis inſtitutus, diesque complures jejuniis vacaverit. Judæus contra voluntatem jejunare coactus, acriter inſtare, uti Baptiſmo donetur. Paulus quoniam illum tam obnixe Baptiſmum petentem mora nolebat offendere, parat res ad Baptiſmum neceſſarias. Cumque veſtem ſplendidam pro illo emiſſet, & alveum Baptiſterii aqua impleri juſſiſſet, Judæum eo deduxit, ut illi Baptiſmum impertiret. Verum aqua univerſa, divina quadam virtute, quæ oculis cerni percipive non poterat, ſubito exhauſta eſt. Ac cum neque Epiſcopus, neque alii qui aderant, accurate conſiderarent, qua ratione id accidiſſet: ſed aquam per foramen, quod in imo alveo fuit (per quod etiam alias aquam ſolebant educere) effluxiſſe exiſtimarent, alveum Baptiſterii de integro, foraminibus undique in eo firme obturatis diligenter implent. Ac cum Judæus eſſet ſecundo ad alveum Baptiſterii deductus, aqua rurſus penitus evanuit. Itaque tum Paulus, o homo, inquit, aut veteratoris partes agis, aut Baptiſmum ignorans recepiſti. Quare ubi ob miraculum a multis eo concurſum erat, forte quidam Judæum de facie novit, eumque ab Attico Epiſcopo baptizatum viderat.

§. CXXVII.

Obs. IX. Abuſus Eccleſiaſticorum, qui reos tuentur.

Æquus etiam Eccleſiaſtici, qui reorum ad ſe confugientium curam habent, ex præpoſtero Zelo varios diverſis temporibus abuſus introducebant. Quosdam notat *Lex* 16. *Cod. Theod. de Pœnis.* & *Lex* 6. *Cod. Juſt. de Epiſcop. Audient.* Arcadii tempore invaleſcentes. Scilicet Clerici aut Monachi addictos ſupplicio, & pro

y) *Hiſtor. Eccl. lib. VII. c.* 17.

pro criminum immanitate damnatos, vi extorquebant e manibus Judicum, ut bellum potius, quam judicium fore exiſtimaretur. Unde notatu digniſſima eſt admonitio S. Ambrosii z): adjuvat hoc quoque ad profectum bonæ exiſtimationis, ſi de potentis manibus eripias inopem, de morte damnatum eruas, *quantum ſine perturbatione fieri poteſt*: ne videamur jactantiæ magis cauſa facere, quam miſericordiæ, & graviora inferre vulnera, dum levioribus mederi deſideramus. Nam nonnullorum Eccleſiæ Miniſtrorum imprudens Zelus plus obeſt, quam plurium deinde obſequio, reverentia & quantocunque ſtudio reparetur a). Animadvertere licet, quod in Galliæ & Germaniæ Conciliis nunquam fiat mentio de reis morti eripiendis, qui ad Eccleſiam non confugiſſent: argumento id eſt, non id ſibi ſumpſiſſe Clericos in his regionibus, ut reos abſtraherent, ab Officialibus publicis detentos. Imo univerſim perſuaſum erat omnibus, eum, qui in manibus Juſtitiæ eſt, non gaudere Aſylo, etiamſi per locum immunem ducatur. Anno 1198. Alienor Regina, Mater Richardi Regis Angliæ, Rothomagum veniens, vocavit ad ſe Hugonem filium Ernifii de Nevilla, aliosque, qui Philippum Belvacenſem Epiſcopum in turri Rothomagenſi cuſtodiebant, eosdem precata, ut præfatum Epiſcopum permitterent ad hoſpitium & colloquium ſuum venire: qui licet id ſibi periculoſum videbant, nolentes tamen petitioni Reginæ reſiſtere, permiſerunt Epiſcopum compeditum, ſe comitantibus, portas turris egredi. Contigit eos tranſire per atrium cujusdam Eccleſiæ, ad cujus oſtium, licet eſſet clauſum, Epiſcopus, quantum potuit, cucurrit, & arrepto oſtii annulo, alta voce exclamavit: peto pacem Dei & Eccleſiæ. Ad hanc vocem Cuſtodes plurimum conturbati, injecerunt ei manus, & ab oſtio Eccleſiæ abſtractum reduxerunt in turrim, arguentes Reginam, id ex ejus conſilio factum eſſe: quo audito Rex Angliæ miſit Epiſcopum ad Chinum arctius cuſtodiendum b). Erat haud dubie illo tempore maxima Aſyli veneratio apud Anglos & Nortmannos, quibus idem Dominus præerat: ſed credebant,

z) *Lib. II. de offic. c. 21.*

a) Plura in hanc rem profert Joan. Frid. Karg *de Jure ſacri Aſyl: n. 49.*

b) Ita Rogerus de Hoveden. *Annal. part. 2. fol. 442.* Captus erat Philippus Belvacenſis Epiſcopus in acie inter alios Gallos, pugnans contra copias Richardi. Nam ut ipſe ſcribit ad Cœleſtinum III. Pontificem, illius legalis non immemor, *vim vi repellere licet*; & illius, *pugna pro patria*, milltum

debant, dolum quem ſuſpicabantur, non debere prodeſſe captivo, quamdiu erat in manibus cuſtodum. Unde etiam BENEDICTUS XIV. c) de criminum non exceptorum reis e carcere vel trireme ad Eccleſiam fugientibus conſtituit, ut in Aſylo remanere ſinantur, etiamſi ex triremibus cum catenis effugerint, dummodo a prædictarum triremium, aliorumve Juſtitiæ Miniſtrorum manibus liberi eſſent, niſi forte Epiſcopus Indultum a Sede Apoſtolica habeat, ut a triremibus fugitivos extrahere ab Eccleſiis poſſit; cum in hoc caſu, ob fugitivum recuperandum, ad eundem recurrere liceat; vel etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſi hujusmodi Indulto Epiſcopus careat; cum ipſa Sancta Sedes in particularibus caſibus, quoties id delictum exigat, nequaquam renuat Epiſcopis autoritatem impertiri, eos ab Eccleſiis extrahendi, qui e carceribus ac triremibus effugerint, licet criminis excepti minime rei ſint. Ita BENEDICTUS. Id quoque inter abuſus Eccleſiaſticorum notari poſſet, ſi reverentiam, quam a Laicis exigunt, ipſi quoque non exhibeant Eccleſiis, tum converſationis ſuæ exemplo in Templis, quo alii ad venerationem excitentur, tum convenienter nitore & munditie, quæ Laicis ingeneret pium affectum & ſacrum horrorem erga Majeſtatem Divinam.

§. CXXVIII.

OBSERV. X. Abuſus Laicorum, qui videri volunt Eccleſiam revereri, inter Gentiles:

NEC minores frequenter fuerunt, & ſunt abuſus Laicorum, qui reverentes erga Eccleſiam videri volunt, nec violentiam in extrahendis confugis adhibent: nihilominus cum Reos ad Templum confugientes, tum Eccleſiarum Rectores graviſſimis moleſtiis afficiunt, & beneficium Immunitatis in ſupplicium vertunt. In Gentilium Hiſtoriis fucatæ talis Religionis exempla recurrunt plurima. Jocus quidem fuit, dum apud PLAUTUM d), ſervus pœnam metuens ait: *ego interim hanc aram occupabo*, quæ ſcilicet more Romanorum

tum & civium cuneis & aciei Procerum immixtus, hoſtibus irruentibus obviam exivit. At vero Cœleſtinus reſcribens, vehementer improbat illius militares animos: ſe non poſſe inſpecta captivitatis cauſa Regi Anglorum imperare, ſed tantum ſupplicare. Integras literas exhibet HOVEDENUS *loc. cit.* fol. 438. Richardus autem Rex loricam Epiſcopi miſit ad Pontificem, quærens: vide an tunica filij tui ſit, an non. MATTH. PARIS ad Ann. 1196. *fol. m.* 176. Cœleſtinus reſpondiſſe dicitur: an hæc tunica filij mei ſit, ignoro: id ſcio, feram peſſimam devoraſſe eum.

c) In Literis Encyclicis ad Inquiſitores datis 20. Febr. 1751. *Bullar. tom. III. Conſt.* 40. §. 5.

d) *Moſtellar. act.* 5. *ſcen.* 1.

Digitized by Google

norum in ſcena erat poſita: cumque minaretur dominus: *Jam jubebo ignem & ſarmenta, carnifex circumdari*; ſerias non eſſe minas ſciens ſervus, lepide reponit: *ne faxis; nam elixus eſſe, quam aſſus, ſoleo ſuavior.* Superſtitioſam hanc Religionem, quam Plautus in Comico ludo exhibet, tragico ſuo exitu expertus eſt Pauſanias; quem Lacedæmonii ex Æde Minervæ, quæ Chalciæcus vocabatur, abſtrahere præ religione ſunt veriti: ſed tamen *hinc ne exire poſſet, ſtatim Ephori valvas ejus ædis obſtruxerunt, tectumque ſunt demoliti, quo facilius ſub dio interiret.* Ajunt, eo tempore matrem Pauſaniæ vixiſſe, eamque ad filium claudendum, lapidem ad introitum ædis attuliſſe *e*). Ubi jam animam præ fame agentem ſenſerunt, teſte Thucydide *f*), ex templo trahebant adhuc ſpirantem: extractus confeſtim animam efflavit. Per hanc ipſam extractionem Jus Aſyli violatum videbatur, cujus ineptiſſima veneratio exegiſſet, ut Pauſanias ante aram fame periret. Unde Lacedæmonii Delphico oraculo moniti, ut ad expiandum piaculum duo corpora Minervæ pro uno darent, duas æreas ſtatuas pro Pauſania in Templo poſuerunt. Idem Thucydides quosdam Cuſtodes Athenienſes deteſtabiles cum poſteris ſuis fuiſſe narrat, ſacroſque Deæ, a cujus ara ſupplices, ne ibi fame perirent, abſtraxerant necandos, vel etiam ad aram ſedentes interfecerant. Sacrilegii hujus reos & Athenienſes & Lacedæmonii non tantum vivos in exilium fugerunt, ſed etiam mortuorum oſſa ſublata abjecerunt.

§. CXXIX.

Facile capimus, hæc apud Gentiles genuino internæ Religionis ſenſu deſtitutos, facta eſſe. At vero ſimilia fieri poſſe inter Chriſtianos, vel turpiſſimam ruditatem ſpirat, vel inſignem Religionis contemptum. Exemplum ſupra recenſitum eſt §. CXXII. in Henrico III. Angliæ Rege, qui religioni ſibi duxit eripere Hubertum ex Eccleſia, datis interim juſſis, ut fame in Eccleſia necaretur. Similia fucatæ Religionis ſpecimina occurrunt plurima. Willecarius Aquitanniæ Dux, minis Chlotarii territus, tutelam Baſilicæ S. Martini expetiit: perſecutoribus eum exinde avellere fruſtra tentantibus, admotis ignibus pariter cum ipſa orationis domo flammis eſt crematus, quam Chlotarius ſolerti induſtria, ve- Et inter Chriſtianos.

e) Æmilius Probus, ſeu Cornelius Nepos *de Vit. Excell. Imperat. in Pauſania*, addantur Notæ Lambini *ibid.*

f) *Bell. Peloponneſ. lib. 1. prope fin.*

nuſtiori donavit gratia, ſtannoque ejus tecta operuit g). Narrante Gregorio Turonensi h) duo de famulis Rauchingi Viri impii & crudeliſſimi, juvenis ſcilicet & puella, mutuo amore flagrantes, matrimonium inſcio domino inter ſe inierant, conjunctique pariter Eccleſiam petierunt i). Quod cum Rauchingus comperiſſet, accedit ad Sacerdotem, ſibique protinus ſuos famulos reddi petit. Sacerdos eidem in mentem revocat, quanta veneratio Eccleſiis Dei debeatur, negatque famulos reddi poſſe, niſi fides fieret de permanſura eorum conjunctione, & immunitate ab omni pœna corporali. Rauchingus, cum diu ambiguus cogitatione ſiluiſſet, tandem manus imponit Altari, juratque, eos nunquam a ſe ſeparandos, ſed facturum potius, ut conjuncti permaneant. Credidit Sacerdos promiſſioni hominis callidi, reddiditque famulos. Rauchingus vero arboris truncum excavari juſſit, & in foveam demitti: ibique puellam ponens, puerum deſuper jactari, & impoſito opertorio, foſſam humo repleri præcepit. Dumque hac ratione viventes ſepeliſſet, jactabat ſe non fruſtraſſe juramentum ſuum de iis nunquam ſeparandis. Sacerdos his auditis, cucurrit velociter, & increpans hominem vix obtinuit, ut remota terra detegerentur ſepulti. Puerum quidem vivum extraxit; puellam vero reperit ſuffocatam. Similiter injurii erga Eccleſiam ſunt, qui confugas mendacibus promiſſis, aut aliis malis artibus ex Aſylo proliciunt. Si quis tamen temere ſine cauſa egrediatur ultra limites, & capiatur, jus non habet provocandi ad Immunitatem Eccleſiæ: Sacerdotes autem preces pro eo interponere non omittent. Cauſam ejusmodi confugæ ſolicite egit S. Augustinus k). Cum enim Faventius Paratianenſis ſaltus conductor, ab ejusdem poſſeſſionis domino, neſcio quid ſibi metueret, ad Hipponenſem confugit Eccleſiam, exſpectans, quomodo per interceſſionem Auguſtini ſua negotia terminaret. Inde, nullas inſidias ſuſpicatus, aliquando egreſſus, militari manu abductus fuit a Florentino Comitis Officiali: hunc hortatur Auguſtinus, ut cum Faventio agat juxta Legem Imperatoris Honorii l) eumque per aliquod tempus Hippone morari permittat. §. CXXX.

g) Armoinus *lib. II. c. 30.*
h) *Hiſtor. lib. V. c. 3.*
i) De ejusmodi matrimoniis ſervorum, ſupra *c. IV. §. 82.* relatus eſt Canon Concilij Aurelianenſis IV.
k) *Epiſt. 113. & tribus ſeqq.* alias *228. ſeqq.* circa annum 410.
l) Eſt hæc in *Cod. Theodoſ. L. 6. de exhibend. vel transmitt. reis.* Hoc autem con-

§. CXXX.

Ob ejuſmodi abuſus non bene infertur, abrogandam omnino eſſe Immunitatem Eccleſiæ: neque uſpiam legimus, generali Lege ſublatum fuiſſe Aſyli uſum. Male aliqui ejuſmodi abrogationem tribuunt Tiberio Imperatori, cum iſte potius firmaverit Aſyla, antiquo jure, vel legitimo privilegio inducta, abolitis ſolum iis, quæ absque legitima autoritate fuerunt aperta (ſupra *Cap. I. §. 11.*). Dein ſi ex Edicto Tiberii arguere quis velit ad noſtra tempora, is apud Tacitum eodem *Lib. IV. Annal. Cap* 14. quo ſermo eſt de inquiſitione Tiberii in Aſyla, leget etiam Edictum ejusdem Imperatoris, quo Pantomimi & Hiſtriones tota Italia pulſi fuerunt. Cur non & noſtris temporibus eadem Decreta in uſum revocantur? Quod aliqui de Gallia dicunt, Aſyla ibi eſſe abrogata, male id aſſeritur, ut ſuo loco dictum (*Cap. III. §. 68.*). Id enim ſolummodo obſervatur, ut quando corporalis captura decernitur, extrahatur reus etiam ab Eccleſia, & cauſæ cognitionem ſuſcipiat Senatus Regius, cujus juſſu iterum reſtituetur, niſi de crimine excepto conſtet. In Acatholicis Provinciis, licet Templorum reverentia ita exoleverit, ut Magiſtratus violentas manus confugis inferre in iis non horreat: nihilominus acerrime propugnant Aſyla profana certis territoriis, caſtris, Legatorum ædibus tributa. In Civitatibus mixtæ Religionis Magiſtratus Acatholicus nec poteſt nec ſolet prætendere Jus extrahendi reos ab Eccleſiis Catholicorum: imo etiam quando in eodem Templo habetur ſimultaneum utriusque Religionis exercitium, Acatholici non poſſunt privare jure Aſyli illos, qui in tali Eccleſia a Clero Catholico proteguntur *m*). Nec poſſunt Acatholici Magiſtratus absque autoritate Epiſcopi Catholici confugas ex Eccleſiis aut Monaſteriis Catholicorum in ſua Provincia ſitis extrahere; cum Pax Weſtphalica *n*) Epiſcopis ſalvum jubeat eſſe Jus ſuum Diœceſanum, quod Anno 1624. quiete exercuerunt in ſubditos Catholicos Magiſtratuum Proteſtantium. Ad Jus Diœceſanum haud dubie pertinet Jurisdictio cognoſcendi

conceditur eis, qui præcipiuntur ab aliqua poteſtate judiciis exhiberi, ut ad Geſta Municipalia perducantur, atque illic interrogentur, utrum velint triginta dies in ea Civitate, ubi tenentur, agere ſub moderata cuſtodia, ad parandos ſumptus, vel rem ſuam, ſicut neceſſe fuerit, ordinandam.

m) Sic etiam pronuntiat Böhmerus *Conſult. tom. III. Deciſ. 65. n. 41. ſeqq.*

n) *Inſtrum. Pac. Oſnabrug. Art. V. §. 48.*

Obsv. XI. Propter abuſus non debet abrogari uſus Aſyli.

de crimine excepto, & dandi licentiam extrahendi reos Aſylo indignos *o*) : iſtud autem Anno normali quiete in Eccleſiis Catholicis ab Epiſcopo exercitum fuiſſe tamdiu præſumitur, donec contrarium probetur *p*).

§. CXXXI.

Obs. XII. Major unius Eccleſiæ veneratio eſt, quam aliarum.

Sicut in quibusdam Templis magis reſplendet Majeſtas Dei, ſingularibus beneficiis per interceſſionem quorundam Sanctorum ibi collatis; ita etiam apud omnes populos major unius, alteriusve Eccleſiæ veneratio certius, ſecuriusque perfugium præbebat rèis, etiam contra violentos Religionis contemptores. Theodora Auguſta, Vigilio Papæ, ob male promiſſa ſanctiſſime non obſervata, vehementer infeſta, in mandatis dedit Anthemio cuidam, ut captivum ſibi ſiſteret Vigilium: nec cujuslibet Baſilica Sanctorum, defenſionis ei ſit adjumentum, excepta Eccleſia Principis Apoſtolorum. Et revera captum eſſe in Eccleſia S. Cæciliæ, Autores ſcribunt *q*). Simili prærogativa Conſtantinopoli eminebat Baſilica S. Sophiæ; in Gallia S. Martini; in Anglia S. Albani Proto-Martyris, & S. Edmundi Regis ac Martyris *r*) Timebat etiam S. Cuthbertus Epiſcopus Lindisfarnenſis, ne ſi Corpus ſuum ſepeliretur in Eccleſia Monaſterii, multi ad ſepulcrum ſuum confugerent, quorum patrocinium deberent Monachi ſuſcipere, non ſine damno Monaſticæ quietis *s*). In Capitularibus Regum Francorum jus Aſyli ad omnes

o) Vid. Felicianus de Oliva *de foro Eccleſiæ. part. 1. q. 27.*

p) In Epiſcopatu Oſnabrugenſi, ubi controverſia circa hoc negotium aliquando mota fuit, quando alternis vicibus illi præeſt Princeps Aug. Conf. addictus, *cognitio & Jurisdictio cauſarum Eccleſiaſticarum cum omnibus ſuis ſpeciebus*, inter quas juxta principia Catholicorum eſt etiam cauſa Immunitatis Eccleſiaſticæ, pertinet ad Catholicos Magiſtratus Eccleſiaſticos, præcipue ad Metropolitanum Colonienſem, vi Capitulationis perpetuæ *cap. 4.* apud Godefrid. de Meiern. *Act. Pac. Execut. tom. 2. fol. 534.*

q) Anastasius *Bibliothecarius in Vita Vigilij Pontif.* Aimoinus *de geſtis Francor. lib. II. c. 32.*

r) Ad hæc ultima Templa confugerant nobiles Civitatis Leiceſtrenſis, evaſuri minas & iram Henrici II. a quo defecerat Comes Leiceſtriæ: quia tunc temporis tanta fuit eorum reverentia, ut eorum burgi omnibus transfugis Aſylum & tutam protectionem ab hoſtibus præbuerint. Matthæus Paris *Hiſt. Angl. ad Ann. 1173. fol. m. 123.* Camdenus *Britann. in Coritanis Leiceſterſhire fol. 412.* Alfordus *Annal. Eccl. Angl. ad Ann. 1173. n. 46.*

s) Apud Vener. Bedam *in Vita S, Cuthberti cap. 37.* Sanctus hic Epiſcopus extra Monaſterium in Inſula quadam commorans, jam moriturus ſic loqui-

Digitized by Google

omnes Eccleſias extenditur *t*): in Germania tamen noſtra non omnibus ſæculis hanc Immunitatem ad omnes prorſus Eccleſias, etiam ruri poſitas, extenſam fuiſſe, multi opinantur *u*). Nam ſicut ex Clementis XII. & Benedicti XIV. Pontificum allegatis Conſtitutionibus patet, non omnes Ordinationes Romanorum Pontificum in hac materia ad univerſam Eccleſiam protendi: ita etiam videntur Pontifices priorum ſæculorum noluiſſe in omnes prorſus Germaniæ noſtræ Eccleſias jura Aſyli inducere; illis præſertim temporibus, quibus hodiernæ Collectiones Canonum vel nondum publicatæ, vel in has terras nondum introductæ erant *x*). Unde legimus varia Principum privilegia, quibus Jus Aſyli certis Eccleſiis conceditur *y*), quamvis jam antiquiſſimæ Leges Bajuvariorum (*ſupra Cap. III.* §. 69.) absque ullo diſcrimine Eccleſiis hoc privilegium competere ſtatuant.

§. CXXXII.

Nullo non tempore, ſingulari rigore animadverſum eſt in homicidas. Nihilominus primis Mundi temporibus non videtur in Obs. XIII. Circa homicidas

quitur ad ſuos Diſcipulos: *commodius vobis eſſe arbitror, ut hic requieſcam propter incurſionem profugorum vel noxiorum quorumlibet, qui cum ad corpus meum forte confugerint, quia qualiscunque ſim, fama tamen exivit de me, quia famulus Chriſti ſim, neceſſe habetis ſæpius pro talibus apud potentes ſæculi intercedere, atque ideo de præſentia Corporis mei multum tolerare laborem. demum victus Monachorum precibus, ſi meam, inquit, diſpoſitionem ſuperare, & meum Corpus illo reducere vultis, videtur mihi optimum, ut in interioribus Baſilicæ veſtræ illud tumuletis, quatenus & ipſi, cum vultis, meum ſepulcrum viſitare poſſitis, & in poteſtate ſit veſtra, an aliqui illo de advenientibus accedant.*

t) *Capitular. lib. VI. c. 54 Si quis vim a perſecutoribus paſſus fuerit, ſuſcipiatur, & requiem inveniat, ad quamcunque Eccleſiam venerit.* Hoc Capitulum autem non loquitur de criminoſis, nec Aſylum præbet oontra Judices.

u) Notari merentur verba Covarruviæ *Variar. lib. II. c. 20. n. 4. Præcavendum, ne hiſce temporibus Canones ipſos extendamus, cum oporteat audaciam reprimere eorum, qui paſſim crimina hac Immunitate freti committunt, qua ratione aliquot in urbibus Prælati Immunitatem iſtam tantum admittunt, & tutantur adverſus Judices ſæculares in his Eccleſiis, quæ SS. Euchariſtiam ad publicam venerationem & adorationem continuo habent.*

x) In Decreto Gratiani recenſetur Canon, qui ſupponit, Capellis ſive minoribus Eccleſiis jus Aſyli competere, ut ſupra allegatum *Cap. IV. §. 85.*

y) Vid. *Documenta rediviva Wirtembergica.* Speidelius *Specul. Jurid. V. Freyheid.* Mylerus *ab Ehrenbach de Jure Aſylor. cap. 6.* Apud Hundium *in Metropol. Salisburg. cum Additionibus* Christophori Gewoldi *tom. 3. ſub tit. Windperg.* recenſetur privilegium ab Henrico Duce inferioris Bavariæ conceſſum Eccleſiæ in Soſſau prope Straubingam Anno Chriſti 1335. & confirmatum ad Alberto Anno 1445.

Digitized by Google

vaſis fuit diſciplina in Veteri: in more poſita pœna mortis humano judicio pro homicidio inferenda, vel ob hominum raritatem, vel quia paucis adhuc in vitam alienam graſſantibus, minus opus erat exemplo ſeveritatis. Hinc ne quis Abelis necem morte Caini vindicaret, ſingulari Edicto vitæ illius cavit Deus: & Lamech quoque ab hoc exemplo ſecuritatem ſibi promittebat z). Cum autem inter Gigantes promiſcua cædium licentia invaluiſſet, volebat hanc Deus poſt diluvium coercere, timore effundendi ſanguinis; eumque inſontem habendo, qui homicidam occidiſſet. Putant tamen multi, nullum extare primis poſt diluvium annis Divinæ Legis præceptum, ut omne homicidium morte plecteretur humano judicio: ſed Deum Noëmo ſolum inſinuaſſe, quantopere abhorreret ab effuſione humani ſanguinis, & quod Providentia Divina plerumque ſit ordinatura, ut talis etiam morte violenta periret. Id certum, poteſtatem occidendi homicidam poſtea inſtitutis judiciis ad ſolos Judices reſtrictam fuiſſe: ita tamen, ut moris priſtini veſtigium per Legem Moſaicam manſerit in jure ejus, qui occiſum ſanguine propinquius attingeret a). Quamvis igitur poſt perpetratum voluntarium homicidium nulla Refugii Civitas ſecuritatem præberet; nihilominus confugientes ad Aram Templi rarius abſtrahebantur. Unde Salomon exprobrari juſſit Joabo cædem duorum innocentum, quamvis revera ſententia mortis non fuerit in eum lata ob illam cædem, ſed potius quod inſcio Rege Davide Adoniam tanquam Regem proclamaſſet.

§. CXXXIII.

Et nova Lege. De excludendis ab Aſylo, vel admittendis homicidis non eadem ſemper mens fuit Græcorum Imperatorum (*ſupra Cap III.* §. 55. *ſeqq.*). Ludovicus autem Pius vitæ gratiam conceſſit etiam iis, qui in Eccleſia hominem interfeciſſent, (*ib.* §. 67.) non ideo quod ſacrilegio minueretur gravitas delicti, ſed quod Eccleſia non permitteret injuriam ſibi illatam ſanguine humano abſtergi *b*). Illo ſcilicet ſæculo ſub ſpecie pietatis multa fiebant, quæ ſincerus Religionis cultus non exigebat. Dum Carolus M. & Ludovicus Pius fovebant reverentiam erga Templa, Clementiam ſuam etiam erga homicidas intuitu Sacri Loci protendebant, ſecuti

z) *Geneſ. IV.* 15. & 24.
a) Grotius *de Jur. Bell ac pac. lib. I. c.* 2. §. 5.
b) Thomassin. *part.* 2. *fol.* 863. *n.* 10.

ſecuti potius Diſciplinæ Eccleſiaſticæ lenitatem, & pœnis capitalibus pecuniarias ſubrogantes, extremoque ſupplicio pœnitentiam publicam ſubſtituentes. Pro diverſitate locorum & hominum, poſſunt Reipublicæ eſſe noxiæ hæ multæ pecuniariæ: nec laudandi ſemper ſunt Judices, qui male & in ſenſu perverſo uſurpant illam Legem JULIANI *c*): *Excepto auro & argento cuncta reliqua indulgemus.* Unde Summi Pontifices ultimorum ſæculorum ad coërcendam homicidiorum frequentiam, reos hujus criminis Aſylo indignos judicarunt, aucto ſemper rigore, dum primum beneficio Aſyli privant eos, qui homicidia in ipſis Eccleſiis vel earum Cœmeteriis committunt (*Cap. IV.* §. 90.): dein qui proditorie proximum ſuum occiderint (*ib.* §. 101.): poſtea interficientes proximum ſuum animo præmeditato ac deliberato (*ib.* §.104.): demum reos homicidii etiam in rixa commiſſi, & omnes qui mandatum, conſilium, inſtigationem, auxilium cooperativum, aut aliam operam occiſori præbuerint (*ib.* §. 106.). Tanto ſtudio Eccleſia Romana BENIGNITATEM ſuam pro temporum hominumque conditione MODERATUR.

§. CXXXIV.

Obs. XIV. Eccleſia non petit, ut crimina maneant impunita.

SUMMA Prudentia Pontifices temperarunt BENIGNITATEM ſuam in concedendo Aſylo, poſtquam mitigatus fuit Rigor publicæ Pœnitentiæ Eccleſiaſticæ: nam Pœnæ mortis ſubſtituebatur olim publica Pœnitentia: nec enim credebant Pontifices, graviſſima ſcelera nullis pœnis vindicanda eſſe. Violentiam quidem omnem jure ſuo prohibebant a Templo: fatebantur tamen, plenam immunitatem a pœna ſine Principum aſſenſu non poſſe ſtatui, ſed beneficium Aſyli concedendum eſſe *juxta ſacrorum ſtatuta Canonum, & traditiones Legum Civilium d).* Diſcrimen igitur faciendum eſt inter vim non adhibendam in Locis Sacris, & inter impunitatem reorum (*ſupra Cap. II.* §. 25.). Ne vis adhibeatur, ſumma autoritate reſiſtunt Eccleſiaſtici: ut vitæ gratia & membrorum integritas impetretur, exigit Eccleſia, cum ipſi Principes editis

c) *L. 1. Cod. Theod. de Indulgentiis debitor.*

d) *C. 6. De Immunit. Eccleſ.* Tam Sacri Canones, quam Leges Civiles ſupra recenſitæ, vitam & membra volunt eſſe ſalva: nam morti affinis eſt, Mutilatio, hoc eſt, Membrorum abſciſſio, vel fractura. Fuit autem in Occidente præſertim in uſu ea feritas, qua inter actam miſere vitam & mortem ſupplicium inventum eſt utraque crudelius, ut loquitur CAROLUS DE AQUINO *Lexic. Milit. part. 2. V. Mutilatio.*

editis Legibus, æquitatem hujus immunitatis agnoſcant; & Eccleſiæ ſit, determinare limites reverentiæ Templis habendæ; qua in re Princeps æque eſt ſubditus Eccleſiæ ac alii: ut autem omnes pœnæ relaxentur, nec ſacri Canones permittunt; ſed potius ex præſcripto Divinorum Codicum, impunitatem ſceleratorum deteſtantur. Præſumunt ſcilicet Leges, confugientes ad Eccleſiam vere eſſe emendatos, neque Reipublicæ ex illorum libertate imminere grave periculum. Unde Imperatores Theodosius & Valentinianus in Edicto ſuo *e*) eleganter dicunt: *Bellum, in quem ſteterit acies, adverſus eum ſeſe dedentem minas deponit.* Ubi autem Reorum ſola præſentia potuiſſet præbere fomentum turbarum aut odiorum; jubebantur illi, qui Aſylo fruebantur, in exilium abire, credebanturque ſatisfeciſſe Juſtitiæ abjurata patria. Hinc ex fuga retrahi non poterant, nec in via occidi: hac enim ratione jus Aſyli videbatur læſum (*Cap. III.* §. 73.).

§. CXXXV.

Obs. XV. Eccleſiaſticis Perſonis competit ſingularis Manſuetudo & Benignitas erga miſeros.

Omnibus temporibus judicatum fuit, Eccleſiaſticis Perſonis competere ſingularem manſuetudinem & benignitatem erga miſeros, exemplo Chriſti. Unde intercedebant Epiſcopi pro damnatis ad mortem, etiamſi non confugerint ad Eccleſiam: confugientes autem majore jure tuebantur. Nam ſanctitas Eccleſiæ immunes eos reddit ab omni violentia; autoritas Epiſcopi etiam pœnæ mitigationem impetrat. Cum autem poſterioribus ſæculis tanta non amplius fuerit autoritas Epiſcoporum intercedentium pro reis, ut eos, etiam non confugientes ad Eccleſiam, liberarent; nihilominus omni charitatis genere eos ſibi fovendos cenſebant. Hildeberto Cœnomanenſi Epiſcopo amicus commendabat quemdam in vinculis detentum: Epiſcopus autem, ſe jam præveniſſe has preces reſcripſit *f*) his verbis lectu digniſſimis: *Præter officium eſt, quousque rogemur, oppreſſis differre ſubſidium: hac enim celeritate præſtanda ſunt beneficia, ut ea potius accipiat improvidus, quam importunus extorqueat. Unde exſpectatas preces antevenire decrevi, ne ſi rogatus ſubvenirem, ſero ſubveniſſe judicarer. Veſter hic vinculatus non tacebit, cui ſpontaneus & hilaris ad omnem me obtuli humanitatem. Illum ſæpius in benedictionibus viſitavi, diligenter omnia proſecutus, quibus vel carcerales anguſtiæ vel inopiæ relevari potuerunt.* Sed

e) Ex quo deſumpta eſt *L. pateant, 3. C. de his qui ad Eccleſ. confug.*
f) Epiſtola, quæ eſt 27. inter Epiſtolas Hildeberti *Bibl. SS. PP.*

Digitized by Google

Sed ne nihil pro eo veſtræ preces efficiant, eadem frequentius iterabo. Vale. Unde mali exempli res eſſet, ſi ipſi Clerici nimis crudeles forent in malefactores. Idem HILDEBERTUS *g)* reprehendit ob eam cauſam Sacerdotem ſic ſcribens: Reos tormentis afficere, vel „ ſuppliciis extorquere confeſſionem, cenſura Curiæ eſt, non „ Eccleſiæ diſciplina. Unde & ab ejus animadverſione abſtinere „ debuiſti, quem pecuniam tuam furto ſuſpicaris aſportaſſe: ne- „ que enim carnifex es, ſed ſacrifex: pro reis quidem, ſed non „ reos immolare conſtitutus. In veris etiam injuriis decuit hæc „ manſuetudo Sacerdotem; ut habentem malles impunitum ab- „ ſcedere, quam pro incerto certis ſuppliciis debacchari. „

§. CXXXVI.

OBS. XVI. Principes optant occaſionem exercendæ Clementiæ.

SUMMI etiam Principes ſingulari præſtare debent Clementia, optantes ſæpe, ut ad aliorum preces mitigare poſſint Juſtitiæ ſeveritatem, prout ſcripſit MACEDONIUS Comes ad S. AUGUSTINUM (*ſupra Cap. II.* §. 37.). Unde etiam Canones multorum Conciliorum, quibus ſtabilitur Jus Aſyli, potiſſimum adſcribi debent vigilantiæ Regum, quibus curantibus, & probantibus illi ſunt editi, uti præſertim de Concilio Matiſconenſi II. & Toletano XII. dici poteſt (*Cap. IV.* §. 82. & 83.). Nihilominus fatendum eſt, ægre ferri non poſſe, ſi ejusmodi precibus non ſemper deferatur. Sub nomine THEODOSII, ARCADII & HONORII habemus Legem *h)*, ne permittantur provocare Convicti, aut appellare Confeſſi: nec ſententiæ in eos latæ executio differatur ſub prætextu interventionis Epiſcoporum, vel Clericorum vel Populi. *Nec enim eos fas eſt adimi debitæ ſeveritati, qui pacem publicam, actuum perturbatione confuſam, rebelli contumacia miſcuerunt.* Non tamen cenſendum eſt, ejusmodi Leges affeciſſe omnes Imperii Provincias: pro illis latæ ſunt, in quibus majore opus erat ſeveritate ad compeſcendos criminoſos: dicta autem Lex Theodoſii &c. miſſa eſt in Ægyptum ad Hypatium Præfectum Auguſtalem Ægypti, ubi ſeditiones erant frequentiſſimæ, ſicut SOCRATES *i)* de illius præcipua Civitate dicit, quod Populus Alexandrinus præter ceteros ſeditionibus delectetur.

N §. CXXXVII.

g) *Epiſt. 30.*
h) *L. 31. Cod. Theodoſ. quorum appellationes non recipiantur. Anno Chriſti 399.*
i) *Hiſtor. Eccl. lib. VII. c. 13.*

Digitized by Google

§. CXXXVII.

Obs. XVII. Romani Pontifices non derogant Juribus Eccleſiarum, excipiendo varia crimina.

Romani Pontifices, Immunitatis Eccleſiaſticæ Vindices Zeloſiſſimi, non credunt derogari Juribus Eccleſiarum per ſuas Conſtitutiones, quibus plura identidem crimina ab Aſylo Eccleſiæ excludunt, ſtrictioreque interpretatione plures criminoſos Immunitatis hujus indignos declarant. Optime norunt Sapientiſſimi Pontifices, Immunitatem Eccleſiarum eſſe conformem Spiritui Chriſti, & ſummopere conducere ad emolumentum Reipublicæ: unde eandem non ultra extendendam merito cenſent, quam exigere videatur Salus Publica. Prudentiſſime diſcernunt inter favorem Eccleſiæ, qui debet eſſe maximus; & inter favorem delinquentium, qui ſervire non debet ad perniciem animarum & Communitatis. Quando declarant, jus Aſyli competere Eccleſiis nondum conſecratis *Cap. IV. §. 90.*), promovere cenſentur Cultum Dei, quem revereri oportet in omni Eccleſia, etſi nondum ſolennibus ceremoniis initiata. Item quando extendunt hanc reorum ſecuritatem ad atrium, conjuncta ædificia, & plurium paſſuum ambitum: augere per hæc Edicta intendunt reverentiam Eccleſiarum, ne in intimis earum penetralibus fieri neceſſe ſit, quæ ſanctitatem loci dedecent. (*Cap. III.* §. 51.). Econtra ut homicidæ, publici latrones, & ejusmodi humani generis peſtes ſeveritatem Juſtitiæ evadant, non videtur pro omni temporum & locorum conditione, ad Cultum Divinum pertinere, quando experientia diſcimus, per eorum Immunitatem ſaluti publicæ male fore conſultum.

* *

CAPUT VI.

CAUSÆ FREQUENTIUM DUBIORUM ET DISSIDIORUM CIRCA USUM ASYLI.

§. CXXXVIII.

Diſſidiorum circa Jus Aſyli

Mirum videri poteſt, tot Dubia, tot Controverſias, tot Diſſidia, tot ſcandala identidem oriri circa Jus Aſyli inter Magiſtratus Laicos & Eccleſiaſticos, cum tamen ex una parte Magiſtratus Laici reverentiam erga loca ſacra maxime foveant, & quidquid

contra

Digitized by Google

contra eam peccatur, ſeveris pœnis vindicent: ex altera vero Eccleſiaſtici Juſtitiæ Zelum tam voce ex Cathedris, quam ſcriptis libris graviſſime commendent, impunitatem ſcelerum deteſtentur, & Judices ad purgandam a ſceleribus Rempublicam animent. Credere quis poſſet, Magiſtratus Laicos ſummopere gaviſuros, quando criminoſum, Reipublicæ noxium, deprehendunt eſſe in manibus Eccleſiaſticorum, de quorum ſolicitudine pro ſalute Reipublicæ ſunt perſuaſiſſimi. Collidi nihilominus ſæpe deprehendimus Laicorum & Eccleſiaſticorum officia, eosque in diverſas opiniones abire, qui pro munere ſuo & acquiſita doctrina, legitimum ſenſum Conſtitutionum interpretari deberent. Cauſæ quidem variæ tam pernicioſi litigii in caſibus particularibus occurrere ſolent: generales aliquas cauſas breviter attingere liceat.

§. CXXXIX.

Causa I. Diffidentia inter Eccleſiaſticos & Laicos.

Primam & frequentiſſimam cauſam controverſiarum harum eſſe exiſtimo, communem illam diffidentiam inter Eccleſiaſticos & Laicos; dum Eccleſiaſticorum mentibus ſemper obverſatur illud Bonifacii VIII. k): *Clericis Laicos infeſtos oppido tradit antiquitas, quod & præſentium experimenta temporum manifeſte declarant &c.* Laici viciſſim ſibi perſuaſum habent, ab Eccleſiaſticis turbari limites ſæcularis poteſtatis, & jam pridem motos terminos politicæ Jurisdictionis. Hæc perſuaſio non tantum ab Acatholicis, qui ſubjugato Clero ſuo, autoritati Cleri Catholici invident; ſed etiam a modernis quibusdam Scriptoribus, qui Romano-Catholici audire volunt, egregie fovetur. Dici non poteſt, quam pernicioſa hæc æmulatio utriusque Poteſtatis ſit Reipublicæ Chriſtianæ. Permittebant olim Imperatores Eccleſiaſticis Cauſarum etiam Civilium arbitrium, a quo non concederetur provocatio; qua ratione litibus imponebatur expeditiſſimus finis: nunc turbatis utriusque Jurisdictionis limitibus, plurimæ cauſæ indeciſæ pendent, plurima vitia impune graſſantur; dum Judices Eccleſiaſtici ſententias ſuas nolunt exponere arrogatæ poteſtati Laicorum: Judices vero Laici nolunt pro merito argui ab Eccleſiaſticis In hac, quam tractamus, materia manifeſtius notari poteſt hæc colliſio. Timent Eccleſiaſtici violationem Juris Eccleſiarum: ſuſpicantur Laici diminutionem autoritatis ſuæ Judicialis. Unde multa hinc inde, non ſine ſcandalo fieri neceſſe eſt, antequam inſtituatur Cauſæ cognitio,

k) C. 3. *de Immunit. Eccl. in 6.*

tio, mere ex præjudiciis animo conceptis, & vano timore perdendi jus ſibi quæſitum, aut debitum.

§. CXL.

Cauſa II. Affectus privati.

Sæpe non quidem præconceptæ opiniones & ſuſpicioſi timores in cauſa ſunt; ſed vera Laicorum violentia, orta ex Principis cujusdam, vel Miniſtri Aulici odio, vindictæ cupiditate, aut aliis immoderatis affectibus, quales impulerunt quondam Eutropium (*ſupra Cap. III. §. 46.*) hodieque impellunt non paucos. Vidi quorundam confugium adeo pacato animo toleratum, ut ii, ad quos negotium pertinuiſſet, neſcire viſi ſint id, quod publice notum erat: vidi viciſſim tantos ex cauſa confugii tumultus, ut ſumma Reipublicæ ſalus ex uno miſeri homuncionis capite pendere videretur. Privatis affectibus negotia turbari, aut ſopiri experimur.

§. CXLI.

Cauſa III. Ignorantia inferiorum Adminiſtrorum.

Nonnunquam turbarum cauſam ex eo ſumunt ſubordinati rerum Judicialium Adminiſtri, quod vel Jura clara ignorent, vel de mente Principis ſui plane non ſint certi. Unde ne præjudicent Principis ſui vel Juri quod ignorant, vel ſenſui, de quo dubitant, apertas Eccleſiæ Leges violare non dubitant.

§. CXLII.

Cauſa IV. Immoderatus Zelus Eccleſiaſticorum.

Culpa frequenter reijcienda eſt in Zelum immoderatum Eccleſiaſticorum, qui exiſtimant eadem lege, qua ſibi interdicta eſt effuſio humani ſanguinis, præceptam quoque ſibi eſſe defenſionem quorumcunque reorum, quos ad ſe confugientes ſolicite occultant, & antequam Epiſcopi autoritate cognitum ſit, an Immunitate gaudeant, in perniciem pacis publicæ occulte dimittunt, abſque ulla cura præviæ pœnitentiæ, aut ſpe emendationis. Ex latebris Eccleſiæ inquinatiſſimi nebulones nonnunquam emittuntur, non in lucem publicam, quam fugiunt, ſed in latibula prædonum, quorum artibus ſuſtentare vitam coguntur. Quam longe ejusmodi Eccleſiaſtici aberrent a genuino ſcopo Aſyli Eccleſiaſtici, abunde patet ex hucusque dictis l). Cum aliquando nobilis fæmina vitæ

l) D. Joan. Frider. Karg *de Jure ſacri Aſyli n. 40.* cauſam multorum diſſidiorum adſcribit indiſcreto Zelo nonnullorum, qui non perpenſo æqua lance favore cum Immunitatis, tum diſciplinæ Chriſtianæ, ac publicæ quietis, Immu-

Digitized by Google

tæ gratiam pro quodam petiiſſet, aſſenſum Princeps præbuit ſub ea conditione; ut curam hominis & ſuſtentationem in ſe ſuſciperet, caveretque de damnis ab eodem reo poſthac inferendis. Cautionem præſtare Matrona noluit: unde etiam Princeps vitæ gratiam facere recuſavit. Simile quid poſſet nonnunquam opponi Eccleſiaſticis reum etiam Aſylo indignum occultantibus, vel nondum poſita morum ferocitate clam dimittentibus, eo in Rempublicam merito, quo gregem ovium obſtringunt venatores, capto lupo vincula rumpentes. Quæ rationes Epiſcopis obſunt, ne ſervos alienos ad Sacros Ordines admittant, eædem cohibent Eccleſiarum Rectores, ne Aſylo indignos tueantur, *quæ*, ut Gelasii Papæ verbis utar m), *modis omnibus eſt amovenda pernicies, ne per Chriſtiani nominis inſtitutum, aut aliena jura pervadi, aut publica videatur diſciplina ſubverti.* Multi Viri ſancti & docti ex charitatis legibus ſe agere exiſtimant, ſi de emendatione delinquentium benigne confidant. Pro ſuo in Reipublicæ ſalutem ſincero ſtudio, non ſatis percipiunt, quantæ calamitates ex facinoroſorum hominum libertate Communitati impendeant. Hinc etiam S. Augustinus noluit Donatiſtas criminaliter puniri: ſed dein longiore experientia doctus fatetur, ſe ea ſcripſiſſe illo tempore, *quo nondum expertus erat, vel quantum mali eorum auderet impunitas, vel quantum eis in melius mutandis conferre poſſet diligentia diſciplinæ n).* Ideo etiam Leges o) arguunt nimiam hanc Clericorum benignitatem, quæ cauſa fuit, quod in Gallia Magiſtratus ſæcularis ad ſe traxerit cauſas Aſylum concernentes.

§. CXLIII.

Causa potiſſima dubiorum & diſſidiorum videtur eſſe arbitraria Legum interpretatio, falſis ſæpe principiis innixa, dum multi recta interpretandi ratione neglecta, voculas ſubtiliter excutiunt, ubique nodum etiam in ſcirpo quærunt, & vel ex Grammaticis Donati Regulis, vel adulandi ſtudio, aut partium affectu, vel etiam ex

Causa V: Arbitraria Legum interpretatio.

Immunitatem ad caſus non comprehenſos extendere conantur, bonumque privatum facinoroſi hominis publico utriusque Reipublicæ bono ſubinde præponunt: imo non raro, cum opprobrio habitus Regularis, cucullant ſceleratos, aut ſuperinjecta muliebri veſte in alterum quaſi ſexum, non ſine gravi præjudicio læſæ partis, transformant.

m) *C. 12. Diſt. 54.*

n) *Lib. II. Retract. c. 5.*

o) *L. 5. Cod. Theod. de his qui ad Eccleſ. confug.*

ex ignorantia ſupremæ illius Legis, quæ eſt Salus Reipublicæ, textus Legum aut Canonum torquent, ac frequenter, dum in caſu particulari defenſionem ſuſcipiunt, generales doctrinas ſtatuunt, menti Legislatorum e diametro oppoſitas. Dum enim illi, qui ad officia publica promoventur, in ſcholis audiunt Magiſtrorum altercationes de ſenſu Legis, ſolo vocabulorum ſono attento, neceſſe eſt eos diverſis ideis imbui, ex quibus inexplicabiles contentiones orientur inter Magiſtratus. Exempli loco ſit Conſtitutio Gregorii XIV. quæ inter excepta crimina recenſet homicidium *proditorium*. Proh! quantæ concertationes colliſerunt animos Doctorum, ut decideretur, quodnam homicidium vocari poſſit aut debeat *proditorium*: totam autem argumentorum ſtruem collegerunt ex Lexico Calepini, Grammaticorumque Commentariis, neglecta mente Legislatoris, qui Divinam Legem veteris Teſtamenti innovare volebat. Benedictus XIV. in ſua Inſtitutione p), qua olim, dum erat Archiepiſcopus Bononienſis, promulgavit Bullam Pontificiam de Immunitate, ſic loquitur: *qui Bibliothecam habent, & libros aliquando evolvunt, ne pulvere tineisque abrodantur, in admirationem procul dubio adducentur, cum advertent ingenium, conatusque omnes eo ſcriptores acutiſſime contuliſſe, ut rei, licet notati criminis, ab immunitate ſacrarum ædium minime reijciantur.* Unde Benedictus XIII. Occaſionem & cauſam ſuæ Conſtitutionis *Ex quo Divina* fuiſſe dicit, quoniam poſt editam Conſtitutionem Gregorii XIV. ob varias Doctorum, eam interpretantium, ſententias & variam itidem Curiarum Eccleſiaſticarum in illius executione praxin, multiplices contentiones ſuper vero, rectoque ejus ſenſu inter Eccleſiaſtica & ſæcularia Tribunalia exortæ fuerunt &c.

§. CXLIV.

Cauſa VI. Quia cauſa Aſyli habetur ſemper pro favorabili.

Diverſæ hujus interpretationis, & inde nati diſſidii Cauſa in eo poſita eſt, quod multi Autores Immunitatem Eccleſiæ tanquam favorabilem, & proin latiſſime interpretandam agnoſcant: unde deducunt, omnia dubia in particularibus caſibus ita eſſe decidenda, ut Confuga Immunitate gaudeat. Male autem eos nonnunquam argumentari cenſemus, cum non diſcernant inter favorem Eccleſiarum, & inter favorem Reorum: his autem ut nimium faveatur, opus eſſe non videtur. Si qui non defendantur ab Eccleſia, dictum de ſe credant, quod S. Chryſoſtomus de quo-

p) *Inſtitut.* 41. §. 6.

Digitized by Google

quodam ab Eccleſia abſtracto dicit q): *Eccleſiam dico non locum modo, ſed & ſtatum, ſive formulam vivendi: non Eccleſiæ parietes, ſed leges Eccleſiæ: quando ſub Aſylum confugeris Eccleſiæ, non loco, ſed mente eo capeſſe fugam; Eccleſia enim non paries, nec convexum tecti, ſive faſtigium, ſed fides, ac vitæ ratio. Ne mihi dicas, quia qui proditus eſt, proditione Eccleſiæ eſt abreptus. Niſi deſeruiſſet Eccleſiam, non eſſet proditus. Ne dixeris, quia eo confugit, & proditus eſt. Non deſeruit eum Eccleſia, ſed ipſe Eccleſiam: non in intimis Eccleſiæ eſt proditus, ſed extra Eccleſiam &c.* Videtur S. Chrysostomus de aliquo dicere, quod licet ad muros Eccleſiæ confugerit, vita tamen & moribus deſeruerit Eccleſiam, & in ſenſu morali extra Eccleſiam fuerit, quamvis corpore tenus hæſerit intra ejus mœnia r).

§. CXLV.

Frequens Diſſidiorum Cauſa in noſtris Provinciis, eſt longa diſtantia Epiſcoporum, quibus tamen ſolis cauſæ cognitio circa confugas competit. Dum igitur Epiſcopus bidui triduive itinere diſtat, neque in loco confugii carceres Eccleſiaſtici pro tuta cuſtodia confugarum habentur; dum Laici Judices ſunt ſæpe moræ impatientes; Eccleſiaſtici autem negotiorum Epiſcopalium Adminiſtri nolunt eſſe præcipites; inter has moras, Eccleſiarum Rectores innumera patiuntur incommoda. Unde tot querelæ; nulla in tractando negotio ſinceritas inter utramque partem: impenſum ſingulorum ſtudium amovendi a ſe omnem invidiam, quocunque demum diſpendio vel boni publici, vel Immunitatis Eccleſiaſticæ. Conſultum igitur eſt, ut ſaltem in illuſtrioribus locis prærogativam Cathedralis Eccleſiæ non habentibus, conſtituantur Vicarii particulares, ſeu Commiſſarii Epiſcopales, qui in

Causa VII. Longior diſtantia Epiſcoporum.

q) *Homil. in Pſalm. 44.*

r) Præfixa huic Homiliæ inſcriptio vult, his verbis notari Eutropium. Baronius autem *ad Annum 399. n. 25.* putat, Chrysostomum loqui de alio caſu. De quocunque ſermo ſit, voluit poſt extractum aliquem reum, S. Pater ſe excuſare, quod non efficacius defenderit Aſylum Eccleſiæ: unde dicit, non tam conſiderari muros Eccleſiæ, quam vitam & fidem. Imo dicunt aliqui, Eutropium, ſi tamen iſtum oratio hæc tangit, fuiſſe Ethnicum, & in hoc ſenſu extra Eccleſiam. Colligunt iſtud ex Prospero *de Promiſſ. & prædict. Dei part. 3. c. 38.* ubi tamen Prosper ſolummodo dicit, Eutropium anima & mente paganum, in contumeliam Eccleſiæ Edictum obreptitie ab Arcadio Chriſtiano Imperatore exſculpſiſſe &c. quæ verba videntur innuere, quod Eutropius parum dignos Chriſtiano homine mores habuerit, ſed potius pagano propior fuerit.

Digitized by Google

in caſibus ſubitis & dilationem non admittentibus, providendi facultatem habeant: qualis eſt Lucernæ & Solodori in Helvetia, Bruxellis in Belgio, Erfurti in Thuringia, fuitque etiam Norimbergæ ante mutatam Religionem. Recentiſſime autem in Palatinatu ex conceſſione Clementis XIII. in ordine ad extrahendos Reos & mancipandos carceri Eccleſiaſtico, delegatur ab Epiſcopo poteſtas Vicariis Foraneis & etiam Parochis, deſignato etiam pro ſingulis Diœceſibus, & poteſtati Eccleſiaſticæ ſubjecto carcere (*ſupra Cap. IV.* §. 111.).

§. CXLVI.

Caus. VIII. Inæqualis praxis.

Alia Diſſidiorum cauſa eſt, quod negotium Aſyli non in ſingulis Provinciis æqualiter obſervetur, nec Summi Pontifices ubique ſua Decreta vigere velint. Dum igitur Autores ſuæ quisque Provinciæ mores recenſent; dum recentiora quædam Decreta typis vulgantur: facile aliqui rerum non bene gnari perturbantur. Eccleſiaſtici enim ſequi volunt, quæcunque Immunitati favere videntur; Laici viciſſim ſequi malunt laxiores quarundam Provinciarum conſuetudines, nihilque frequentius opponunt, quam Pontificias quasdam Conſtitutiones non eſſe receptas in hac Provincia. Cum igitur inutile ſit, ſingularum Provinciarum Mores recenſere, in Capitibus ſequentibus ſolum inhærebimus Decretis Romanis juxta Titulum Diſſertationi præfixum. Cum ipſi recentiores Pontifices nolint omnes adſtringere ad Decreta ſua ſervanda: ideo & nos nolumus obligatos omnes pronuntiare ad eadem Mandata Sedis Apoſtolicæ cuſtodienda. Curabunt Epiſcopi, ut omnibus Eccleſiarum Rectoribus, imo etiam Magiſtratibus Laicis probe noti ſint Eccleſiaſticæ Immunitatis limites pro locorum diverſitate inviolabiliter obſervandi.

CA-

Digitized by Google

CAPUT VII.

DE LOCIS, QUÆ AD SE CONFUGIENTES TUENTUR.

§. CXLVII.

HISTORICA narratione hucusque de Aſylo egimus: oportet jam, ut Concluſiones Juridicas ex dictis formemus de Locis, Perſonis & Delictis, quibus hoc beneficium conceditur aut negatur; de modo recipiendi, examinandi, extrahendi confugas &c. Sermo autem nobis deinceps erit ſolummodo de Aſylo *Eccleſiaſtico*: & quidem ſub ea forma, quam recentiores Conſtitutiones Pontificiæ obſervatam cupiunt. Inde tamen præjudicium generare nolumus antiquæ quorundam locorum, aut Provinciarum conſuetudini, cum ipſi Pontifices noviſſimas ſuas ordinationes ad certas tantum Regiones dirigant, extenſuri ad alias, quarum Magiſtratus aut Principes id petierint. Igitur

Tranſitus ad Concluſiones Juridicas.

§. CXLVIII.

JURE Aſyli gaudet *Eccleſia*, ſeu ædificium autoritate Eccleſiaſtica ad Cultum Divinum & peragenda Fidei Myſteria deſtinatum, ut conſtat ex Canonibus & Legibus *Cap. III. & IV.* allegatis. Licet autem olim ſolis celebrioribus Templis id Privilegium conceſſum fuiſſe videatur: hodie tamen omnibus Eccleſiis autoritate Epiſcopi erectis id Jus competere, patet ex generalibus Canonum verbis, & identitate rationis, cum quælibet Eccleſia ſit Domus Dei, ſingularique cultu digniſſima: de qua re poſt hodiernam Collectionem Canonum in has terras introductam, dubitare non licet. Nec intereſt, licet Eccleſia nondum ſit conſuetis Ceremoniis conſecrata; modo Divina Myſteria ibidem jam celebrentur, aut ſaltem ædificium autoritate Eccleſiaſtica Divinis obſequiis ſit dedicatum *s*). Nec perdidiſſe hanc Immunitatem cenſetur Eccleſia, quæ forte ſit interdicta, violata aut polluta, cum

Jure Aſyli gaudet Eccleſia.

s) *C. 9. de Immun. Eccleſ.*

nullus Canon mentionem de tali effectu faciat. Unde Eccleſiæ, olim ritu Catholico conſecratæ, vel benedictæ, quas hodie obtinent Proteſtantes, gaudent Jure Aſyli, ſi formam antiquam retineant.

§. CXLIX.

Illique conjuncta loca:

Ecclesiæ nomine comprehenduntur omnia ædificio ſacro conjuncta, & ad id ſpectantia, ut Sacriſtia, Turris, Atrium, Porticus, Tectum, Ambitus muro, vel fixis terminis diſtinctus *t*). Quamvis enim hæc in odioſis nomine Eccleſiæ non veniant, Leges tamen & Canones in hac materia favorabili iſta omnia nomine Eccleſiæ comprehendi volunt, præſertim cum ad reverentiam Eccleſiarum pertineat, ut Confugæ non in intimis Eccleſiæ penetralibus morentur, nec Altaribus ſemper inhæreant, ibique comedant, dormiant &c. Hinc qui, cum ad Eccleſiam confugiſſet, eam clauſam inveniens, manu portas, earumve anſam, aut vectes apprehendit *u*), abſtrahi violenter non poteſt absque injuria Eccleſiæ illata *x*). Idem Autores non audent dicere de eo, qui exteriorem Monaſterii vel Cœmeterii, vel etiam Eccleſiæ murum ſolummodo manu contingit, quando nec locus, in quo ſtat, immunitate gaudet; nec Eccleſia ipſum per apprehenſum oſtii annulum, peſſulum, clathros, &c. retinet.

§. CL.

Et Ambitus.

Imo Sacri Canones & Principum Conſtitutiones adijciunt huic Immunitati quadraginta paſſus in ambitu Eccleſiæ Majoris, id eſt, Cathedralis, vel triginta in circuitu Eccleſiæ minoris. Nam etiam loca Eccleſiæ vicina ab omni violentia debere eſſe immunia, exigere videtur Eccleſiæ ſanctitas, ſicut quæcunque indecentia in conſpectu honoratæ perſonæ ſolicite evitantur. Jam apud Ethnicos Jus Aſyli in aliquod ſpatium extra Templa extendebatur. Hiero-Cæſarienſes de Immunitate Delubro Perſicæ Dianæ conceſſa ratio-

t) Si atrium clauſum non ſit, *ab utraque parte parietum terræ ſpatium Arpennis pro atrio obſervetur,* ut conſtituit Clotharius II. vid. *ſupra Cap. III. §. 64.* Per vocem *Arpennis* intelligitur certa menſura campi, vel agrorum, prout nunc uſurpamus vocem *Jugeri.* vid. *Gloſſarium* Lindenbrogii & Du Cange.

u) Covarruv. *variar. Reſolut. lib. 2. c. 20. n. 18.*

x) Quantam reverentiam Templorum januis ac veſtibulis habuerint Gentiles & veteres Chriſtiani, notat Em. Gonzalez *ad C. 3. de. Immun. Eccl. n. 5.*

Digitized by Google

rationem apud Senatum Romanum reddentes, memorabant Perpennas, Iſauricos, multaque alia Imperatorum nomina, qui non modo Templo, ſed duobus millibus paſſuum eandem ſanctitatem tribuerant y). Templum Epheſinum Dianæ ſemper quidem Aſyli jus habuit, uſu veniſſe tamen ſcribunt, ut iſtius libertatis fines ſæpius mutarentur z). Perſuaſum nempe omnibus fuit, ſanctitatem loci etiam ad viciniam porrigi. Ex Concilio Toletano XII. retulimus *ſupra Cap. IV. §. 83.* notabilem textum, ubi tamen intra triginta paſſus, qui circa Eccleſiam Immunitatis participes ſunt, non annumerantur extraneæ Ædes ibidem forte poſitæ. Juxta Conſtitutionem Joannis Papæ VIII. *a*), *Capellæ, quæ ſunt intra ambitum murorum Caſtellorum, non ponuntur in hac triginta paſſuum obſervatione.* Caſtellorum enim anguſtiæ prohibent talem extenſionem, ne totum Caſtellum Immunitate præditum videatur. Ex eadem ratione ſi Sacella vel conſecrata, vel autoritate Epiſcopi erecta ſint in Ædibus Nobilium, haud dubie illa gaudebunt Immunitate: nihilominus ſpatium plurium paſſuum ſibi non vindicabunt, ne tota Domus Refugii locus conſtituatur. Hæc dicta ſint pro iis locis, ubi adhuc hodie vigent Conſtitutiones de Immunitate ad plures paſſus extendenda. Cum autem iſtud ſpatium ex ea potiſſimum ratione, Immunitatis privilegio donatum ſit, ut confuga non cogatur in ipſa Eccleſia dormire, comedere, aliiſque neceſſitatibus naturæ ſatisfacere; hinc ubi ratio hæc ceſſat, & Eccleſiæ contigua ſunt ædificia, his uſibus opportuna: experimur plane tutos non eſſe illos, qui in modica etiam diſtantia extra Eccleſiam, ſaltem extra ejus ſtillicidium, deprehenduntur. Cenſent quidem aliqui *b*), Judici Laico incumbere probationem, quod Leges illæ, concedentes ſpatium 30. vel 40. paſſuum, contraria conſuetudine ſint abrogatæ. Quid autem, ſi viciſſim Judex Laicus exigeret ab Eccleſia probationem, quod Leges illæ unquam in noſtris partibus fuerint in uſum deductæ? Nam Leges inſtituuntur, cum pro-

y) Tacitus *lib. III. Annal. c. 62.*

z) Alexander Aſylo ſtadium largitus eſt: Mithridates, quantum ſagitta ab angulo tecti emiſſa contingeret, quod ſtadio fuit paulo largius ſpatium: Antonius id duplicavit, partemque Urbis Aſylo adjecit. Viſum fuit hoc damnoſum, & maleficis urbem in poteſtatem hoc pacto dedi: itaque abrogavit Auguſtus Cæſar. Strabo *Geograph. lib. XIV. fol. 441.*

a) *C. 21. XVII. q. 4.*

b) P. Reiffenstuel *ad Tit. de Immun. Eccl. n. 38.*

Digitized by Google

mulgantur: firmantur, cum moribus utentium approbantur *c*). Certe his temporibus paſſim experimur, non attendi ad iſtud ſpatium, niſi ſit muro circumdatum, & ſerviat pro atrio Eccleſiæ *d*).

§. CLI.

Item Loca Religioſa:

PRÆTER Loca Sacra, ſeu Eccleſias, jure Aſyli gaudent Loca *Religioſa*, uti Monaſteria cum omnibus domibus & habitationibus autoritate Epiſcopi erectis, hæc enim æquiparantur Eccleſiis *e*): uti etiam alia ædificia, autoritate Eccleſiaſtica ad Charitatis, Miſericordiæ, ac Religionis opera deſtinata, ſcilicet Xenodochia, Noſocomia, Hoſpitalia &c. Unde etiam in Bulla GREGORII XIV. & aliorum Pontificum conjungi ſolent Monaſteria, Domus, Locaque ſacra ac Religioſa. Cum tamen ejuſmodi Domus, exceptis Monaſteriis, in noſtris Provinciis paſſim erigantur pia Laicorum liberalitate ſub Magiſtratus aut Principis ſæcularis autoritate; hinc etiam, præter Sacella publica in iis aperta, communi hominum opinione Jus Aſyli non habent, uti nec alia Loca Pia, Oratoria privata, ædiculæ paſſim in campis, Sanctorum honoribus, & itinerantium devotioni conſtructæ. Quoad Monaſteria autem dubitandum non eſt, quin omnia, quæ intra eorum ſepta continentur, uti horti, atria, officinæ &c. confugientes ab omni violentia immunes præſtent. Villæ autem, horti & alia ædificia, quæ a Monaſteriis ſeparata, & ſolius recreationis vel œconomiæ cauſa habentur, eodem jure Aſyli non ſunt donata, cum nullo jure nomen loci ſacri, vel religioſi illis adhæreat. Similiter ubi 40. vel 30. paſſuum circuitus circa Eccleſiam uſu & conſuetudine immunis habetur, id tamen privilegium applicari non poteſt ad muros Monaſteriorum, utpote intra quos abunde ſuppetit ſpatium ad eos actus, qui Eccleſias dedecere cenſentur.

§. CLII.

c) GRATIANUS *poſt C. 3. diſt. 4.*

d) Cenſent aliqui, ſacros Canones ſpatium 40. vel 30. paſſuum concedere tantum Reo progredienti ex Eccleſia, qua jam fuit receptus: nequaquam autem immunen reddere eum, qui intra hoc ſpatium deprehenditur, antequam ad Eccleſiam perveniat. Vid. HAUNOLD. *de J. & J. tom 6. tract. 1. n. 152.* P. WIESTNER *de Jure Aſylorum part. 2. art. 1. n. 20.*

e) *C. 21. XVII. q. 4.* ibi: *ſi qui Monaſteria & Loca Deo dedicata, & Eccleſias infringunt &c.*

Digitized by Google

§. CLII.

Ubi *Cœmeterium* Eccleſiæ eſt adjectum, hoc quoque Immunitate gaudebit, tum quia ſervit pro eo ſpatio, quod juxta Leges circa Eccleſiam deberet eſſe Immune; tum quia ipſum Cœmeterium eſt Locus religioſus, proin hac Immunitate donatus, etiamſi ſit ſeparatum ab Eccleſia. Unde inſcribitur Rubrica Decretalium *de Immunitate Eccleſiarum*, *Cœmeterii* &c. *f*). Neceſſe tamen ad hoc eſt, ut Cœmeterium autoritate Eccleſiaſtica ad ſepelienda Chriſtianorum corpora ſit deſtinatum: quod in dubio præſumitur, ſi in eo jam aliqui ſepulti jaceant. Si vero conſtet, illud absque autoritate Epiſcopi erectum eſſe, Religioſum non erit, neque gaudebit Immunitate, licet aliqui ibidem ſepulti ſint; nam illatio cadaveris in ſenſu Sacrorum Canonum, & quoad præſentem effectum, non facit locum Religioſum. Cœmeterium:

§. CLIII.

Domum Epiſcopi inter Loca Immunia numerat Concilium Aurelianenſe I. *g*). Intelligitur hoc de Epiſcopis in ſua Diœceſi reſidentibus: unde applicari non poteſt Vicariis in Pontificalibus, qui ſunt Epiſcopi in partibus Infidelium. In noſtra Germania Domus Epiſcopi ſingularem inſuper habet Prærogativam profanam, ſicut aliorum Principum Palatia; intelligendo tamen de ordinario Epiſcopi Palatio, non autem de quibusvis ædibus ad Recreationem, Venationem, vel liberiorem auram captandam exſtructis. Ædibus Cardinalium, ſaltem in Urbe Romana, niſi adhæreant Eccleſiis ſui Tituli, in quibus Epiſcopalem Jurisdictionem exercent, Jus Aſyli derogant relatæ *Cap. I.* recentiorum Pontificum Conſtitutiones. Domus Epiſcopi:

§. CLIV.

De Ædibus Parochi dubium propoſuerunt Saxones Pontifici Nicolao V. *An Curia Plebani gaudeat tanta Immunitate ſicut Eccleſia, cum ſit extra Cœmeterium conſtructa?* Reſpondit Pontifex per Alphonſum Epiſcopum Valentinum, qui poſtea in Pontificatu Callisti nomen ſumpſit: *Dicendum eſt, quod ſi eſt infra 40. paſſus majoris Eccleſiæ, vel infra 20. minoris Eccleſiæ, gaudet Immunitate,* Non tamen ædes Parochi.

 alias

f) Propterea Germani Cœmeterium vocant Freythoff, id eſt Freyheit-hoff.
g) Relatum in *C. 36. XVII. q. 4.*

alias non h). Conformiter ſupra dictis, communi uſu non tribuitur hoc Privilegium Ædibus Parochialibus, inter quas & Templum media eſt platea, quæ & ipſa Immunitatem non habet: ſecus ſi adhæreat Atrio vel Cœmeterio Eccleſiæ. Synodus Claromontana *i)* ſub Urbano II. Privilegium Eccleſiarum extendit ad Imaginem S. Crucis in viis etiam publicis ad Venerationem propoſitæ: cum tamen hujusmodi Canon in Jus commune relatus, & uſu receptus non ſit, Reus ſine immunitatis violatione a Cruce abſtrahetur.

§. CLV.

An Euchariſtia per plateas portata?

Ecclesiam ambulantem formari, ſibi perſuadent multi, quando Euchariſtia per publicas plateas portatur, Fidelibus comitantibus. Unde decet omnino, ut ille, qui ad eam confugit, Immunitate gaudeat, nec vi abſtrahatur. Nam propter honorem Euchariſtici Numinis defertur Eccleſiæ ſingularis reverentia: multo magis igitur id præſtandum ipſi Sacramento Corporis Chriſti, præſertim cum etiam confugientibus ad Statuam Principis libertas conceſſa ſit. Imitari videntur ejusmodi Rei mulierem illam fluxum ſanguinis patientem, & dicentem intra ſe, ſi tetigero fimbriam veſtimenti ejus, ſalva ero. Unde etiam hujusmodi Rei ad Chriſtum confugientes audire merentur benignam vocem Servatoris, confide filia, fides tua te ſalvam fecit *k)*. Quamvis hic caſus nullo Jure comprehendatur: ſi tamen ob reverentiam Euchariſtiæ a violentia abſtineatur, intelligi id ſolum debet de confugientibus ad Corpus Chriſti: ſi enim iſtud in carcerem portetur ad reum, in quem ſententia mortis lata jam eſt: tali nequaquam ſubvenitur, ut a carcere liberetur, licet ſententiæ executio illo die ſit differenda. In priori enim caſu Chriſtus confugientem ad ſe, in libertate reperit, & in ea tuetur: in poſteriore vero ſervum pœnæ & captivum reperit, talemque relinquit, ne videatur damnare Juſtitiam, quam ipſe ſummopere diligit & commendat. Ex pari ratione, ſi quis extra Eccleſiam captus, duca-

h) Sic refert Raynaldus *Annal. Eccleſ. tom. 18. ad Ann. 1447. n. 28.* Deciſio S. Congregationis Immunitatis apud Pignatelli *tom. 1. Conſult. 464.* quæ domum parochi, licet non adhæreat Eccleſiæ, immunem declarat, intelligi debet de ædibus intra 40. vel 30. paſſus poſitis.

i) Anno 1095. *Can. 19. Si quis ad aliquam Crucem in via perſequentibus inimicis confugerit, liber, ac ſi in ipſa Eccleſia, permaneat.*

k) Matth. IX. Marci. V. Luc. VIII.

Digitized by Google

ducatur per locum ſacrum, poteſt inde extrahi, quamdiu eſt in manibus Juſtitiæ *l)*.

§. CLVI.

An Comitatus Epiſcopi?

Demum etiam comitatus Epiſcopi, Presbyteri aut Diaconi Immunitatem præſtare videtur juxta Conſtitutionem ſub nomine Theodosii & Valentiniani vulgatam *m)*. Ibi enim ſic ſtatuitur: *De obnoxiis vero* (Reis vel Debitoribus) *ſi qui ambulaverint cum Epiſcopo, vel cum Presbytero, aut etiam Diacono, ſive in platea, ſive in agro, ſive in quolibet loco, nullo pacto eos retineri, vel adduci jubemus: quoniam in Sacerdotibus Eccleſia conſtat.* Sed tota hæc Conſtitutio, ſuppoſititia judicatur, neque ejus Procœmium ſtylum redolet ævi Theodoſiani, quod ſic habet: *Audemus quidem ſermonem facere, ſolito plus timore capti, de ſanctis & venerabilibus Sacerdotibus, & ſecundis Sacerdotibus, vel etiam Levitis, & eos cum omni timore nominare, quibus omnis terra caput inclinat.* Longe alia phraſeologia utuntur genuinæ Conſtitutiones Theodosii *n)*. Argumentum ab Eccleſia materiali ad Epiſcopum cum populo fideli congregatum ducebat S. Hugo Epiſcopus Lincolnienſis *o)*. Hic cum aliquando iter ageret, obviam habuit turbam magnam hominum, furem quemdam ducentium ad patibulum. Petiit iſte ut pro benedictione conſequenda propius adduceretur ad Epiſcopum: adductus vero traxit ductores ſuos ea, qua potuit violentia, donec frænum Epiſcopi manibus contingeret, & a morte imminente liberari peteret. Commotus Vir pius ad miſericordiam, dixit; ſolvite eum & ſinite abire; ubi enim Epiſcopus cum fidelium populo congregatus eſt, ibi eſt Eccleſia: nec minor

l) Totus hic diſcurſus hominis Galli eſt, qui ſcripſit Gloſſas in Sanctionem Pragmaticam: Autorem ſe profitetur Cosmas Guimier. ſed uti præmittitur earundem Gloſſarum Editioni Pariſienſi de Anno 1621. Carolus Molinæus *Comment. in Reg. Cancellar. ad Reg. de veriſim. notit. n.* 53. nominat alium Autorem, Dominum Marechal, poſt cujus mortem Coſmas Guimier Commentarium evulgaſſe dicitur tanquam ſuum. Plures additiones appoſuit Philippus probus, Officialis Ambianenſis. In hoc igitur Opere Dictus diſcurſus continetur *Tit. Quomodo Divin. Offic. ſint celebr. V. inclinent. fol.* 672. item *Tit. de Interdictis indifferenter non ponendis. V. Inde. fol.* 799.

m) In Appendice *Codicis Theodoſiani N.* 20.

n) Vid. Gothofredus *ad L. ult. Cod. Theod. de his qui ad Eccleſ. confug. in fine.*

o) apud Surium *in Vita c.* 17. *ad diem* 17. *Novemb. fol.* 394.

Digitized by Google

nor immunitas debetur lapidibus vivis, quam mortuis: quo audito libere eum abire permiſerunt. An autem ad occurſum eorum, qui in ſumma aliqua dignitate conſtituti ſunt, liberari conveniat captivos ad mortem ductos, pertinet ad arbitrium Principis, qui conſideratis Perſonarum & criminum circumſtantiis gratiam facere poteſt: certe nullo jure tenetur *p*).

CAPUT VIII.

DE PERSONIS ET DELICTIS, QUÆ PROTECTIONE ECCLESIÆ GAUDENT.

§. CLVII.

Aſylo gaudent Innocentes, oppreſſi:

PERSONÆ ad Eccleſiam confugientes, vel quærunt protectionem contra vim injuſtam; vel volunt evitare moleſtos Creditorum aſſultus; vel implorant clementiam contra rigorem Juſtitiæ. Perſonis inſontibus, quæ alia via repellere vim iniquam non poſſunt, merito aſſignatur locus tutus, qui reverentia ſua cohibeat aggreſſores. Obvia ſunt exempla inter Ethnicos & Chriſtianos (*ſupra Cap. I.* §. 5. *Cap. II.* §. 41. *Not. b. Cap. III.* §. 46.).

§. CLVIII.

Debitores Civiles:

DEBITORIBUS publicis, id eſt Tributorum, favorem Aſyli Leges Civiles minime indulgent *q*), *quoniam fiſcalium ratio & militibus, & privatis, ipſisque Templis, & cunctæ Reipublicæ utilis & neceſſaria eſt r*): ex qua ratione etiam fluit Ordinatio BENEDICTI XIII. Miniſtros ærariorum, furtum aut falſitatem in iis committentes, ab Aſylo excludentis. Debitores autem privatos Leges Civiles admittunt *s*), & Jus Canonicum nullibi excludit; ſed potius

p) Cum materia hæc non pertineat ad præſentem tractatum, videri poſſunt ij Autores, qui de cauſis mitigandi pœnas agunt. JUL. CLARUS *Pract. Crim.* §. *fin. q.* 98. *n.* 5. & ibi allegati. Vid. GOTHOFRED. *ad L.* 6. *C. de Epiſc. audient. lit. n.*

q) *L.* 1. *Cod. Theodoſ. de his qui ad Eccleſ. confug.*

r) *Novell.* 17. *C.* 7. §. 1.

s) *L. preſenti,* 6. *C. de his qui ad Eccl. conf.*

potius Ordinationes Civiles Immunitati faventes diſerte approbando t), locum in Aſylo illis concedit, tum ut immunes præſtentur a carcere, vinculis, aliisve moleſtiis; tum ut quietius rationes reddere, exceptiones opponere, rebusque ſuis conſulere queant. Hodie, quia ſolis Conſtitutionibus Pontificiis in hac cauſa nitimur, cenſendum omnino, omnes debitores, exceptis dictis ærariorum Miniſtris, Aſylo gaudere. Cum autem tale confugium fieri debeat absque præjudicio illorum, quibus ſunt obnoxii: hinc curandum, ne in fraudem Creditorum pecunias ſecum in Eccleſiam inferant, nec otioſe negligant occaſiones debita ſua expungendi. Eadem fere ratio eſt eorum, qui alia actione civili pulſantur, ex qua magnam corporalem moleſtiam ſibi inferendam metuunt.

§. CLIX.

Criminoſi.

De iis autem, qui ſceleris pœnam metuunt, univerſim concludendum eſt, omnes Perſonas, quorumcunque criminum reas gaudere Jure Aſyli, niſi Lege poſitiva excipiantur. Cenſuit autem Gregorius XIV. & ſequentes Pontifices, præſente temporum calamitate, & nimia, quæ jam invaluit, perverſorum hominum malitia id expoſcente, aliquid etiam ad terrorem delinquentium, & ad coërcenda eorum facinora, ultra id, quod priſca Majorum diſciplina, & vetus Sacrorum Canonum norma præſcripſerat, in quibusdam caſibus, congrua moderatione adhibita, permittendum, & quorundam Confugarum extractionem concedendam eſſe. Exceptio hæc ab univerſali Regula poteſt fieri, vel ratione *Perſonæ*, vel ratione *Delicti*.

§. CLX.

Omnes Catholici Laici.

Circa *Perſonas* ab Aſylo excludendas vel admittendas, tenemus inprimis, Jure Aſyli gaudere omnes & ſingulos *Catholicos Laicos*, etſi ſint perſonaliter interdicti, aut excommunicati, & publici Clericorum percuſſores: nullibi enim in Jure reperitur hic Cenſurarum effectus, privans malefactores Aſylo. Aliqui u) eijcerent quidem ejusmodi hominem, quia eſt membrum diaboli, & extra

P Eccle-

t) *C. 6. de Immun. Eccl. C. 36. XVII. q. 4.*
u) *Autor Gloſſæ ad Sanction. Pragmat. Galliæ. tit. de Interdictis indifferenter non ponendis. V. inde. fol. 798. ſeqq.*

Digitized by Google

Eccleſiam ejectus *x*), de his autem qui foris ſunt, nihil ad nos *y*). Verum licet tales ſint privati Communione Fidelium & interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ: hic tamen effectus Cenſurarum non obligat urgente periculo damni corporis aut vitæ; cum Cenſuræ ſint pœnæ medicinales, non mortales: neque tale confugium cedit in contemtum Juriſdictionis Eccleſiaſticæ, ſed potius in honorem & reverentiam Eccleſiæ. Dein vel non prohibetur ingreſſus Eccleſiæ materialis, negata Communione Fidelium: vel ſaltem non interdicitur ingreſſus ad Atrium vel Ambitum Templi, ad Monaſterium, vel alium ſimilem locum, qui protectionem confugientibus præbet.

§. CLXI.

An etiam Clerici?

Cum Bulla Gregorii XIV. qua Jura antiqua Jus Aſyli concernentia ad unam reducuntur formam, ſolummodo *Laicorum* faciat mentionem, dubitarunt multi, an etiam Clericis & Religioſis eadem Immunitas præſtetur. Verum Gregorius, ut ex Procœmio Bullæ obſervatur, obviare ſolummodo voluit violentiis Judicum ſæcularium, reos ex locis ſacris abſtrahentium: quia igitur iſtud non niſi confugientes Laicos tangit; econtra Clerici a violentia Judicum ſæcularium aliunde tuti ſunt; voluit Pontifex expreſſam Laicorum facere mentionem: per hoc tamen nequaquam a beneficio Aſyli excludit Clericos; cum alii Canones generalibus verbis utantur, & Clerici non debeant eſſe pejoris conditionis, quam Laici: præſertim cum hæc Immunitas conceſſa ſit ipſis Eccleſiis, aliisque locis ſacris propter reverentiam & honorem ipſis debitum, qui proin neque per extractionem Clerici violari debet. Aliunde quidem non habent Clerici, quod a Superioribus ſuis Eccleſiaſticis timeant pœnam mortis aut mutilationis: nihilominus beneficium Aſyli etiam ab aliis gravibus pœnis liberat, ad quas Clerici condemnari poſſunt; aliosque effectus præſtat, etiam Clericis optandos.

§. CLXII.

An Religioſi?

Majus eſt dubium de Regularibus, quos non gaudere Jure Aſyli contra proprios ſuos Superiores, paſſim docent. Certum eſt,

x) *C. 32. XI. q. 3. Videntur hæc conformia diſcurſui* S. Chrysostomi *ſupra Cap. VI. §. 144.*
y) *C. 8. de Divortiis.*

eſt, Clericos ac Regulares Immunitate non frui quoad pœnas correctivas pro conſervatione ſtatus Eccleſiaſtici & Regularis omnino neceſſarias *z*). Certum etiam videtur, ſanctitate loci non protegi Clericos aut Regulares, confeſſos vel convictos eorum criminum, ob quæ juxta ſacros Canones merentur degradationem, vel pœnas etiam graviores, E. G. perpetuum carcerem, Triremes, ejectionem ex Monaſterio, ad quas vi Statutorum, aut Conceſſionum Pontificiarum Religioſi condemnari poſſunt a ſuis Superioribus: ſi enim pro tali caſu Religioſis in loco Aſyli, id eſt in ipſo Monaſterio vis inferri non poſſet, Indulta hæc & Canones ſemper fruſtrarentur ſuo effectu. Sunt etiam crimina, quibus hæ pœnæ imponuntur, tam gravia & pernicioſa, ut non mereantur beneficium Immunitatis. Quamdiu autem Clerici aut Religioſi de ejusmodi ſceleribus plene convicti non ſunt; aut quando timent pœnas alias enormes, quæ limites Diſciplinæ Eccleſiaſticæ ac Regularis correctionis excedunt, pro his & ſimilibus caſibus eos non omnino privari beneficio Immunitatis Localis, cenſemus. Nam Regulares ſimpliciter gaudere beneficio Aſyli, ex Pontificiis Conſtitutionibus colligimus. Dum enim Benedictus XIII. Laicos animo præmeditato proximum ſuum interficientes, Immunitatis beneficio privat; Clemens XII. id ad Eccleſiaſticos extendit, & Benedictus XIV. hoc nomine etiam Religioſos intelligi ſtatuit: ſupponunt proin Pontifices, quod Eccleſiaſtici ac Religioſi extra hos caſus jure Aſyli gaudeant: alias opus non eſſet, ut pro caſibus exceptis eorum mentio ſingularis fieret, juxta commune axioma: exceptio firmat regulam in contrarium; præſertim cum etiam aliquæ rationes, ob quas Aſylum conceditur, æque pugnare poſſint pro Religioſo, E. G. ut quietius & abſque perturbatione cauſam ſuam poſſit defendere, vel rationes reddere: durum enim eſt, id præſtare, quando quis hæret detentus in manibus offenſi Superioris, vel in ſquallido carcere domeſtico *a*). Si igitur Religioſus Aſylum quærat in alieno Monaſterio, vel Eccleſia,

z) Hunc ſenſum videtur habere S. Congregatio Immunitatis, dum Epiſcopo Aretino petenti, an poſſit ſuis carceribus mancipare Clericum in flagranti crimine adulterii deprehenſum in domo immuni contigua Eccleſiæ; reſpondit *poſſe ad correctionem.* Pignatelli *tom. 1. Conſult.* 434.

a) Exempla quædam refert Autor *libri, Hiſtoire du Droit public Eccleſiaſtique Francois Diſſert. V. fol. 409. ſeq.*

Digitized by Google

non poſſet inde violenter extrahi: & ſi rationem Juris communis ſpectemus, non deberet tradi, niſi ea accedente autoritate & forma, qua alii traduntur confugæ ſæculares, ſcilicet de licentia Epiſcopi, qui extrahi illum permittet *ad Correctionem*. Conſtat tamen, Religioſos Ordines plerumque munitos eſſe ampliſſimis privilegiis, quibus ob intentatas Cenſuras terreri ſolent Rectores Eccleſiarum vel Monaſteriorum, ad quos ſubditi ejusmodi Ordinum confugiunt.

§. CLXIII.

An Judæi & Infideles?

De Judæis, aliisque Infidelibus variæ agitantur quæſtiones. Conſtitutiones Imperatorum (*ſupra Cap. III. §. 45.*) excludunt Judæos, *qui reatu aliquo vel debitis fatigati ſimulant ſe Chriſtianæ Legi velle conjungi*.... prohibentque eos ſuſcipi, *antequam debita univerſa reddiderint, vel fuerint innocentia demonſtrata purgati*. Sed hodiernam Aſyli formam non ordinamus juxta illas Leges Imperatorum. Honorificum eſt Eccleſiis, ſi etiam illi, qui antea nulla earum reverentia movebantur, ſalutem ſuam ibidem quærere cogantur; præſertim cum hac clementia facile alliciantur ad amplectendam Religionem Chriſtianam, vitæque probitatem (vid. *ſupra Cap. II.* §. 41. *ibique not. f.*). Aſylum enim eſt jus loco datum, qui tuetur etiam inimicos ſuos, quemadmodum Chriſtus oravit pro inimicis ſuis, eisque veniam a Patre ſuo impetrare conatus eſt. Hæc intelligenda ſunt de Judæis & Infidelibus propter alia Delicta non excepta ad Eccleſiam confugientibus: nam ſi antea baptizati per Apoſtaſiam in Judaiſmum relabantur, hos religione loci contra Inquiſitores non defendi, dicetur infra.

§. CLXIV.

An Milites?

Ingentes moleſtias Eccleſiis & Monaſteriis creant Milites eo confugientes. Ad hos applicari poteſt Reſponſum Ulpiani (*ſupra Cap. I. §. 12*) ubi ad quæſtionem, an ſervus habendus ſit pro fugitivo, ſi in Aſylum confugerit? reſpondet, fugitivum non eſſe, qui ad Statuam Cæſaris, vel in Aſylum confugit, *non enim fugiendi animo hoc facit. Si tamen ante fugit, & poſtea ſe contulit: non ideo magis fugitivus eſſe deſinit.* Idem de Milite, qui Duci ſuo juramento adſtrictus eſt, dicendum videtur. Ex eo ſolo enim, quod in Aſylum confugiat, deſertæ militiæ reus haberi non poteſt: forſan enim ob commiſſum delictum pœnam graviorem metuit, vel ob aliam legi-

Digitized by Google

legitimam cauſam Aſyli beneficium quærit. Si nihil ſimile allegare poſſit, redire debet ad ſua ſervitia militaria, præſtita a Ducibus cautione, quod nolint hoc confugium ſeveriore pœna vindicare. Si autem miles deſerta ſtatione militari locum Immunem petat, haud dubie gravis culpæ & caſtigationis reum ſe facit: cum tamen iſtud inter excepta crimina non ponatur, gaudebit beneficio Aſyli, ita tamen, ut habita ſecuritate vitæ & membrorum, militiæ reſtituatur, nec effugio ulterior occaſio aut opportunitas præbeatur, ne ejusdem cum milite perjurii reos ſe faciant Eccleſiæ Rectores. Si autem ejusmodi miles crimen exceptum admiſiſſe deprehendatur, cauſa cognita tradi Judici Militari debet, prout de aliis dicetur. De Militibus in Bavaria ſupra dictum eſt C. IV. §. 112. ſeqq. de Hiſpanis C. II. §. 42. Hucusque de iis dictum, qui ratione *Perſonæ* aſylo gaudent, vel excluduntur.

§. CLXV.

Alii repelluntur ratione *Delicti*. Univerſalis regula eſt, quorumcunque delictorum reos gaudere Aſylo, niſi delicta ſint nominatim excepta, ita ut ab uno crimine excepto argumentum duci non poſſit ad aliud æque grave, vel gravius, in Conſtitutionibus Pontificiis non nominatum. Locum id habet, etiamſi quis de ejusmodi delicto accuſatus, incarceratus, confeſſus vel convictus, imo etiam per ſententiam Judicis ad mortem jam damnatus ſit, ſi effracto carcere, & diſruptis vinculis ad Eccleſiam confugiat. Sæcularis Poteſtas agere pro tali caſu non poterit ex reſtitutione ſpoliatorum, tum quia a reſtitutione excipitur caſus, quo ea facta infertur damnum irreparabile *b*); tum quia ignoſcendum eſt ei, qui vitam ſuam quocunque modo ſalvare ſtudet: modo liber ſit a manibus Miniſtrorum Juſtitiæ (*ſupra Cap. V. §.* 127.). Præ oculis haberi debent Conſtitutiones Gregorii XIV. Benedicti XIII. Clementis XII. & Benedicti XIV. quarum ſynopſin *ſupra Cap. IV.* §. 101. *ſeqq.* retulimus *c*). Juxta hos igitur Pontifices ab Aſylo excluduntur Ratione Delicti

b) *Arg. c. 13. in fin. de Reſtit. ſpoliat.*

c) Leges Civiles excludunt Homicidas, Adulteros & Virginum raptores. *Novell. XVII. c. 7.* ſed in hac re ex Jure Canonico & Pontificum Decretis procedendum eſt.

§. CLXVI.

Excluduntur publici Latrones:

I. Laici, ſi fuerint *publici Latrones d)*, *viarumque Graſſatores e)*, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas *f)* obſident, ac viatores ex inſidiis aggrediuntur. Benedictus XIII. declarat, unicam tantum graſſationem in via publica, aut vicinali admiſſam, ſufficere ad hoc, ut quis publicus Latro & Graſſator in ordine ad privationem Aſyli dici valeat; dummodo tamen graſſati mors, aut membrorum mutilatio ſecuta fuerit *g)*. Ex hac declaratione arguitur, ut quis excludatur ab Aſylo ob iſtud crimen abſque occiſione patratum, requiri graſſationes plures *h)*, id eſt, ſaltem duas: nam pluralis locutio duorum numero contenta eſt *i)*.

§. CLXVII.

Depopulatores agrorum:

II. Depopulatores *agrorum*. Antiquiores Pontifices *k)* ab Aſylo reijciebant *Nocturnum* populatorem agrorum: ſed Gregorius XIV. cum ſequentibus Pontificibus omittit qualitatem nocturnæ populationis: conſequenter etiam comprehenditur depopulatio per diem facta, ſcilicet devaſtatio, aut deſtructio ſegetum ſeu fructuum agri vel vineæ, quocunque animo & fine facta: aut etiam direptio prædæ cauſa.

§. CLXVIII. III.

---

d) *C. 6. XVII. q. 4. C. 6. de Immun. Eccleſ.* Per publicos Latrones Benedictus XIV. *Inſt. 41.* intelligit eos, qui publice & impudenter aliena bona diripiunt.

e) *Graſſatores, qui prædæ cauſa id faciunt, proximi latronibus habentur &c. L. 28. §. 10. ff. de pœnis.*

f) Intelliguntur viæ publicæ vel in terra, vel in mari, aut fluminibus: vel etiam in urbibus, ſi qui ab incedentibus intentata vi pecunias extorquent nocturno tempore. Inde infertur Fures ſimplices non excludi ab Aſylo, quidquid aliqui de contraria quorundam locorum conſuetudine teſtentur.

g) De ejusmodi hominibus Aſylo indignis videri etiam poteſt Reſponſum Nicolai V. *ad Saxones* apud Raynaldum *Annal. Eccleſ. tom. 18. ad ann. 1447. n. 28.* Item Literæ Guilielmi *Cardinalis ad Præſules Britanniæ. Ibid. ad ann. 1453. n. 22.*

h) Sic etiam juxta *L. 28. §. 10. ff. de Pœnis.* Graſſatores ſi cum ferro adgredi & ſpoliare inſtituerunt, capite puniuntur, *utique ſi ſæpius hoc admiſerunt.*

i) *L. 12. ff. de Teſtib. L. 217. §. 1. ff. de V. S. C. 40. de R. I. in 6.*

k) Innocentius III. *c. 6. de Immun. Eccleſ.* Nicolaus V. dicto loco apud Raynald. *ad ann. 1447.*

Digitized by Google

§. CLXVIII.

III. Qui *Homicidia & Mutilationes membrorum in ipſis Eccleſiis, earumve Cœmeteriis committere non verentur l*). Per hos Benedictus XIII. intelligit etiam illos, qui ſtantes in Eccleſia vel Cœmeterio interficiunt ſtantes extra Eccleſiam vel Cœmeterium, aut ipſos membro mutilant: nec non eos, qui ſtantes extra Eccleſiam aut Cœmeterium occidunt ſtantes intra Eccleſiam vel Cœmeterium, aut eos membro mutilant. Hi enim adeo indigni Aſylo ſunt, ut non tantum illius Eccleſiæ, quam violarunt, ſed cujuscunque alterius Eccleſiæ Immunitate priventur. Quamvis autem Sacri Canones videantur præcipue damnare & punire ſpem impunitatis per defenſionem loci ſacri obtinendæ: nihilominus cum interna animi intentio in foro externo dignoſci non poſſit; & generale ſit periculum, ne perverſi homines fiducia impunitatis ad ſcelera in Eccleſiis committenda animentur: hinc in caſu particulari ad talem animum non attenditur.

Committentes Homicidium vel Mutilationem in Eccleſiis, earumve Cœmeteriis

§. CLXIX.

Porro licet aliqui nomine Eccleſiæ in hac materia intelligant etiam loca adjuncta, atrium, ſcalas, ſacriſtiam, turrim, tectum, ædes conjunctas, ita ut occidens in his locis, non gaudeat Aſylo; cum par videatur ratio Eccleſiæ & omnium horum locorum, ad quæ extenditur Eccleſiæ Immunitas. Nihilominus communiter mitius ſentiunt Doctores, & locum ſacrum ad effectum committendi ſacrilegium non ita late accipiendum credunt, ſicuti ad effectum gaudendi Immunitate latiſſime ſumendum diximus. Ut igitur quis privetur Aſylo ex Conſtitutione Gregoriana, requiritur, ut occiſio vel mutilatio fiat in Eccleſia vel Cœmeterio proprie & ſtricte dicto: ſicuti ſi ſanguis humanus fundatur in Sacriſtia, vel domo conjuncta, Eccleſia propterea non polluitur *m*). Cenſetur autem in ipſa Eccleſia occidere, qui vulnus lethale in Eccleſia infligit, etiamſi mors ſequatur extra Eccleſiam: item qui mandat, occidi in Eccleſia; non autem ille qui in Eccleſia dat mandatum occidendi aliquem extra Eccleſiam.

Proprie dictis.

§. CLXX. Majus

l) *C. ult. de Immun. Eccleſ.*

m) Sperellus *Deciſ. 60. & 61.* Lezana in *Summa Vol. 2. Verb. Immunitas Eccleſiarum. n. 6.* Ex horum doctrina infertur, etiam eum, qui intra Clauſtra Monaſterij homicidium committit, gaudere Aſylo juxta Conſtitutionem, Gregorii XIV. quamvis forte excludatur ratione *homicidii deliberati* ex Conſtitutionibus ſequentium Pontificum.

Digitized by Google

§. CLXX.

An committentes alia crimina in Eccleſiis?

Majus dubium tenet multos, an committens crimen non exceptum E. G. furtum in ipſa Eccleſia, privetur Jure Aſyli, ſicuti privatur committens Homicidium vel Mutilationem in Eccleſia. Nam ratio Canonis, quod puniri quis debeat in eo, in quo deliquit, & fruſtra Legis auxilium invocet, qui committit in Legem, videtur æque pugnare contra eum, qui in Eccleſia committit furtum, præſertim ſacrilegum rerum ſacrarum; aut qui in Eccleſia alium gladio aggreditur, & vulnus infligit ſine cæde vel mutilatione, quam forte intendebat. Verum cum Gregorius nec paritatem, nec identitatem, nec majoritatem rationis attendi jubeat, eademque mens ſequentium Pontificum fuiſſe videatur, dicendum omnino eſt, non aliam delicti in Eccleſia commiſſi ſpeciem ab Aſylo excludere, quam quæ in Conſtitutionibus Pontificiis nominatim exprimitur, præſertim cum Eccleſia, expellendo homicidii intra muros ſuos commiſſi reos, non tam vindicet injuriam ſibi illatam, quam caveat, ne ex ſpe impunitatis audaciores aliqui fiant ad homicidia committenda, *qui, niſi per Eccleſiam, ad quam fugerint, crederent ſe defendi, nullatenus fuerant commiſſuri* n). Si tamen cuidam in flagranti deprehenſo manus inijcerentur mere ad defendendam Eccleſiam, ad res ablatas furi eripiendas, aut violentum aggreſſorem compeſcendum, quod cum debita moderatione fieri poteſt: talis eo ipſo conſtituitur in manibus Juſtitiæ, ex quibus eum non eripiet ſequens provocatio ad Immunitatem loci (*ſupra Cap. VII. §. 155.*).

§. CLXXI. IV.

n) *C. ult. de Immun. Eccleſ.* Unde aliqui arguunt, eum non gaudere Aſylo, qui aliud etiam crimen in Eccleſia commiſerit *ex ſpe impunitatis*. Sic ſtatuit ſynodus Provinc. Colonienſ. Anno 1536. *part. 9. c. 20.* his verbis: *ne rei criminis ad Eccleſias confugientes, inde violenter extrahantur, exceptis .... his qui ſub Immunitatis ſpe in Eccleſiis ac Cœmeteriis delinquunt.* Hunc etiam ſenſum videtur habere *Canon 20.* Synodi Claromontanæ Ao 1095. poſtquam enim immunitatem conceſſerat confugientibus ad Crucem, ut alibi dictum (*ſupra Cap. VII. §. 154.*) mox addit: *Quod ſi quis pro ſecuritate Eccleſiæ, vel prædictæ Crucis aliquod crimen peregerit, & ad Eccleſiam vel Crucem confugerit, accepta ſecuritate vitæ & membrorum, reddatur Juſtitiæ.* Hæ tamen particularis Synodi Conſtitutiones non faciunt Legem univerſalem. Similiter Legis univerſalis vim non habet Bulla Martini V. Anno 1418. Conſtantiæ data, ad inſtantiam Joannis Ducis Brabantiæ & Magiſtratus Bruxellenſis, ubi inter alios Aſylo indignos, numerantur *furta in Eccleſiis committentes.* Tota Bulla refertur in *Motivo Juris* mandato Archiepiſcopi Mechlinienſis impreſſo Anno 1700.

Digitized by Google

§. CLXXI.

IV. Qui *proditorie proximum ſuum occiderit.* Ad tollenda dubia & diſſenſiones Doctorum de *proditoria* occiſione, addit Benedictus XIII. interficientes proximum ſuum animo præmeditato ac deliberato o). Clemens XII. extendit ad Eccleſiaſticos, cujuscunque gradus & ordinis exiſtant, dummodo tamen cauſa admiſſi per eos homicidii ab illorum Judice Eccleſiaſtico competente cognoſcatur, & ab eo, ſi rei reperti fuerint, citra pœnam ſanguinis ad præſcriptum SS. Canonum condigna puniantur animadverſione. Ulterius declarat, Homicidii reos natu minores viginti quinque, majores vero viginti annis tam Laicos, quam Clericos, atque omnes & ſingulos ſive Laicos ſive Clericos, qui mandatum, conſilium, inſtigationem, auxilium cooperativum, aut aliam operam occiſioni præbuerint, ex quorum ſingulis pravis actibus homicidium evenerit, in dicta Benedicti XIII. Conſtitutione comprehenſos eſſe, ita ſcilicet, ut illorum extractio e loco immuni, atque traditio Curiæ ſæculari quoad Laicos ad ejusdem Curiæ ſæcularis requiſitionem fiat a Curia Eccleſiaſtica, & Clerici ab ipſa Curia Eccleſiaſtica ex officio omnino extrahantur. Item declarat, omnes, qui ex cauſa & occaſione homicidii etiam in rixa commiſſi cum armis ſeu inſtrumentis ſuapte natura aptis ad occidendum, inquiſiti & proceſſati, vel in contumaciam banniti & condemnati fuerint, dummodo homicidium non fuerit caſuale, vel ad propriam defenſionem, Immunitatis præfatæ beneficio minime etiam gaudere. Homicidæ

§. CLXXII.

Insuper Benedictus XIV. declarat, ſub Eccleſiaſticis Perſonis, ad quas Clemens XII. ſuam Bullam extendit, intelligi etiam quoscunque Regulares: item pari jure cum Viris cenſeri Mulieres quoad excluſionem ab Immunitate Eccleſiaſtica. Item ſub iis, qui homicidium in rixa committunt cum armis ſeu inſtrumentis ſuapte natura aptis ad occidendum, intelligi vult Benedictus etiam illos, qui baculo aut ſaxo proximum ſuum occide- Qualescunque,

Q rint,

o) *Exod. XXI. 14. ſi quis per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias, ab altari meo avelles eum, ut moriatur.* Lex hæc judiciaria veteris Teſtamenti, quæ quidem eſt mortua, ſed non mortifera, reſuſcitatur in *C. 1. de Homicid.* Huc etiam referri debet ſtudioſe procurans abortum fœtus vivi.

Digitized by Google

rint, ubi ex delicti circumſtantiis dignoſcatur, illius actum, quamvis in rixa commiſſum, non caſu, aut ex neceſſaria defenſione, ſed ex odio, & nocendi animo ac voluntate prodiiſſe *p*): quæ omnia etiam dici debent de Mandante, conſilium dante &c. juxta Bullam Clementis XII., modo occiſio ſequatur. Demum Benedictus XIV. Conſtitutionem de Homicidio deliberato clarioribus terminis ad eos, qui in Duello, ſive publice, ſive privatim indicto occidunt, applicat: ſive ille, qui occiſus eſt, fuerit mortuus in loco conflictus, ſive extra illum ex vulnere in duello accepto. Vana igitur eſt diſtinctio inter provocantem & provocatum *q*): neuter enim prætendere poteſt juſtam defenſionis cauſam; & plerumque provocatus primam dedit cauſam provocationis & Duelli. Si duellantes expreſſe paciſcantur de non occidendo, & tamen mors alterutrius ſequatur, videtur aliquibus occidens non privandus Aſylo, cum homicidium directe voluntarium non ſit *r*). Quidquid ſit de Conſtitutione Benedicti XIII. certe dictæ declarationes Benedicti XIV. non videntur tali Duellanti Immunitatis jus concedere.

§. CLXXIII.

Qui meriti ſunt pœnam ordinariam.

Consideratis Pontificum Conſtitutionibus, quæ Homicidas juſtiſſime ſimul & acerrime perſequuntur, ſtatuendum tamen videtur, pro illis Homicidis Aſylum aperiri, qui ex culpa levi vel leviſſima occidunt, per imprudentiam, errorem, ebrietatem, aut ad ſui defenſionem, non obſervato moderamine inculpatæ tutelæ. De ejusmodi homicida loquitur Moyſes *s*): *qui non eſt inſidiatus, ſed Deus illum tradidit in manus ejus*, id eſt, quando aliquis flagitium morte dignum perpetravit, nec tamen punitus eſt a Magiſtratu: talis homo ex Dei Providentia objicitur periculo occiſionis. Item qui ex lata etiam culpa occidit, ut maritus occidens adulterum deprehenſum cum uxore, meretur defendi Aſylo, quia in ejusmodi pœnis lata culpa non æquiparatur dolo, & locum tantum habet pœna extraordinaria. Univerſim

p) Voluit Pontifex reſuſcitare Legem Veterem. *Numer. XXXV. 17. 18.*
q) Solum Provocantem, non autem Provocatum, indignum eſſe legitimæ defenſionis & Aſyli Beneficio, docent aliqui. Bocerus *de Duello cap. 10. n. 38.* Mylerus *de Aſylor. Jure C. IX. n. 10. ſeqq.*
r) Barthel *de Jure Aſyli. ad Conſtit. Benedicti XIII. §. 6. n. 3.*
s) *Exod. XXI. 13.*

Digitized by Google

ſim enim Aſylo in crimine etiam excepto locus eſſe dicitur, quando crimen non punitur pœna ordinaria. Ex his decidi poteſt dubium, an per errorem occidens unum pro alio, mereatur gaudere Aſylo. Pro iis enim circumſtantiis, pro quibus locum obtinere videtur pœna ordinaria Homicidii, Immunitas loci ſacri non defendet talem Homicidam: ſi autem pœna ordinaria non videatur irrogari poſſe, Aſyli beneficium concedendum erit. Non tamen opus eſt, ut hoc loco nos immiſceamus iſti controverſiæ.

CLXXIV.

V. Rei *Aſſaſſinii.* Decretum Innocentii IV. in Concilio Lugdunenſi *t)* videtur proprie agere de Syris, qui eo tempore vocabantur ad inferendas neces: tempore autem Gregorii XIV. etiam Chriſtiani talem operam pro pretio impendebant; adeoque ejus Conſtitutio intelligitur de omnibus, qui alieno juſſu, mercede ducti aliquem interficiunt *u)*, cujuscunque nationis ſint, & quamcunque Religionem ſequantur. Ex mente Benedicti XIII. comprehenduntur non modo Mandatarii, ſed etiam Mandantes, qui certum præmium aut mercedem, ſive in pecunia, ſive in aliis rebus tradiderint, aut promiſerint, quamvis promiſſio nullum habuerit effectum, dummodo Aſſaſſinium reipſa patratum fuerit *x)*. Unde ſolum vulnus, ex quo non ſequitur mors, non ſufficeret ad excludendum ab Aſylo. Rei Aſſaſſinii:

Q 2 §. CLXXV. VI.

t) *C. 1. §. 1. & 2. de Homicid. in 6.*

u) Qui ſola ſpe alicui placendi, aut aliquid obtinendi, abſque ulla prævia pactione alium occidit, non poteſt proprie dici Aſſaſſinus. Proprie autem Aſſaſſinus eſt, qui mercede conductus occidit etiam Infidelem. Quamvis igitur in *Cit. Cap. 1.* pœnæ tantum in illum ſtatuantur, qui *quempiam Chriſtianorum* per Aſſaſſinos interfici fecerit: nihilominus cum a ſequentibus Pontificibus abque ulla limitatione Aſſaſſinij rei excludantur ab Aſylo, id intelligi poteſt etiam de iis, qui interficiunt vel interfici mandant quemcunque etiam non Chriſtianum.

x) Innocentius IV. *in cit. C. 1. §. 2.* alias pœnas Eccleſiaſticas incurri ſtatuit ab eo, qui quempiam Chriſtianorum per Aſſaſſinos interfici fecerit, vel etiam mandaverit, *quanquam mors ex hoc forſitan non ſequatur &c.* Sed ad excludendum aliquem ab Aſylo Benedictus XIII. requirit, ut Aſſaſſinium reipſa patratum fuerit.

Digitized by Google

§. CLXXV.

Rei Hæreſis:

VI. Rei *Hæreſis* Aſylo non gaudent, quando accuſantur, vel ſuſpecti ſunt de hoc ipſo crimine Hæreſeos. Joannes XXII. Decreto ad Inquiſitores per Franciam miſſo y), ad inſtar Martini IV. Pontificis z), Aſyli privilegio gaudere non vult eos, quos de hæretica pravitate fore culpabiles, vel de illa notabiliter ſuſpectos eſſe conſtiterit, accuſatos etiam de labe prædicta, converſos quoque Judæos, & poſtmodum patenter, vel veriſimilibus indiciis apoſtatantes a fide. Quæ omnia confirmavit Benedictus XIV. a). Debent autem hæc intelligi de Hæreſi non tolerata, & de iis locis, in quibus non toleratur. Unde etiamſi Blaſphemia ſimplex inter crimina excepta non numeretur: nihilominus ex hac ipſa Conſtitutione Aſylo privatur proferens Blaſphemiam hæreticalem, tribuendo Deo id, quod ejus Perfectionibus repugnat; vel negando Perfectionem ei competentem: cui Blaſphemiæ annexa hæreſis nullibi toleratur. Rei autem aliorum non exceptorum criminum Hæretici, non excluduntur: uti neque rei Simoniæ, quæ quidem in Jure Canonico Hæreſis vocatur, plerumque tamen ex pravo affectu ſine erroneo judicio intellectus committi ſolet.

§. CLXXVI.

Rei læſæ Majeſtatis:

VII. Rei *læſæ Majeſtatis in perſonam ipſiusmet Principis.* Ex his verbis Gregorii XIV. requiritur ad hoc crimen exceptum I. Ut lædatur *Princeps*, qui ſupremam Jurisdictionem in ſuo territorio exercet, quales in Germania ſunt Imperator, Rex Germaniæ, Electores, Principes Imperii, Duces, Marchiones, Comites & Status immediati: extra Germaniam Romanus Pontifex, Reges, Duces aliqui Italiæ, Capita Reipublicæ Venetæ, Genuenſis &c. II. Ut ejusmodi Princeps lædatur non in Conjuge, Filiis, Miniſtris, Legatis, Statuis &c. ſed in propria perſona. III. Ut lædatur actione aliqua poſitiva in damnum vel offenſam ſuam redundante, E. G. occidendo, vulnerando, percutiendo, conjurando, machinando, hoſtiliter inſequendo, eum hoſtibus prodendo, vel tales actiones mandando, conſenſu vel conſilio promovendo,

y) *Bullar. Rom. tom. 1. inter Conſtit. Joannis XXII.* N. 1. & Card. Petra *tom. 4. Comment. ad eand. Conſtit.*

z) Hujus Literæ extant apud Raynald. *ad ann. 1281. n. 18. tom. 14.*

a) *Bullar. Bened. XIV. tom. 3. Conſt. XL.*

Digitized by Google

movendo, aut eas exercentibus auxilium & favorem præſtando, quamvis effectus E. G. cædes, vulneratio &c. non ſequatur *b*). IV. Ut lædatur a ſubdito. Licet enim quis ratione delicti fiat ſubditus Principi, in cujus territorio perſonam ejus offendit: in ordine tamen ad præſentem effectum debet quis lædere perſonam *Principis ſui*, cui ſcilicet antea ratione Originis, Domicilii, vel ſingulari aliqua ratione fuerat ſubjectus *c*).

§. CLXXVII.

VIII. Illi, *qui confugientibus vim inferunt*, atque ipſos ab Eccleſia, aliove loco immuni violenter extrahunt & abducunt. Hos Benedictus XIII. indignos pronuntiat Immunitate cujuscunque Eccleſiæ: & Benedictus XIV. declarat, comprehendi etiam eos, qui loca immunia obſidere præſumunt *d*): qui impediunt, ne ad confugas alimenta deferantur; aut aliis artibus ad deditionem adigunt. Violantes Immunitatem Eccleſiæ:

§. CLXXVIII.

IX. Falsificantes *Literas Apoſtolicas e*). Varios falſificandi Literas modos recenſet Innocentius III. *f*), quando ſcilicet falſa Bulla, vel etiam vera Bulla ex veris Literis detracta, apponitur falſis Literis: ſi in Literis Bullatis aliquid radendo, vel delendo immutatur: ſi quis falſas Literas occulte miſceat veris, ut ſimul cum his vera Bulla ſigillentur &c. Addit idem Pontifex *g*) ali- Falſificantes Literas Apoſtolicas:

b) Tale crimen exceptum committi, etiam Principem calumniando E. G. Imperatorem vocando Idololatram, cenſet Haunoldus *de J. & J. tom. 6. tract. 1. n. 231.*

c) *Arg. Clement. 2. de ſent. & re jud.* ubi dicitur, Regem Siciliæ non admiſiſſe Crimen Læſæ Majeſtatis contra Imperatorem, utpote cui neque ratione Domicilij, neque ratione Originis erat ſubditus.

d) Qui extra locum ſacrum cuſtodiam apponunt, ut reum inde proſilientem ſatellites capere poſſint, non quidem comprehenduntur hoc Decreto, modo appoſitio cuſtodiæ ſit innoxia, & ſine moleſtia ingredientium & egredientium. Vix tamen hac cautela opus erit, ſi bene obſerventur, quæ ſequentibus Capitibus dicentur.

e) Hoc nomine veniunt quæcunque Reſcripta, Bullæ, Brevia, tam Gratiam, quam Juſtitiam concernentia, quæ nomine Papæ expediuntur: non vero Literæ S. Congregationis Cardinalium, S. Pœnitentiariæ, Datarij, Legati a Latere, vel Nuntij Sedis Apoſtolicæ, Deciſiones Rotæ, Sententiæ Auditoris Cameræ &c.

f) *C. 5. de Crimine Falſi.*

g) *C. 6. ibid.*

Digitized by Google

aliqua indicia, ex quibus dignoſci poſſint falſæ Literæ Pontificiæ E. G. ſi Literæ ad unum directæ alloquantur illum in plurali, *Vos*, *Veſter* &c. Sufficit autem ad privationem Aſyli unicus actus, quo Literæ Apoſtolicæ falſificantur. De falſificantibus Literas Imperatoris nihil ſimile ſtatutum legitur.

§. CLXXIX.

Miniſtri ærariorum, furtum committentes:

X. Ministri *Montis Pietatis*, *vel alterius publici Telonii*, *aut Banci* pro depoſitis Principis, privatarumque perſonarum deſtinati, furtum aut falſitatem in prædictis locis committentes, cujus ratione arca pecuniaria ita minuatur, ut pœnæ ordinariæ locus ſit. Non quilibet furtum aut falſitatem in his locis committens, excluditur ab Aſylo, ſed ſoli Miniſtri ad curanda hæc æraria deputati, cum præſentius periculum ab iſtis immineat.

§. CLXXX.

Falſarij Monetarum:

XI. Conflantes, *adulterantes*, *vel Tondentes quaſcunque Monetas aureas vel argenteas*, etiam Principum exterorum, quotiescunque in loco aut Provincia, ubi crimen admittitur, liberum habeant uſum & commercium: vel ipſas monetas conflatas, adulteratas aut detonſas ſcienter ita expendere, & erogare præſumentes, ut fraudis conſcii, atque participes cenſeri poſſint *h)*. Cum iſta Conſtitutio nominet Monetas *aureas* vel *argenteas*; hinc non extenditur ad eos, qui conflant nummos cupreos: bene tamen ad eos, qui jam ex Conſtitutione Joannis XXII. infamiam incurrunt, ſcienter adulterinam ex auro & argento Alchimico cudendo ſeu fundendo, cudi ſeu fundi faciendo monetam *i*).

§. CLXXXI.

Sub nomine Curiæ ſe introducentes in alienas domos.

XII. Illi, *qui ſub nomine Curiæ ſeſe introducunt in alienas domos*, animo ibidem perpetrandi rapinas, easque reipſa committunt cum homicidio aut mutilatione membrorum alicujus ex domeſticis earum ædium, vel etiam extranei, quem ibi forte reperiri contigerit, dummodo homicidium, vel membrorum mutilatio ſequatur.

§. CLXXXII. Du-

h) Monetis quibusdam veris & bonis, ſupervenire per accidens dicitur uſus ſuperſtitioſus aut magicus, quo nummi redire debent ad expendentem, vulgo Wechſel-Thaler. Horum uſus non continetur hac Conſtitutione.

i) *Extrav. un.* Joan. XXII. *de Crimine Falſi.*

Digitized by Google

§. CLXXXII.

An negetur Immunitas ob alia crimina?

Dubitabatur olim, an ob alia etiam ſcelera, quoties tranquillitas publica id exigere videretur, Immunitas Eccleſiæ ſit deneganda? an Immunitatem a ſacris Ædibus ſibi comparent Adulteri, vel Raptores Virginum, quos Leges Imperatoriæ excludunt *k*): item qui ob profuſionem aut luxum bona ſua diſſipaverint, aut ſe decoctores ſimulantes, occultatis rebus ſuis, ceſſione bonorum creditores fefellerint, & ideo in Ditione Pontificia more furum extremo ſupplicio plectuntur *l*)? Varii Pontifices, præſertim S. Pius V. & Sixtus V. petentibus Principibus indulſerunt, ab Eccleſia eos quoque divelli, qui criminibus per Leges minime cautis tenebantur. Poſtquam ex his conceſſionibus maxima rerum perturbatio dimanaſſe deprehenderetur, Gregorius XIV. facultates & indulta hujusmodi abrogavit, vetuitque, ne quis eandem criminum naturam, vel etiam majorem gravitatem pro tribuenda vel recuſanda Eccleſiæ Immunitate perpenderet, ſed ea tantum probaret, quæ ſuis Literis proponebantur, ob quæ ſceleſti homines ſacro Aſylo carere deberent. Leges etiam Civiles hodie non attenduntur in hoc negotio, ſed Juri Canonico inſiſtimus: cura enim Locorum Sacrorum, & debiti eisdem honoris, Eccleſiaſticæ Poteſtati ſubeſt. Poteſt tamen pro caſu particulari, ob enormitatem criminis, ſive ad occurrendum futuris ſcandalis peti, & a ſummo Pontifice impetrari extractio confugæ, qui criminis excepti reus non eſt *m*). Immunitatis tamen Eccle-

k) *Novell. XVII. c. 7.*

l) Ex Decreto Pii V. Anno 1570. *Bullar. Rom. part. 2. inter Bullas* Pii V. *112. fol. 238.* Ejusmodi decoctores, qui mala quidem fide debitum contrahunt, ob inopiam autem pati deberent corporales moleſtias, Aſyli capaces cenſet S. Augustinus *Epiſt. 153. alias 54. C. 20.* ubi ſic loquitur: *huic certe non poſſumus dicere, redde quod abſtuliſti, niſi cum eum habere credimus & negare. Ubi quidem ſi aliquos ſuſtinet a repetente cruciatus, dum exiſtimatur habere quod reddat, nulla eſt iniquitas . . . ſed inhumanum non eſt etiam pro talibus intercedere, tanquam pro reis criminum; non autem ad hoc, ut minime reſtituantur aliena; ſed ne fruſtra homo in hominem ſæviat &c.*

m) Cum ejusmodi licentias Pontifex in ipſa Urbe Romana Officialibus ſæpe oretenus, ignorantibus aliis, concedat, hinc hallucinatus eſt Navarrus *Manual. Cap. XXV. n. 18.* ſcribens, *in Urbe nullam Eccleſiam uti hac Immunitate adverſus Judices etiam ſæculares Papæ*: & Bajardus *ad Jul. Clarum quæſt. 30.* qui ut ſcribit, *in Urbe, & in ſtatu Eccleſiaſtico nunquam vidit confugientes ad Eccleſias eſſe tutos, niſi in levibus delictis & pro debito civili.*

Digitized by Google

Eccleſiaſticæ præſidium etiam pro tali caſu id operatur, ut extractus non afficiatur pœnâ ordinaria mortis, ſed potius ad triremes, aut opus publicum, vel ad carcerem temporalem, aut perpetuum damnetur, prout in Indulto Pontificis exprimetur.

CAPUT IX.

DE MODO RECIPIENDI ET PROTEGENDI CONFUGIENTES AD ECCLESIAM.

§. CLXXXIII.

Confugientes ad Eccleſiam recipi.

Universim loquendo, Rei ad Eccleſiam confugientes recipiendi ſunt, nec poſſunt repelli: hoc ipſo enim, quod conceдatur Immunitas loco, conceditur jus eo confugiendi, & Immunitatem obtinendi. Unde non tantum Conſilium, ſed etiam præceptum continet Canon *n*), vi cujus *Reum ad Eccleſiam confugientem nemo abſtrahere audeat, neque inde donare ad pœnam vel ad mortem; ut honor Dei, & Sanctorum ejus conſervetur: ſed Rectores Eccleſiarum pacem & vitam, ac membra ejus obtinere ſtudeant &c.* Hæc quoque doctrina tenenda, etiamſi ab uno loco repulſus, in alium locum Immunem ſe recipere valeat, quia quivis habet liberam optionem confugiendi ad quemvis locum Immunem *o*).

§. CLXXXIV.

civili. Quorum autoritate ſe olim deceptum fatetur FARINACIUS *Append. De Immun. Eccleſ. C. 2. n. 17.* ſed poſtquam admotus fuit ad munus Locum tenentis Criminalis Auditoris Cameræ, dein etiam Procuratoris Fiſcalis generalis Pontificii, reipſa comperit, hanc corruptelam in Alma Urbe non vigere, & Reos ad Eccleſias propter gravia delicta confugientes, ab Officialibus nunquam extrahi, niſi de licentia Summi Pontificis &c.

n) *C. 9. XVII. q. 4.*

o) Violatæ Immunitatis argui potuiſſent illi, qui fores Eccleſiæ ſuæ per aliquot dies clauſas tenuerunt ex ea parte, ex qua potuiſſet ad hanc Eccleſiam patere aditus cuidam Confugæ, in vicinis ædibus Religioſis commo-

§. CLXXXIV.

Ibique ſine moleſtia morari:

Curandum inſuper, ut confugientibus ſine moleſtia morari in loco Immuni liceat. Cavendum, ne illis aliquid vel victualium rerum, vel veſtis denegetur, aut requies *p*). Permittendus egreſſus ad peragenda ea, quæ in loco ſacro fieri non convenit. Si confuga habet bona propria, ex illis alendus eſt: quodſi nil habeat bonorum, nec amicos, qui neceſſaria ſubminiſtrent; Eccleſia, quæ ejus tutelam ſuſcepit, providere de alimentis debet, impoſito tamen onere reſarciendi ſumptus opportuno tempore; niſi gratis dare velit, vel nulla ſit ſpes, fore ut ſumptus refundantur. Poterit tamen confuga cogi ad laborandum in commodum Eccleſiæ pro ratione conditionis ſuæ, in compenſationem expenſarum.

§. CLXXXV.

Viciſſim nullam moleſtiam afferre debent.

Viciſſim ejusmodi Rei ad Eccleſiam confugientes, ab omni moleſtia vel injuria locis Immunibus afferenda abſtinere tenentur. Mox arma debent ponere, *data eis fiducia, quod Religionis nomine melius, quam armorum præſidio muniantur q)*: nec permittendum, ut aliud quid agant, quod ſanctitatem loci dedeceat, uti in intimo Templo cibum ſumere, ſomnum capere &c. cum ad iſtas neceſſarias actiones locus congruus deſignari debeat. Summopere invigilandum, ut in domibus Regularium modeſte ſe gerant; quietem, diſciplinam regularem non turbent, nec moribus inficiant. Adigendi ſunt potius ad rigidam pœnitentiam de ſceleribus ſuis agendam, ad ſatisfaciendum læſis, ad reparanda ſcandala, & ſeriam vitæ emendationem. Quid autem de illis ſtatuendum, qui ſanctitatem Eccleſiæ, vel loci Religioſi profanis moribus aut operibus maculant, infra dicetur.

§. CLXXXVI.

Invitus non eſt abſtrahendus:

Si jus habet delinquens, ut ad Aſylum recipiatur, ibique protegatur; habebit etiam jus, ne violenter, aut dolo injuſto,

moranti. Nihilominus Monacelli in *Formular. legal. pract. p. 2. tit. 15. Formul. 13. n. 5.* inſinuat, eſſe quoſdam Regulares, qui juxta proprij Inſtituti ſtatuta ab Apoſtolica Sede approbata, Bannitos, fures, aliosque ſimiles delinquentes in Monaſteria recipere non poſſint.

p) *L. 6. C. de his qui ad Eccleſ. confug.*

q) *L. 3. §. 3. C. eod.*

Digitized by Google

qui violentiæ & metui comparatur, ex Aſylo extrahatur, aut eliciatur: ſi hac ratione ad egreſſum inducitur, capi a Judice non poteſt, & captus deberet reſtitui: privilegio enim, quod Jura Reo tribuunt, privari invitus ab ullo non poteſt. Idem dicendum, ſi quis promiſſione Judicis de impunitate perſuaderi ſibi patitur, ut egrediatur *r*). At vero ſi aliorum blanditiis, vel mendacibus verbis eliciatur, poſſet egreſſus capi a Judice, niſi ipſe Judex doli autor fuiſſet. Eccleſia enim non vult retinere eum, qui ſponte locum Immunem deſerit: invitus autem non cenſetur, qui blandis, aut doloſis verbis ab alio, cui fidem adhibere non deberet, allectus egreditur: ſicuti etiam ſibi imputare debet, ſi metu quodam panico ex propria apprehenſione concepto inductus, adeoque a ſe ipſo deceptus relinquit Aſyli locum *s*).

§. CLXXXVII.

Non tamen occultandus, vel dimittendus poſt requiſitionem Judicis, ſi jure Aſyli non gaudeat.

SICUTI Rectores Eccleſiarum & Superiores locorum Immunium confugas recipere tenentur, & omni modo juxta mentem Conſtitutionum Pontificiarum, contra violentiam Magiſtratus ſæcularis tueri: ita viciſſim male faciunt, qui Reos jure Aſyli non gaudentes, poſt requiſitionem Judicis Laici ſtudioſe occultant, & antequam Epiſcopi deciſionem intellexerint, abſque prævia pœnitentia & morum emendatione tanquam feroces lupos in perniciem Reipublicæ dimittunt *t*). Si tamen id fiat, poteſt Judex ſæcu-

r) Non placet ſententia illa, quæ communis dicitur a COVARRUV. *variar. reſolut. lib. 1. c. 2. n. 16. in fin.* & placere videtur FARINACIO *oper. crim. part. 1. l. 1. tit. 4. de Carcerib. q. 28. in fin. & part. 3. quæſt. 81. de Reo confeſſo &c. n. 282.* juxta quam Judex non tenetur promiſſionem de impunitate ſervare in caſu, in quo confugiens ad Eccleſiam extrahi poteſt ob crimen exceptum. Rectæ rationi conformius ſentiebat ille Provinciæ Præſes, qui Aſſeſſori conſulenti, ut non obſtante fide data extractum ab Eccleſia retineret & puniret, reſpondit: *tu leges me alias doceas; contrariam ego legem a fidei ratione didici*, prout refert *cit.* FARINACIUS *quæſt. 81.*

s) *Arg. c. 36. XVII. q. 4.* ibi: *ſi ipſe reus de Eccleſia actus timore diſceſſerit, ab Eccleſiæ Clericis non quæratur.* Item *C. 6. de his quæ vi, metuſve cauſa &c.* ibi: *Non obſtante dolo, quo ſe proponebant fuiſſe ſeductos: cum talis dolus non tam ad circumventionem prædictorum, quam ad fatuitatem eorum debeat retorqueri.*

t) Non probabatur aliquibus factum Vicarij cujuſdam Generalis, qui jam requiſitus a Judice Laico, poſtquam ſatis agnovit, reum non gaudere Eccleſiaſtica Immunitate, nihilominus antequam ſolenni ſententia id pronun-

Digitized by Google

ſæcularis ſibi perſuadere, talem hominem paulo poſt iterum ob nova ſcelera in manus Juſtitiæ venturum, ubi duplicis culpæ pœnam ſit ſoluturus *u*).

§. CLXXXVIII.

QUANDO igitur quis ſalutem ſuam quærit in loco Immuni, tam Rectores Eccleſiarum, quam Judices Laici perpendere debent, an cauſa Confugæ talis ſit, ut *certo* gaudeat jure Aſyli: vel an *dubium* moveri poſſit; vel denique an certo commiſerit crimen exceptum. Si quis certo gaudet beneficio Immunitatis, Si Reus certo gaudeat Jure Aſyli, Rectores Eccleſiarum aut locorum Immunium magno Zelo atque conſtantia Immunitatem Eccleſiaſticam tueri debent, iisque monentibus etiam Epiſcopi, *ab omni tamen tumultu*, ut loquitur BENEDICTUS XIII. *ac perturbatione caventes, ne jactantiæ cauſa potius, quam miſerationis, & juſtitiæ titulo, Eccleſiaſtica privilegia aſſerere velle videantur.*

§. CLXXXIX.

JUDICES autem ſæculares in tali caſu ab omni moleſtia, loco Immuni aut Reo inferenda, qua ſecuritas perfugii violaretur *x*), abſtinere debent (*ſupra* §. 184.). Poſſet tamen interim Confuga actione civili in judicio conveniri, cauſa cognita condemnari ad ſolvenda debita, reſarcienda damna &c. *y*) & executio ſententiæ in

An a Judice Laico poſſit condemnari?

nuntiaret, clam per literas monuit ſuperiorem Monaſterij, ad quod Reus confugerat, ut omni cura fugam Delinquentis promoveret, cum non ſuppeteret ratio eum protegendi.

u) Joco quidem, ſed ad præſens argumentum declarandum aptiſſimo, ſervus apud PLAUTUM in *Moſtellar. Scen. ult.* remiſſionem pœnæ a domino petit ſub ſpe ſeverioris pœnæ mox promerendæ. Ibi Tranio ſervus dominum in danda venia difficilem ſic alloquitur: *quid gravaris? quaſi non cras jam commeream aliam noxiam: ibi utrumque, & hoc & illud poteris ulciſci probe.*

x) *C. 35. XVII. q. 4. Diffinivit ſanctum Concilium, ut nullus audeat confugientes ad Eccleſiam, vel reſidentes, inde abſtrahere, aut quodcunque nocibilitatis, vel damni, ſeu ſpolii, reſidentibus in loco ſancto inferre &c.* Inde arguunt aliqui, quod durante perfugio in Eccleſia, Judex ſæcularis abſque excommunicationis nota minime procedere queat contra alia ejuſdem bona. Sed hic ſenſus Canonis teneri non poteſt.

y) *Can. 9. XVII. q. 4.* dicitur: *tamen legitime componat, qui inique fecit.* his verbis non intelligitur pecuniaria pœna, ſed compenſatio damnorum illatorum per delictum. Ad hanc enim actione Legis Aquiliæ poteſt agi, etiam

Digitized by Google

in bonis ejus decerni; modo illi concedatur plena libertas & ſecuritas ad cauſam ſuam defendendam, vel per ſe ipſum, data fide publica, vel per Procuratorem. Si crimen morte vel ſeveriore pœna corporali dignum, non tamen in Bullis Pontificiis inter excepta relatum, commiſerit Confuga, poſſet condemnari ad pœnam mitiorem, forte pecuniariam, vel etiam corporis, ſed mitiorem: nam quilibet ſuper eo, quod inique geſſit, eſt legitime puniendus *z*). Poſtea autem egreſſus ex Aſylo non poſſet propter idem delictum ad mortem condemnari, quia Judex per ſententiam ſuper crimine latam jam functus eſt ſuo officio *a*). Securitate igitur de vita & membris accepta, detinendus non eſſet in loco Immuni; imo etiam tradi deberet Reus, perſonali obligatione Principi vel Magiſtratui obnoxius, uti Miles: contra invitum tamen, & ſponte egredi nolentem, nihil violenter attentandum eſſet absque autoritate Epiſcopi *b*), quam Regulares & alii Exempti in hoc negotio revereri debent. Si vero ſecuritatem de vita & membris non obtineat, quæſtio movetur, an conſtitutus in Aſylo poſſit condemnari ad mortem, vel aliam pœnam corporalem graviorem, a qua reverentia Aſyli ſolet tutos reddere? Sacri Canones has ſententias videntur improbare, dum de confugiente ad Eccleſiam dicunt: *nec inde damnari c) debet ad mortem, vel ad pœnam*, ſcilicet corporalem graviorem *d*). Nihilominus tam experientia, quam Autores varii teſtantur, aliud obſervari in praxi diverſorum Tribunalium, ubi Judex in Reum criminis non excepti, quem in Aſylo

etiam contra confugam in Aſylo latentem, cum ad iſtud non debeat in alterius potius injuriam, quam ad ſui defenſionem confugere. *L. 28. §. 7. ff. de Pœnis.*

z) *C. 6. de Immunit. Eccleſ.* Ex hoc Capitulo, ejusque ratione concludunt Doctores, Reum, ſi Judicis ſæcularis tribunal ope Aſyli effugiat, debere puniri a Judice Eccleſiaſtico, ne crimen maneat impunitum.

a) Doctrina nonnullorum, quod pœna illa mitior non a Judice ſæculari, ſed ab Eccleſiaſtico, apud quem Confuga videtur ſortiri forum, imponi debeat, vix obſervabitur in praxi: nam ſalva vita & membris, ille Judex, qui extra caſum Aſyli punire crimen poſſet, idem ſibi jus competere cenſebit in confugam, cum per ejusmodi pœnam mitiorem non violetur Immunitas Eccleſiæ.

b) Fagnanus *in c. inter alia. 6. n. 69. de Immunit. Eccleſ.* cenſet, confugam etiam ceſſante periculo mortis aut mutilationis non poſſe invitum extrahi cum licentia Epiſcopi, cum talis extractio ſolum in caſibus exceptis licita ſit: inter caſus exceptos autem non continetur iſte.

c) Correctores Romani loco *damnari* reponunt *donari c. 9. XVII. q. 4.*

d) *Cit. C. 6.*

Digitized by Google

Aſylo latere non ignorat, inquirit, citari jubet, & ſi non compareret, tanquam in abſentem, condignæ juxta delicti qualitatem pœnæ, etiam capitalis, profert ſententiam: quam tamen executioni non mandat, nec mandare poteſt, dum exiſtit reus in Aſylo; ſi tamen inde ſponte egrederetur, & extra locum Immunem apprehenderetur, ſententia lata mandaretur executioni *e*). Non poſſet tamen Judex contra profugum in Aſylo latentem, & criminis capitalis reum, *in contumaciam* ad pœnam pecuniariam procedere, ſi ille Aſylo dignus judicetur.

§. CXC.

Si dubium ſit jus Aſyli, quid faciendum?

Si dubium ſit, an Confuga gaudeat Aſylo, Rector Eccleſiæ nihil poteſt aliud, quam ut rem omnem ad Epiſcopum deferat, & interim Reum ab omni violentia defendat. Normam in tali caſu obſervandam, ex recentiorum Pontificum Conſtitutionibus referemus Capite ſequenti. Id ſolum hoc loco notandum: ſicuti Rector Eccleſiæ in hujuſmodi caſu invitum delinquentem retinere non poteſt, quin ſe, ſi velit, Judici ſæculari extra Aſylum capiendum ſiſtat; ita etiam de eodem cuſtodiendo cautionem ac ſecuritatem præſtare non tenetur, niſi requiratur a poteſtate ſæculari.

CAPUT X.

DE MODO EXTRAHENDI E LOCIS IMMUNIBUS EOS, QUOS ECCLESIA NON PROTEGIT ADVERSUS JUDICES.

§. CXCI.

Confugientes ad Eccleſiam

Extrahi confugæ poſſunt, vel ut interim ſecure cuſtodiantur, donec cauſa examinetur: vel ut relinquantur Judici ſæculari pro meritis puniendi, quando cauſa cognita declarantur indigni

e) Vid. Farinacius *Oper. Crimin. part. 1. lib. 1. tit. 4. de Carcerib. quæſt. 28. n. 77. in fin.* Julius Clarus *in Pract. Crimin. §. fin. quæſt. 30. n. 23.* Del Bene *de Immunit. Eccleſ. part. 2. c. 16. dub. 31. n. 11.* Haunold, *de J. & J. tom. 6. tract. 1. n. 249.*

Digitized by Google

Aſylo. Diſcutiendum igitur eſt I. An Judex ſæcularis propria autoritate Reos criminis excepti poſſit extrahere? II. An Prælati Eccleſiarum inferiores Epiſcopo poſſint confugas, non requiſito Epiſcopo, tradere poteſtati ſæculari? III. Quæ norma ſit examinandi in caſu dubio quæſtionem, an Reus gaudeat Aſylo? IV. Quomodo procedendum, ſi Reus judicetur indignus beneficio Aſyli?

§. CXCII.

Regulariter Judex Laicus extrahere non poteſt,

NON attingimus prima *f)*, nec media ſæcula *g)*, in quibus frequenter illi ipſi, qui locis quibusdam Jus Aſyli concedebant, etiam ſuæ Jurisdictioni reſervarunt jus de ea re cognoſcendi. Neque loquimur de illis Provinciis, ubi ſingularis diſciplina circa hæc negotia viget (*ſupra Cap. III. §. 26.*). *h)*. Ea ſolum recenſemus, quæ a Romanis Pontificibus per poſtrema duo ſæcula ſtatuta ſunt. Igitur GREGORIUS XIV. ne Curiæ ſæcularis Miniſtri facultate Reos per ſe & propria autoritate extrahendi & abducendi, ſibi olim a diverſis Pontificibus attributa, & per ſuas Literas revocata abutantur, vult, decernit Autoritate Apoſtolica & declarat, ut Curia ſæcularis, ejusque Judices & Officiales, ab Eccleſiis, Monaſteriis, Locisque Sacris Laicum delinquentem, in nullo etiam exceptorum criminum caſu, ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu Perſonæ Eccleſiaſticæ, ab eo autoritatem habentis, capere, extrahere, aut incarcerare poſſint, niſi eo caſu, quo ipſe Epiſcopus, & Perſonæ Eccleſiaſticæ requiſitæ, illos in delictis per eam Bullam exceptis, culpabiles tradere, aut capturæ & carcerationi intervenire, & aſſiſtere recuſarint, tuncque reverentiæ Eccleſiæ, & Locis Sacris debitæ memores, prædictos delinquentes, minori, quo id fieri pote-

f) Ex dictis *Cap. III.* facile intelligitur, Principes & Judices ſæculares ſibi olim arrogaſſe omnem poteſtatem circa Aſylum.

g) In Libro *de ſuperiorit. Territor. Domus Hohenlohicæ* recenſetur Documentum XLIII. Datum 1253. ubi inter alia cauſæ Aſyli ſoli Magiſtratui ſuperiori Domus Hochenlohicæ reſervantur, his verbis: *Uber den Frithof und daz Cloſter, und uber der Korherren hove und ir gut hant die Schultheizen nicht ze ſchaffene, noch anders niman, danne de Voit alleine.*

h) Cognitionem cauſæ, an quis ad Eccleſiam confugiens gaudeat Aſylo, in toto Catholico orbe extra Galliam relinqui Epiſcopis, fuſe oſtendit *Motivum Juris de Jure Aſyli* in Belgio impreſſum anno 1700. Galliæ autem conſuetudo adſcribitur graviſſimis illius Regni cum Romana Eccleſia ac Summo Pontifice Schismatis.

Digitized by Google

poterit, ſcandalo & tumultu extrahere curent *i*). Hoc igitur ſolo caſu, quo Epiſcopus licentiam extrahendi dare, & Perſonæ Eccleſiaſticæ aſſiſtere recuſant, Judex ſæcularis Reos excepti criminis propria autoritate extrahere poteſt, non quidem ad eum finem, ut mox ſententiam in ipſos dicat & exequatur: ſed ut tali modo extracti ad carceres Curiæ Eccleſiaſticæ reponantur ſub tuto & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia, data illis, ſi opus fuerit, per Curiam ſæcularem, detineantur, nec inde extrahi, Curiæque ſæculari conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum, an ipſi vere crimina excepta commiſerint: tuncque demum de mandato Epiſcopi per Judicem Eccleſiaſticum Curiæ ſæculari, quacunque appellatione ſepoſita conſignentur. Si Epiſcopus ulterius tergiverſetur cauſam cognoſcere, recurrendum erit non ad Archiepiſcopum, ſed ad ſummum Pontificem, qui cauſæ cognitionem committet alteri.

§. CXCIII.

Sine autoritate Epiſcopi.

SICUT Judex ſæcularis propria autoritate regulariter extrahere non poteſt etiam eos, quos certo credit reos excepti criminis: ita etiam Prælatus Eccleſiæ Epiſcopo inferior, etiamſi Jurisdictionem quaſi Epiſcopalem habeat, aut Vicarius Capituli Cathedralis Sede vacante, tradere Curiæ ſæculari non poteſt, quos Aſyli beneficio indignos credit. Nam Pontifices volunt, ut ad ſolos Epiſcopos, eorumque Officiales, id eſt, Vicarios Generales, & non alios Epiſcopis inferiores, etiamſi alii Ordinarii ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſervatores a Sede Apoſtolica ſpecialiter vel generaliter deputati, licentiam ad extrahendos Reos dandi

i) COVARRUVIAS *Var. Reſol. lib. 2. c. 20, n. 18.* allegat *Guidonem Papa q. 121. & Guillielm. Benedicti in C. Raynutius in verb. uxorem. n. 444. de Teſtam.* acſi iſti aſſererent, moribus & praxi Chriſtiani Orbis ſatis receptum eſſe, ut Judex ſæcularis abſque licentia Epiſcopi poſſit abducere ab Eccleſia criminoſum, qui immunitate non gaudet: cum tamen uterque hic autor id minime dicat. JUL. CLARUS *recept. ſent. lib. 5. §. Fin. pract. Crim. quæſt. 30. n. 20.* dicit, quod Judices Sæculares extrahant delinquentes ab Eccleſiis, non exſpectata licentia Epiſcopi . . . *& ita moribus & praxi Chriſtiani orbis receptum eſſe ait Didacus.* cum tamen Didacus Covarruvias id non ex ſua ſententia dicat, ſed ſolum affirmet quamvis falſo, id aſſeri a Guidone Papæ & Guil. de Benedictis. Unde apparet, non eſſe fidendum allegationibus, niſi quis ipſe inſpexerit fontes.

Digitized by Google

di facultas pertineat: occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, vel Sede Epiſcopali vacante, tunc ad Epiſcopum viciniorem *k*) devolvatur hæc cognitio, & non ad alios. His non obſtantibus cenſent aliqui *l*), manendo in terminis Bullæ Gregorianæ non improbabile, poſſe Rectores Eccleſiæ etiam absque petita licentia Epiſcopi Reum extradere Curiæ ſæculari, ſi clare & indubitanter conſtat, eum commiſiſſe crimen exceptum. Deſumunt hoc ex verbis Bullæ, quibus Pontifex Epiſcopis, ceterisque Eccleſiarum, & Monaſteriorum Prælatis, tam ſæcularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus, diſtricte præcipiendo mandat, & præcipit, ut Laicos in caſibus exceptis delinquentes, ad eorum Eccleſias &c. confugientes, atque in eis morantes, qui prædicta delicta, eorumque aliquod judicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando a Curia ſæculari fuerint requiſiti, Miniſtris Curiæ ſæcularis absque Irregularitatis nota, aut alicujus Cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, tradi & conſignari curent, & faciant &c. Ut hæc verba cum aliis in eadem Bulla concordent, cenſent iſti Autores Judicem ſæcularem non poſſe Confugam ex loco Immuni extrahere absque licentia Epiſcopi; Prælatos autem Eccleſiarum poſſe eundem tradere. Verum hæc verborum interpretatio videtur minime convenire menti Pontificis: quando enim Prælati inferiores Eccleſiarum tradunt Reum; vere utique Judex ſæcularis extrahit aut capit Reum ex licentia illius Prælati, quod Gregorius clariſſimis verbis prohibet. Cum igitur ex Gregoriana Conſtitutione requiratur licentia Epiſcopi, & expreſſe prohibeatur, ne ex alterius cujusquam licentia reus capiatur in Aſylo aut extrahatur, ideo ſupra allata verba debent in ſenſu commodo explicari, ita ſcilicet, ut pro exceptis caſibus Epiſcopi dent licentiam extrahendi, alii autem Prælati Reum extradant, prævia ſcilicet Epiſcopi licentia, aut aſſiſtant extractioni, ſi autoritatem ab Epiſcopo habeant. Hic ſenſus magis confirmatur per ſequentes Pontifices, qui ſeveriſſime cavent, ne alius quispiam Epiſcopo inferior licentiam præbeat, aut cognitioni ſe immiſceat *m*). Quamvis

k) Vicinior cenſetur, cujus Eccleſia Cathedralis eſt proximior, non attendendo ad majorem vicinitatem territorij.

l) P. Reiffenstuel *ad Tit. de Immunit. Eccleſ. n. 183. ſeqq.*

m) *Volentes, intendentes, ac expreſſe mandantes* (verba ſunt Benedicti XIII.) *quod omnimoda cognitio, atque judicium de criminibus exceptis ad Epiſcopos tantum, privative quoad omnes alios, perpetuo ſpectet, atque ſpectare debeat;*

Digitized by Google

vis igitur Confuga manifeſte commiſerit Crimen exceptum, nihilominus ex mente BENEDICTI XIII. privative per Epiſcopos duntaxat declarandum eſt, an delictum inter excepta connumerari debeat. Rationem hujus ordinationis jam olim THEODOSIUS Imperator eleganter expoſuit, *Ne ſi multis paſſim hoc liceat, confuſio generetur n)*.

§. CXCIV.

POTEST tamen Prælatus inferior, imo etiam Laicus de crimine Rei ad Eccleſiam confugientis cognoſcere *extrajudicialiter* pro capienda notitia ac ſpecie facti, exhibendaque Epiſcopo informatione, qua tamen Epiſcopus ſtare non tenetur, ſed debet novum Proceſſum formare, ut poſſit definitive decidere, an Reus Aſylo gaudeat, qui jam moratur in loco Immuni. Si vero antequam Reus ad Aſylum pervenit, legitimus Judex ſæcularis, cognita cauſa proceſſum inſtituerit de crimine, poteſt Epiſcopus hoc ſtare, eoque pro deciſione uti, an gaudeat Aſylo, quia Acta Judicis ſæcularis legitime facta, probant etiam in Judicio Eccleſiaſtico o). Quando autem agitur de Hæreſi, aliisque ad Forum Eccleſiaſticum pertinentibus, aut Perſonarum Eccleſiaſticarum Criminibus; Curia ſæcularis nullo modo ſe immiſcere poteſt.

Cui competit Cauſæ cognitio.

§. CXCV.

SI dubium incidat, an Reus gaudeat Aſylo, normam in hoc negotio obſervandam, poſt GREGORIUM XIV. præſcribit BENEDICTUS XIII. & ſequentes Pontifices. Scilicet Rector Eccleſiæ requiſitus a Judice Laico tenetur cuſtodire confugam, donec nego-

Poteſt confuga in carcere cuſtodiri ob indicia criminis excepti:

S

& donec ipſi in occurrentibus caſibus declaraverint, delictum eſſe de exceptis, Inquiſitos Eccleſiæ ... Immunitate gaudere tuto debere, ac in ea conſervandos, & manutenendos eſſe ſtatuimus, præcipimus, & mandamus.

n) *L. 3. C. de his qui ad Eccleſ. confug.* Unde etiam nomine Sacerdotis Epiſcopus intelligi poteſt, quando in Legibus Wiſigothorum *lib. 6. tit. 5. leg. 16.* homicida quidem ex Eccleſia poteſt abſtrahi, *conſulto tamen Sacerdote.*

o) *Arg. C. fin. de Except. in 6.* Ex hoc fundamento, uſus aliquando fui Proceſſu Judicis Laici contra hunc ipſum Laicum Judicem, dum quidam, cui pœnam laquei jam decretam eſſe ſciebam, e carcere ad locum Immunem elapſus eſſet. Cum enim Judex eum repeteret, utpote criminis excepti, ſcilicet latrocinij reum; reſpondebam, non videri eum damnatum tanquam latronem, cum dictata ſit pœna laquei, qua fures, non autem latrones plectuntur.

Digitized by Google

negotium deferatur ad Epiſcopum: quando apud hunc a Curia ſæculari ſuper delicti excepti qualitate, ac perſonæ reitate ſubminiſtrantur indicia ad capturam ſufficientia, teneatur Curia Eccleſiaſtica procedere ad Delinquentis extractionem ope ſuorum Executorum, implorato etiam, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis auxilio, & cum interventu perſonæ Eccleſiaſticæ ab Epiſcopo deputandæ, aſportando Extractum ad ſuos, ſi tuti & ſecuri fuerint, ſin minus, ad Curiæ ſæcularis carceres, nomine Eccleſiæ cuſtodiendum; non tamen ad effectum examinis a Judice Laico inſtituendi *p)*. Ubi vero ex proceſſu informativo conſtat de crimine excepto, & adverſus Extractum talia reſultant indicia, ut crimen ab eo fuiſſe patratum moraliter credi poſſit, quæ quidem indicia juxta regulas Juris ſint *ultra torturam*, vel ex mente Clementis XII. *ad torturam tantum ſufficientia q)*, eo tandem caſu Curia Eccleſiaſtica Extractum Miniſtris & Officialibus Curiæ ſæcularis, tradere & conſignare poſſit, ac debeat, juxta Leges Examini ſubijciendum. Nam in tali caſu ſupponitur ſervato ordine Judiciario, & intra ſphæram Jurisdictionis Eccleſiaſticæ, jam certa & indubitata *quæſtio Juris* quod crimen ſit exceptum; & ſola remanet *quæſtio Facti*, an iſte Confuga hoc crimen commiſerit, cujus dubii ultimum examen & deciſio Judici ſæculari relinqui debet. Antequam autem hæc Facti quæſtio legitime deciſa ſit, exigitur & recipitur a Judice ſæculari obligatio reſtituendi Extractum Eccleſiæ, ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ, Pontifici reſervatæ, ſi idem Extractus indicia purgaverit.

§. CXCVI.

Vel ob vulnus lethale inflictum.

Benedictus XIV. ulterius decernit, ut vulnerans aliquem, ſi Chirurgi grave vitæ periculum adeſſe retulerint, e loco Immuni ſervatis ſervandis extractus, carceribus mancipetur; hac tamen lege, ut Eccleſiæ omnino reſtituatur, ubi vulneratus ultra tempus a Legibus conſtitutum ſuperſtes vixerit. Hoc ab eodem Pontifice alibi ſpecialiter repetitur de eo, qui alium in ſingulari certamine graviter vulneravit. Si enim percuſſor in locum Immunem ſe receperit, ex quo, eveniente illius morte, fugam arripe-

p) Multo minus debet permitti, ut tale examen a Judice Laico inſtituatur in ipſo loco immuni.

q) In Palatinatu, ex Decreto Clementis XIII. ſufficit ipſum confugium in locum immunem cum publica aliqua patrati delicti fama conjunctum.

ripere, & legum ſeveritatem evadere poſſe proſpiciatur; vult Pontifex, ut quando periti ad inſpiciendum vulnus acciti, grave vitæ periculum adeſſe retulerint, percuſſor ipſe, prævio ſemper Decreto Epiſcopi, & cum aſſiſtentia perſonæ Eccleſiaſticæ ab eodem Epiſcopo deputatæ, ab hujusmodi loco Immuni extractus, ſine mora carceribus mancipetur, ea tamen lege Judicibus indicta, de qua modo dictum fuit. Cum autem idem Benedictus moneat Epiſcopos, ne extractionem delinquentium, vel ad Epiſcopales, vel ad Curiæ ſæcularis carceres, ubi nomine ejusdem Eccleſiæ retineantur, diutius quam par eſt, protrahant; ad promovendum hoc negotium concedit Epiſcopis, ut pro locis a Curiæ Eccleſiaſticæ reſidentia remotis, deputent Viros Eccleſiaſticos, qui indicia ad extractionem neceſſaria juridice colligant, ut his inſpectis, iidem Antiſtites, prout juris erit, ad delinquentium hujusmodi extractionem quantocyus decernendam procedere valeant. Circa eos, qui in alterius ditionis *Diœceſi*, quam ubi delictum commiſſum fuit, Aſylum quærunt, & a Curia ſæculari loci delicti requiruntur, ſuppoſita conſuetudine mutuæ extraditionis reorum, ſtatuit, ut Epiſcopus illius loci, in quo delictum commiſſum fuit, indicia ad capturam requiſita excipiat, eaque ad Epiſcopum alterius loci, in quo delinquens Aſylum cepit, ſine mora transmittat, ut hujus ſcilicet Antiſtitis autoritate, aliisque ſervatis ſervandis, a confugii loco extrahi, ac ſi ita res ferat, externæ poſtulanti Curiæ valeat conſignari.

§. CXCVII.

Hæ Ordinationes æque ſapienter ac clare normam toti huic negotio præſcribunt. Nihilominus etſi Conſtitutiones iſtæ ſecundum totum ſuum tenorem eſſent receptæ; maxima ſemper difficultas in noſtris Provinciis orietur circa cuſtodiam reorum ad Eccleſiam confugientium, donec ab Epiſcopo decidatur, an gaudeant Aſylo. Nam vaſtiſſimæ ſunt in Germania Diœceſes: carcer Eccleſiaſticus, in quo ejusmodi Reos interim cuſtodiri jubent Pontifices, in plerisque locis extra Curiam Epiſcopalem non datur: ad carceres ſæcularis Magiſtratus eos interim trahi vult Benedictus XIV. nomine Eccleſiæ ibi detinendos, data cautione de iisdem reſtituendis, ſi gaudere Aſylo judicentur. Verum quis adeo confidet huic cautioni etiam juratæ, ut ſe Judici ſæculari tradi patiatur? Summi Principes æque remoti ſunt, ac Epiſcopi: inferior Magiſtratus, aut militaris Præſidii Dux, quacun-

Quare iſtud non ſervetur in praxi?

Digitized by Google

que cautione præſtita, præjudicare non cenſetur Juribus ſui Principis: hic igitur, ut experientia docet, cautionem ab inferiore Judice vel Magiſtratu datam improbat, ſeque ea teneri non exiſtimat: detinebitur frequenter Reus in ſæculari carcere, quidquid Epiſcopus de ejus Immunitate pronuntiet. Niſi majori fide & ſinceritate, quam adhuc in Germaniæ Provinciis experti ſumus, inter ſe agant Curiæ Eccleſiaſticæ & ſæculares, nunquam effectum habebunt ſapientiſſimæ Pontificum Conſtitutiones. In Palatinatu autem Sereniſſimus Elector ſapientiſſimo Decreto conſtituit & Jurisdictioni Eccleſiaſticæ ſubjicit carceres quosdam in diverſis locis Ditionis ſuæ pro numero Diœceſium, in quas excurrit Ditio Palatina *r*). In Bavaria vero Sereniſſimus Elector per Decretum, cujus ſupra *Cap. IV.* §. 113. facta eſt mentio, ratam habet, proin etiam ſervaturum ſe promittit fidem datam a Præfectis Militaribus, de reis criminum militarium non plectendis morte, aut aliqua gravi pœna corporis afflictiva, ſi ex Aſylo extrahuntur.

§. CXCVIII.

Quale temperamentum poſſit adhiberi?

In aliis vero locis aut caſibus ſi Epiſcopus a Judice Laico requiſitus, donec cauſa cognita decidatur, Confugam Magiſtratui ſæculari ex prudenti diffidentia tradere cuſtodiendum recuſet: Magiſtratus autem ſæcularis certus eſſe velit de cuſtodia Confugæ, donec ab Epiſcopo extraditio ejusdem decernatur; Rector vero Eccleſiæ cuſtodiam illius, ad quam plane teneretur, in ſe ſuſcipere nolit: in tali caſu, qui ſæpiſſime occurrit, ægre ferri, non poſſe aliqui credunt, ſi Magiſtratus ſæcularis Reo in Aſylo conſtituto, cuſtodem unum alterumve adjungeret, non quidem ea armatura (mit Obergewehr) inſtructum, qua militares cuſtodiæ aguntur; ſed tamen ita cinctum, ut fugam Rei impedire, & violentas, ſi inferre vellet, manus repellere poſſit: ſi poſtea Reus ab Epiſcopo declaretur gaudere Immunitate, cuſtodia removenda eſſet. Modus hic cuſtodiendi Reum longe convenientior videtur, quam ſi omnes aditus ad Eccleſiam vel Monaſterium armato milite obſideantur, cum ingenti moleſtia, tum inhabitantium, tum eorum, qui Eccleſiam adire, vel ex ea egredi volunt. Ne tamen Judex ſæcularis in alieno territorio, quale reſpectu ipſius eſt Locus Sacer, jurisdictionem contentioſam exercere

cere

r) In Ducatu Neoburgico talis carcer pro Diœceſi Auguſtana aſſignatus eſt Neoburgi; pro Euſtettenſi Hilpolſteinij; pro Ratisbonenſi Burglengenfeldæ.

cere videatur, declarandum, vel ſaltem ſupponendum eſſet, cuſtodiam honeſtam Reo appoſitam in Loco Immuni non fieri autoritate ſæculari, ſed nomine Rectoris Eccleſiæ, qui ex defectu tutæ cuſtodiæ aut virium, non poteſt, vel non vult ſecuritatem præſtare de ſervando Confuga, donec cauſa ab Epiſcopo examinetur, ac decidatur. Cum tamen etiam talis cuſtodia absque indecentia, vel gravi moleſtia admitti vix poſſit, curandum omnino eſt, ut Summi Principes prævio quodam Decreto cautionem inferioris Magiſtratus de reſtituendo Reo dandam confirment, & ſumma fide impleri jubeant, quod plane a Sereniſſimo Electore Bavariæ circa reos criminum militarium factum eſſe diximus. Sicut hoc facile etiam alibi aliisque in caſibus impetrari poſſe exiſtimo; ita etiam Epiſcopos in approbanda hac via difficiles non fore confido, ut ſcilicet Reus, antequam jus ejus ad immunitatem examinetur, nomine Epiſcopi detineatur in carcere ſæculari, ubi Eccleſiaſticus non habetur, datis tamen Reverſalibus de eodem reſtituendo, ſi gaudere Immunitate ab Epiſcopo judicetur.

§. CXCIX.

Ut reus tradatur Judici puniendus, requiritur plena probatio.

Indicia de crimine excepto ex dictis ſufficiunt ad reum in carcere cuſtodiendum: ſed ad eundem ſæculari poteſtati tradendum pro pœna commerita ſubeunda, requiri videntur *plenæ* probationes. Nam conſtare debet Epiſcopo juxta Conſtitutionem Gregorii XIV. an Confuga *vere* commiſerit crimen exceptum: ad hoc autem requiruntur plenæ probationes, per quas certo ac indubitate conſtet, Crimen hoc eſſe admiſſum ab iſto. Sed juxta Conſtitutionem Benedicti XIII. & recentiorum Pontificum, circa quæſtionem facti, an iſte homo hoc crimen commiſerit, ſufficiunt Epiſcopo *talia indicia, ut crimen ab eo fuiſſe patratum, moraliter credi poſſit.* His ex Proceſſu informativo datis, & deciſa quæſtione Juris de Exceptione criminis, ultimum examen, an reus indicia purgare ac diluere poſſit, Judici ſæculari relinquitur. In quantum igitur Cauſa ad Forum Eccleſiaſticum pertinet, deberet citari Eccleſia. ſeu ejus Fiſcalis, item ipſe Reus: agitur enim præcipue cauſa Eccleſiæ; intereſt tamen Rei, cum ipſe etiam gaudeat Immunitate ratione Eccleſiæ; neque deijciendus eſt poſſeſſione Immunitatis per qualeſcunque conjecturas ac præſumptiones non ſatis fundatas. Poteſt autem Epiſcopus ſummarie procedere, nec eſt neceſſaria libelli oblatio, ſolemnis conteſtatio litis &c.

§. CC.

A deciſione Epiſcopi non datur Appellatio.

Quando Epiſcopus cognita legitime cauſa deprehendit & judicat, Reum non gaudere Aſylo, debet eum cum interventu Perſonæ Eccleſiaſticæ, tradere Curiæ ſæculari, non obſtante quacunque appellatione Fiſcalis Eccleſiæ, vel Rei, ut vult Gregorius XIV. minimo tamen quo fieri poteſt ſtrepitu & tumultu: nec exigunt Eccleſiaſtici ſecuritatem de vita & membris. Nihilominus ob commune humanitatis vinculum, fundatumque in eo commiſerationis ſtudium, atque ut locum agendæ de facinoribus ſuis apud Deum pœnitentiæ habeant, interceſſionis officium omitti non debet, quo tamen caſu, ſi plus rigoris bonum publicum exigat, Judex Laicus libere dat repulſam, quamvis omnino deceat, ut Sacerdotum precibus aliquid tribuat, & acerbitatem pœnæ moderetur. Viciſſim ſi Epiſcopus pronuntiet, eum gaudere Aſylo, denegatur Appellatio poteſtati ſæculari, quia in Judicio ſervanda eſt æqualitas: proin utrique parti neganda appellatio niſi ſententia Epiſcopi ſit notorie iniqua, aut Reus non fuiſſet auditus. Unde ſi Judex Laicus exigat, ut confuga arcte cuſtodiatur, donec de enormitate delicti non excepti informetur Summus Pontifex, pro obtinenda facultate extrahendi, Epiſcopus non videtur obſtrictus ad hanc cuſtodiam, niſi concurrant circumſtantiæ gravis ſcandali, aut nocumenti.

§. CCI.

Quid ſtatuatur de reo criminis manifeſte excepti?

Si Criminis manifeſte excepti reus ad Eccleſiam confugiat, mox moneri debet, quod Aſylo non gaudeat, nec ſecuritatem ſit obtenturus. Si tamen Magiſtratus ſæcularis ignoret, crimen eſſe commiſſum, vel delinquentem eſſe in hoc loco Aſyli, ac proin eundem non requirat; opus non eſt, ut de negotio informetur Epiſcopus, poteſtque delinquenti libera concedi poteſtas evadendi, quo velit. Si vero Poteſtas Sæcularis delinquentem requirat, ſibique tradi petat, informandus eſt Epiſcopus de toto negotio, qui cuſtodito interim Reo, vel in caſu criminis manifeſte excepti *declarat*, Reum non gaudere Aſylo; vel in dubio cauſa examinata *decidit*, an gaudeat.

§. CCII.

De bannito aut in con-

Singulari Conſtitutione Clemens XII. perſequitur Homicidii excepti Reos, & priorum Pontificum Conſtitutiones de Laicis

ſolum

ſolum loquentes extendit ad Clericos, de eodem crimine accuſatos. Cum enim Judex Eccleſiaſticus jubeatur ad Laici delinquentis extractionem devenire, ſi a Curia ſæculari requiſitus fuerit: ex Conſtitutione Clementis ad id tenetur ex officio, ac nemine requirente, ſi delinquens ſit Clericus. Si poſt ſubminiſtrata ſufficientia indicia Delinquens ad Eccleſiam confugiens traditur ſuo Judici cuſtodiendus, a Judice quidem ſæculari de Laico reſtituendo juramentum, ab Eccleſiaſtico de Clerico reſtituendo promiſſio in verbo veritatis exigitur. Quoties de bannito, aut in contumaciam damnato ex cauſa homicidii excepti agitur, juxta Conſtitutionem dicti Clementis XII. quilibet Judex Eccleſiaſticus competens, ad illius extractionem ac traditionem faciendam procedat, ſolaque ſententiæ contumacialis & Actorum, quibus illa fundatur, exhibitio ad hoc ſufficit, ut dictus Judex Eccleſiaſticus ex illorum inſpectione duntaxat agnito, num iſtiusmodi ſententia contumacialis legitime, juſteque prolata ſit, pronuntiare ac declarare queat, & debeat, an bannitus, & in contumaciam damnatus, conſignandus veniat, necne: exacto & recepto Judicis ſæcularis juramento, ſi Delinquens ſit Laicus, Eccleſiaſtici vero promiſſione, ſi fuerit Clericus, de eo reſtituendo Eccleſiæ, ſub pœna Excommunicationis, ſi indicia purgaverit: quod ſi Extractus id præſtare nequiverit, Judex competens ſententiam exequatur: nihilominus hæc declaratio a Judice Eccleſiaſtico facta in Judicio Eccleſiaſticæ Immunitatis ſuper conſignatione banniti, & in contumaciam damnati, nullatenus deſervire, & a nemine allegari poteſt in alio diverſo ac ſeparato Judicio, in quo ſcilicet de ſupradictæ ſententiæ contumacialis executione poſtmodum diſputari contingeret, ad quem effectum dicta declaratio Judicis Eccleſiaſtici perinde habeatur, acſi non emanaſſet &c. *tumaciam damnato ex cauſa homicidij?*

§. CCIII.

Illud demum notandum eſt, poſſe nonnullos Confugas, qui ratione delicti ſui, Immunitate loci ſacri protegi debent, ab eo tamen extrahi, & in tuto carcere poni, quando vel loca ſacra profanis operibus fœdant, vel in ipſis actu delinquere non verentur. De ejusmodi Delictis in Aſylo commiſſis agit Edictum Theodosii (*ſupra Cap. III.* §. 51. & 52.) ubi expellendi decernuntur, qui arma ad defenſionem comparata deponere nolunt; qui contra prohibitionem Clericorum in Templo dormiunt, aut cibum ſumunt &c. *De profanatore Aſyli Eccleſiaſtici?*

Ad

Digitized by Google

Ad eum tamen modum hujusmodi Delinquentes tractandi ſunt, ne merito conqueri poſſint, inſolentius quam oportebat, ſecum eſſe actum. Ad hos limites decentiæ accurate ſervandos, nihil fieri debet inconſulto Epiſcopo, abſque cujus ſententia ac juſſione quemquam expelli etiam Leges Civiles prohibent *s*), *ne, ſi multis paſſim hoc liceat, confuſio oriatur*. Ejusmodi igitur profanatores locorum ſacrorum autoritate Epiſcopi primum monendi ſunt ad diſcedendum *t*): ſi monitioni non pareant, vi extrahendi eſſent, & vel carceri Eccleſiaſtico mancipandi, vel alio in loco ponendi, ubi locum Religioſum turbare non poſſent, neque tamen directe traderentur in manus Judicis Laici.

CAPUT XI.

DE MALE EXTRACTORUM RESTITUTIONE, ET POENIS VIOLANTIUM JUS ASYLI.

§. CCIV.

Male extracti debent reddi Eccleſiæ.

SIQUIS abſque autoritate Epiſcopi injuſto timore, fraude, dolo Judicis, violenter, vel etiam volens (cum nemo poſſit præjudicare juri Eccleſiæ & privilegio locali) abſtractus ex loco Immuni fuerit, etiamſi violentia adhibita fuerit non ex voluntate Judicis, ſed ab aliis qui extractum ſatellitibus objecerunt; ante omnia debet reddi illi ipſi Eccleſiæ, quæ per hunc actum fuit violata *u*). Non ſufficit autem, ſi Judex ſæcularis præſtet cautionem de non infli-

s) *L. 3. C. de his qui ad Eccleſ. confug.*

t) Formulam Monitionis nomine Epiſcopi illis inſinuandæ, ponit MONACELLI *in Formular. legal. pract. p. 2. tit. 15. form. 13.* his verbis: *Moneatur N. ad diſcedendum ab Eccleſia N.* (Sive loco immuni N.) *ad quam* (Seu ad quem) *confugit, & in qua* (Seu quo) *modo moram trahit: quoniam juſtis de Cauſis, terminum peremptorium ad parendum trium dierum ab executione præſentium ei præfigimus ſub pœna abſtractionis per vim &c.*

u) Sicuti calix ex Eccleſia furtive ſublatus, & Epiſcopo reſtitutus, reddi debet Eccleſiæ damnum paſſæ, ita etiam reus, quo ſpoliata eſt Eccleſia, quæ utitur Interdicto *de Homine libero exhibendo*, etiam contra Epiſcopum.

Digitized by Google

infligenda Extracto pœna mortis, aut ſe offerat ad probandum, delictum eſſe exceptum: aut promittat reſtitutionem, ſi Epiſcopus cauſa cognita judicaverit, Reum gaudere Aſylo; nec poteſt Extractum detinere aut punire ob alia crimina: cum enim Eccleſia ſit ſpoliata, hæc *ante omnia* eſt reſtituenda *x*). Debet vero talis eſſe reſtitutio, per quam reſarciatur injuria Eccleſiæ illata: igitur non ſufficit, Reum ex carcere liberum dimittere, ſed debet ad Eccleſiam reduci per eos, qui extraxerunt, & quidem publice, ut tollatur publicum ſcandalum, per violationem Immunitatis populo datum. Nec poteſt extractus renuntiare juri ſuo, & ſponte manere in manibus Judicis, cum agatur de jure Eccleſiæ, cui confuga præjudicare non poteſt. Tenentur inſuper extrahentes ad reſtitutionem bonorum, & compenſationem damni inde illati Extracto, Eccleſiæ, vel aliis. Exceptionem tamen hæc omnia patiuntur, ſi Rectores Eccleſiarum, & Epiſcopi prius requiſiti, criminis excepti reum cuſtodire recuſaverint.

§. CCV.

Pœnas extrahentium

COMMITTUNT violatores Immunitatis Eccleſiaſticæ graviſſimum Sacrilegium: & quidem juxta Leges Civiles Rei ſunt criminis læſæ Majeſtatis *y*), capitali, & ultimi ſupplicii animadverſione plectendi *z*); aut verberati & tonſi deportantur *a*). Juxta ſacros Canones plectuntur publica pœnitentia, aut etiam mulcta pecuniaria *b*). Omnes etiam actus judiciales circa hujusmodi reum ſacrilege extractum, eſſent ipſo jure nulli, nec eſſent actus Jurisdictionis, ſed potius violentiæ, quia omnes fundantur in captura & quaſi poſſeſſione Rei, quæ omnino eſt nulla & irrita, ut proin Reus maneat ſub Jurisdictione Eccleſiæ. Variæ ex antiquis pœnis ſunt abrogatæ: viget ubique locorum pœna excommunicationis, olim quidem ferendæ, nunc autem latæ ſententiæ, & ipſo facto incurrendæ, ſolique ſummo Pontifici reſervatæ. Antequam

x) JOAN. FRID. KARG *de Jure ſacri Aſyli n. 88.* refert caſum, in quo Theologi credebant non eſſe faciendam reſtitutionem, contra quam proteſtabantur Religioſi, ad quos poſt cruenta facinora confugerat homo turbatæ mentis, & cædem minitans, propterea a Magiſtratu Laico absque mora vinculis & carcere coërcitus, tanquam furioſus.

y) *L. 2. C. de his qui ad Eccleſ. confug.*

z) *L. 6. Ibid.*

a) *L. 2. C. de Crimine Sacrileg.*

b) *C. 19. ſeqq. XVII. q. 4.*

tequam tamen extrahens publice & nominatim declaretur Excommunicationi obnoxius, & conſuetæ ſchedulæ affigantur, expedit præmitti citationem illius ad dicendam cauſam, quare non credat, declarationem eſſe faciendam: præſertim quia ob verbum *præſumpſerit* in Conſtitutionibus Pontificiis poſitum, dolus extrahentis requiri videtur, cujus præſumptionem forte a ſe amovere volet extrahens. Declaratione facta, & abſolutione humiliter petita, ſi Epiſcopus a S. Sede obtinet facultatem abſolvendi, ea uti non debet, antequam violator reſtitutionem præſtiterit, & Eccleſiæ ſatisfecerit. Quam caute autem ſit procedendum ad ejuſmodi declarationem contra potentiores quaſdam perſonas, aliunde notum eſt.

§. CCVI.

Incurrunt Judices &c. &c.

Has pœnas, & præcipue Excommunicationem incurrunt Judices, Magiſtratus & Officiales Curiæ ſæcularis, qui a loco ſacro aliquem delinquentem, etiam in caſibus exceptis, ſine Eccleſiaſticæ Autoritatis interventu, capiunt, extrahunt, aut extractum ab aliis incarcerant, vel id tantum tentaverint, effectu non ſecuto, etiamſi reus conſentiat: qui tale quid mandant: qui ad declarandum, crimina a confugis admiſſa, eſſe de exceptis (cum id ad ſolos Epiſcopos pertinere dignoſcatur) quoquo modo procedere præſumunt: qui in contemptum Eccleſiaſticæ Autoritatis, & Canonicarum ſanctionum, præſcripto ad ſuperiores Eccleſiaſticos recurſu poſthabito, Eccleſias & loca immunia obſident, ac impediunt, ne ad illos, qui ſacro confugio ſe tuentur, alimenta deferantur; ſive aliter eoſdem in Curiæ ſæcularis poteſtatem ſe dedere cogunt: qui ad carceres traditum non reſtituunt, quando Extractus indicia contra ſe allata diluerit, aut vulneratus ſuperſtes vivat: qui repellunt, & a loco Immuni excludunt confugam. Hi omnes ſine alia declaratione Excommunicationi ſubjiciuntur, nec admittitur Appellatio contra Sententiam Epiſcopi declaratoriam Cenſuræ, donec prius Eccleſiæ fuerit ſatisfactum.

§. CCVII.

Et fiunt indigni Jure Aſyli.

Hos Immunitatis violatores, præter dictas pœnas & Cenſuras, omni beneficio & privilegio Eccleſiaſtici confugii & Aſyli tam apud Eccleſias & loca immunia ab ipſis ſic violata, quam apud alias quaſcunque Eccleſias & Loca ſacra & Religioſa, indignos

Digitized by Google

dignos atque privatos fore, & habendos eſſe, declarant noſtrorum temporum Pontifices.

§. CCVIII.

Si quis autem violenter ex Cœmeterio vel Eccleſia extrahatur, etiam injuſte, & abſque debita autoritate, nihilominus non ita cenſetur violatus locus, ut reconciliari debeat, modo id factum ſit abſque ſanguinis effuſione *c*). Eccleſia tamen non cenſetur indigere reconciliatione.

CAPUT XII.

CONSIDERATIONES PRO DECIDENDIS DUBIIS CIRCA JUS ASYLI SERVITURÆ.

§. CCIX.

Non eſt abſolute neceſſarium, ut Tribunalia Germaniæ, in Cauſis Aſyli Eccleſiaſtici, ſequantur ſtylum & conſuetudinem Curiæ Romanæ. Uniformitas Fidei omnino eſt neceſſaria per totam Eccleſiam. Nam una debet eſſe Fidei a Deo revelatæ regula, ſola immobilis, & irreformabilis. *Hac lege fidei manente, cetera jam diſciplinæ & converſationis, admittunt novitatem correctionis d*). Unde S. Gregorius M. ad Auguſtinum Anglorum Epiſcopum ſcribit *e*): *ex ſingulis quibusque Eccleſiis, quæ pia, quæ religioſa, quæ recta ſunt, elige, & hac quaſi in faſciculum collecta, apud Anglorum mentes in conſuetudinem depone.* Et in hac quidem materia de Aſylo Eccleſiaſtico ipſi Pontifices, præſertim Clemens XII. & Benedictus XIV. innuunt, mentem ſuam non eſſe, ut ſingulæ Provinciæ ſe obſtrictas credant ad ea recipienda, quæ ipſi pro ſuis Ditionibus ſtatuerunt: offerunt tamen ſe ad ea extendenda, ſi a Principibus requiſiti fuerint: ſicut Consid. I. Non eſt abſolute neceſſarium:

T 2

c) Sic reſcribit Nicolaus V. ad Saxones apud Raynald. *Annal. Eccleſ. tom. 18. ad ann. 1447. n. 28.*

d) Tertullian. *de Virginib. veland. c. 1.*

e) S. Gregorius M. *lib. XII. Indict. VII. Epiſt. 31. reſpons. 3.* Refertur apud Gratianum *C. 10. diſt. 12.*

cut viciſſim Benedictus XIV. proniſſimum ſe diverſis Provinciis exhibuit in diminuendo numero dierum feſtorum, quem tamen non diminuit in Urbe Romana, neque in Eccleſia Bononienſi, cujus Sedem Archiepiſcopalem eo adhuc tempore retinebat. Optime enim ſummi Eccleſiæ Paſtores intelligunt, non omnia omnibus Provinciis convenire: impoſſibile autem eſſe, ut Legislator humanus intime perſpiciat, quid cuivis conveniat: proin conſultum non eſſe, ut abſque prævia particularium Eccleſiarum conſultatione paſſim ſtatuantur Leges pro univerſa Eccleſia.

§. CCX.

Consid. II. Decet tamen, ut reliquæ Eccleſiæ ſequantur Conſuetudines Eccleſiæ Romanæ.

DECENS & conveniens eſt, ut reliquæ Eccleſiæ ſequantur Eccleſiam Romanam, quantum patiuntur receptæ & rationabiles ſingularum Provinciarum conſuetudines. Cum enim ad mutuam concordiam nihil optabilius, & ad Religionis Chriſtianæ commendationem nihil utilius ſit, quam uniformis Morum, Rituumque diſciplina; Eccleſia autem Romana *omnium Eccleſiarum Mater & Magiſtra* vere ſit & dicatur *f*): decet omnino & convenit, ut reliquæ Eccleſiæ a Magiſtra ſua, a qua primam Fidei doctrinam hauſerunt, Mores quoque ac Ritus hauriant, & ad ſe traducant; niſi forte alia conſuetudo rationabilis tam altas radices fixerit, ut locum habere debeat effatum Concilii Nicæni *g*), *antiqui mores ſerventur*; cum ſæpe periculoſum ſit mutare conſuetudines, etiam ad ſubſtituendam meliorem. Unde conſiderandum venit, an & quæ incommoda oritura videantur, ſi norma extrahendi aut examinandi criminoſos, & nominatim homicidas ad Eccleſiam confugientes, a Clemente XII. & Benedicto XIV. pro ſuis Ditionibus conſtituta, in noſtras etiam Provincias introducatur. Difficiles non erunt Romani Pontifices in his Bullis extendendis, nec damnum exinde patietur Religio aut veneratio Eccleſiarum; ſed potius commendabitur Moderamen Benignitatis, quam multi cavillantur tanquam nimiam in homines facinoroſos & Reipublicæ noxios.

§. CCXI.

f) Conc. Lateran. ſub Innocent. III. relatum in *C. 2. de Summ. Trinit.* Concil. Trident. *ſeſſ. VII. can. 3. de Baptiſm. ſeſſ. XIV. cap. 3. de Extr. Unct. ſeſſ. XXII. Cap. 8. de Sacrif. Miſſ. In Continuatione ſeſſ. XXV. Decreto de Delectu Cibor.*

g) *Can. 6.*

Digitized by Google

§. CCXI.

Cons. III. Concors ſtudium Judicis Eccleſiaſtici, & ſæcularis.

ÆQUE ſoliciti tenentur eſſe Epiſcopi pro utilitate Reipublicæ, ac ſoliciti debent eſſe Principes ſæculares de honore, ac reverentia Eccleſiarum. Duobus his cardinibus vertitur Aſyli Eccleſiaſtici autoritas. Concilianda eſt veneratio Eccleſiis, in quibus reperitur refugium contra rigorem Juſtitiæ: cavendum tamen, ne quid fiat in perniciem Reipublicæ, tuendo tranquillitatis turbatores. Curent Principes, ut ſalva perſiſtat reverentia Locis Sacris debita: Curent Epiſcopi, ut Criminoſi, Aſylo ex Pontificiis Decretis indigni, abſque cunctatione tradantur Judici ad pœnam; reliqui non niſi pœnitentes & emendati dimittantur. Non ſit difficilis Judex Eccleſiaſticus ad permittendam cuſtodiam Reorum: nec datam fidem violet Judex Laicus in removenda cuſtodia, Reoque reſtituendo. Mutua ſervetur fides, & immotis utriusque poteſtatis terminis, concors ſit ſtudium Religionis ac publicæ ſalutis. Sciant ſæculares, quid competat: ſciant etiam Eccleſiaſtici, quid deceat. *Benignitas* aperiat refugium miſeris: prudens ejus *Moderatio* non occludat fores Juſtitiæ. Nec Judex Eccleſiaſticus in occultando; nec Judex ſæcularis in plectendo Reo, ſummam ſui officii poſitam eſſe exiſtimet. Vindicet iſte crimen ea ſeveritate, ut tamen violatæ Religionis crimine ſe non commaculet: tueatur ille miſeros, ut tamen miſera non reddatur Reſpublica impunitate ſcelerum. Itaque ob oculos verſentur non illi ſolum Canones, qui recipiunt; ſed illi etiam, qui excludunt criminoſos: imo & illi, qui normam tradunt excepta crimina detegendi.

§. CCXII.

Cons. IV. Diſciplina Aſyli varia ſit pro varietate temporum & Regionum.

CONVENIT, ut Diſciplina Aſyli Eccleſiaſtici varia ſit pro varietate temporum & Regionum. Privilegia, quæ ſucceſſu temporis deprehenduntur noxia, vel ultra intentionem concedentis præjudicium inferre, poſſunt ac debent revocari vel reſtringi, juxta notiſſimam & æquiſſimam Juris ordinationem *b*). Imo licet *Beneficia Principalia ipſi Principes ſoleant interpretari*; nihilominus inſpecta concedentis mente, per Epiikiam locum non eſſe privilegio cenſemus, quando ex circumſtantiis *iniquum incipit fieri beneficium Principis, ſi adhuc id valere dicamus i*). Optima Imperatorum & Ponti-

T 3

h) *C. 9. de Decim.*

i) *L. ex facto. 43. pr. ff. de vulgar. ſubſtitut.* Apte ad hanc rem Tacitus *lib. 3.*

Digitized by Google

tificum mente conceſſum eſt Jus Aſyli, ut ſuo loco diximus. At vero poſtquam ex una parte facinoroſis hominibus audacia crevit; ex altera parte Eccleſiarum numerus ubique auctus, & rigor Pœnitentiæ Eccleſiaſticæ vehementer mitigatus fuit: patuit, ſpe impunitatis magis magisque invaleſcere crimina, inſigni Religionis & Reipublicæ detrimento. Moderabatur igitur Eccleſia Benignitatem ſuam per poſteriores Pontifices, excluſis ab Immunitate variis criminibus, ſeverioreque identidem priorum Conſtitutionum interpretatione: & quidem majori rigore agi jubetur contra quædam crimina in illis Provinciis, in quibus ea magis invaleſcere deprehenduntur. Fluit exinde, nequaquam reprehendi debere illos Principes, vel Epiſcopos, qui ſeveriores Pontificum Conſtitutiones alibi jam publicatas, ad ſuas Provincias extendi, vel novas omnino fieri curant, quando ſceleris cujusdam frequentia, vel ſceleratorum audacia acrioribus remediis indigere videbitur. Unde Epiſcopi non debent nimis anxie inhærere antiquæ ſuorum Tribunalium praxi aut receptæ apud ſe Doctorum interpretationi ſuper Conſtitutione Gregoriana olim editæ: Cum enim mutatæ temporum & morum circumſtantiæ novis remediis ad conſervandam Reipublicæ ſalutem indigere videantur, Benedictus XIII. ſuſtulit omnes praxes Curiarum, & declarationes præteritas Cardinalium, novæ ſuæ ad univerſam Eccleſiam directæ Conſtitutioni adverſantes.

§. CCXIII.

Cons. V. In dubio favendum eſt Eccleſiæ:

In dubio de Jure Aſyli, favendum eſt Eccleſiæ. Si dubium incidat, an Delinquens gaudeat Aſylo, diſtinguere oportet, an dubium verſetur circa Immunitatem Loci; an vero circa crimen aut perſonam Confugæ. De priori dubio hic loquimur: in eo enim ſemper favendum eſt Eccleſiæ, & pro Immunitate pronuntiandum, Legibus in latiſſimo ſenſu intellectis. *Nam ſummam eſſe rationem, quæ pro Religione facit*, Leges agnoſcunt k). Cum igitur Immunitas pro augenda Religione, & fovendo Cultu Divino locis ſacris adſtruatur, graviſſima ſemper ratio Judicis ani-

lib. 3. Hiſtor. §. 55. poſtquam nimiam liberalitatem Vitellij Imperatoris retulerat, addit: *vulgus ad magnitudinem beneficiorum aderat: ſtultiſſimus quisque pecuniis mercabatur: apud ſapientes caſſa habebantur, quæ neque dari neque accipi, ſalva Republica poterant.*

k) *L. 43. ff. de Relig. & ſumpt. funer.*

Digitized by Google

animum inclinabit, ut in dubio pro Immunitate Eccleſiæ ſententiam ferat. Exemplum præbet Gregorius IX *l*): propoſito enim dubio, an etiam Eccleſiæ non conſecratæ Aſylo gaudeant, Affirmative reſpondit. Multa benignæ hujus interpretationis exempla, ſupra attulimus (*Cap. VII.*).

§. CCXIV.

In dubio de Jure Aſyli, non ſemper favendum eſt Reo. Separandus eſt favor Eccleſiæ a favore Rei, ad Eccleſiam confugientis. Semper favendum Eccleſiæ, non ſemper favendum eſt Reo. Si igitur dubium moveatur de Crimine delinquentis, ſcilicet an iſte pro certis individuis circumſtantiis, criminis excepti reus ſit, diſtinctione opus eſſe videtur. Aliud enim eſt dubium *facti*, an ſcilicet commiſſum ſit Crimen ab iſto homine: & in hoc caſu ſtandum eſt pro Reo, cum nemo ſit damnandus, niſi delictum probationibus ſole meridiano clarioribus ſit demonſtratum. Aliud eſt dubium *Juris*, ſcilicet an Crimen, de quo commiſſo conſtat, conſiderata circumſtantiarum qualitate, comprehendatur inter excepta. In iſta rerum contingentia, non debet Epiſcopus moveri favore Eccleſiæ, nec inire computum Doctorum diverſa opinantium: ſed, etiamſi plures ſentiant pro Reo, magna animi fortitudine contra Reum pronuntiare debebit, ſi perpenſis omnibus ipſi videatur, Juris rationi & menti Pontificum conformiorem eſſe exceptionem Criminis. Hæc enim quæſtio non tam pertinet ad cauſam Eccleſiæ, quam ad cauſam Delinquentis, qui non meretur ſingularem favorem, quamprimum de crimine vere commiſſo conſtat. Imitabitur Epiſcopus in tali caſu exemplum Summorum Pontificum, qui certe non intendunt lædere Immunitatem Eccleſiarum; ſed potius majoribus ſemper pœnis ejusdem violatores perſequuntur, pluresque caſus determinant, in quibus violatæ Immunitatis reos pronuntiant.

Cons. VI. Non ſemper Reo.

§. CCXV.

Admittebant antiquiores Canones ad Aſylum etiam eos, qui ſine proditione occidiſſent proximum: dubitabatur autem, an gaudeant, qui ejusmodi homicidium vel mutilationem in ipſa Eccleſia vel Cœmeterio perpetraſſent? Negat Gregorius IX. *m*) eos

Exempla rigidioris interpretationis.

l) *C. 9. de Immun. Eccleſ.*
m) *C. 10. Ibid.*

Digitized by Google

eos gaudere, & negat hoc abſque ulla injuria Eccleſiæ, utpote cujus favor hac in re non verſatur. Dubium ex hac ipſa deciſione movebatur novum, an eo tantum caſu homicidium vel mutilatio in Eccleſia facta cenſeatur, quando uterque, tam interficiens, quam interfectus intra Eccleſiam fuerit: item an ejusmodi homicida ab ea ſolum Eccleſia, quam violavit, an ab omnibus aliis excludatur? benignius ſentiebant multi, ne cauſæ favorabili minus favere viderentur. At vero Benedictus XIII. bene perſpiciens, non de favore Eccleſiæ, ſed de commodo & libertate ſceleratorum agi, ſeveriore interpretatione declaravit, non tantum a violata, ſed ab omnibus Eccleſiis excludi occidentem vel mutilantem, ſive uterque, ſive alteruter, occidens aut occiſus, in loco ſacro ſteterit. Gregorius XIV. expreſſis verbis ab Aſylo excludit homicidas *Laicos*: Benedictus XIII. non quidem nominat Laicos; de Eccleſiaſticis ſaltem mentionem non facit: Clemens XII. expreſſe nominat *Eccleſiaſticos*; & Benedictus XIV. hac voce etiam *Religioſos* comprehendi declarat: neque hac ſeveriore declaratione Eccleſiarum Immunitatem violari cenſebant hi Pontifices, eadem æquitate viris mulieres æquiparantes, quas inepto Religionis prætextu extrahere aliqui ex Eccleſia verebantur, quia Pontifices, quando de criminibus exceptis agunt, maſculino genere utuntur. Magnis animis decertabant Doctores, quinam intelligantur *proditorie* occidiſſe proximum, ut excludi ab Aſylo mereantur. Ne opus eſſet ex Cicerone aliisque Latinæ linguæ Principibus commentarios de genuino *proditorii* homicidii intellectu texere, addidit Benedictus XIII. interficientes animo præmeditato ac deliberato. Ad tranquillandos animos Doctorum nimia Religione ſceleratis faventium, comprehendit Clemens XII. etiam eos, qui mandatum, conſilium, inſtigationem, auxilium cooperativum, aut aliam operam occiſioni præbuerint: item committentes homicidium *in rixa*, cum inſtrumentis ſuapte natura aptis ad occidendum, quibus inſtrumentis Benedictus XIV. annumerat etiam baculum & ſaxum. Hac ratione minuitur numerus eorum, qui pœnis legum eripiuntur; non tamen minuitur veneratio Eccleſiarum.

§. CCXVI.

Digitized by Google

§. CCXVI.

De publicis graſſatoribus, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, plurimæ agitabantur lites inter Doctores, qui ſe violatæ Immunitatis pœnas incurriſſe credebant, ſi indignum Aſylo pronuntiarent eum, qui ſemel tantum latrocinium commiſiſſet, vel in locis ſeſquipalmi ſpatio a publica via remotis. Scrupulo eos liberat Benedictus XIII. declarans, *unicam* graſſationem ſufficere, & quidem in via *vicinali*. Antiquiores Canones excludebant *Aſſaſſinos*: Doctores, ſolo verborum cortice conſiderato, religioni ſibi ducebant, ſi Chriſtianum pretio ad occiſionem conductum, aut illum, qui occiſionem Aſſaſſino mandaverat, vi horum Canonum ab Aſylo extrahendum dicerent: legebant enim in Lexicis, per *Aſſaſſinos* intelligi certum Syriæ populum, ad quem non pertinerent Chriſtiani Europæi pro pretio occidentes, vel occiſionem mandantes; aut ſaltem crimen conſummatum non eſſe, quando pecuniæ quidem promiſſæ, nondum tamen ſolutæ fuiſſent; proin Immunitate indignos juxta hos Canones cenſeri ſolos *Syros*, aut ſaltem eos ſolos mandantes, qui promiſſum de pretio dando impleviſſent. Verum Gregorius XIV. rationem & animam Canonum, mentemque Legislatorum præ oculis ponens, per *Aſſaſſinos* intelligit etiam Chriſtianos, & Europæos, ejusmodi operam pro pretio locantes: Benedictus XIII. comprehendit etiam Mandantes, qui mercedem promiſerint, quamvis promiſſio nullum habuerit effectum, dummodo Aſſaſſinium reipſa patratum fuerit. Circa modum diſceptandi de Criminibus exceptis, acerrime diſceptabant inter ſe Doctores, & perplexos reddebant Epiſcopos varietate doctrinarum: Pontifices vero, ut ſupra annotatum, ita terminabant has diſceptationes, ut ſemper minus requiſiverint ad Reos Judicibus ſæcularibus tradendos. Præbent Summi Pontifices.

§. CCXVII.

An igitur errare cenſebitur Epiſcopus, ſi Romanos Pontifices, acerrimos Immunitatis Eccleſiaſticæ Cuſtodes & Defenſores in dubiis de Jure Aſyli decidendis imitetur? Non id quidem tribuimus Epiſcopo, ut crimen ſub nullo Canone aut Conſtitutione Pontificia comprehenſum, ſola ſua autoritate ab Aſylo reijciat: id ſolum adſtruimus, ſanctiſſime & juxta exemplum Summorum Pontificum facere Epiſcopum, ſi inſuper habitis benignio- Quos ſequantur alii Epiſcopi.

 benignio-

nigniorum Doctorum opinionibus, in caſu contingente refugium in Eccleſia neget illis, quorum excluſionem conformiorem judicat, non ſoli verborum ſono, ſed menti & intentioni Canonum aut Pontificum, conſideratis præcipue ſuorum temporum moribus, & vitiorum frequentia, ad quam coërcendam ſeveritate opus eſt. Invaluit enim apud pleroſque Juris Canonici Interpretes principium illud, Jus Aſyli eſſe favorabile, conſequenter abſque ulla diſtinctione, quam modo inſinuavimus, in dubio pronuntiandum eſſe pro Reo, qui Immunitatem in Loco ſacro aut Religioſo quærit. Hoc principium abſque ullo diſcrimine acceptum, nequaquam pro fundamento Immunitatis Eccleſiaſticæ aſſumendum, ſed potius Spiritum Canonum, mentem Legiſlatorum, & ſalutem publicam attendendam cenſebant Pontifices: qui proin in dubiis emergentibus, non obſtante benigniore & communiore Doctorum opinione, ſeverius interpretabantur antiquiores Canones contra Reum, quando potius de hujus, quam de Eccleſiæ favore agi videbatur. Hanc Judicii normam ut ſequantur Epiſcopi, Reipublicæ profanæ & ſacræ plurimum intereſt, cum ratio reſtringendi Aſylum, quam aſſignant Pontifices, vehementer adhuc urgeat, ſcilicet hodiernorum temporum corrupti Mores & vitiorum frequentia, quam alit ſpes impunitatis.

§. CCXVIII.

Concluſio. Si limitibus hactenus memoratis Eccleſiarum Immunitas coerceatur, hæc adeo non nocebit Bono publico, ut potius illud ſummopere promoveat. Sic etenim excitatur in ſubditis templorum reverentia: in Judicibus optanda Servatoris noſtri manſuetudo imitationi exponitur: animantur rei ad Miſericordiam Supremi Numinis implorandam: frangitur protervorum ſuperbia, & ſalutaribus pœnitentiæ exercitiis tumida colla ſubmittuntur: datur locus opportunus Clementiæ, ut Juſtitiæ tamen via non præcludatur: Servantur vitioſi, ut tamen emendentur vitia: tolluntur peſſimi ſcelerum fructus, ut tamen arbor non eradicetur: ita reis parcitur, ut nolint deinceps peccare: ita ſpes veniæ oſtenditur, ut impunitas non permittatur. Adeo opportune Juſtitiæ rigor lenitate temperatur, ut vere commendetur Eccleſiæ

BENIGNITAS MODERATA.

Digitized by Google

COROLLARIA
EX UNIVERSO JURE

Ex Jure Naturali & Gentium.

I. DOctrina Juris Naturæ utiliſſima quidem eſt: abſtracta tamen ab Exiſtentia Dei, & Immortalitate animæ, nocet Reipublicæ Chriſtianæ & Politicæ.

II. Extrema neceſſitas non inducit Communionem bonorum.

III. Uſura mere lucratoria, repugnat Juri Naturali & Poſitivo.

IV. Teſtamenti factio, Succeſſio ab inteſtato, Uſucapio & Præſcriptio, ſatis bene conveniunt cum æquitate Naturali, firmum tamen jus non præſtant abſque Lege poſitiva.

V. Principium Juris Naturæ de conſervando ſeipſo non debet obſtare, quo minus ſe quis exponat mortis periculo, confitendo veram Fidem, vel militando contra hoſtes Patriæ.

VI. Jus Gentium nihil aliud, ultra Juris Naturalis favores, videtur tribuere Legatis, quam ut Princeps teneatur Legatis ad ſe miſſis tantam ſecuritatem & immunitatem præſtare, quantam Legatis ſuis alibi præſtari cupit.

VII. Flumina & Ripæ, imo etiam ſinus Maris, dominium non reſpuunt.

VIII. Nobilitas omnium quidem Gentium moribus eſt recepta: dicitur tamen eſſe ex Jure Civili.

IX. Unde ſi Nobilitas cujusdam Reipublicæ non agnoſcatur ab Extraneis, nihil quidem fit contra Jus Gentium; ſed tamen contra Humanitatis ac Benevolentiæ Regulas.

X. Jus Albinagii poteſt combinari cum Jure Gentium.

Digitized by Google

XI Jus Principum ſæcularium circa Sacra, poteſtatem cavendi & obligationem protegendi, non vero Jurisdictionem complectitur.

XII. Injuſte olim urgebantur Principes ad permittendam ſubditis ſuis Autonomiam: injuſte hodie ſubditi nolunt eandem permittere Principibus ſuis ad Eccleſiam Catholicam reverſis.

XIII. Proteſtatio Innocentii X. adverſus Pacem Weſtphalicam, poteſt ſtare cum obligatione paciſcentium de ejusdem articulis obſervandis.

XIV. Capitulares electuri Épiſcopum, ejusdem poteſtatem nec in Civilibus, nec in ſpiritualibus per Capitulationes, etiam Jurejurando munitas limitare poſſunt.

XV. Electum Epiſcopum Imperator de Regalibus Imperii inveſtire non ſolet, nec regulariter poteſt, antequam de legitima ejusdem Electione per Confirmationem a Sede Apoſtolica obtentam conſtet.

XVI. Exſpectantiæ ad Beneficia Eccleſiaſtica merito ſunt abrogatæ: ad Officia publica Civilia laudabiliter negantur.

XVII. Improbari non debent Statuta Capitulorum, vel Ordinum Equeſtrium, quæ in admittendis requirunt certum Majorum Nobilium numerum.

XVIII. Jus Patronatus Fæminæ Nobili competens ratione Caſtri Dotalis, tranſit ad Maritum.

XIX. Ut Princeps in Provinciam vel Civitatem ſuam Acatholicam introducat exercitium Religionis Catholicæ, non ſolum Legi Naturali, Divinæ, & Civili, ſed etiam Inſtrumento Pacis Weſtphalicæ conforme eſt; modo innoxium ſervetur exercitium aliud, ſi quis forte jus ad illud habeat.

XX. Unde gravem reprehenſionem merentur quorundam Proteſtantium interpretationes, E. G. Principes habere jus reformandi, non tamen habere uſum hujus juris: vel jus reformandi in eo ſolum conſiſtere, quod Princeps non teneatur tolerare exercitium alterius Religionis, Anno 1624. non toleratum &c. &c.

Ex

Digitized by Google

XXI. Juramenta, uti & Sponſalia, gravi & injuſto metu extorta, nullam inducunt obligationem.

XXII. Sponſalia valent, etiam ignaris Parentibus inita. 2. Reſcindenda tamen ſunt a Judice Eccleſiaſtico, ſi Parentes rationabiliter intercedant. 3. Cauſa rationabilis in Germania eſt, ſi Liberi ex tali matrimonio progignendi, ob conditionem Matris non eſſent habiles ad Capitula Illuſtria.

XXIII. Sponſo vel Sponſæ Minori, ſi gravem læſionem probent, concedenda eſt Reſtitutio in integrum: uti etiam Clerico Minori ex dimiſſione Beneficii læſo.

XXIV. Matrimonium contractum cum expreſſa conditione diſſolubilitatis, eſt nullum.

XXV. Sicut Sponſalia, ita & Matrimonium inter Conſanguineos ſub conditione, ſi Pontifex diſpenſaverit, contractum, eſt invalidum.

XXVI. Teſtamentum ad pias Cauſas conditum ſubſiſtit absque ullis teſtibus aut ſolennitatibus, modo conſtet de voluntate Teſtatoris. 2. Quoad ſolennitates aliorum Teſtamentorum Sacri Canones non derogant Legibus Civilibus, ubi hæ ſunt receptæ.

XXVII. Legatum ſub conditione amplectendæ Religionis Catholicæ relictum, non debetur, niſi conditione impleta.

XXVIII. Hæres profanus Clerici allegare non poteſt conſuetudinem, quæ Clericis concedat facultatem teſtandi de Bonis per Eccleſiam acquiſitis.

XXIX. Simoniam omni Jure prohibitam fovent varii vitioſi tituli, qui identidem ab Ambitioſis excogitantur, nominatim pro redimenda vexa.

XXX. Ingreſſus Monaſterii non tollit Nobilitatem.

Digitized by Google

Ex Jure Publico Romano-Germanico.

XXXI. Qui Statum Imperii Romano-Germanici inquirit inter ſpecies Politiarum ab Ariſtotele enumeratas, idem facit, ac ille, qui in ejusdem Ariſtotelis Hiſtoria Animalium inquirit naturam quartæ Beſtiæ Danieli monſtratæ.

XXXII. Ad Imperatoriam Dignitatem ſolos Germanos eligi debere, neque ex Legibus Imperii, neque ex continua obſervantia efficaciter probatur.

XXXIII. Jus Primariarum Precum, quod ſoli Regi aut Imperatori Romanorum competit, minus curate dicitur ſæpius exercitum a Reginis & Imperatricibus.

XXXIV. Tutela Teſtamentaria Electorum per Auream Bullam non excluditur. 2. Poteſt etiam Imperator non obſtante Aureæ Bullæ Conſtitutione de Anno decimo octavo ad Electoratum adminiſtrandum, *Electoribus Eccleſiaſticis & Laicis veniam ætatis* concedere.

XXXV. Ad Fæminas Illuſtres Germaniæ §.^{us} Gaudeant. Art. VIII. J. P. W. extenditur.

XXXVI. Qui ab Imperatore Illuſtri Dignitate donatur, agnoſci debet ab omnibus Statibus Imperii, niſi hi grave præjudicium ſibi fieri oſtendant.

XXXVII. Ex eo, quod Nobilitas immediata Imperii multas habeat prærogativas, Statibus Imperii ex Superioritate Territoriali competentes, inferri non poteſt, quod gaudeat Superioritate Territoriali.

XXXVIII. Non obſtante Cæſarea Capitulatione ultima Art. XI. §. 4. debebit recens Poſtulatus Epiſcopus Osnabrugenſis primum ex Deputatis ad recipiendam Inveſtituram, mittere Catholicum ex Gremio Capituli,

XXXIX. Duæ ultimæ Capitulationes Cæſareæ Art. XXII. §. 4. de Diſparagiis, adeo conformes ſunt veteribus Germaniæ Moribus, ut non ſolum ad futura tempora, ſed etiam ad caſum præteritum merito fuerint extenſæ.

XL. Neque in Italiam Imperio ſubditam, neque in Bohemiam Juris Germanici Regnum, evocare poteſt Imperator Status Imperii ad Comitia, ſed in ſolas Civitates Territorii Germanici.

Digitized by Google

XLI. Legiſlator tenetur vi directiva Legum ſuarum, quarum materia Perſonam ejus non dedecet: dedecere autem videtur, ut adſtringatur minutis ſolennitatibus per Statuta ſua ad actus valorem requiſitis.

XLII. Quamvis extra Territorium Legiſlatoris, Leges non obligent, ſubditus tamen non habet ſemper jus, per egreſſum ſuum effugiendi obligationem Legis. 2. Vagis nulla infertur injuria, ſi adſtringantur ad omnes Leges Territorii, in quo actu morantur.

XLIII. Contractus ſub conditione turpi celebratus, non inducit obligationem, etiamſi conditio ſit impleta.

XLIV. Leges Civiles nunquam videntur Præſcriptioni cum mala fide tribuiſſe vires transferendi dominium proprie dictum.

XLV. Ex eo, quod ſciens jus alienum, liberetur ab obligatione ſervitutis ruſticæ, non poteſt inferri, quod ſcientia Juris alieni non obſtet Præſcriptioni. 2. Scientia Pignoris non permittit, ut præſcribatur Juri luendi Pignoris.

XLVI. Exceptio non numeratæ pecuniæ opponi poſt biennium poteſt, ſi debitor probationem in ſe ſuſcipiat.

XLVII. Principi aut Judici Teſtamentum per Procuratorem valide inſinuari non poteſt. 2. Non valet Teſtamentum Nuncupativum per relationem ad ſchedam factum.

XLVIII. Hæreditate vendita, jus accreſcendi non tranſit in Emptorem. 2. Ex Teſtamento deſtituto vel rupto non debentur Legata profana, niſi hæc ſuſtententur per clauſulam Codicillarem.

XLIX. In Judiciis non datur caſus pro amico. 2. Teſtimonium in cauſa propria, non ſemper eſt reijciendum.

L. Fides Illuſtrium interpoſita, par Juramento cenſetur, niſi Juramentum pro forma actus requiratur. 2. In fœminis Illuſtribus toleratur ignorantia Juris, ſicut in plebejis.

Ex

Digitized by Google

Ex Jure Statutario Bavariæ.

LI. Jura Bavariæ, reſtringendo immodicam Juſtiniani benevolentiam in Mulieres, ſapientiſſime ſtatuunt, quod Mulier ratione Dotis non præferatur in Bonis Mariti omnibus antiquioribus Creditoribus expreſſam Hypothecam habentibus.

LII. Quamvis Actus jure poſitivo invalidi, accedente Juramento videantur juxta Leges communes obligare etiam ex virtute Juſtitiæ: Codex Bavariæ tamen habet prudens motivum conſiderandi talem actum tanquam invalidum pro foro externo, ſeparata ratione Juramenti.

LIII. Jurisdictio baſſa, qua gaudent in Bavaria Domini Hofmarchiales, eſt realis. 2. Illa qua gaudent Nobiles Bavariæ in prædiis ſeparatis, eſt perſonalis.

LIV. Poteſtas Hofmarchialis ignobilem poſſeſſorem non facit Nobilem, nec capacem Jurisdictionis in prædiis ſeparatis.

LV. Fæmina Nobilis Bavara, quæ ex Diplomate LX.° Ducis Alberti exercet Jurisdictionem in prædiis ſeparatis, nubendo Viro Nobili quidem, ſed Privilegiorum Nobilitatis Bavaricæ incapaci, perdit eam Jurisdictionem, non tantum vivente Marito, ſed etiam in Viduitate poſt ejus mortem.

LVI. Viciſſim, quæ Privilegiis Nobilitatis in Bavaria non gaudet, nubendo Marito eorum privilegiorum capaci, obtinet Jurisdictionem in ſuis propriis prædiis ſeparatis, tam durante Matrimonio, quam in Viduitate ſequente.

LVII. Ubi habetur Jus Molendini, in Bavaria Ehehafft dictum, non poteſt quidem aliud ſimile Molendinum frumentarium erigi, bene tamen Mola ferraria, olearia &c.

LVIII. Æquitati Naturali conveniens eſt Statutum Codicis Bavarici, vi cujus commodans non debet ſentire integrum damnum rei apud Commodatarium pereuntis, ſi eodem caſu apud ſe non periiſſet.

LIX. In Fideicommiſſis Familiæ locum non habet Trebellianica.

LX. Præſtationes ex fructibus Fideicommiſſi debitæ, a Succeſſore reſarciri non debent, ſi ultra tres annos exactæ non fuerunt.

Digitized by Google

LXI. Quævis Curia Feudalis ſequitur ſuas Conſuetudines: in harum defectu ſolet in Germania recurri non ad Speculum Saxonicum aut Alemannicum, nec ad Collectiones Mincuccii de Prato veteri, aut Baraterii: ſed ad Conſuetudines Longobardicas Corpori Juris Civilis inſertas.

LXII. Imperator poteſt eſſe Vaſallus Imperii, ſeque ipſum de Feudo inveſtire.

LXIII. In Feudis Imperii Tutores & Curatores Vaſallorum minorum inveſtiuntur præſtito etiam Juramento Fidelitatis, & ſoluta taxa. 2. Ipſi Vaſalli Majores facti ad nullam renovationem tenentur 3. Sicuti etiam Vaſalli non tenentur ab Imperatore recens electo petere Inveſtituram, jam obtentam a Vicariis Imperii.

LXIV. Juramentum Fidelitatis in Feudi conceſſione remitti poteſt; non tamen obligatio ad Fidelitatem.

LXV. Legitimatus per ſubſequens Matrimonium non ſemper ſuccedit in Feudis: nec in Primogenitura præfertur nato ex priore Matrimonio legitimo.

LXVI. Fæminæ etiam in Feudis Eccleſiaſticis regulariter non ſuccedunt.

LXVII. Extincta Linea, quæ tenebat Feudum, Succeſſio juxta propinquitatem Lineæ videtur conformior Aureæ Bullæ in Provinciis Electoralibus, & alibi, ubi Jus Primogenituræ introductum eſt: prout obſervatum in Succeſſione Domus Neoburgicæ in Electoratu Palatino ad Rhenum.

LXVIII. Ante Auream Bullam Conſuetudinibus Feudalibus videbatur conformior Succeſſio juxta propinquitatem Gradus, non attendendo ad propinquitatem Lineæ; prout obſervatum in Succeſſione Ludovici V. Imperatoris in Ducatu inferioris Bavariæ.

LXIX. Poteſt Prælatus Eccleſiaſticus Feuda ad Eccleſiam reverſa, abſque conſenſu Capituli dare de novo, ſi tales res ab antiquo infeudari ſint ſolitæ, & eadem ratio ac utilitas Eccleſiæ pro nova conceſſione pugnet.

LXX. Feudum vetus poſt remiſſam Feloniæ culpam manet vetus.

Digitized by Google

LXXI. Quamvis minor ætas mitigandæ pœnæ in Criminalibus cauſa ſufficiens ſoleat eſſe: nihilominus Impuberes ex malitia peccantes, capite damnari, nec novum, nec iniquum eſt.

LXXII. Aſtrologus aut Chiromanta injuriarum non tenetur, ſi curioſum conſultorem infamis criminis reum pronuntiat.

LXXIII. Debitor, cujus Bona in Patria ob delictum fiſco addicuntur, ſi alibi divitias conquiſiverit, non poteſt in foro externo conveniri de debitis antea in Patria contractis.

LXXIV. Menſura pœnæ non tam a gravitate delicti, quam ab utilitate Reipublicæ determinanda eſt: hanc tamen proportionem Arithmeticam dicere poſſumus.

LXXV. Ut ſervetur proportio Arithmetica inter crimen & pœnam, non debet eadem pœna imponi Nobili, quæ infligitur Plebejo delinquenti.

LXXVI. Crimen læſæ Majeſtatis poteſt committi a Principibus Imperii, & contra Principes Imperii.

LXXVII. Principi in alieno Territorio peccanti, pro qualitate delicti bellum inferri poteſt; pœna infligi non poteſt.

LXXVIII. Duellum æque ad decidendas cauſas dubias, ac ad defendendum honorem eſt medium illicitum & ineptum.

LXXIX. Excommunicatio contra Judicem vel Officialem in cauſa Domini lata, non ſtringit Principem.

LXXX. Jus aggratiandi ex cauſa rationabili & moderate exercitum, nec Juri Divino, nec Naturali refragatur, etiam quando impenditur Homicidæ.

Ex

Digitized by Google

LXXXI. Auguſti appellatio in Lingua Germanica deducitur ab augendo Imperio: propterea tamen Imperator non habet jus bellandi contra quoscunque pro augendo Imperio.

LXXXII. Per Capitulationem ſuam obſtringit ſe Imperator ad recuperandas Provincias olim Imperio ereptas: ſub his tamen non comprehenditur Patrimonium S. Petri.

LXXXIII. Potentia Vicini, juſtis mediis obtenta, non eſt cauſa inferendi belli.

LXXXIV. Qui ſervato Jure Naturæ, receptam inter cultiores Gentes bellandi conſuetudinem non obſervaverit, eo modo violati Juris Gentium poteſt argui, quo ille imperitiæ inter Gladiatores accuſatur, qui hoſtem non juxta regulas artis vulneraverit. 2. Veneno tamen arma inficere, adeo inter Europæos cenſetur illicitum, ut potius liceat inficere fontes, quam arma.

LXXXV. Non Chriſtiani Ducis, ſed furentis hominis eſt, nullo ſuo bono nocere alteri; & ea perdere, quæ nec hoſti vires adimant, nec perdenti emolumentum adferant.

LXXXVI. Victor, qui Civitatem, vel Provinciam jure belli acquiſivit, tenere eam debet cum ſuo onere, quo antea erat affecta erga alium non hoſtem.

LXXXVII. Conſuetudo viget, ut Equeſtri Ordine inſigniti ad Sacramenta percipienda accedant cincti gladio. 2. Ne ad alios Milites hæc conſuetudo extendatur, prudenter obſiſtitur.

LXXXVIII. Si Miles ſtipendium debito tempore non recipiens, gravia damna incurrit, ad hæc reſarcienda tenetur ille, cujus culpa ſolutio eſt retardata. 2. Officialis tamen bellicus injuſte agit, ſi ob exiguitatem, aut retardationem ſtipendii quidpiam per vim exigat, aut quempiam ſpoliet. 3. Reſtitutioni etiam obnoxius eſt, qui in tranſitu per regionem a variis pagis pecunias accipit, ne iſthic milites ſuos pernoctare aut morari jubeat.

LXXXIX. Subditi juſſu Principis poſſunt militiam ſequi, etiam reluctantibus uxoribus.

XC. Dux Exercitus non poteſt obſides condemnare ad mortem, ſi hoſtes datam fidem fregerint, niſi ipſi obſides frangendæ fidei cauſam dederint.

Digitized by Google

Ex Jure Promiſcuo.

XCI. Probationes ex Diplomatariis publica autoritate deſtitutis, erutæ, in Cauſis majoris momenti raro ſunt omni exceptione majores.

XCII. Monogrammata Imperatorum autographis Diplomatibus a Carolo M. uſque ad Conradum III. vix unquam abſunt: a tempore Maximiliani I. nunquam adſunt.

XCIII. Concilium Tridentinum tam ab Imperatore, quam a reliquis Catholicis Germaniæ Principibus, quoad Dogmata & Articulos Diſciplinæ receptum eſſe, abſque temeritate negari non poteſt.

XCIV. Ex Beneficiis minoribus Germaniæ non dantur hodie Annatæ: dantur tamen Servitia Communia pro Beneficiis Conſiſtorialibus: utrumque ex convenienti ratione.

XCV. Si quis Coadjutor ſolvit Servitia Communia, & ante Coadjutum moritur; Succeſſor in tali Prælatura vel Coadjutoria ſolutionem præſtat non Cancellariæ Romanæ, ſed Hæredibus defuncti Coadjutoris.

XCVI. Satisfacit debitor reſtituendo Nummos *intrinſece* deteriores, modo legitima autoritate eundem ſtabilem valorem habeant, quem habuerant olim Nummi *intrinſece* meliores in obligationem deducti.

XCVII. Numm's in ſua bonitate *extrinſeca* mutatis, commodum in augmento, & incommodum in diminutione regulariter ad Debitorem ſpectat.

XCVIII. Medicus ex ſua arte tenetur ſuſcipere curam morborum incurabilium; poteſtque mercedem adhibitæ operæ exigere.

XCIX. Signa veneni in Cadavere non ſemper plene probant, propinatum eſſe venenum; cum iſtud etiam naſci poſſit in humano corpore.

C. Domini Territoriales, qui Judæos recipiunt, graviter obligantur ad efficacia remedia adhibenda, ut illi cæcitatem ſuam agnoſcant, & ſubditiis Chriſtianis non ſint ſcandalo, aut nocumento.

LAUS DEO SEMPER.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google